ג' אדר ב' תשמ"ד, 7.3.84 שנה 48 המחיר 200 שקלים (כולל מע"מ) מיספר 2427

העולם הזה

סקופ

חקירת „העולם הזה" מגלה:

כך סידר לוינסון מתנה ליו"ר הבנק:

בית לאפריים ריינר

תפסתי אירופה

סיגריות אירופה דלות ניקוטין בעישון.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

מכתבים

מפד"ל חדשה, סקופ ישן

„העולם הזה" (28.12.83) גילה כבר לפני חודשיים את התרגיל הסודי של יוסף בורג.

כל העיתונים כתבו השבוע בהתרגשות על המפד"ל החדשה, הגזענית, הניצית והקנאית, שיוסף בורג מתכנן להקים יחד עם חנן פורת וחיים דרוקמן.

אני לא התרגשתי, והסיפור לא נראה לי חדשה מרעישה. כבר קראתי אותו בהעולם הזה.

הסקופ הוא כולו שלכם.

משה וולקן, תל־אביב

• • •

מכונת הזמן

שמועות בחוגים דיפלומטיים: נשיא־לבנון נפגש ברודוס עם נציגים ישראליים. הציע להם לחדש את הסכמי שביתת־הנשק.

זה נשמע כמו טיול במכונת־הזמן: לבנון מחזירה אותנו לשנת 1949.

אין ספק שזהו, בינתיים, ההישג הגדול ביותר של מיבצע־של"ג. ההישג יהיה גדול עוד יותר אם תצליח הממשלה להקים מקיברם את קורבנות כל המילחמות שהתרחשו בין 1949 ו־1984.

אילנה שרון, ירושלים

• • •

הדרדרסים באים

סידרת טלוויזיה ברוח ישראל־סבא.

בעיקבות ההצלחה המסחררת של סידרת־הטלוויזיה המיובאת הדרדרסים, אני מציעה לעשות סידרה כחול־לבן, בעלת נוסח יהודי כשר, ושמה בישראל יהיה הדרדוסים.

וכבר אני מדמיינת את עם ישראל צופה בהנאה בפרקים: „הדרדוסים בפתח־תיקווה", „הדרדוסים דורסים את כבוד המת", וכמובן אל לנו לשכוח הרפתקות קודמות כמו „הדרדוסים נכבש רמות" ו„הדרדוסים וחוק ההפלות".

מובן שהסידרה תכלול פרקים אינספור, שכן הדרדוסים הרי לעולם לא יחדלו להפתיע אותנו בתעלוליהם.

יעל בן־דור, תל־אביב

• • •

החשבון והנפש

ירוחם משל אינו יכול לשמש תירוץ

בעיקבות התאבדותו של יעקב לוינסון הופנו כל החיצים אל ירוחם משל, שהפך מוקד שלב ב' של פרשת לוינסון.

מבלי להפחית מאחריותו של ירוחם משל לגבי ההתפתחויות בחברת העובדים, נדמה לי כי בתליית הקולר כולו במשל יש משום התחמקות מחשבון־נפש נוקב שצריכים ראשי מיפלגת־העבודה לעשות עם עצמם.

מנחם רובינשטיין, רעננה

נכון שמשל הוא קשיש, מגמגם, תככן, עסקן אפרורי. אבל כשהתחילו העסקנים הצעירים, הצברים, המדברים בצרורות להטיל עליו את האחריות לכל הצרות של החברה הישראלית, כמעט שהתחלתי להרגיש אליו סימפאטיה.

יואב יניי, כפר־סבא

• • •

חבל על המחיר

רק עתה. אחרי נפילת קורבנות רבים. ההתנגדות למילחמה הופכת להיות כללית.

מאז שצבאנו פרץ ללבנון והיה לצבא כובש, חייתי בהרגשה ברורה שמילחמה זו איננה דומה למילחמות הקודמות, שזו מילחמה שלא היתה צריכה להתרחש. התפלאתי ולא הבנתי את האדישות הרבה ששלטה בציבור. איך לא הרגישו צורך, כמוני, לקום כאיש אחד ולהפגין ליד בית־המחוקקים שלנו ולומר לממשלתנו: צאו מייד מלבנון!

איננו השוטר של ארצות־הברית. יש לנו בעיות רבות משלנו, שעדיין לא יישבנו אותן. אין לנו רזרוות של בנים צעירים. חבל מאור שרק עכשיו, כאיחור רב מאוד, אחרי נפילת קורבנות כה רבים, מתחילים להישמע דברים ברורים ברמה.

(והמשך בעמוד 4)

כתבת שער קדמי:

בית על חשבון הפועלים

„העולם הזה" חושף את הסיפור המדהים על העיסקה הסיבובית שבה העניק יעקב לוינסון לעוזרו הנאמן, אפריים ריינר, כיום יושב־ראש מועצת „בנק הפועלים", בית למען גרושתו.

10

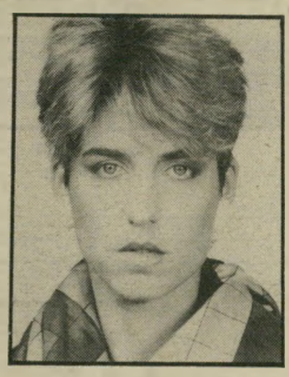

כתבת השער האחורי:

ילד תמורת קאריירה

„הרגשתי שהתינוק פורח ושאני נובלת... הרגשתי חנוקה ולא רציתי את התינוק... החלטתי להתנתק מבני." מספרת לי אדם שוויתרה על בנה. כדי שתוכל להתמסר לטיפוח הקריירה שלה כדוגמנית. כשלב ראשון לשחקנית בקולנוע.

64

בתה של תרזה אנגלוביץ מצהירה באוזני „העולם הזה":

„אני רוצה שישרפו את גופתי!"

עדנה דרמז מספרת לעת פרגופטי ביצד התעקשה אמה לצאת מדי־מניה לישראל, „בדי שלא אתחתן עם גוי."

52

פרס במלכודת

מקורביו של **שימעון פרס** הציבו בפניו אולטימטום: „אם עד אפריל **ירוחם משל** אינו עף מתפקידו כמזכיר כללי של ההסתדרות, אתה יכול לשכוח ממחנה־פרס. כולנו נתמוך **ביצחק נבון!**"

7

המהנדס שחוזר אל הכפר

הוא מציע הצעות גאוניות, שדומה כי הן יכולות לפתור רבות מהבעיות המרכזיות ה־מעסיקות את מדינת ישראל, אך הצעותיו של המהנדס **אלכסנדר זרחין** נד־חות. „מפני שהם לא מאמינים בי, כי אני מהנדס סובייטי".

59

המושחתים של חיפה

מעצרו של מקיד בכיר בחשד של שוחד מאיים לעורר רעידת־אדמה בעיריית חיפה: במעט לכל מיוחס וכ־ביר יש איזו קטסת־שרצים!

24

בלי אליבי

שימעון חרמון חשב שהיא תעזור לו. אבל העדה, שריברה כשגבה מופנה אל הסניגור, שמטה את הבסיס לאליבי של הנאשם ברצח.

50

ממציא התותחים

שלמה רוזנצוויג, לשעבר עובד בתע"ש, המציא תותח מהיר־ירי שאין לשום צבא בעולם. התעשיה הצבאית מחזיקה בפטנט — אך אינה מוכנה להשקיע בייצורו.

47

ארנס: הזאב המחייך

„משה ארנס הוא זאב סיפוחיסטי בעור של כבש," כך אומרים עליו מכריו של שר־הביטחון נעים־ההליכות והאלגנטי, המטיף בקול רך ומתוק למדיניות הקיצונית ביותר.

14

אשת המרגל

בכל השנים שבחן שוטט בעולם, בין הרפת־קה לשליחות סודית, עסקה אשת ג'יימס בונד הישראלי במילחמת־הקיום האפורה ובגידול ילדיהם. ל־עת זיקנה נטש אותה ונעלם.

42

סרטים בברלין

על הבימאי־שחקן ג'ון קאסאבטס ואשתו, השחקנית ג'ינה רולאנדס (בתמונה), שזכו כרב החתב ועל סרטים רבים אחרים בפסטיבל ברלין מד־ווחת עדנה פיינרו.

48

מדורים קבועים:

מכתבים	3
קריא יקר	5
תשקיף	6
במדינה	7
הנדון – הירושה	9
אתה והשקל	17
תמרורים	18
אנשים	19
בלונים	21
מה הם אומרים – מזל קיסר. יוסי גולדברג. יריב בן־אליעזר. יגאל ידין. עמוס קדברא. מיקי פלד	26
עולם קטן – העולם על סף רעב	29
שידור	30
תמליץ שידורי הרדיו והטלוויזיה בישראל ובירדן	31
חלון ראווה – תחפושות לפורים	32
לילות ישראל – אייבי נתן. נחום היימן. עמוס קינן	34
יומן אישי – ירוחם משל. חדה בושס	37
זה וגם זה	38
נמר של נייר – יצחק אורפז. שלום עליכם. ג'ק היגינס. אשר רייך	40
עולמע – פסטיבל ברלין	48
רחל המרחלת על כל העולם	54
תשבצונן	56
הדרוסקום – מזל דגים	63
הדוי	65
פסורט	65
זה היה העולם הזה שהיה	66

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

חבל מאוד. חבל על המחיר ששולם עד כה.

אביבה אוהלי, תל־אביב

● ● ●

לא כולם הם רודים

הקורא שנדון למוות מכחיש הידיעה במדור „תשקיף" („העולם הזה" 15.2.84). שמסרה כי הוא גוייס

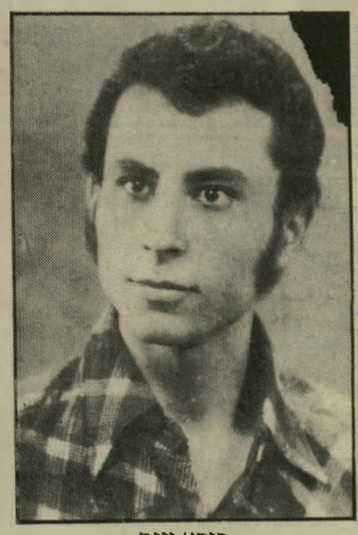

קורא יו"ם
הכחשת הנדון למוות

לאירגונו של אבו־נידאל על־ידי דודו, שפעל באוסטריה.

נדהמתי לקרוא את הידיעה שהופיעה אצלכם. אין כל שמץ בידיעה הזאת. את הדוד שהזכרתם איני מכיר ומעולם לא ראיתי אותו, לא דיברתי איתו ולא היה לי כל קשר איתו. שמעתי עליו רק בכלי־התיקשורת, כשנתפס.

נכון ששנינו מחמולת יונס. אבל הייתם צריכים לדעת שהחמולה מונה יותר מחמשת אלפים איש, בארץ ובחוץ־לארץ, ולכן לא כל מי ששמם־משפחתו הוא יונס חייב להיות דוד, בן־דוד או בן־אח שלי.

ולידיעתכם: בכתב־האישום שלי טענה הפרקליטות, בשם השב"כ, כי אני חשוד בהשתייכות לפת"ח, אירגונו של יאסר ערפאת.

כרים יונס, בית מעצר ומיון רמלה

● ● ●

אם כבר מפא"י, אז עדיף המקור

נאומיו החורקים של ראש־הממשלה

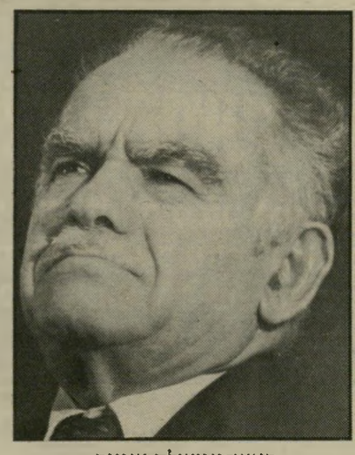

ראש־ממשלה שמיר
ז'בוטינסקאות שלומיאלית

כז'בוטינסקאות ללא כריזמה. ז'בוטינסקאות פירושה ראותנות, תפיסת המרובה, ושלומיאליות המתאזנת בכריזמה של מנהיג. בכושר־נאום ויכולת להיעזר בצערים בומבאסטיים, המחפים על דלות ההישגים במישור המעשי.

כזו היתה ממשלת בגין.

ומה בדבר הממשלה הנוכחית? אכן, אין לה הברק של ממשלת בגין. נאומיו החורקים של ראש־הממשלה וריבורו הקצר והענייני של כהן־אורגד, והגימיקס של יחסי־הציבור של ארנס רחוקים מאלה של הז'בוטינסקאות הקלאסית. ברם מה בדבר המישור המעשי? בכלכלה מנסה כהן־אורגד להתמודד עם מחדלי קודמיו. בינתיים, לא ראינו שום שינוי אלא לרעה. האינפלציה הרקיעה שחקים ובתקציב החדש ההדרמה הצפויה גדולה מהתקציב הישן. הסיגנון מתון, אך תוצאות של ממש אין. ואם כן — הן לרעה ולא לטובה. במדיניות החוץ והביטחון אנו תקועים בלבנון, ואין אומץ והכרעה בכיוון אחד או שני.

אם נגזר עלי להכריע בין מפא"י המקורית לבין החיקוי של שמיר אני נאלצת, בלית ברירה, להעדיף את המקור.

ענת שטיגליץ, פתח־תיקווה

● ● ●

תודה שבאתם!

גם „העולם הזה" (30.11.83) ביקר בחתונה, ולכן מיועדות הברכות גם לו.

זהו בוודאי האקורד האחרון של חתונת־הגביר: השבוע קיבלתי איגרת־תודה על השתתפותי בטקס־הנישואין של הבתולה המהוללה (אז) רחל לבית שפירא עם החתן המצויין יהושע אליעזר ברוקר.

אני זוכר שגם אתם ביקרתם שם, לכן גם לכם מגיעה התודה. במיקרה ששכחו אתכם — אתחלק איתכם בשימחה באיגרת שבידי.

משה נון, תל־אביב

● ● ●

מימינו אילן ומשמאלו אילן — אז מה הוא?

הח"כ פונה אל איש־הטלוויזיה חיים יבין:

בתוכניתך מבט שני השבוע, על הנעשה בסוריה של אסד, כינית את הח"כים אליהו בן־אלישר ומוטה גור כחברים בכירים בוועדת־חוץ־וביטחון. בכינוי זה כינית בעבר גם את ח"כ ויקטור שם־טוב ואחרים. אשריהם וטוב להם.

ח"כ בן־אלישר הנו יו"ר הוועדה. תואר זה אינו פחות מכובד מהתואר „בכיר." האחרים. למיטב ידיעתי, שווים ואף יושבים בין שווים. על סמך מה החלוקה שלך? מיהם, אגב, החברים הזוטרים? עד כמה שידוע לי, אין ספסלים אחוריים

יבין שליטא
מיהם החברים הזוטרים?

בוועדה. הישיבה מתקיימת במקומות קבועים, לאורך שולחן מלבני. איתרע מזלי לשבת בין שני אילנות גבוהים. מימין ח"כ יצחק רבין, ומשמאל ח"כ שלמה הלל. מדוע שלא תכנה אותנו, לשם שינוי, „שלושת הגדולים"?

ח"כ **בני שליטא**, הכנסת, ירושלים

● ● ●

אבו־חצירא נוסח אמריקה

לנוכלים של היום כבר אין סטייל.

פעם היו הנוכלים שקלונם נחשף בציבור בורחים לארץ אחרת, מתחבאים באיזו עליית־גג או בביקתה כפרית. אם הנוכל היה דמות ציבורית, כמו פוליטיקאי, איש־צבא או בן־אצולה, וגם היה לו סטייל — הוא היה שולח יד בנפשו.

ריצ'ארד ניכסון אין לו סטייל. למה שיהיה לו? הוא לא נולד במישפחת אצילים אירופית אלא במישפחה אמריקאית עניה. אין רבר יותר מתסכל את האמריקאי מאשר מישפחה עניה. עוני בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות הוא רפש. ההצלחה, בכל דרך שהיא, היא תכלית החיים.

הקלון שדבק בניכסון בתקופה מסויימת

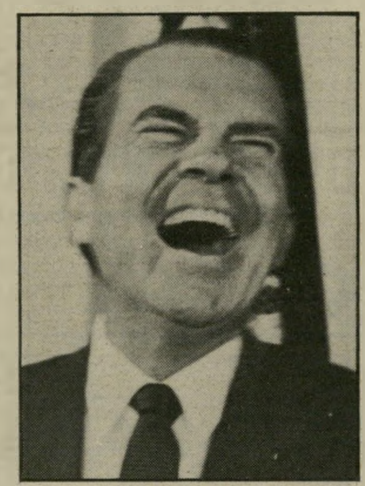

מודח ניכסון
היה לו ממי ללמוד

בעבר, כאשר שימש בתפקיד בכיר ביותר בבית הלבן, לא גירש אותו לנצח מהזירה הציבורית. עברו בקושי שמונה שנים מאז שהודח, והנה הוא כבר הופך לדמות מכובדת. כל התנהגותו מוכיחה, כי בעוד שנתיים־שלוש יודיע על התמודדותו בבחירות לנשיאות, או לפחות בבחירות למישרת מושל קליפורניה.

בעצם, למה לא? יש לו ממי ללמוד. התקדים המוצלח של ח"כ אהרון אבו־חצירא מילא את ליבו תיקווה.

חיים גולן, רמת־גן

● ● ●

היפהפיה שעומדת להפתיע

האינטואיציה של הקוראה קובעת: נכדתו של הסופר תדהים את העולם.

מעניין כיצד היא נעלמה מהנוף בשנים האחרונות. מארגו האמינגווי, שנחשבה אחת הנשים היפות בעולם, היא בזמן האחרון כמעט אלמונית. אחותה מיוריאל, שהיא פחות יפה ממנה, עושה חיל בעולם הקולנוע (אצל וודי אלן וגם, להבדיל, אצל מנחם גולן) ומבטיחה להגיע עוד יותר רחוק — אולי לאוסקר.

האם זה הסיפור הקלאסי על האחות היפה והאחות המוכשרת? לדעתי — לא ולא. מארגו היא לא פחות מוכשרת, וירשה מסבה המפורסם, ארנסט האמינגווי, לא פחות דחף להצליח מאשר אחותה.

לא אבלבל לכם את המוח עם „אופק עולה, אופק יורד" או אופק מאונך. אסתמך פשוט על האינטואיציה שלי: מארגו עומדת להפתיע את כל העולם באיזו יצירת מופת — אולי ספר

דוגמנית האמינגווי
יצירת מופת

שיהיה רב־מכר, אולי תסריט אדיר, אולי רעיון מיסחרי שאיש טרם חשב עליו.

אוסנת גביש, קריית־גת

● ● ●

צווים מרתקים

כיום מופעלים על־ידי השילטונות 70 צווי־ריתוק בגדה המערבית. ברצועת־עזה ובתחומי הקו הירוק.

צווי־הריתוק נועדו להגביל את תנועתם של המרותקים למקום מגוריהם, ומשקיעת החמה ועד זריחתה — לביתם פנימה. כך משתקים השילטונות כל פעילות של המרותקים — פעילות לצורכי פרנסה, לימודים או כל פעילות אחרת.

● לדוגמה — מרותק מכפר־כנא, אב לשיבעה ילדים, המפרנס את מישפחתו משירה בחתונות. — כמובן עקב הריתוק נתקפחה פרנסתו.

● דוגמה אחרת — מייסרה סייר, תושב עכו, סטודנט בטכניון, נאלץ להפסיק את לימודיו בגלל צו־ריתוק שקיבל לפני שלושה חודשים. אלה רק שתי דוגמות.

תקנות ההגנה שעת חירום, שעל־פיהן, ניתנים הצווים, מאפשרות לשילטונות להעניש אנשים הפועלים במיסגרת החוק, מבלי להזדקק לרשות השופטת. הן מונעות את זכותו האלמנטרית של אדם להגנת החוק, ומסכנות את הדמוקרטיה.

אירים פז, תל־אביב

● *הקוראה היא פעילה בהתארגנות בשם נשים נגד הכיבוש. שכתובתה היא ת"ד 2760, תל־אביב.*

הבהרה

בגליון העולם הזה 29.2.84 פורסמה ידיעה על קשיים כספיים שבהם נמצא בכיכול ח"כ אברהם שפירא. בחקירה חוזרת התברר לנו כי המערכת הוטעתה וכי אין לידיעה זאת כל יסוד.

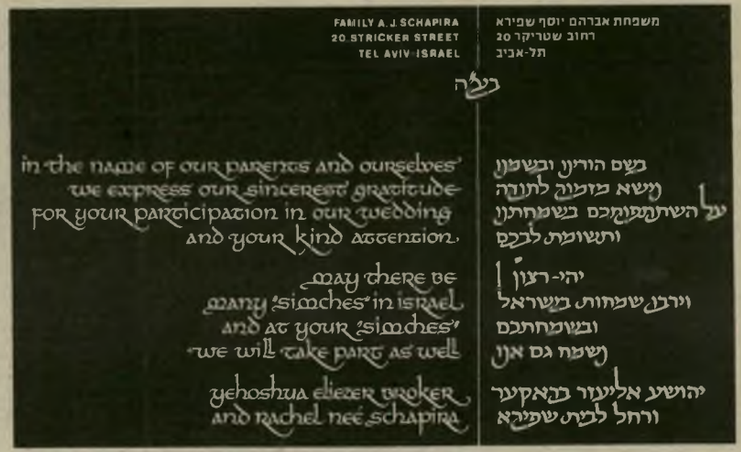

איגרת־תודה לאורחי טקס חתונת־הגביר
במיקרה שהמישפחה שכחה לשלוח למישהו

אינם הופכים אותו לראציונאלי.

בזמן האחרון קם לממשלת הליכוד חוג מעריצים חדש: עיתונאים המבליטים את ההיגיון והרציונאליות של השלישיה שמיר־ארנס וכהן־אורגד, עד כדי כך ששמיר הוגדר כמפא'ניק של הליכוד.

לדעתי, יש כאן טעות אופטית. הייתי מגדירה את מאפייני השלישיה השלטת בישראל

קו יק.

בשפתחתי את הגיליון הראשון של הצהרון החדש, חדשות, הוא עורר בי זיכרונות. כי הוא דומה מאוד לצהרון שפורסם לפני 17 שנים על־ידי העולם הזה. ושמו היה דף.

חדשות דומה לדף כמעט בכל: בצורת העימוד (תבנית העמודים), בשימוש בכותרות ובתמונות, בסיגנון הדיווח והשפה. במבט ראשון נדמה לי שיש בעיקר שני הבדלים: לא השתמשנו בצבעים, ולא הקדשנו את מחצית המקום לספורט. חוץ מזה, דף היה בנוי על סקופים, ונראה שחדשות מתמקד יותר בצד הגראפי.

החלטנו לפרסם את דף בהתקרב מילחמת ששת־הימים. ידענו כי בימים הקרובים יתרחשו מאורעות בעלי משמעות היסטורית, ולא רצינו להסתפק ביכולתנו להגיב עליהם אחת לשבוע. רצינו להשפיע על הדברים בעודם משתנים בקצב מסחרר.

אך לא היתה זאת החלטה ספונטאנית לגמרי. במשך זמן רב חשבנו על הצורך בצהרון שלישי, אשר ישבור את המונופול של שני הצהרונים הקיימים. מבחינה פוליטית, אין שום הבדל בין מעריב וידיעות אחרונות. שניהם עיתונים לאומניים־קיצוניים, החל בניסוח החדשות וכלה במאמרים הראשיים. העובדה שידיעות נותן דריסת־רגל לקבוצה של בעלי־טורים, המבטאים את דיעות תנועת־השלום, אינה משנה, לצערי, את התמונה הזאת. טורים אלה נאלצים להיאבק עם שטיפת־מוח יומיומית בעמודי־החדשות, והרי זה כתחרות בין חץ־וקשת ותותח.

"דף", 5.7.67
סקופים

לדעתי, לשני הצהרונים חלק רב והרה־שואה בהידרדרות המדינה.

לכן חשבנו אז, ואני חושב גם כיום, שיש הרבה חיוב בעצם קיומו של צהרון שלישי, אשר יכניס קצת גיוון לתמונה פוליטית זו. כשמישמשה ובאה מילחמת ששת־הימים, סברנו כי זוהי הזדמנות טובה להגשים את התוכנית, מכיוון שהעם כולו היה צמא למידע.

דף הופיע במשך חודשיים, ואז מת. על סיבת מותו יכולות להיות דיעות שונות.

ההסבר הפשוט הוא שנגמר לנו הכסף. השקענו בהרפתקה עיתונאית זו סכום קטן, כי לא עמדו לרשותנו קרנות. גם במאבק זה לא רצינו להודקק לשרותיהם של בעלי־שררה ובעלי־מאה. סגרנו את דף לפני שהפסדיו הגיעו לממדים אשר יכלו לסכן את העולם הזה עצמו.

היו לנו גם בעיות פיסיות קשות. שני הצהרונים הטילו חרם על דף, ובעלי־הקיוסקים ברחבי הארץ פחדו למכור אותו. התקשינו אף למצוא מוכרים ברחוב. למקומות רבים בארץ העיתון פשוט לא הגיע.

מבחינות אלה, יהיה גורלו של חדשות מאושר יותר. אני מניח שלרשות מישפחת שוקן עומד הכסף הדרוש כדי לעמוד במיבחן במשך תקופה ממושכת יותר, ובישראל של 1984 שוב אי־אפשר להטיל בכוח חרם פיסי גם ולהפחיד את בעלי־הקיוסקים כמו ב־1967.

אך איני מאמין כי אלה הן הסיבות העיקריות לכישלון דף. אילו היה דף מצליח לכבוש את לב הציבור בסערה, כפי שקיווינו, בוודאי לא היו האמצעים הכספיים חסרים, והחרם היה נשבר.

למדנו שיש בארץ התנגדות צרכנית רבה לסוג של צהרון המצליח בארצות אחרות. כמו בילד בגרמניה והטאבלוידס בארצות־הברית. מה שנראה בחו"ל כצורת־הגשה קלה, נראה כאן כהגשה שיטחית. יתכן שקוראים רבים של צהרוני ישראל מסתפקים למעשה בקריאת הכותרות ועמודי הספורט, אך איש מהם אינו מודה בכך — וגם לא לעצמו. נדמה לו שהוא קורא את כל הידיעות הארוכות עד תומן, והוא נעלב כאשר בא עיתון האומר לו: „שמע, חביבי, אתה יודע ואני יודע שאתה קורא בעצם רק שלוש־ארבע שורות בכל ידיעה. אז נכתוב אותה מראש בשלוש־ארבע שורות."

הקורא של 1967 דחה עיתון כזה, שהיה מורכב מכותרות גדולות, ידיעות קצרצרות, תמונות ופעלולים גראפיים, למרות שהיה רציני בגישתו וערוך, כמדומני, בידי צוות רענן ומוכשר. אני סקרן לדעת אם הקורא של 1984 הוא שונה. אני מוכן להיות מופתע. אבל אני קצת ספקני.

לא כל־כך מדוייק

אין זה הוגן לדון על רמתו העיתונאית של עיתון חדש ביום הופעתו. אך מכיוון שעיתון זה היה בהרצה במשך זמן רב, והוציא מתחת לידיו גיליונות־דמה רבים, אני חייב לציין שיש פער מסויים בין מה שהובטח ובין מה שיש.

קודם כל, הוא פחות ציבעוני מכפי שאפשר היה לחשוב למראה התשדיר של יעקב אחימאיר בטלוויזיה. אין בו שפע של סקופים.

אשר לרמת הדיוק, אני יכול רק לדון על פי כתבה

עמודים ב־„חדשות", 4.3.84
גראפיקה

אחת, הנוגעת להעולם הזה ולי אישית, שנושאה הוא יחס העיתונות לפרשת לוינסון.

לצערי, יש בכתבה זו אי־דיוקים רבים המעידים על מגמה מצערת להעמיד פנים כאילו יש מידע — בעוד שאין.

למשל: נרמז בה כי גיורא גזית, מנכ"ל בנק הפועלים, נפגש עימי בשיא הפרשה. לא פגשתי את גזית אף פעם אחת בחיי.

לאחר מכן נאמר שכאשר פירסמנו לראשונה את הפרשה, לא היה בידינו אלא דוח־ארליך. צריך אדם להיות תמים מאוד כדי לחשוב שהיינו יוצאים למסע זה, ומכריזים בפירסום הראשון את אשר הכרזנו, אלמלא היה בידינו אלא מיסמך ישן וחלקי זה:

מי שיקרא שוב את הפירסום הראשון שלנו, ימצא בו הערות ורמזים שהעידו על כל הגילויים שבאו לאחר מכן — החל בפרשת סונול וכלה בפרשת המרצדסים.

בכתבה נאמר שבידי כתב הארץ דאז, אלעזר לוין (שהושעה בינתיים מתפקידו) היה אותו המידע שהיה בידינו. הרמז: הארץ האח הבכור של חדשות, ידע מה שאנחנו ידענו. אם כן, מתעוררות כמה שאלות חמורות. ראשית: מדוע לא פירסם הארץ מה שידע? האם הצטרף לקשר־השתיקה, מתוך פחד מפני לחצים כלכליים? ושנית: מדוע לא פירסם לוין במשך כל שבועות הפרשה כמעט אף מילה אחת שלא הופיעה קודם לכן בהעולם הזה?

בכתבה נאמר שאחרי הפירסום הראשון שלנו נשארנו בלי חומר, עד שהתחדדו הדברים בין היריבים בבנק. אבל עובדה היא ששבועיים אחרי הפירסום הראשון פירסמנו את פרטי־הפרטים של הפרשה החשובה ביותר — פרשת מניות סונול. וכן הלאה.

לכתבי חדשות, גם אותם שעבדו בעבר בהעולם הזה, פשוט אין כל מידע על דרך טיפולנו בפרשה, בגלל סיבה פשוטה: בהעולם הזה טיפלו בכל שלבי הפרשה רק שני אנשים: ראש־המערכת, דב איתן, ואני. שום חבר־מערכת אחר לא ידע על שום פירסום אלא 12 שעות לפני הופעתו.

אם כן, למה לחדשות להעמיד פנים שיש לו מידע, כשאין? זוהי שיטה גרועה.

עם כל זאת, אני מאחל לעיתון החדש הצלחה. יש בהחלט מקום לצהרון שלישי, ויהיה מעניין להיווכח אם עיתון מסויים זה יצליח למלא את הצורך הזה.

בית הספר לפרסום ושיווק ליד קבוצת אריאלי לתקשורת

נותר מספר מצומצם של מקומות לקורס שייפתח ב־15.3.84.

הלימודים מיועדים לאקדמאים.

פרטים:

טלפונים 03־228091, 03־246233

בימת אלטרנטיבה

מארחת

★ **אנדרה דרזנין**

★ **רן חכים** (מג"ד מיל')

רכז הדור הצעיר של מפ"ם

★ **אלוף** (מיל') **מתתיהו פלד**

מנחה: יעל פישביין

הנושא:

צה"ל – צבא של מדינה

או צבא שיש לו מדינה?

הבמה תתקיים ביום ד' 7.3.84 שעה 19.30
בבני־ברית, רח' קפלן 10 תל־אביב

אלטרנטיבה ת.ד. 31109
ת"א 61311
טל' 03־221152

למכירה

פיאט 131

מודל 1978 — 39.000 ק"מ

במצב מצויין

טל. בערב: 03־809197

תשקיף

משל חותר תחת קיסר

במיסדרונות הוועד הפועל נשמעות טענות שמזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, מעודד עתה את חבר הוועדה המרכזת, גידעון בן־ישראל, שיציג את מועמדותו לתפקיד המזכ"ל.

משל רוצה ליצור רושם שלמעשה התפקיד אינו מובטח כלל לישראל קיסר, ואולי לדחות בדרך זו את מועד פרישתו.

ח"כ אברהם בן־עוז טוען, ששימעון פרס התחייב לפניו אישית שמשל יפרוש מתפקידו בתחילת החודש הבא.

שערוריה ב„נופים"

מעורבותו של אבי צור, עזיר לענייני התיישבות של סגן־שר־החקלאות, מיכאל דקל, בעניין „נופים", תובא לעיונו של ראש־הממשלה, יצחק שמיר.

צור הוא, כנראה, האיש העומד מאחורי התארגנות חלק ממישפחות רוכשי־הקרקע בנופים, שדרשו להינתק מקבוצת אבי דודאי, ולמסור את הבנייה לקבלנים אברהם שמאי ומאיר מנוחין מחברת יאה יקיר.

דקל עצמו נמצא עתה באירופה בענייני המישרד, ופעילותו של עוזרו, שלא תואמה איתו, מעוררת עניין רב בליכוד.

שמיר עשוי להזמין את צור אליו, כדי שיענה לו על כמה שאלות הקשורות במעורבותו.

תלונה נגד מרידור על „בגידה"

חבר מרכז־חרות בשם מרק וידומסקי דורש את העמדתו לדין תנועתי של השר יעקב מרידור, באשמת „בגידה בעת מילחמה". „אקדמאים חברי חירות התייצבו מאחורי דרישה זו.

הפעילים הללו טוענים שמרידור, כשר־הכלכלה, פגע בכלכלה הישראלית הנמ־צאת במצב־מילחמה, כאשר חיסל את ה־מטה לייעול המשק הציבורי, שנאבק בביזבוז ובשחיתויות במנגנון.

הם ידרשו שבית־הדין התנועתי יבחן את דרכו של מרידור עוד מתקופת היותו באצ"ל, וישיסגל אותו מלשמש בכל תפקיד ציבורי מטעמה.

ההסכם בליברלים לא נחתם

ההסכם בין קבוצתו של השר יצחק מודעי ואיגוד־העובדים הליברלי של ח"כ צבי רנר, על שיתוף־פעולה וחלוקת־תפקידים במיפלגה, עדיין לא נחתם, למרות שכבר זכה בכיתרים.

על־פי ההסכם אמורים שני מרכיבי המיפלגה להכין, תוך זמן סביר, רשימה של בעלי־תפקידים שישובצו במיפלגה, במישרדי־ממשלה או במועצות־מנהלים של חברות ממשלתיות. סעיף זה גורם להתרוצצות רבה במיפלגה בין המקווים לקבל מישרה, בעיקר במישרדי החקלאות או האנרגיה.

את המשא־ומתן מצד איגוד־העובדים ניהל ויקטור שערבני, שצבר באחרונה עוצמה רבה, וישהרואים בו את יורשו של רנר. מצד קבוצת־מודעי השתתף רפאל הצבי, שנתן פומבי להסכם, למרות שזה עדיין לא נחתם.

מגעים לליכוד הליכוד

קבוצתו של השר אברהם שריר מהליברלים מנהלת משא־ומתן עם שרים מחרות כדי לקדם את רעיון ליכוד הליכוד, תוך הבטחת מקומות ריאליים לקבוצה זו במיכנה החדש.

לוי נגד קרמרמן

היריבות בין סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, וסגן שר־החקלאות, מיכאל דקל, שבאה לידי ביטוי גם בעזרה הכספית להתנחלויות בגדה המערבית, העמידה את לוי במצב מגוחך: גרעין צעירי־חרות, שביקש להתנחל בכפיר־יוסף, במרכז השומרון, יודיע השבוע על התפרקותו.

ההתנחלות היא על שמו של אחד מראשי חרות, יוסף קרמרמן, שנפטר לפני שנתיים מהתקף־לב.

המתנחלים, חברי תנועת־חרות, זקוקים לעזרה כספית ממישרד־השיכון, ולוי מסרב לתת אותה. הגרעין המתפרק, כ־200 איש, עשוי לרכוש קרקעות בנופים או בצופים.

סגנים חדשים בכנסת

הח"כים יגאל כהן מלע"מ ונפתלי סדר ממפ"ם ימונו השבוע כסגנים נוספים לירושב־ראש הכנסת, כדי להקל על עומס העבודה של שני הסגנים האחרים, משה שחל ומאיר כהן־אבידוב.

איומים על מנכ"ל „בנק המיזרחי"

אהרון מאיר, מנכ"ל „בנק המיזרחי המאוחד", זכה במנה גדושה של איומים על חייו, אחרי שהתבטא בסומבי שלדעתו העלות התלולות בשערי־המניות בבור־סה מסוכנות ביותר למשק.

בעיקבות דבריו, בשבוע שעבר, היו ירידות שערים. משקיעים שנפגעו חישבו אותו, אך תחת לבוא למישרדי הבנק בשדרות רוטשילד, שם יושב מאיר, הם נבנסו בטעות למישרדים ברחוב ליליי־נבלום. כאשר הם לא מצאו את מי שחיפשו, הם השאירו למאיר הודעה חד־משמעית שיאונה לו רע, אם ימשיך לגרום לתנודות בבורסה.

מחאה במשולש־הגבולות

אקדמאים פלסטיניים בגדה ופעילים ישראליים ב„ועד לסולידאריות עם ביר־זית" מצפים לראות, אם יחודש לשנה נוספת צו־הגירוש־וההגבלה נגד עבד־אל־עזיז עלי שאהין, אסיר ביטחוני לשעבר. במיקרה כזה הם יערכו פעולת מחאה ביום שבת בעוד שבועיים, בקיבוץ כרם־שלום, במרחק־שמיעה ממקום־הגירוש של שאהין.

שאהין גולה מביתו על־פי צו מינהלי של אלוף־פיקוד הדרום, ומרותק לכפר דהאניה שברצועת־עזה, סמוך למיפגש הגבולות ישראל־מצריים־רצועת־עזה. לפני כן הוא ריצה עד תום עונש־מאסר בן 15 שנה, בעוון חברות בהתארגנות עויינת ונשיאת־נשק.

תוקפו של הצו הנוכחי עומד לפוג השבוע, ב־11 במרס.

שינויים במשק ההסתדרותי

סיסמתו של מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, „הותיקים לתפקידי־ייעוץ, הצעירים לתפקידי־ניהול", היא הבסיס לשינויים רבים, הצפויים בקרוב במשק ההסתדרותי.

שלושה בכירים בכור עומדים לפרוש מתפקידם הנוכחי. ההתעניינות היא סביב בנימין גבלי מכור מזון, המתקרב לגיל־פרישה רישמי.

גם כתיעוש, – שבראשה עומד עמירם סיוון, יחולו שינויים. הבולט והראשון: הליכתו של אריה מזור, אביה של שדרנית הטלוויזיה רליה מזור, מתפקיד המנכ"ל.

הנושא המדובר ביותר ב„חברת־העובדים" הוא שאלת מיזוג „סולל־בונה" ו„שיכון עובדים". מאחוריו מסתתר מאבק חסר־פשרות בין שרגא רוטמן וח"כ רפי אדרי. בתוך זמן קצר יצטרכו ראשי ההסתדרות לתת את דעתם לסוגיה זו, בגלל התוצאות הקשות של המשבר בענף־הבנייה.

עיתונאים – מחוץ ללבנון

פחת עד מאות מספר העיתונאים הישראליים והזרים, הרוצים לצאת ללבנון לצורכי סיקור, מחשש לחייהם. מערכות העיתונים מתקשים בגיוס כתבים לשטח.

סיור אחרון של עיתונאים בדרום־לבנון, לפני שבוע, כאשר הם סיקרו את הפגנה הנוצרית בג'זין, כימעט והסתיים באסון. הם העדיפו לשוב למטולה באחת משתי הדרכים האפשריות, ובאותה שעה נהרגו שני חיילים בדרך השנייה.

בני הרב – בשמאל הקיצוני

בניו של הרב הספרדי הראשי של סתח־תיקווה, משה מלכה, מנהיג הקנאים במילחמת־השבת בעיר, יושבים בצרפת ופועלים בתנועות שמאלניות קיצוניות.

„טלרד" ל„תדיראן"?

אי־בהירות שוררת לגבי מצבה של חברת הטלקומוניקציה „טלרד" של „בור". לא מן הנמנע שהיא תוכנס תחת כנפי ענק האלקטרוניקה הישראלי, „תדיראן", אף היא בבעלות „בור", במיסגרת עשיית סדר חדש בקונצרן.

זמיר לא ייפגש עם פרקליטים

הפרופסור יצחק זמיר הודיע לנשיא לישכת עורכי־הדין, דויד ליבאי, כי הוא לא יפגוש עוד פרקליטים הבאים ללישכת היועץ המישפטי לממשלה בעניין עיכוב־הליכים ללקוחותיהם.

זמיר נקט בצעד חסר־תקדים זה בעיקבות גל הפירסומים על מכוברים שונים, שההליכים המישפטיים נגדם עוכבו אחרי פגישת פרקליטיהם עם זמיר. לישכת היועץ־המישפטי עומדת על־כך שכל קשר עימה בנושא ייערך, כמקובל, בכתב.

דרדסית בצה"ל

שיגעון הדרדסים הגיע גם לאימוני צה"ל. באחד האימונים, שנערכו במרכז הארץ, היה אחד משמות הצופן: „קודקוד דרדס".

פון־פירסטנברג בארץ

אשת־העסקים של החוג הבינלאומי הנוצץ, דיאן פון־פירסטנברג, באה לביקור ראשון בארץ ומתגוררת במלון בתל־אביב.

אשתו של אגון, בן למישפחה גרמנית, מעוניינת לחתום על הסכמים עם יצרנים ישראליים, שמוצריהם ישאו את שמה, דיר־יאף, במקובל בארצות אחרות ב־עולם.

אין היא מעוניינת לגלות את נוכחותה וזהותה לציבור הרחב.

אלבין־אייזנברג: סוף!

שמועות עקשניות טוענות שחלה ירידה גדולה במעמדו של מיקי אלבין בחוגו של שאול אייזנברג, המיליארדר היהודי־יסאני חובב־העולם.

אלבין איננו נמנה על מישפחת אייזנברג, כנסיכים אחרים בממלכה, ויתכן שחילוקי־הדיעות הם על רקע זה.

הדחה במישרד הבריאות

בכירים במישרד־הבריאות עושים מאמצים רבים לסלק מתוך המישרד את הד"ר ג'רי וסטון, מנהל שירותי־המזון במישרד.

וסטון הוזכר באחרונה רבות כשהוא מצביע על מחדלי מישרד־הבריאות בתחום אי־שמירה מפני חומרים־דעילים בתעשיית־המזון.

העם

ריקוד המוות

הרפתקה לבנון דמתה לנערת סטריפ־טיז, כל הצעיפים נפלו, ונותרה רק הטיפשות בעיצומה

ההרוג מס' 570 וההרוג מס' 571 של מילחמת־הלבנון נקטלו ביחד. הם נפלו, הוספרו בחיפזון ונטמנו בעפר. הם זכו בכמה שורות בעיתונים, ובכך נגמר העניין.

ההרוג מס' 572 ממתין לתורו. קרוב לוודאי שהוא כבר נשלח ללבנון.

בינתים נפצעו השבוע ביום אחד 15 חיילי צה"ל, מהם אחד הנאבק על חייו.

ואילו מטוסי חיל־האוויר יצאו עם שחר להפציץ „מטרות מחבלים" — במיקרה זה בניין ריק של בית־ספר בעליי, שבו „מצאו המחבלים מחסה." הבנין נהרס, איש לא נפגע, כי לא היו במיבנה „מחבלים."

מקבר אל קבר. כל אלה הם עניינים שבשיגרה. בלבנון. המוות הוא אורח שיגרתי. אנשים נהרגים ונפצעים מבלי לדעת מרוע ועל שום מה. הם נקברים לא רק תחת רגבי אדמה, אלא גם תחת ערימה של סיסמות ריקות־מתוכן, כגון „ביטחון הגבול," „שלום הגליל."

אלמלא היה מצוי אף חייל אחד של צה"ל בלבנון, היו „המחבלים" צריכים לעמול קשה מאוד כדי להגיע למיספר כזה של נפגעים ישראליים מדי שבוע.

מאז החלה ההרפתקה הגדולה של אריאל שרון, רפאל איתן ומנחם בגין לפני 21 חודשים, היא דמתה לנערת סטריפ־טיז. בזה אחר זה נפלו ממנה כל הצעיפים — צעיפים שקופים של שקר, צעיפים רקים של אשליות. עם ביטול החוזה הישראלי־לבנוני נפל הצעיף האחרון. לא נותר אלא העירום המכוער של הטיפשות בהתגלמותה.

תוצאות החלום המשולש של פוליטיקאי מנותק מן המציאות, שהיה כבר מצוי על גבול הדיכאון הפסיכוטי: מנהיג נרקיסיסטי, שהשאפתנות העבירה אותו על דעתו; וגנרל פרימיטיבי, בעל מנת־מישכל של מורון — משתרעות עתה על פני עשרות בתי־קברות.

הגמדים אשר ירשו את המשולש הזה אינם יודעים איך לצאת מעמק־הבכא. ומכיוון שאינם יודעים, הם ממשיכים בנתיב האומלל — מקבר אל קבר.

לחם וקירקס. המדינה, שכבר התרגלה לתופעה, מתייחסת אליה בארישות. היא עסוקה בלחם ובשעשועים — או, במהדורה מודרנית, במניות־בנקים ובספורט.

אך לשיא השיגעון הגיעו הדברים במשולש פתח־תיקווה־רמלה־ראשון־לציון.

הפנים אל העבר. באישון־לילה פתחו בריונים דתיים קבר בבית־העלמין של ראשון־לציון וחטפו גופה. המעשה הזכיר את „חוטפי־הגופות" מלפני מאות בשנים. הם השליכו את הגופה בבית־קברות מוסלמי ברמלה (ראה עמודים 52 – 53). באותו הזמן התגייסו אלפי „דתיים" מכל רחבי הארץ כדי למנוע בכוח הצגת־קולנוע בליל־שבת בפתח־תיקווה. (ראה להלן).

בשני המיקרים פעל מיעוט דתי תוקפני ואלים מתוך ידיעה ברורה שאפשר להתגרות בלי חשש ברוב החילוני הגדול במדינה. הרוב הזה עסוק בקריאת מדורי־הספורט ובעיון בטורי־המניות. אין לו זמן ומרץ כדי להתפנות להקוף־הדם המתמשכת בלבנון או בהשתוללות המיעוט הדתי מבית. הוא בוודאי לא היה פנוי לחשוב על התקפת־היריות של מחתרת יהודית על אוטובוס ערבי באיזור רמאללה — מעשה שהזכיר את מעשה של הבית־ר' שלמה בן־יוסף לפני 45 שנים.

סיסמת המדינה יכלה להיות: „הפנים אל העבר!"

סכנה נוראה מאיימת על פרס: שתומכיו יתלכדו אם לא ידיח את משל מיד, הוא יהיה בצרות; נבון ממתין לכך שכל מחנה פרס יעבור אליו; פרס פוחד מרבין פחות מאשר מפני תומכיו שלו עצמו

חודש מארס האיום של פרס

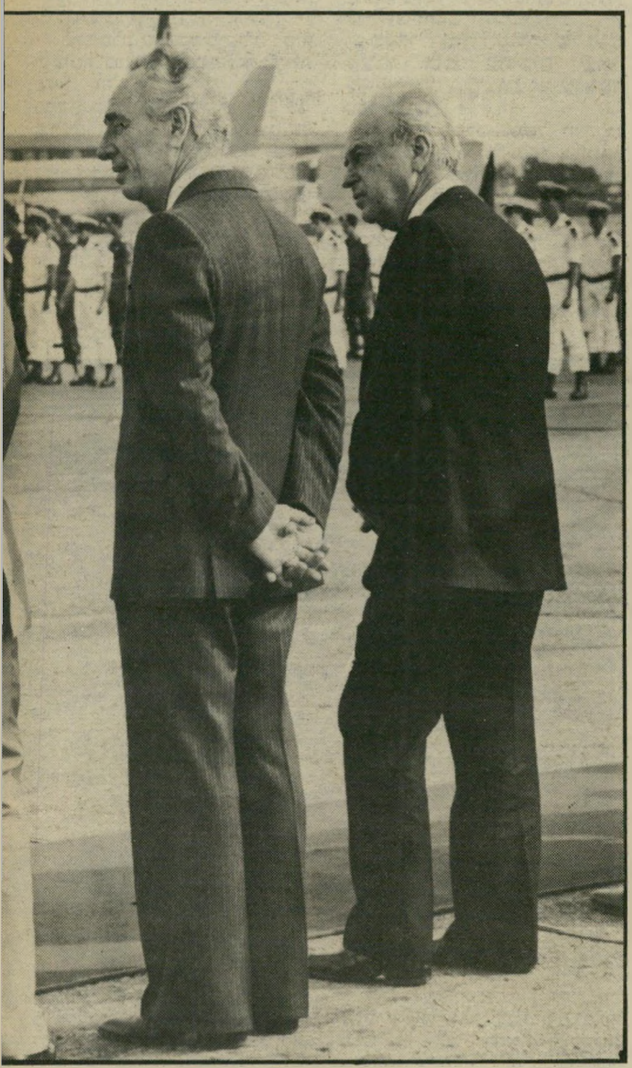

פרס ורבין
צילו של נבון מאיים

„אומרים שדיפלומט הוא אדם המקבל שכר כדי לשקר למען מולדתו," ציטט המזכיר השני הצעיר, „אבל אין כל אפשרות לשקר, אם אינני יודע את האמת. אין לי אפילו צל של מושג, מהו הדבר שעלי להסתירו בכל מחיר!"

הדיפלומט הצעיר בסיפרו של ג'ון

משל
מיבחן־כוח

להי־קארה, עיר קטנה בגרמניה, לא הכיר אומנם את הנפשות הפועלות ברדאמה המתחוללת היום במיפלגת־העבודה. אבל רוב העסקנים המנהלים במרץ רב את מילחמת־הצללים המוזרה, את המערכה הכוחנית המובהקת וחסרת־הרחמים תחת מסווה של „ערכים" ואפילו „חברות", היו מבינים היטב לרוחו.

עיתונאים ופוליטיקאים, אינם מקורבים למעגל הפנימי של הנהגת מיפלגת־העבודה, מתקשים לפעמים להבין מה דוחף את הדמויות המוכרות היטב לציבור, מרוע חברו למאבקי־הכוח, שכל המיפלגות עוברות אותם במוקדם או במאוחר, להטי־יצרים כזה, רגשות עזים של הזדהות או שינאה. מרוע כל העניין הזה הוא אישי כל־כך?

צורקים הסבורים, שאין כאן שום מאבק על קו פוליטי. בכל המחנות במיפלגה יש ניצים ויש יונים. בכולם שומעים קולות המדברים בשם הסוציאל־דמוקראטיה, ובכולם קיים רוב ברור. שאיננו מתכוון לכך ברצינות.

אומרים שלמאבקי־כוח פנים־מיפלגתיים יש היגיון משלהם. מי שמסרב להאמין למישפט כזה, רק מכיוון שהוא קצת בנאלי, מוטב שישקול בדרעתו שנית.

סביר להניח, למשל, שיו"ר מיפלגת־העבודה, שימעון פרס, העומד לפני מאבק ביצחק רבין על המועמדות לראשות־הממשלה, ישאף בכל ליבו לליכוד מחנהו ערב ההת־מודדות. מה יכול להיות יותר הגיוני? ובכן, ההיגיון הזה איננו מסוגל לעבור את סף התיחכום הגבוה ברחוב הירקון 110. שימעון פרס אינו מעוניין ללכד את המחנה שלו, אלא לפצל אותו, מכיוון שהוא חושש מתומכיו יותר מאשר ממת־נגדיו!

כדאי להיות במחנה המנוצח

ההיגיון **במערכת** המטורפת הזאת הוא בעצם די פשוט. פרס איננו חושש מרבין. ראש־הממשלה לשעבר גמור במיפלגה, אלא אם יתרחשו תהליכים בלתי־צפויים בחצי השנה הקרובה. רוב מנהיגי המיפלגה פשוט שונאים את רבין, מסיבות אישיות ופוליטיות.

קיים יחס הפוך בין המקובלות שלו בציבור — בקרב מצביעים שאינם חולמים להצביע עבור המערך — ובין היחס כלפיו בהנהגת מיפלגתו. רוב אנשי המחנה שלו אינם בהכרח תומכים נלהבים בקו הפוליטי הקשור בשמו. ניצי אחדות־העבודה המובהקים אינם סומכים עליו, חרף זכויותיו ההיס־טוריות מימי הפלמ"ח, וסבורים, אולי בצדק, שהוא איננו לוקח את מושג ה„פשרה הטריטוריאלית" בשיא הר־צינות.

הפרגמטיזם שלו אינו אלא אופור־טוניזם, ויש לשמור עליו בשבע עיניים לבל יסטה מהקו המקודש של הכשלת השלום בשם הפשרה.

„היונים" במחנהו נרתעים לעיתים קרובות מחוסר־ההומאניות שלו. הם יודעים היטב שרבין הוא איש־ימין מובהק מכל הבחינות, המתאים יותר למיפלגה שמרנית. ראש־הממשלה לשעבר שייך, מבחינה רעיונית, לאגף של רגן־ניכסון בפוליטיקה האמרי־קאית, תומך נלהב במדיניות המילחמה הקרה, שמרן נוקשה בענייני־פנים. לא פחות מיגאל כהן־אורגד או משה ארנס. אבל ההשתייכות למחנה־רבין היא בהחלט משתלמת.

במיפלגה גדולה, כמו מיפ־לגת־העבודה, כדאי לעסקן הממוצע להיות חבר בכיר בקבוצת מיעוט בעלת־ השפעה. אחרי ההתמודדות בא תור חלוקת־השלל, ואנשי מחנה רבין יקבלו את שלהם ברשימה לכנסת, במינויים ממשלתיים (אם המערך יעלה לשילטון) בוועדה המרכזת, ב„חברת העובדים" ובתפקידי מפתח בהסתדרות הציונית.

לכן הם מרשים לעצמם להתפלץ בשקט, בכל פעם שרבין מתבטא באורח צורמני במיקצת. הוא סוגר מים לנצורי ביירות, מייעץ לאריאל שרון איך להדק את המצור, אריש לאלפי הקורבנות בקרב האורחים? תמיד קיימת הנחמה הקלאסית, העוזרת לאנשים טובים באמת כמו הח"כים שבח וייס ואורה נמיר להרגיע את מצפונם. וכי מה? הם אומרים בהיגיון ברול. פרס טוב יותר?

פרס עולה על רבין מהבחינות האלה, אבל הוא טרוד, כרגע, במאבק פנימי בתוך המחנה שלו. מכאן גם השלום היחסי עם רבין. יו"ר המיפלגה חש שמדיניות „ההפרד ומשול" שלו

(המשך מעמוד 7)

בקרב תומכיו אינה מצליחה עוד. אנשי דור־ההמשך דורשים את ליטרת־הבשר שלהם. עוצמה עכשיו — זהו המוטו החדש.

פרס, אמן הדחיות ההשהיות, התירוצים והמריחות, עומד עתה תחת לחץ חסר־תקדים. „עבורנו אתה עומד עתה במיבחן," אמרו לו השבוע כמה מאנשיו הקרובים. „אם ירוחם משל אינו עף עד אסריל מתסקידו כמזכ"ל ההסתדרות, אתה יכול לשכוח ממחנה־פרס, כולנו נתמוך בנבון."

פרס מבין שאנשיו מדברים בשיא הרצינות. בפעם הראשונה, מאז בחירות 1977, חל תהליך של התלכדות ממשית בקרב ח"כי דור־הביניים. שני החוגים שתמכו בו, חוג יחדיו של אליהו שפייזר, רפאל אדרי, נפתלי בלומנטל, יחזקאל זכאי וחיים רמון, וחג בית ברל של נאווה ארד, עוזי ברעם ורוב היונים מרור ההמשך (שאליו השתייך גם יעקוב לוינסון המנוח), היו התארגנויות כוחניות בלבד, אבל היה גם מכנה משותף: נגד רבין.

פרשת לוינסון, ההוספכת שפייזר הוא אומנם איש־ספר, המסוגל לחיות שבועות בלי לקרוא עיתונים, אבל הוא גם חיה פוליטית, נוקם ונוטר כמו כולם. הוא אינו טורח להסתיר את איבתו לפרס, שומר לעצמו את כל האופציות, והוא היחיד מקרב חבריו שאיננו פוסל אפילו את רבין. עם זאת, שפייזר לא יצטרף למחנה־רבין, ימשיך ללחוץ על פרס ולחכות לאפשרות, שמועמדותו של יצחק נבון תהיה על הפרק.

אנשי דור־הביניים פועלים כיום בהרמוניה. אברהם כץ־עוז, ואפילו איש מחנה־רבין יעקוב צור, שותפים למעגל ההתייעצויות.

מאגר־הכוח העיקרי של פרס עצמו הוא בח"כים שאין מאחוריהם קבוצות או עוצמה פוליטית.

המזכ"ל בר־לב, למשל, יהיה גם בכנסת הבאה בעיקר עקב המוניטין שלו בציבור וקירבתו לפרס. בר־לב הוא האיש היחידי בהנהגת המיפלגה המאמין ברצינות במצע, ודוגל באורח דוגמטי ברעיון הפשרה הטריטוריאלית. גם אבא אבן, ובמידה מסויימת גד יעקובי, נהנים מפופולריות כלשהי בציבור, ממוניטין של שרים־לשעבר, וקשורים בטבורם לפרס.

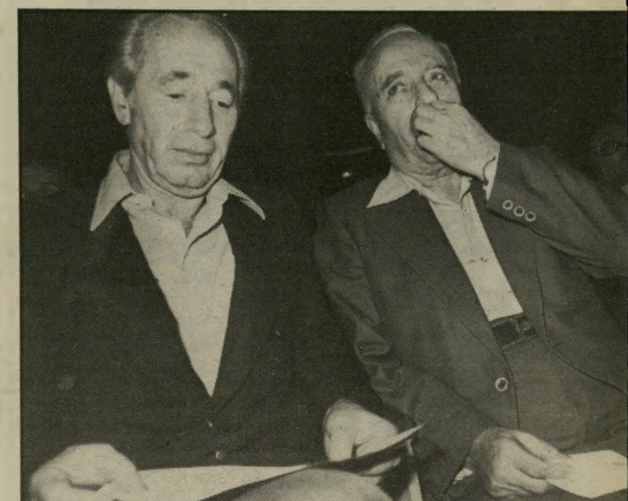

משל ופרס
הם מדברים בשיא הרצינות

בהדרגה לפרשת משל, היא מיבחן כוח, המעמיד את פרס לפני המצב השנוא עליו ביותר. עליו להחליט, באורח בחיר ומיידי.

כל נסיונותיו ותימרוניו לא יצלחו הפעם. מכיוון שהגדרת „הכנופיה" גיבשה את משל ואת מזכיר חברת העובדים, רני רוזוליו, בקבוצה אחת, אין לרבין ברירה, אלא לתמוך במשל.

רוזוליו הוא, כמובן, איש הקיבוץ המאוחד, ואחד מראשי תומכיו של רבין. כמה מיוצעיו הקרובים של פרס הסבירו לו, השבוע, שעליו לעשות, לשם שינוי, צעד פופולרי ולתמוך בישראל קיסר כמזכ"ל, ממש תוך החודשים הקרובים.

פרס אינו סוחר מרבין, אבל צילו של נבון מאיים עליו.

אחת מדמויות־המפתח במאבק הזה הוא אליהו שפייזר, מזכיר מחוז תל־אביב במיפלגת־העבודה, ואחד האנשים היותר מעניינים בפוליטיקה הישראלית. אליהו שפייזר (53), מוסמך הסורבון בכלכלה ובמישפט, דובר אנגלית, צרפתית ורוסית, שחקן שח־מת ומוסיקאי מעולה, איש המסוגל להקסים גם את יריביו, הוא גם נץ, המתקשה להשתלב באופנות היותר־יוניות, הפוקדות כיום את רוב חבריו.

שפייזר אינו מתלהב מהחיים הפרלמנטריים, ומעמדו כמיפלגה נחלש בשנים האחרונות. הוא היה תמיד מאנשי־פרס, עד שזה כגד בו בצורה די מכוערת אחרי בחירות 1981, הפר את התחייבותו לתמוך בו לתפקיד המזכ"ל, ותמך ברבין.

יעקובי עובד קשה מאוד לקיים את מעמדו, שומר על יחסים טובים גם עם אנשי־נבון. לפני הבחירות האחרונות התקשה מאוד להשיג במרכז המיפלגה את 60 האחוזים, הדרושים כדי להיבחר מחדש לכנסת אחרי הקדנציה השניה. הפעם סבורים שהוא יעבור בקלות־יחסית. גם משה שחל קשור עם פרס, ושואף לתפקיד בכיר בקבינט שלו, אבל הוא איש פיקח ומנוסה, דואג לערכן את עצמו בכל התפתחות, ואין להניח שיישאר בחוץ, בכל קונסטלציה שתיווצר. גם ח"כ מיכה חריש תומך בפרס, מבלי שיהיה פעיל בקבוצת־כוח כלשהי, והוא האמור בחברו עדי אמוראי, פרלמנטר מוכשר ואיש נעים וחסר אויבים, המנוטרל לחלוטין מכל עיסוק בפוליטיקה פנים־מיפלגתית.

אבל לפרס יש בעיות גדולות רווקה עם ח"כים צעירים, אוייבי רבין, המרכזים בידיהם עוצמה פוליטית רבה: אליהו שפייזר (תל־אביב), עוזי ברעם (ירושלים), אברהם כץ־עוז (קיבוצים), אריק נחמקין (מושבים), חיים רמון (צעירים), נאווה ארד (נשים), נפתלי בלומנטל (כור) וכן ישראל קיסר בהסתדרות מציבים לפניו אתגר עצום. רבין מייחל להתפוררות מחנה פרס, נכון חולם על מעבר המחנה כולו לתמיכה בו, הדחת משל עשוייה להיתקל בקשיים, שיפגעו בתדמיתו של יו"ר המיפלגה.

ומי עוסק כיום במאבק בליכוד? שאלה מצויינת, אבל צריך לחכות עד אסריל. אז יודה, אם יודה, המזכיר הכללי של ההסתדרות, ירוחם משל.

חיים ברעם ■

במדינה

משטרה
40 שנה ללא הרשעות

ביצד נמחק כתב־אישום על עבירת־תנועה

בית־מישפט השלום לתעבורה אינו רגיל לטפל בביתני־אישום של שרים וח"כים, משום שהם נהנים מחסינות. אך באחרונה התגלגל בהיכל־המישפט תיק דק של שמואל תמיר כבר לא שר (המישפטים) וכבר לא ח"כ.

לפני זמן קצר הוא נתפס כשהוא נוהג בשטח עירוני במהירות של 63 במקום 50 קמ"ש המותרים.

אחרי שנתפס הוא קיבל לביתו כתב־אישום מפורט והזמנה להופיע בבית־המישפט, ב־15 בינואר. בעבירה זו אין ברירת־קנס.

בתאריך הנקוב לא יכול היה תמיר להופיע. עורך־דינו, זאב ליאונד, שעובד במישרדו של תמיר כשכיר, ייצג אותו, וביקש לדחות את הדיון משום שתמיר יצא לחו"ל.

נציגת המישטרה, רב־פקד חרותה הראל, שהיא ראש מחלקת־התביעות בענף־התנועה של מישטרת תל־אביב, לא התנגדה לבקשה. היא עצמה ממתינה כבר תישעה חודשים שיוגש נגדה כתב־אישום על פגיעה בשתי נשים בתאונת־דרכים בה היתה מעורבת.

התאריך החדש שקבע השופט לתמיר היה 26 בחודש ינואר.

אך בתאריך זה לא התקיים כל דיון. הוא נדחה שוב ל־22 לחודש פברואר. גם בתאריך השלישי לא התקיים כל דיון. המישטרה חזרה בה, ועל־פי בקשתה נמחק התיק.

מכיוון שהליך כזה אינו מקובל, פנה העולם הזה לדובר מישטרת תל־אביב, כדי לברר מה קרה בתיק של השר־לשעבר. ממישטרת תל־אביב נמסר שראש ענף־התנועה במרחב, סגן־ניצב מנשה חדד, הוא שקיבל את הבקשה למחיקה ואישר אותה, משום שתמיר נוהג מזה 40 שנה ללא כל הרשעות קודמות. אחרי שהוא הגיש בקשה, נברק תיקו והמישטרה נעתרה לבקשתו שלא להעמידו לדין, להמיר את עונשו בקנס כספי ובאזהרה.

נהגים לא מעטים היו שמחים אילו גם הם ידעו שפניה לראש ענף תנועה תפתור אותם מעמידה לפני שופט מחמיר בבית־המישפט לתעבורה.

פתח־תיקווה
קצין־המישטרה חייך

ההפתעה היחידה במערכה השניה על השבת במלאכם היתה סניגה רוזנבלום

המתקהלים הדתיים והחילוניים שיפשפו את עיניהם בתדהמה. אחד מקציני־המישטרה הסיט את מגן־הפנים השקוף מקסדתו כדי להיטיב ולראות את המחזה המפתיע. בקהל הפתח־תיקוואי שנאסף להפגנה ליל השבת, נרמז קקריאות „שאבעס!" והצעקות שכנגד. עיני כולם היו נשואות אל היפהפיה הבלונדית הזוהרת.

פנינה רוזנבלום נראתה כלא־שייכת לקהל שמיהר להקיף אותה. הדרגמנית הופיעה ובידה שלט בגנות הכפייה הדתית. חיש מהר מיקדה אליה רוזנבלום את עדשות מצלמות־הם של הצלמים הרבים וצוות־הטלוויזיה שהיו במקום.

חצאית עד הקרסוליים. זאת היתה, בערך ההפתעה היחידה במערכה השנייה של מילחמת־השבת בפתח־תיקווה. „חיכינו לקאסח וקיבלנו, בסוף, הפגנה של דרדסים," התבטא בחיוך קצין־מישטרה בכיר, אחרי שהסיר מראשו המיווע את קסדת־הפלסטיק, בתום ההפגנה.

הדתיים ביקשו מן המישטרה רישיון להפגנה, בהשתתפות חמישה־עשר אלף אברכים.

תחת זה הופיעה תהלוכת־חרדים שמנתה רק כמה מאות אברכים. בראש התהלוכה הלכו הרב האשכנזי, שמעון סלומון, והרב הספרדי, משה מלכה.

יחד עם האברכים צעדה גם קבוצה של נערים ונערות מבני־עקיבא. חובשי הכיפות הסרוגות לא השתתפו בפועל בהפגנה, והסתפקו בשירה וריקודים, תוך הפרדה בין מעגלי הבנים והבנות.

ליד מעגל הנערות, שישבו על הכביש, עמדו כמה נערים. הצעירים, חובשי מיגבעות שחורות, התבוננו בנערות, שכולן לבשו חולצות בעלות שרוולים ארוכים וחצאיות עד הקרסוליים, והחליפו ביניהם דחיפות וציחקוקים.

ליווי מישטרתי לסניגה. בכל זמן ההפגנה היו שני הרבנים מוקפים בקהל חרדי צפוף, שגונן עליהם. הרב שימעון סלומון, שחוגים בעירייה הגדירו אותו כקיצוני שבין שני הרבנים, רחה את הצעת העולם הזה לעשות את השבת בביתו, ולהתרשם מעמדתם של החרדים.

אשתו של הרב, המסייעת לו בקביעת לוח־הפגישות שלו, אמרה כי „הרב עסוק בישיבות חשובות ואין לו זמן להשיב לשאלות."

הרב סלומון קיצוני עד כדי כך בהשקפותיו הדתיות, עד כי בעבר סירב להשתתף בהקפות של שימחת־תורה, שבהן לא ננקטה הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים.

מדי פעם שלחו הרבנים את אחד האברכים אל מפקד מישטרת פתח־תיקווה, רב־פקד יעקב ברדה, בשליחויות שונות. באחת הפעמים איימו הרבנים כי אם לא יסולק צוות הטלוויזיה, שזרקוריו עיצבנו את החרדים, שוב לא יהיו אחראים למעשי האברכים הזועמים.

ברדה התייעץ בקשר עם מפקדיו, ולבסוף ניתנה הוראה לצוות הטלוויזיה להתקפל. פנינה רוזנבלום, שישבה עד אז בתוך ניידת־השידור, אמרה לקצין־מישטרה שהיה במקום, כי היא רוצה ללכת הביתה, וביקשה ליווי מישטרתי למכוניתה, שחנתה ברחוב צדדי. הקצין נעתר לבקשתה, וארבעה שוטרים חבושי־קסדות וחמושים באלות ליוו את רוזנבלום כמישמר־כבוד.

אורחים
האיש מלוס־אנג'לס

חבר מרכז חירות, אבל מבין בהשקעות

יושבי־ראש אגודות הסטודנטים של הליכוד, באוניברסיטות זכו להגיע לכותרות ראשיות, וחלקם גם הגיעו לכנסת. אחד מהם הגיע ללוס־אנג'לס. זהו חבר מרכז חרות ישראל („צ'וצ'ו") ריובין (30), (מחנה דויד אפל־מיכאל קליינר־מיכה רייסר), שנבחר כראש־אגודה אחרי המהפך.

אך כעבור כמה חודשים החליט לעזוב את הכל. הוא נסע לארצות־הברית חסר־כל, הועסק כנהג־אוטובוס לתלמידים ובין הפעה להסעה התחיל למכור שעונים מבית לבית.

עד מהרה הצליח, פתח מרכז־מכירות ענק של שעונים ומכשירי־אלקטרוניקה, נשא אשה הוליד בת, וכל המישפחה מרבה לבקר בארץ.

אבל אולי בגלל ניסיונו הפוליטי הוא יהיר ביותר בכל מה שקשור להשקעות בארץ. בביקורו האחרון, בחודש שעבר, הציעה אשתו שיקנו אדמה בגדה, המליצה על נופים. רובין בדק ושלל את הרעיון.

במטוס ללוס־אנג'לס שמע על התמוטטתו של רני ויינמן.

מסגינה סניגה רוזנבלום בפתח־תיקווה*
חיכינו לקסאח –

חילוני ודתי מתווכחים לפני קולנוע „היכל"
– וקיבלנו הפגנה של דרדסים

נאשם תמיר
כבר לא

* מאחוריה: עורך־הדין אבי אורן.

אחרי הפרשה: למהר שלל חש בז

הירושה

ב**מוקדם או** מאוחר, ירוחם משל יפנה את מקומו בקומה החמישית של בניין הוועד־הפועל. במוקדם או במאוחר ישראל קיסר יבוא במקומו.

או מה?

אז לא כלום.

כפי שהיה אומר קוהלת: דור הולך ודור בא, ושום דבר אינו משתנה בהסתדרות.

או כפי שיכול היה לומר ישוע: תנו למשל את אשר למשל, ולקיסר את אשר לקיסר.

ישראל קיסר הוא מהדורה צעירה יותר ושחומה יותר של ירוחם משל. ירוחם משל הוא מהדורה קשישה יותר וחיוורת יותר של ישראל קיסר.

שניהם אינם אלא ביורוקרטים הסתדרותיים, עסקני פועלים ששכחו מזמן איך נראה מקום־עבודה מבפנים — כשעובדים בו. הם נבחרו על־ידי הביורוקראטיה ההסתדרותית, מפני שאין מה לחשוש מפניהם. הם לא „עושים גלים". הם הולכים בתלם. הם אנשים טובים וחביבים ורגועים ופשרניים, ולעולם־לעולם לא יעשו מעשה העלול לפגוע באינטרסים של אלפי העסקנים המיקצועיים, אגודת־פועלי־הכסא.

תמהני על ההתרגשות שמשקיעים אנשים כה רבים בחילופים אלה. התגובה הנאה עליהם היא סיחוף.

■ ■ ■

ד**תאבדותו של** יעקב לוינסון חשפה מצב המתאים יותר לארצות־הברית, שם כפופות אגודות מיקצועיות רבות למישפחות המאפיה.

במיכתב־הפרידה שלו דיבר לוינסון על „כנופיה", המשתרעת מבנק הפועלים ועד לממונים עליהם, ושרצתה להשכיבו מתחת ללוח־השיש.

האנשים המותקפים דחו האשמה זו בזעם, וטענו את ההיפך: שלוינסון השתלט על התשלובת האדירה של חברת־העובדים כשליט כל־יכול והפך אותה לנחלתו הפרטית. הוא חיסל את כל יריביו, חתך את גרונם של המתנגדים וזרק על גוויות. הוא הקיף את עצמו בשמשים ובכתבים שעשו חיים על חשבון ההסתדרות, גנבו וקיבלו שוחד ביד רחבה.

כלומר: כנופיה מול כנופיה.

מאז ליל־ההתאבדות משתוללת המילחמה, כאילו מת הבוס של המאפיה ושתי „מישפחות" מנסות להשתלט על הירושה.

(עור נחזור למילה זו: „הירושה").

קבוצה של פרשים צעירים במיפלגת־העבודה קשרה את עניבתו של לוינסון לחניתה כרגל, ומסתערת עתה על הוותיקים בקריאות „עליהום!" היא רוצה להטיל את „מרות המיפלגה" על ראשי ההסתדרות וחברת־העובדים — וברור לגמרי כי היא מתכוונת למרותה שלה עצמה.

משמע: כנופיה שלישית מבקשת לרמוס בפרסות סוסיה את הכנופיה השניה, אשר ריצחה — לדבריה — את הכנופיה הראשונה.

ולכל זה נקרא „ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל" ו„חברת עובדים".

■ ■ ■

ל**וינסון דיבר** במיכתב־הפרידה שלו על „השלל" שבו מבקשים אויביו להתחלק. חסידיו החדשים והישנים מדברים על „חלוקת הירושה".

מעניין. איזו ירושה?

ירושה היא דבר שהיה שייך לארם שהלך לעולמו, והעובר לבעלות יורשיו.

לפי מילון גור: „אחוזה ונחלה, בייחוד מה שאיש מניח לזרעו או לקרוביו".

ברור לגמרי כי גם ברגע־האמת, ברגע של חשבונו האחרון עם העולם, התייחס לוינסון אל השילטון שלו בבנק ובחברה כאל רכושו הפרטי, נחלתו, שאותה ביקשה ה„כנופיה" לחלק בשלל.

לא היתה זאת גישה בילעדית לו. בוויכוח על חילופי־הגברי בקומה החמישית מתקבל הרושם שזהו עניין פרטי בין משל וקיסר, כמו בין שני פיאודלים בימי־הביניים, שאחד מהם צריך לקבל את כתר המלך מידי השני, או לכל היותר, עניינם של כל הפיאודלים הגדולים בממלכה, הצריכים לבחור להם מלך חדש.

וגם הפרשים הצעירים אינם מתייחסים לעניין אחרת. המיפלגה צריכה להשתלט על ההסתדרות ועל נכסיה. הפיאודלים של הביורוקרטיה המיפלגתית צריכים לבוא במקום הפיאודלים ההסתדרותיים.

נראה כי בכל הוויכוחים האלה אין מתייחסים אף לעצם קיומם של הצמיתים עלומי־השם. היוצרים את הנכסים שעליהם נטוש הקרב בין האבירים, הברונים, הרוזנים, הדוכסים, המלכים והקיסרים למיניהם.

■ ■ ■

כ**אשר נפטר** — או מתאבד — נשיא של קונצרן־ענק אמריקאי, מתחוללת מערכת־איתנים בין הטוענים לירושה. קונצרנים סמוכים במה שונה חברת־העובדים מכל קונצרן־ענק אחר בישראל, בצרפת או ביפאן? ואולי — מי יודע? — גם בברית־המועצות ובסין?

חוץ מהזברתם בשמות המוסדות האלה, מה חלקם של הפועלים בבנק, ושל העובדים בחברה?

הם יכולים לומר, כלשון התנ"ך: „מה לנו חלק בבנק ולא נחלה בחברה".

■ ■ ■

ז**והי השאלה** האמיתית, המזדקרת משדה־הקרב של פרשת־לוינסון.

הדבר החכם ביותר נאמר דווקא על־ידי יוסף אלמוגי הקשיש: כל זה לא היה קורה, והטרגדיה של לוינסון לא היתה מגיעה לאן שהגיעה, אילו היתה קיימת בהסתדרות מערכת־ביקורת הראוייה לשמה. המעשים שעשה לוינסון, ושעליהם אין ויכוח (הוויכוח הוא רק על מטרתם ויעדם) לא יכלו להיעשות, אילו היתה קיימת ביקורת כזאת.

הטראגדיה היתה נבלמת עוד בסוף המערכת הראשונה, ולא היתה מגיעה כלל אל המערכת השלישית, שהסתיימה ביריה.

אלמוגי סיפר שלוינסון הוא שהתנגד לפעולת מוסד־הביקורת ההסתדרותי בבנק הפועלים, בטענה כי זוהי הפרה של עיקרון הסוד הבנקאי. ההסתדרות נכנעה להיגיון זה.

אבל היגיון זה אומר, למעשה: אסור שלהסתדרות יהיה בנק, כי אין הבנק יכול להתנהל על פי העקרונות הדרושים למיפעל השייך לציבור־העובדים.

האמת היא שאיש לא היה מעוניין בביקורת, ואיש לא התייחס אל מנסים אף הם לחדור אל שדה־הקרב ולהשתלט על הענק המתנדנד, כדי „למזג" אותו בממלכות שלהם.

לא פעם מתנהלת במיקרה כזה מילחמת־גוג־ומגוג, המזעזעת את אמות־הסיפים של הכלכלה האמריקאית. על כך נכתבו ספרים והוסרטו סרטים.

בדיוק אותו הדבר קורה עכשיו סביב בנק הפועלים וחברת־העובדים.

והשאלה היא: מהו ההבדל, בעצם?

במה שונה בנק הפועלים מכל בנק קפיטליסטי אחר בארץ או בארצות־הברית?

„חברת־העובדים" כאל מיפעל השייך לציבור־העובדים בפועל, ולא רק להלכה.

במשך ארבע שנים כיהנתי כחבר הוועד־הפועל של ההסתדרות, בתקופת שילטונו של לוינסון בבנק (ובחברת־העובדים בכלל). בכל ארבע השנים האלה לא ראיתי את לוינסון בישיבה. הוועד הפועל, שהוא להלכה גם המוסד העליון של חברת העובדים, לא קיבל מעולם (וגם לא דרש מעולם) דיווח אמיתי על המתרחש בה. כאשר דרשו כמה אנשי־שוליים קונטרניים (ואני ביניהם) דיווח של ממש, הושתקנו בבוז.

וכדי למנוע כל אי־הבנה יש להוסיף: אותו המצב בדיוק היה קיים כאשר שלט בהסתדרות קודמו של ירוחם משל, יצחק בן־אהרון. מלים לחוד, מעשים לחוד.

■ ■ ■

כ**חבר הוועד־הפועל** הצגתי לא פעם שאלות תמימות, כמעט נאיביות.

בשביל מה קיים בנק־הפועלים? האם פועל, חבר־ההסתדרות, מקבל שם הלוואה בתנאים נוחים יותר מאשר בבנק אחר? האם הפועלים נהנים מריווחי הבנק? האם הבנק עוזר לממן מאבקים מיקצועיים להטבת תנאי־העבודה?

בקיצור, האם קיים בכלל הבדל בין בנק זה ובין בנק קאפיטליסטי סרטי, בכל הנוגע לחברי־ההסתדרות?

ובשביל מה קיימים מיפעליה של חברת־העובדים? האם תנאי־העבודה והשכר בהם טובים יותר מאשר במיפעלים פרטיים דומים? האם ריווחי המיפעלים מתחלקים בין עובדיהם? האם הכסף משרת מטרה כלשהי הנוגעת לציבור העובדים?

האם, לכל הפחות, נוקטים המיפעלים האלה עמדה שונה ממתחריהם לגבי הבעיות הפוליטיות הגדולות, הנוגעות לעתיד החברה הישראלית? האם הם מסרבים, למשל, לבנות בשטחים הכבושים, על אדמה ערבית שרודה? האם יש במיפעלי ההסתדרות הגנה מיקצועית על העובדים הערביים מן השטחים הכבושים?

(המשך בעמוד 30)

מאת אורי אבנרי

סקופ

בעיסקה סיבובית מסובכת, המדהימה בחוצפתה, העניק יעקב לוינסון בית לנושא־כליו, אפריים ריינר, כיום יושב־ראש „בנק הפועלים", על חשבון ציבור חברי ההסתדרות

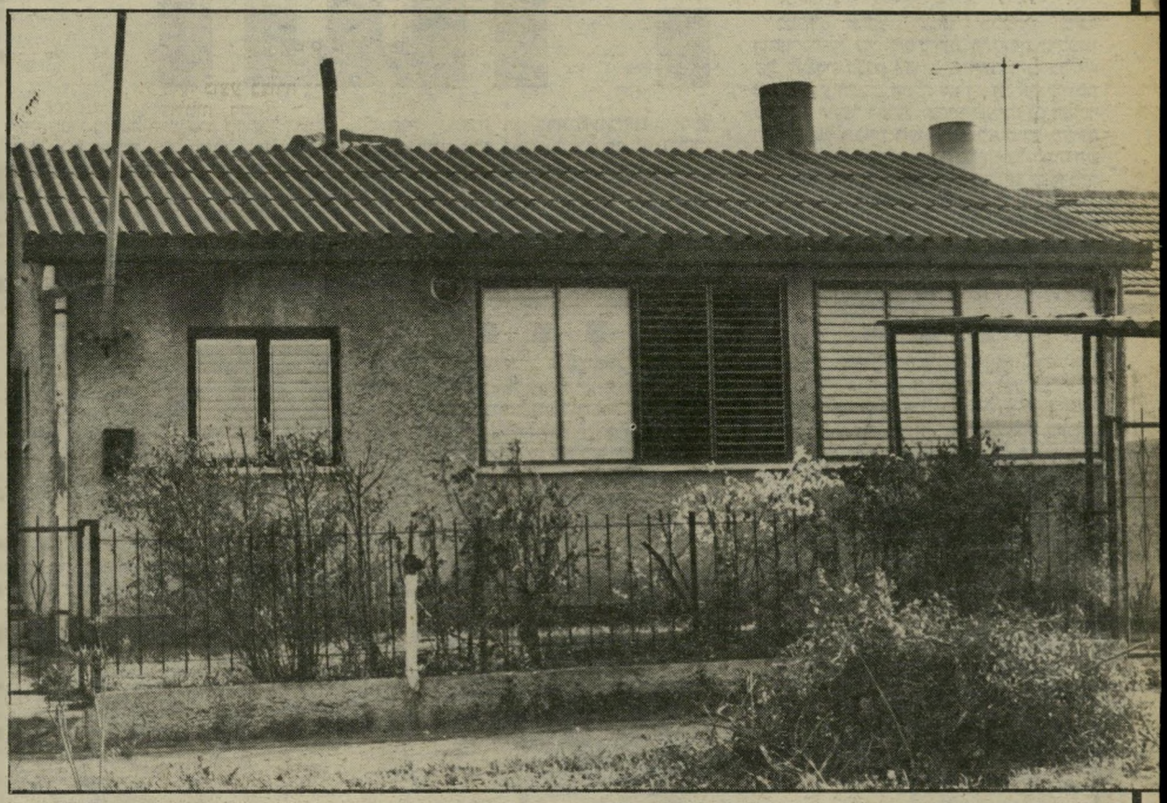

בית לאישה

ך בים ביבי את יעקב לוינסון עם התאבדותו. בין אלה היו כמה וכמה אנשים שהיו בני־חסותו ועוזריו בשנים הארוכות של שליטתו המוחלטת במערכת חברת־העובדים.

לפחות לאחרים מאלה הייתה סיבה נוספת להתאבל עליו — הם היו אסירי־תודה לו על חסדים אישיים שעשה עימם.

ריינר כחבר־קיבוץ
דור צעיר

הסיפור הבא הוא דוגמה לכך. יש להניח שהוא רק אחד מני רבים.

זהו סיפור חמור כשלעצמו. בפרשה זו נעשו דברים שלא ייעשו.

אך הסיפור חמור גם מבחינה כללית יותר. הכספים שהועברו כאן לא היו רכושם הפרטי של מישהם. זהו רכוש ציבורי, רכושם של מאות אלפי חברי ההסתדרות, וביניהם תושבי שכונות־העוני, זקנים ונכים.

הסיפור מגלה מצב שבו נהגו אנשי הצמרת של חברת־העובדים ברכוש זה כאילו היה שלהם, השתמשו בו כדי לעשות טובות איש לרעהו, על פי הכלל של „שמור לי ואשמור לך", פתרו בעזרתו בעיות אישיות ומישפחתיות, והתנהגו בדרך שלא היו מעיזים לעשות אילו עמדו בראש חברת־מניות פרטית.

באשר מתנהל ויבוח ציבורי על הצורך ברה־אירגון של „חברת־העובדים" והנהגת נורמות חדשות של ניהול וחברות, חשובה חשיפת פרשת זו כדוגמה לנוהלים פסולים שיש לשים להם קץ.

אף שזוהי פרשה קטנה־יחסית, בהשוואה לעסקות־הענק הכרוכות בפרשת־לוינסון, היא מלמדת הרבה על ההווי שהשתרר בחברת־העובדים, בסבך הסמיך של בנקים, חברות, מיפעלים, חברות־בת וחברות פיקטיביות, אשר מתחתיו ניתן היה להסתיר כימעט כל דבר.

דרושה סבלנות מסויימת כדי לעקוב אחרי הפעולות המסובכות שנעשו בפרשה זו — אך עיקריה פשוטים בתכלית.

● איך למצוא דירה חדשה

ך דמות המרכזית בפרשה זו היא אפריים ריינר, כיום יו"ר מועצת־המנהלים של בנק־הפועלים, יו"ר מועצת־המנהלים של חברת אמפ"ל ויו"ר מועצת־המנהלים של קונצרן־הענק כלל. בתפקידים אלה היה גם אחת מדמויות־המפתח בפרשת־לוינסון. את דרכו הציבורית והכלכלית עשה כבן־חסותו של לוינסון וכעוזרו הנאמן.

היה זה לוינסון שעזר לו להתקדם מן התפקיד שבו נשא ב־1971, בתקופה שבה התרחשו הדברים המתוארים כאן — מנכ"ל חברת־הגג ההסתדרותית „תיעוש איזורי פיתוח בע"מ" — לתפקידיו הרמים הנוכחיים.

את תפקידו דאז, כמנכ"ל תיעוש, ממלא כיום איש אחר שמילא תפקיד־מפתח בפרשת־לוינסון — עמירם סיוון, חבר ועדת־החקירה הסודית שחקרה את פרשת־לוינסון, שהתגלה בעת החקירה וגם אחריה כחסיד מושבע של לוינסון.

אפריים ריינר היה חבר־קיבוץ השומר־הצעיר גן־שמואל, ונמנה עם הדור הצעיר של עסקני מפ"ם, עד שעבר מן הפעילות המיפלגתית לצמרת חברת־העובדים, הקשורה רובה־ככולה במפא"י (וכיום במיפלגת־העבודה).

כשעבר מן הקיבוץ וקיבל את המישרה בתיעוש, רכש למישפחתו בית ברחוב הרימון 43 בגוות־מגן, שכונת־היוקרה של קציני־צה"ל בכירים ליד רמת־השרון. ריינר היה סגן־אלוף בצה"ל.

ב־1971 היה ריינר נתון במצוקה. חיי־המישפחה שלו עלו על שירטון. הוא התאהב במזכירתו הצעירה, הרצליה, בת העדה התימנית, וביקש להתגרש מאשתו תמר, בת־קיבוצו, בת־גילו ואם שלושת ילדיו. ריינר, בנו של פרופסור ידוע־שם בטכניון החיפאי, יליד גרמניה, גדל כילד־חוץ בקיבוץ מישמר־העמק, ועם נשואיו לבת גן־שמואל הצטרף לקיבוץ זה.

הסתבכות כזאת אינה נדירה, ובמיקרה כזה יש לכל ישראלי, שאינו עשיר מופלג, בעיה גדולה: איך למצוא דירה חדשה לעצמו או לגרושתו.

ריינר עצמו הגיע בסופו של דבר להרצליה־פיתוח, כיאה לאדם במעמדו, ושם חיה מישפחתו השניה הכוללת שני ילדים צעירים. ואילו לגרושתו מצא בית בן חמישה חדרים במרחק כמה מאות מטרים מדירתו הקודמת, בשולי נווה־מגן — רחוב שבטי־ישראל 92. אין זה בית מפואר, הוא נוח. יש בו חמישה חדרים, בשטח של 112 מטרים ריבועיים נטו.

איך משלמים עבור בית כזה, כאשר חיים ממשכורת של חברה הסתדרותית וכאשר יש צורך לבנות מישפחה חדשה?

ישראלים רבים נתקלו בבעייה זו. אך הם לא היו במצבו של אפריים ריינר.

● דירה בלי תשלום ממשי

ך ריינר נועץ עם ידידו ובעל־חסותו, יעקב לוינסון, אז מנכ"ל בנק־הפועלים, שכוכבו דרך אז כאשף כלכלי וכוכח העולה במיפלגת העבודה.

לוינסון שש לעזור לו. יש הסבורים כי לוינסון נהג לעזור לאנשיו בשיטות מעין אלה — מחוץ למיסגרת החוק או הנוהלים התקינים — כדי לקשור אותם אליו.

כל אדם שקיבל טובה כזאת היה קשור בו בעבותות־ברזל, ביודעו כי בידי לוינסון מידע העלול לשים קץ לקאריירה הציבורית שלו.

כאן מתחילה פרשה מסובכת ביותר. ואלה עיקריה:

● חברת־בת של אחד הבנקים שבבעלות בנק־הפועלים קנתה את הבית שעליו שם ריינר את עינו.

● חברה זו השכירה את הנכס לאשתו־גרושתו של ריינר, תמורת שכר־דירה שהיה זול, אך כימעט סביר.

● שכר־דירה זה, בסך 200 לירות ישראליות (כ־48 דולר אז), נקבע אחת ולתמיד — הוא לא הוצמד לדולר או לכל מדד אחר, ולא ניתן לשינוי.

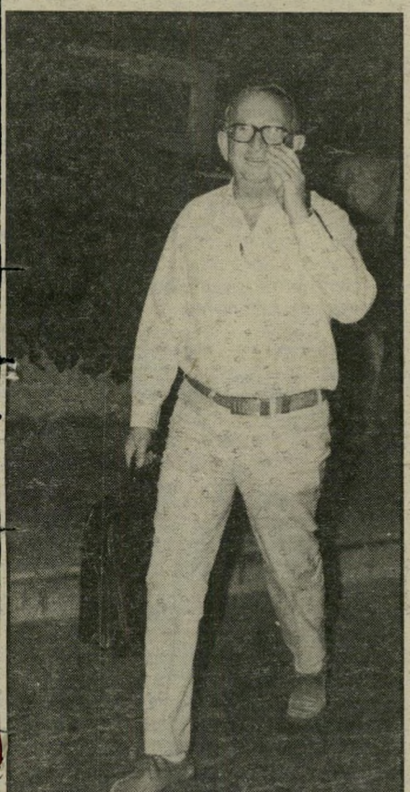

מנהל ריינר
מזכירה צעירה

כך שאפילו באינפלציה של אז עמד סכום זה להישחק ולהתרוקן מערכו מדי שנה.

● באותה שעה ניתנה למישפחת ריינר אופציה בלתי־חוזרת לקבל את הבעלות על הדירה בתנאים מגוחכים. תמורת אופציה זו היה על ריינר להפקיד סכום קטן, וסכום זה ניתן לו כהלוואה מטעם הבנק, מבלי לחייב אותו בריבית.

סירוש הדבר: ריינר קיבל דירה — בשכירות ואופציה לרכישה — מבלי להוציא מכיסו אף לירה אחת (מילבד שכר־דירה נמוך במשך כמה חודשים).

זהו צד אחד של העיסקה. מובן שיש לה גם צד שני, שהרי החברות המעורבות לא יכלו לבצע אותה מבלי להסתיר את מהותה ולהסוות אותה כעיסקה מיסחרית רגילה. לשם כך בוצעו הפעולות הבאות:

ריינר עם יורשו עמירם סיוון (מאחור)
בוועדת־החקירה הסוזית, חסיד מושבע

בקשת־האשראי לא היתה אלא כיסוי לפעולה הבאה, מכיוון שהחברה מעולם לא השתמשה באשראי זה. היתה לבקשה סיבה לגמרי אחרת.

כאשר חברה מבקשת זכות למשוך אשראי גדול („פתיחת קו־אשראי") היא נדרשת בדרך כלל להפקיד סכום נכבד באותו בנק, כדי להוכיח את אמינותה. וזה בדיוק מה שקרה: סלילים־חולה הפקידה בבנק יפת, ללא שום סיבה אחרת, סכום של 300 אלף לירות (כ־70 אלף דולר דאז).

במיסמך זה יש נקודה מאלפת: „סלילים" שאלה מה גובה הריבית שתקבל מבנק „יפת" עבור ההפקדה אך אין היא שואלת כלל מה יהיה גובה הריבית שיהיה עליה לשלם. אם אי־פעם

נוסף בצורת בית בן חמישה חדרים, מבלי שנגבה עבורו מס־הכנסה — דבר ששום ישראלי אינו יכול אף לחלום עליו.

בערבים של ביום, דירה כזאת שווה כ־12 מיליון שקל — וכדי להרוויח סכום כזה נטו, צריך אדם להרוויח כ־30 מיליון שקל.

● המיסמך המדהים ביותר

אלה הם העיקרים הפשוטים. העיסקה עצמה בוצעה בצורה הרבה יותר מסובכת, ודרוש מאמץ ניכר של חקירה וצירוף פרט לפרט כדי ליצור את התמונה השלמה.

כל חלק של העיסקה בוצע בצורה גלוייה, כביכול. התקבלו החלטות רשמיות, נרשמו פרוטוקולים, נחתמו מיסמכים. אר רק כל

17 בינואר, 1972.

א י ש י

לכבוד
מר י. לוינסון
מנהל כללי
בנק הפועלים בע"מ
תל־אביב.

מר לוינסון הנכבד,

הנדון: יונין הולדינג.

ר"ג המסמכים להלן:

1) מצלום הסכם מיום 25 בדצמבר 1971.
2) העתק כתב הסכם ללא תאריך
3) נוסח מרשיכל מיום 30 בדצמבר 1971.
4) העתקי אליסף מכתבים בין הצוע בע"מ, מר' אולה פקסטיל ובנק יפת בקשר עם קו אשראי ופקדון וכן מכתב שיפוי.

לעיונך.

ב ב ר כ ה,

ס. אלראי

„מיסמך מס' 5"
ברשותו הפרטית, מיסמכים מרשיעים

● חברת־הבת שקנתה, השכירה ולבסוף מכרה את הדירה קיבלה מהבנק הלוואה כדי לממן את רכישת הדירה ושיפוצה.

● כדי שהבנק יוכל להצדיק הלוואה כזאת לחברת־בת שלו, שלא היתה אלא חברת־קש ללא נכסים, בוצעה עיסקה סיבובית.

● חברת תיעוש של ריינר הפקידה, בלי שום הצדקה עניינית, סכום גדול מאוד בבנק. הדבר בא כדי שהבנק יוכל להצדיק מתן הלוואה קטנה־יחסית בקבלת הפקדה בסכום הרבה יותר גדול. הפקדה זו הניבה, כמובן, ריבית ניכרת. שהיתה צריכה להגיע לחברת תיעוש , ובמשך זמן־מה גם הגיעה.

● אחרי זמן־מה נמאס לריינר לשלם את שכר־הדירה והתשלומים הגלווים עבור דירת גרושתו. אז הודיעה חברת תיעוש שאת הרבית המגיעה לה מן הבנק יש להעביר לכיסוי שכר־הדירה הזה ושאר התשלומים — כלומר, חברת תיעוש, שבהנהלת אפריים ריינר, שילמה את שכר־הדירה של גרושתו.

● כעבור כמה שנים הועברה הדירה לבעלות הגברת ריינר בתנאים שהיוו למעשה — מתת חינם.

משמע: למעשה השיג ריינר את הדירה לגרושתו בלי כל תשלום ממשי. הנכס ניתן לו פחות או יותר במתנה עלידי משק־העובדים, מכספי הסוע־לים.

עיסקה זו מעוררת גם שאלות חמורותמבחינת חוקי־המס — שהרי למעשה שולם כאן שכר

המיסמכים ביחד יוצרים את התמונה המגלה את טיב העיסקה.

חשוב לציין כי בכל שלב של עיסקה מסובכת זו ניתן דיווח מלא ליעקב לוינסון, אמנם תחת הכותרת „אישי". ברור בעליל כי לוינסון הוא שיזם את העיסקה ופיקח עליה בכל שלביה.

מתקבלת כאן תמונה של בוס כל־יכול, הדואג לאנשיו, והמתפנה מכל עיסוקיו חובקי־העולם כדי לפקח אישית על כל פרט של עיסקות הנוגעות לבני־חסותו והתלויים בו. ומאידך, בני־חסות אלה השתעבדו לחלוטין ללוינסון, מסני שידע כל פרט על פרשות מסוג זה.

כדי להבין את הנאמר לעיל יש לעבור בצורה מסודרת על מיספר רב של מיסמכים, שמוספרו להלן על־יד מערכת העולם הזה, כדי לאפשר את הבנתם.

מיסמך מס' 1: ב־14 בדצמבר 1971 פנתה חברת סלילים־חולה בע"מ לבנק יפת, וביקשה לקבל קו־אשראי של מיליון לירות.

פירוש: חברת סלילים־חולה היא חברת־בת של תיעוש, שהמנכ"ל שלה היה או אפריים ריינר. סלילים היא בעלת מיפעלי־טכסטיל בקריית־שמונה ובאזור שליד תל־אביב. היא הוקמה כדי לספק תעסוקה לעיירות־הפיתוח. כל חברת תיעוש נועדה למטרה זו.

בנק יפת הוא בשליטת בנק־הפועלים כיום הוא נקרא בנק אמריקאי־ישראלי.

תאריך 14 בדצמבר, 1972 Date
אישי

אל: מר י. לוינסון, מנהל כללי, בנק הפועלים בע"מ.
מאת: מר אלראי From:
הנידון: ריינר Re:

היתי רוצה לסיים את הענין הזה סרם נסיעתי. הוא לוחץ עלי, בין היתר, עקב הופעתו בחשבון דביסורי ועקב הצורך לא לחייב בריבית.

ב ב ר כ ה,

ס. אלראי

„מיסמך מס' 6"
בחשבון הדביטורי, בלי ריבית

תשתמש בקו־האשראי שנפתח לה, ולשמענו — בביכול — באה ההפקדה.

מיסמך מס' 2: כתב־הסכם, שאינו נושא תאריך, בין חברת יונין הולדינג אנד טראסט לימיטד עם הגברת תמר ריינר, ובו מפורטים תנאי־השכירות של הנכס בגוש 6341 חלקה 94/1.

בהסכם נאמר כי „תמורת זכות־השימוש בבנית במשך תקופת־השכירות תשלם השוכרת למשכירה דמי־שכירות חודשיים בסך של 200 לירות לחודש.. מוסכם בזאת שדמי־השכירות הנקובים הינם קבועים ואינם ניתנים לשינוי מכל סיבה שהיא... המשכירה מעניקה לשוכרת אופציה לרכוש את הבית".

התנאים למימוש האופציה: החברה תמכור את הבית לגברת ריינר במחיר ההיסטורי („לפי ערכו בספרים"), דהיינו: 125 אלף לירות. מסכום זה יירד פיקדון ראשוני בסך 17,500 לירות, כל

דמי־השכירות שישולמו עד יום ההעברה, וכן יופחת ממחיר הבית פחת בסך 7% לשנה.

סירוש: אחרי פחות מעשר שנים צריך היה הבית להיות מועבר חינם.

למעשה מומשה האופציה רשמית כעבור 11 שנים.

חברת יונין הולדינג אנד טראסט לימיטד, בעלת השם המפוצץ (בעברית, בערך: חברת איגוד להחזקה ולנאמנות בע"מ) אינה אלא חברה ריקה מתוכן, מן הסוג שבנקים מחזיקים לצרכים שונים. היא שייכת לבנק יפת, השייך, לבנק־הפועלים. נכסיה הסתכמו בשעת העיסקה בהון־מניות נפרע של 2000 לירות.

היא לא עסקה בשום עיסקה אחרת מילבד זו המתוארת כאן.

מיסמך מס' 3: פרוטוקול של אסיפה כללית שלא־מן־המניין של חברת יונין הולדינג אנד טראסט לימיטד, ובה התקבלו בקצב מהיר שלוש החלטות בילבד: לרכוש את הדירה האמורה, לחתום על הסכם־שכירות עם אופציה לרכישה עם הגברת תמר ריינר ולקבל הלוואה בסך 125 אלף לירות — בריוק מחיר רכישת הבית ושיפוצו — מבנק יפת.

סירוש: אלה הן שלוש החלטות הקשורות זו בזו: החברה הריקה־מתוכן קיבלה את הכסף מבנק „יפת", שיכול היה להצדיק את ההלוואה בעיקבות ההפקדה הגדולה פי כמה של „סלי־לים־חולה". בכסף זה נרכש ושופץ הבית, והוא הושכר — עם אופציה לרכישה — לגברת ריינר.

לא היתה זאת עיסקה כשרה, ולו לא היה צורך לטשטש את עיקבותיה, יכול

(המשך מעמוד 11)

היה בנק „יפת" עצמו להלוות את הכסף לגברת ריינר, באמצעות משכנתא.

בראש הישיבה ישב פינחס אלרואי, מנהל בנק יפת.

מיסמך מס' 4: מיכתב של אפריים ריינר לבנק יפת, שבו התחייב לשפות את הבנק בגין כל הוצאה עבור הדירה שניתנה לאשתו.

סירוש: זוהי הוכחה למעורבותו הישירה של ריינר בכל העניין. עד כמה שידוע, לא מומשה התחייבות זו מעולם.

מיסמך מס' 5: מיכתב אישי של פינחס אלרואי, מנהל בנק יפת ומנהל חברת יוניון, למר י. לוינסון, מנהל כללי, בנק־הפועלים בע"מ, לאמור:

„מר לוינסון הנכבד, הנידון: יוניון הולדינג. רצופים בזה המיסמכים להלן: (1) תצלום הסכם מיום 25.12.71, (2) העתק כתב־הסכם ללא תאריך, (3) נוסח פרוטוקול מיום 30.12.71, (4) העתקי חליפת־מיכתבים בין תיעוש בע"מ, חברת חולה טכסטיל בע"מ ובנק יפת, בקשר עם קראשראי ופיקדון, וכן מיכתב־שיפוי. לעיונך. בברכה, פ. אלרואי."

סירוש: זהו המיכתב המגלה את מעורבותו האישית ההדוקה של יעקב לוינסון בפרשה זו, והמוביל באיזו שקידה עקב לוינסון אחרי הנעשה ואסף ברשותו הפרטית את המיסמכים המרשיעים, שקשרו את האנשים אליו.

לגבי המיסמכים המוזכרים: (1) מדובר על „סכומים אלה ישמשו לכיסוי שכר־דירה, דמי־אופציה והשתתפות בהוצאות המגיעים לחברת יוניון ממר א. ריינר."

סירוש: זהו המיסמך המדהים ביותר. נאמר בו בדיוק מה שנאמר בו — אף כי הדבר כמעט לא־ייאמן.

אחרי שנתיים התעייף ריינר, כנראה, מלשלם שכר־דירה עבור דירת גרושתו מכיסו הפרטי, וגם לעמוד בלחץ לסרוץ את ההלוואה הקטנה עבור האופציה. וכך הורתה חברה שהיתה בסופו לו לבנק שהיה בסוף ל„בנק הפועלים" להעביר את הכסף המגיע לה (כלומר ל„חברת־העובדים") כדי לשלם את שכר־הדירה הפרטי וההוצאות הפרטיות של מישפחת ריינר.

מיסמך מס' 8: מאזן של חברת יוניון ובו מאושרות כל הפעולות האלה.

פירוש: ממאזן זה עולה כי הרכוש היחידי של החברה היה דירת הגברת ריינר, שמערכה בספרים נוכה מדי שנה סכום השווה ל־7%, „לפי שיטת הפחת השווה."

מיסמך מס' 9: נסח של מישרד רישום־המקרקעין („טאבו"), מחוז תל־אביב, העיר רמת־השרון, ובו רשום כי הדירה בגוש 6341 נרכשה ב־14.11.82 ממר יעקב בריל על־ידי יוניון הולדינג טראסט קומפאני בע"מ, והועברה בו ביום לידי תמר ריינר.

פירוש: זהו המיסמך הסוגר את המעגל. מסתבר כי מסיבות השמורות עימה לא רשמה החברה את קנית הדירה לפני 11 שנה, כאשר מיסמך שהעולם הזה לא הצליח לשים עליו יד. יש להניח כי זוהי התחייבות של תיעוש, כבעלת סלילים, שזו לא תמשוך את הפיקדון בבנק יפת עד לחיסול הפרשה. (2) המיסמך שצויין לעיל כמיסמך מס' 2. (3) הפרוטוקול של האסיפה הכללית, שהוזכר לעיל כמיסמך מס' 3, (4) המיסמכים שסומנו לעיל כמיסמכים מס' 1 ומס' 4.

מיסמך מס' 6: רשומה „אישית" של אלרואי ללוינסון על נייר של בנק יפת מיום 17.2.72.

„הנידון: ריינר. הייתי רוצה לסיים את העניין הזה טרם נסיעתי. הוא לוחץ עלי, בין היתר, עקב הופעתו בחשבון דביטורי ועקב הצורך לא לחייב בריבית. בברכה, פ. אלרואי."

פירוש: אלרואי נסע לחו"ל. (כיום הוא חי בארצות־הברית כיועץ־השקעות). נראה כי ריינר קיבל בבנק יפת הלוואה, כדי לשלם את הפיקדון לחברת יוניון. הלוואה זו, („חשבון דביטורי"), שלא שולם עליה ריבית, העיקה על אלרואי, מפני שהיתה בניגוד לנוהל התקין של הבנק, ועלולה היתה למשוך תשומת־לב של הביקורת.

מנוסח המיכתב גם ברור שמישהו נתן לבנק „יפת" את ההוראה שלא לחייב את ריינר בריבית על ההלוואה — ויש להניח שהוראה כזאת יכלה לבוא רק מלוינסון עצמו.

מיסמך מס' 7: מיכתב של חברת סלילים־חולה לבנק יפת, ובו הוראה בלתי־חוזרת להעביר את הריבית המגיעה לחברת סלילים, עבור הפיקדון בסך 300 אלף לירות שהופקד בבנק יפת, לזכות יוניון הולדינג.

„מיסמך מס' 7"
הוראה בלתי־חוזרת

ריינר בתקופת הפרשה
זכויות־יתר לשיכבה דקה

מיסמך מס' 6 נכתב על־ידי אלרואי על נייר־המיכתבים של בנק יפת בע"מ. בתחתית הנייר מודפסת תזכורת: „דבר בכתב, אותיות מחכימות." ולידו המקור הלאטיני: VERBA VOLANT, SCRIPTA MANENT וגם באנגלית: DON'T SAY IT, WRITE IT DOWN.

כנאה למוצא הגרמני של הבנק, מופיע גם תירגום בגרמנית.

פרשה זו מוכיחה, למעשה, את ההיפך: שבעסקות מפוקפקות מסוג זה מוטב להסתפק באמירות בעל־פה, ולא להעלות דבר בכתב — כדי שלא ייווצרו מיסמכים מדהימים ומפלילים כאותם המופיעים בעמודים אלה.

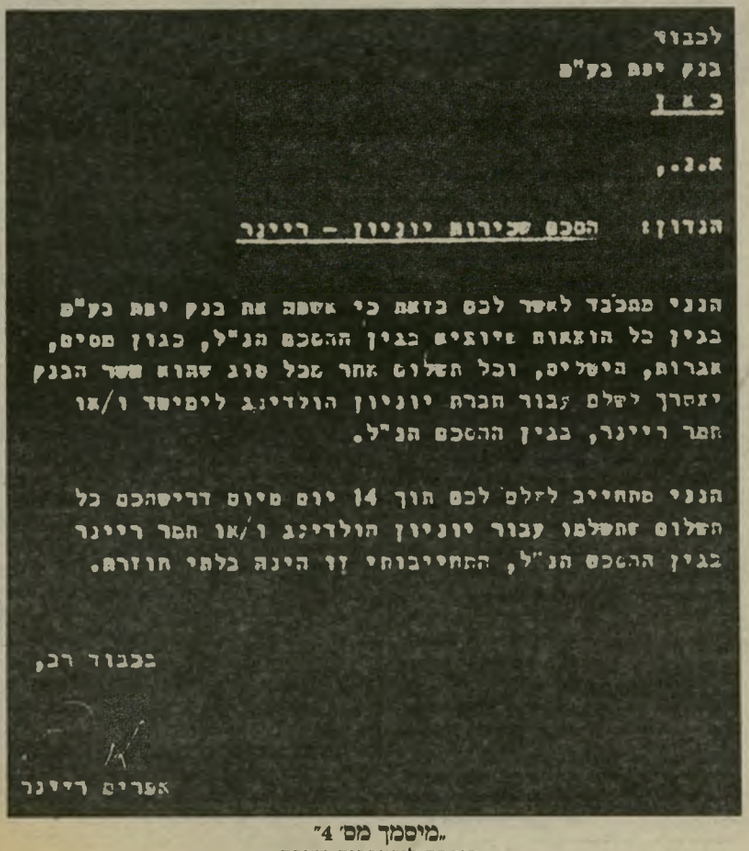

„מיסמך מס' 4"
הוכחה למעורבות ישירה

● 'YOU DON'T SAY!'

כל המיסמכים האלה נמצאים ברשות העולם הזה, אף כי לא ניתן לפרסם את כולם במלואם כאן, בגלל חוסר מקום.

חוסר־הכשרות של העיסקה עולה בעליל מעצם הצורך בעיסקה סיבובית מסובכת זו. הרי לוינסון יכול היה להורות ל„בנק הפועלים" לתת הלוואה פשוטה לריינר, בתנאים הטובים המקובלים לעובדי־הבנק, וריינר יכול היה לסדר את העיסקה באחד מן הישוב.

העיסקה באה כדי לחסוך לריינר את ההוצאה הזאת. למעשה קיבל בית בחינם, או תמורת תשלום מגוחך.

באותה שעה הסך תלוי כלי־בולו בלוינסון.

הפרשה כולה מעוררת שורה ארוכה של שאלות לגבי צורת הניהול של משק־העובדים, מעשים חריגים ואף פליליים הנעשים בתוכה, זכויות־היתר הניתנות לשיכבה דקה של מנהלים, הנכנעות של הפקידים להוראות של שליטים כל־יכולים גם תוך כדי הסתבכות אישית הגובלת בפלילים, והיבטים חוקיים רבים, ובכללם ענייני־מסים.

כאשר
ישראכרט אלא מה.

קולו קול יעקב וידיו ידי עשיו — כך נאמר על משה ארנס, נעים־ההליכות והאלגנטי, הממתיק בקול רך ומתון למדיניות הקיצונית ביותר

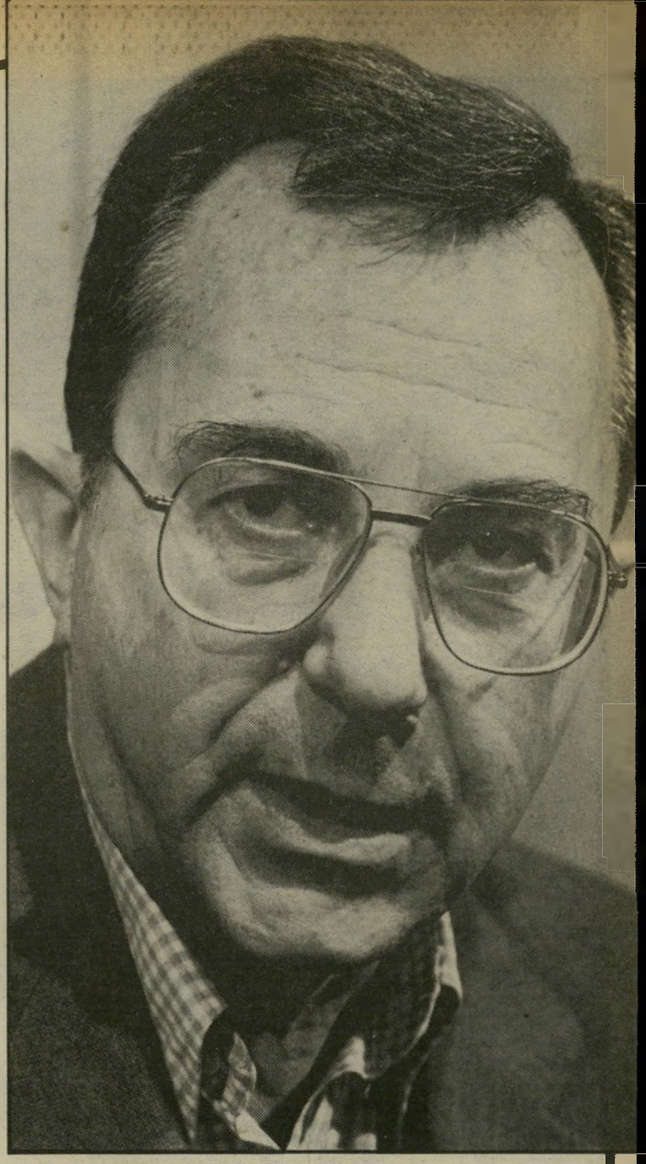

ארנס: הסיגנון אינו האדם!

לסני חודשים אחדים עלה שר־הביטחון, משה ארנס, על בימת הכנסת וענה להצעות על סדר־היום שעסקו, מדרך הטבע, במילחמת־הלבנון.

ביציע־העיתונאים החליפו כתבים ותיקים מבטים של סיפוק. איש נאה, ארנס, בגיל 59 הוא עדיין שומר על גיזרה ספורטיבית, והילוכו גמיש, אבל שליו. „ממש מרענן לראות אותו," אמר אחד הכתבים, ששנה קודם לכן ביקש מעמיתיו להודות ששרון נחל הצלחה־רבתי במילחמת־הלבנון. „נעים, מנומס, יעיל, מציאותי, לא־שקרן. רק כשאני רואה אותו, אני מאמין שסוף־סוף התפטרנו מאריק."

נאום־התשובה של שר־הביטחון היה, אומנם, כאילו נינוח. הטון סופר־מינורי, קלל נעים, תקיף אך נעדר־שחצנות. החיכים והכתבים התרווחו בכיסאותיהם. יש מה לשמוע. תענוג.

את תוכן הנאום אפשר למצוא בדברי הכנסת. מילחמת־הלבנון היתה מוצדקת בהחלט. שלום עכשיו יוצרת אצל הסורים תחושה שאנחנו מתפוררים. וילנר הוא „עבר מוסקווה". הציר רק"ח־יוסי־שריד־שלום־עכשיו אינו מגנה את מעשי־הטרור של האוייב, לוקה בשינאה עצמית.

איש לא הגיב. מי שחשב לעצמו שה„קול קול יעקוב, והידיים ידי עשיו," שמר את הירהוריו לעצמו. רק לקראת סוף הנאום קרא לפתע יוסי שריד: „אתה משה ארנס? אתם בטוחים שזה ארנס? הוא כבר גורם לי להתגעגע לשרון?"

דמעות בעיניים

ב שבוע שעבר ליווה ארנס את ראש־הממשלה, יצחק שמיר, שיצא למסע קצר לאירופה, כדי לשאת ולתת עם ראשי השוק האירופי. כתב צעיר של גלי צה"ל, ירון דקל, החציף פנים במקצת והעז לשאול את שמיר מרוע הוא עוזב את הארץ, כשהמצב בלבנון הוא כל־כך קשה. ארנס מיהר לזכור שבגלי צה"ל הוא יכול בהחלט לשחק את הבוס. הוא נזף בדקל בחריפות, לעיני כל הנוכחים. בעיני הכתב הצעיר עלו דמעות. לא נעים, אבל גם לא נורא. הוא ילמד, בעתיד, שלא להציג לראשי־המדינה שאלות מביכות כלשהן.

ארנס נכנס לתפקידו במישרד־הביטחון לקול תרועה־רבתי של כלי־התיקשורת. החלטות ועדת־כהן על טבח במחנות־הפליטים בביירות, רצח אמיל גרינצוויג, שחצנותו הגלויה של שרון והשתוללות אנשיו ברחובות — כל ציוני־הדרך האלה של פברואר השחור 1983 יצרו ערגה של ממש להשתחרר מעצם נוכחותו של שרון במוקד הכוח האדיר של מערכת־הביטחון.

כבר ב־12 בפברואר הודיע ארנס, שהיה אז שגריר־ישראל בוושינגטון, על הסכמתו להחליף את שרון. ארצות־הברית הגיבה בשימחה גלוייה. העיתונות הישראלית הגיבה בהתאם. דן מרגלית כתב עליו שיר־הלל בהארץ, תחת הכותרת „שר־הביטחון בחסד עצמו", יעקוב ארז ממעריב הגדיר אותו כאיש „הגון, ישר, איש־עבודה, איש־צוות הניחן באורח מחשבה של מהנדס". איתן הבר מידיעות אחרונות, המתעב את שרון בכל ליבו, הגדיש לו לפחות עשר כתבות, שעסקו ברובן בהשוואות בין ארנס ובין קודמו, שלא החמיאו במיוחד לאריק.

רק מעטים שמו לב לכך שארנס נמרד מוושינגטון בנימה צורמת במיוחד.

20 יום לפני מינויו כשר־הביטחון תקף ארנס בוועידה יהודית בניו־יורק את אחד המנהיגים הבולטים של יהדות ארצות־הברית, אדגר ברונפמן, הוא טען שיהודי־העולם חייבים לקבל את דעת ישראל בכל נושאי־הביטחון הקשורים במאבקיה של המדינה היהודית במרחב.

דבריו התקבלו בתדהמה. חמישה חודשים אחרי צברה ושאתילא, קשה היה לבטל ביקורת של חוגים יהודיים בטון מתנשא שכזה. חרף נימוסיו הטובים, הופיע ארנס כישראלי השחצן, דווקא בפורום יהודי די קונפורמיסטי.

הרושם היה עגום. שבועיים מאוחר יותר, אחרי ששרון כבר הודח, הודיע ארנס במסיבת־

„מישה" ארנס ואשתו מיורל
את אנטי־ציוני ובן ב„מצפן"

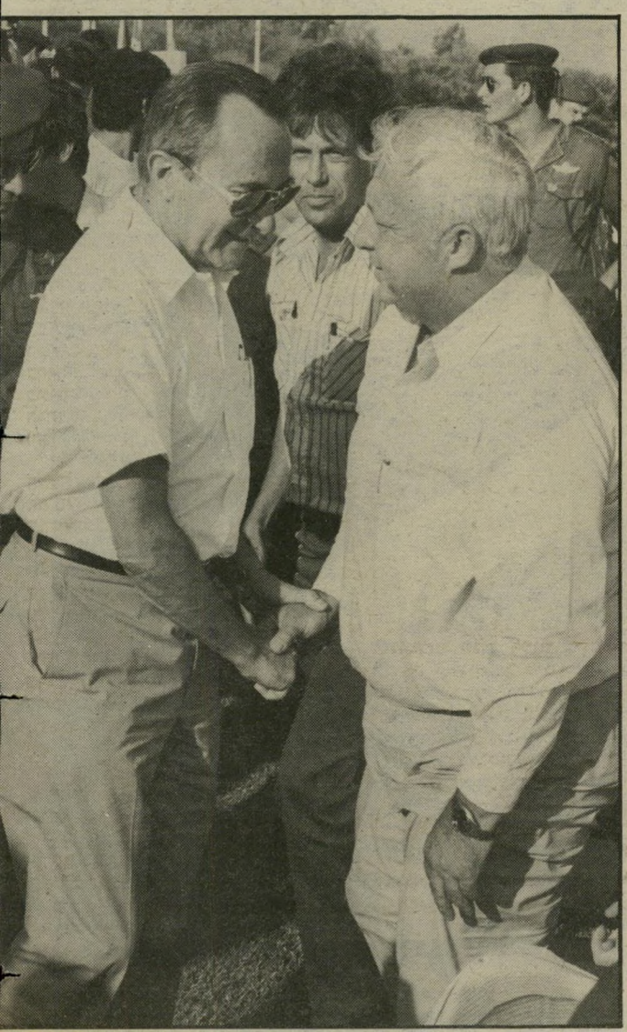

ארנס עם אריאל שרון
שינאה לוהטת

משה ארנס: חיים שכאלה

עיתונאים בוושינגטון, שהוא מתנגד באורח נחרץ לכל משא־ומתן עם אש"ף, אפילו אם הארגון הפלסטיני יכיר בישראל.

הוא לעג בפומבי לדיעה שהביטחון הוא השלום. „זה נכון, אוולי, לגבי גבול ארצות־הברית־קנדה, אבל לא לגבי המיזרח התיכון," טען המועמד לתפקיד שר, וככך סגר, באלגנטיות, אופצ־ה ניספת לשלום.

מפ"ם נהנית

את חשבון שנת כהונתו כשגריר ישראל בארצות־הברית אין צורך לעשות עם ארנס. הוא אמנם הוגדר על־ידי הכתבים הישראליים בוושינגטון כ„כוכב תיקשורתי", אבל את הסיכום האמיתי הוא ערך בכבודו ובעצמו. ערב שובו לישראל, בשבוע האחרון של פברואר, אמר ארנס לניו־יורק טיימס ש„יחסי ישראל־ארצות־הברית הם הגרועים ביותר בתולדות שתי המדינות."

קשה היה להביע תמיהה כלשהי. אחרי הכל, בתמיכתו הנלהבת של ארנס עצמו רחתה ישראל את תוכניתו של נשיא ארצות־הברית לשלום במרחב, מבלי שאף העמידה פנים כמעוניינת בה ברצינות.

אבל ארנס לא הסתפק באקורד אחרון זה. יומיים אחרי הראיון לניו־יימס איים על סוריה במכת־פתע מוחצת, אם מדינה זאת תמשיך בהצטיידות הקרחתנית שלה בנשק סובייטי. ההצהרה של ארנס הופיעה בעיתון הקאליפורני החשוב, לוס אנג'לס טיימס, וחיזקה את התדמית המקובלת על חוגים אינטלקטואליים במערב ארצות־הברית, ישראל היא מדינה תוקפנית, שוחרת־קרבות.

ארנס נכנס, איפוא, לתפקידו, כשהבל מרעיפים עליו תיש־בחות ואיחולי כל טוב. במרס 1983 שיבח ח"כ מפ"ם, ויקטור שם־טוב את מדיניותו של ארנס. „החלטות נכונות, סיגנון מתון." התמוגג שם־טוב. חבריו־לספסל הכנסת התלוצצו שהוא נוהג לשפשף מדי פעם את עיניו כדי להיווכח בפעם האלף ששרון אינו יושב עוד בכורסת שר־הביטחון.

הסיפור הזה מאפיין את התרבות הפוליטית בישראל יותר מאלפי מאמרים. בחודש שקדם להצהרות־האהבה של שם־טוב הספיק ארנס לכבר בלבנון, להודיע לחיילים שלא תהיה נסיגה לפני שיושגו מטרות־המילחמה ולגנות את הפגנות מחנה השלום, להודיע לפולשים היהודיים בחברון שהם „אינם מנשלים אלא בונים", ואף לטעון ש„הרחבת ההתנחלות תרתיע גורמים קיצוניים", (הכוונה, כמובן, לגורמים פלסטיניים).

אם קיוו שם־טוב וידידיו, שדבריו־השבח שלהם יתרמו למיתונו של ארנס, הם טעו. בחודשי האביב והקיץ, אחרי קבלת־הפנים האוהדת מצד „היונים", הספיק ארנס לתקוף את רונלד רגן ואת קאספר ויינברגר על נסיונותיהם ללחוץ על ישראל, לאיים פעמים רבות על סוריה (תוך שילוב של ניציות ועמדה אנטי־סובייטית, המאפיינים אותו יותר מכל מדינאי ישראלי אחר, מילבד מנחם בגין), להכריז על שיקום הרובע היהודי בחברון, לצפות להקמת „מאות ישובים יהודיים ביהודה ושומרון תוך 30 השנים הבאות", להתלונן (רווקא בראיון בדבר) שהלחץ הציבורי והפגנות־השלום מנעו הסכם טוב יותר עם לבנון.

בנושאים מסויימים עלה ארנס אפילו על קודמו בנימת האיום שבדבריו.

ביוני 83' אמר ארנס, בראיון לעיתון הצרפתי לה זורנאל דה דימנאש, שישראל לא תהסס להפציץ ולהשמיד כל כור גרעיני שיקימו הערבים. באותו שבוע הודיע שר־הביטחון ליידידו, שר־החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ, שאין לצפות מישראל להגמיש עמדות מדיניות, כתמורה להפשרת הטכנולוגיות האמריקאיות עבור פיתוח מטוס הלביא, נושא קרוב מאוד לליבו של מי שהיה סגן־מנהל התעשייה האווירית.

לאורך כל שנת 1983 המשיך ארנס לנקוט בנעימה תוקפנית ביותר כלפי הערבים. הוא הזהיר את סוריה כימעט בכל שבוע, ציין שחיל־האוויר הישראלי הוא השלישי בגודלו בעולם אחרי האמריקאי והסובייטי, העניק שוב ושוב הצדקה רטרואקטיבית למילחמת־הלבנון. גם בנושא הגדה היה ארנס חד, וסופר־ניצי.

„בסופו של דבר אנחנו נחיל את הריבונות היהודית ביהודה ושומרון," אמר שר־הביטחון לכתב לוס אנג'לס טיימס ביולי 83', ויצר בהלה של ממש במישרד־החוץ האמריקאי.

לפני חודשים מעטים, כשיאסר עראפת נלחם על חייו בטריפולי, פטר ארנס את אש"ף כ„כנופיית טרור בלתי־רצינית", שישראל לא תדבר אתה „לעולם".

ארנס איים על יודי־אבנים בגדה המערבית בהריסת ובאטימת בתים, הרטיט את ליבם של יפי־הנפש בכנסת (דצמבר 83') בנאום קלאסי של „יורים ובוכים", שבו תיאר את הסבל הנפשי הנגרם לו כשהוא מורה לפוצץ בתים.

ארנס נולד ב־1925, בקובנה, לאב תעשיין אמיד ולאם רופאת־שיניים. הוא גדל בריגה, לאטוויה, והיגר עם משפחתו לארצות־הברית ערב־המיל־חמה, ב־1939.

הוא סיים תיכון בארצות־הברית, למד במכון הטכנולוגי היוקרתי במסצ'וסטס (אם־אי־טי) בבוסטון. ב־1944 הפסיק זמנית את לימודיו, התגייס לחיל־ההנדסה של ארצות־הברית, חזר למיכללה עם תום שרותו, סיים אותה בהצטיינות באביב 1948.

בשנות לימודיו האחרונות היה פעיל מאוד בבית"ר. ב־1948 התייצב במיפקדת אצ"ל בפאריס, החמיץ את ההפלגה באוניית־הנשק אלטלנה (שהושמדה על־ידי „התותח הקדוש" של דויד בן־גוריון) מכיוון שנשלח למרוקו, לארגן שם את התנועה הציונית־הלאומית במחתרת.

ארנס הגיע ארצה במארס 1949, עבד במחצבה, והיה ממייסדי מבואות־בית"ר בפרוזדור ירושלים.

אחרי כשנה עזב את המשק, כמו רוב חבריו מארצות־הברית, ורק הארי־גנטיניים נשארו במקום. הוא ניסה להתקבל לעבודה בבדק (שקדם לתעשייה האווירית) ונפסל על־ידי ראש השין־בית, איסר הראל, בשל „אי־כשרות אידיאולוגית". פסילה זאת אושרה, לפי דיווח מסויים, על־ידי שימעון פרס.

ארנס ירד לקאליפורניה, חזר ארצה ב־1957 כפרופסור להנדסה אווירונא־טית בטכניון. ב־1962 התמנה כסגן־מנהל התעשייה האווירית, קיבל את התואר „מהנדס ראשי", ובמשך שנים רבות היה אחראי על פרויקטים חשאיים, כמו הפצצה האטומית הישראלית.

ב־1966 עזב את התעשייה האווירית, הקים חברת־ייעוץ בתחום הביטחון, ובמשך שנים רבות היה יועצם של ראשי־ממשלה, שרי־ביטחון ואנשי־צבא בכירים.

ב־1975 הציע לו שר־הביטחון, שימעון פרס, את תפקיד המדען הראשי של מישרד־הביטחון, במקום יובל נאמן שפרש. ארנס התייעץ עם מנחם בגין, וסירב לקבל על עצמו את התפקיד.

ב־1977 נבחר כיו"ר ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, התנגד נמרצות להסכמי קמפ־דייויד, ובעיקר לנסיגה מסיני, ואף הצביע נגדם.

אחרי התפטרות וייצמן מתפקיד שר־הביטחון ב־1980, סירב ארנס לקבל על עצמו את התפקיד, כדי שלא ייאלץ לפקח על הריסת ימית. בפברואר 1982 נשלח לוושינגטון כשגריר, עשה עבודה הסברתית מעולה, אך לא שינה במאומה את השקפותיו הניציות. בריוק שנה מאוחר יותר, אחרי החלטות וערת־כהן נגד אריאל שרון, החליף אותו ארנס כשר־הביטחון.

ארנס נהנה בעקיפין מפרישתו של בגין, הירק מאוד את יחסיו עם ראש־הממשלה החדש, יצחק שמיר, חרף התחרות הסמוייה ביניהם לטווח ארוך, וסייע למקורבו יגאל כהן־אורגד לזכות במישרת שר־האוצר.

ארנס גר בשכונת־היוקרה סביון, והוא אב לארבעה ילדים.

ארנס: מישפחה שכזאת

שר־הביטחון אכל הרבה מרורים משני בני־מישפחה קרובים: אחיו, הפרופסור ריצ'ארד ארנס מפילדלפיה (61), שנפטר בשבוע שעבר, ובנו יגאל ארנס (32), מלוס־אנג'לס.

ריצ'ארד ארנס, מישפטן יהודי ועתיר־יוקרה, הסתייג מאז ומתמיד מהרעיון הציוני. בתקופת־כהונתו של משה בוושינגטון הירבה להשמיע הצהרות בגנות המדיניות הישראלית בשטחים הכבושים ובלבנון. הוא הופיע תדירות בפורומים פרו־פלסטיניים, הישווה את פעולות ישראל כלפי השבויים במחנה אל אנסר בדרום־לבנון כשיטות אינקוויזיציה וכמעשים נאציים. האח טען שישראל עלולה לגרום לעימות גרעיני, והוקיע את חוסר־נכונותה לחתום על האמנה לאיסור הפצת נשק גרעיני. משה ארנס, אגב, הוא מאדריכלי המדיניות הישראלית בשטח זה, תמך תמיד בדרך הסטראטגית של שימעון פרס, הדוגלת באיום מוסווה בנשק זה. בדוקטרינה זאת תומכים יונים רבות בתנועת־העבודה, ובכללם לובה אליאב. יחסי ריצארד ומשה ארנס היו מנותקים לחלוטין ולא היה ביניהם שום מגע מישפחתי. „אני חושב שמשה הוא מיקרה אבוד. יש להניח שגם הוא רואה בי מיקרה אבוד," אמר ריצ'ארד לפני שנה לכתב וושינגטון פוסט.

היחסים עם הבן, יגאל, מסובכים עוד יותר. יגאל ארנס מכהן כיום כפרופסור למדעי־המחשבים בלוס־אנג'לס, והוא בוגר מצטיין של מיכללת־היוקרה ברקלי ליד סאן־פרנסיסקו.

יגאל הוא חבר בקבוצה הפוליטית הידועה בשם מצפן תל־אביב, מזה 15 שנים. הוא דוגל במיזרח־תיכון סוציאליסטי, ומתנגד לכל לאו־מנות, גם לאומנות ערבית. אם אזרחי ישראל יסרבו לקבל על עצמם איחוד עם הפלסטינים במיסגרת מדינה חילונית אחת, מוכן יגאל לכינון שתי מדינות, פלסטינית וישראלית לא־ציונית. מבחינה אידיאולוגית הוא רואה בציונות תפיסה גזענית, ובתנועה הציונית סופרמרקט, הכולל יסודות פאשיסטיים רבים.

גם בתקופת לימודיו בברקלי פעל יגאל למען רעיונותיו עם „ישראלים ויהודים לא־ציונים ועם ערבים ואמריקאים מתקדמים". עד היום הוא מקבל מחבריו בישראל חומר־הסברה של מצפן.

בארבעה החודשים הראשונים לכהונתו של משה ארנס כשגריר בוושינגטון, גזר עליו יגאל שתיקה. עם פרוץ מילחמת־הלבנון, ביוני 1982, חזר לפעילות מלאה, ואף השתתף בפעילות הפגנתית ליד נציגות ישראל בקאליפורניה.

חבריו־לתנועה מספרים שיגאל הוא צעיר פתוח וחביב, פחות מופנם מאשר אביו, אבל „לא בדיוק טיפוס הפעיל הנמרץ". יחסיו עם האב הם פרובלמטיים, אבל אין ניתוק. משה ארנס ידוע כאיש־מישפחה חם, ואין ספק שעמדות בנו גורמות לו צער רב. עם זאת, הוא הכיר, בראיון עיתונאי לפני שנה, בזכות בנו לדיעה משלו. יגאל ארנס לא שירת בצה"ל – עובדה המביכה, כמובן, אדם השולח חיילים לקרב כשר־הביטחון.

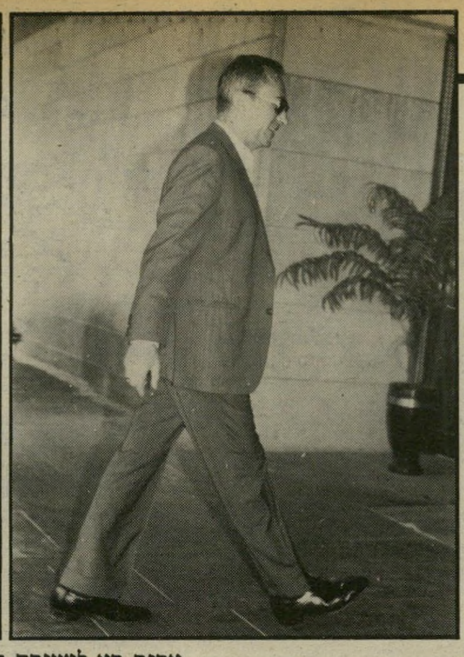

ארנס בא לישיבת הממשלה ויוצא
מרעיליי־הבארות פועלים

(המשך מעמוד 15)

יש בישראל ציבור קונים עצום לסחורה הזאת. „זאת היא טקטיקה מצויינת,„ אמר להעולם הזה אחד מעוזריו של ארנס, יונה מוצהרת בעבר הלא־רחוק. „היונים יאהבו אתו מכיוון שהוא מתייסר ואילו במרכז חרות ירגיעו לו בזכות פיצוץ הבתים.„

השינאה לשרון

מדיניותו בלבנון היא באמת יותר זהירה מזו של שרון, חרף ההסכמה המוחלטת שלהם על המאבק באש"ף, דווקא מכיוון שאירגון זה רכש לעצמו בעולם יוקרה ומעמד ברור של נר־משא־יומתן.

עם זאת, הוא הסיק לקח מסויים מההישענות המופרזת של שרון על הפלנגות, ומנסה להגיע להדברות עם הדרוזים, לדי שלא לאבד גם את שארית הנאמנות של בני־עדתם, אזרחי ישראל.

שרון, באמצעות אורי דן ואנשיו בכלי־התיקשורת, אבל גם בהצהרות מתוצרת עצמית, נוהג להאשים את להקפאה זמנית, טאקטית, של ההתנחלויות. כדי שלא להרגיז עוד יותר את רגן, אחרי רחיית תוכנית־השלום שלו. מאז הצביע פעמים רבות על העובדה שלא התכוון לפגוע ביישוב הגדה, אלא לתזמן היטב את העיתוי. אין סיבה שלא להאמין לו.

ארנס איננו סיפוחיסט על־תנאי, אלא חרותניק נלהב, התומך בסיפוח הגדה מטעמים אידיאולוגיים, ומשתמש בני־מזקים סרגמטיים רק לסיבור אוזנם של הבלתי־מאמינים.

לא צייד אדם

כבר בחודש הראשון לכהונתו כשר־הביטחון, דיווחה העיתונות על מריבותיו עם שרון. אנשי השר המודח הסיתו נגדו בלא־הפוגה. ארנס הואשם במדיניות פייסנית כלפי הדרוזים (נכון, במידת־מה), ביד רכה מדי כלפי הערבים בשטחים הכבושים, בהתנכלות למתנחלים. גם תמיכתו בהערכות החדשה באוולי, ונטייתו לשיתוף־פעולה הדוק עם ארצות־הברית, הרתיחו את שרון.

„השמן„ רגיש במיוחד ליחס הדחייה של ארצות־הברית כלפיו, ומודע לעובדה שהשגריר האמריקאי, סמואל לואיס, פועל נגדו באורח עיקבי.

„מרעיליי הבארות„ של אריק טענו שארנס הוא, בעצם, אזרח ארצות־הברית, ושיש לו מחוייבות בסיסית לאינטרס של מעצמת־העל, המותר את זה של ישראל במיקרים רבים.

אנשי שרון ניסו להשכיח שדווקא האיש שלהם חתם על מיזכר סטראטגי משעבד עם מעצמת־העל, והיה מוכן להעמיד את צה"ל לרשות וושינגטון, אפילו לביצוע משימות מלוכלכות במיוחד באמריקה המרכזית.

השניים ניהלו מריבות גלויות בישיבות הממשלה. ארנס נהנה, כמובן, מאהדת רוב השרים, המתעבים את שרון. משהוקיע את שקריו של שרון בישיבת ממשלה, שנערכה לפני חמישה חודשים, הריע לו סגן שר־החוץ לשעבר, יהודה נ'דמאיר, בגלוי. מרדכי ציפורי, שר־התיקשורת ואוייב ותיק של אריק, הביך את ארנס המופנם, חיבק אותו במיסדרון מישרד ראש־הממשלה.

שרון הגיב במרירות אופיינית, סירב להזמנתו של ארנס להשתתף בסעודה רישמית שערך מישרד־הביטחון לכבוד אורח חשוב מאפריקה. שניהם תמכו אומנם, בשמיר מול דויד לוי אחרי התפטרותו של בגין, אבל הקרע ביניהם אינו ניתן לאיחוי.

גם בנושאים טקטיים מסויימים קיים הבדל ברור בין ארנס ובין קודמו.

ארנס הוקיע, פעמים אחדות, את פריעת־החוק מצד המתנחלים, ורואה בכל צעד קיצוני או אלים מצידם חבלה בעניין העיקרי: יישוב הגדה, ולכסוף גם סיפוחה.

ארנס גם סירב להספצרות של שרון בממשלה להרוג או לשבות את עראפת אחרי מצור טריפולי, ואף טען, בראיון עיתונאי, שהוא איננו „צייד אדם„.

ארנס גם הצהיר, לפני כחודשיים, ש„שכם איננה שוק מחנה־יהודה, ולא מומלץ לטייל שם,„ ושיבח את הדו"ח שהגישה ועדת יהודית קרפ, בניגוד להצהרות ההיסטריות של משה ניסים ויוסף בורג. גם מחוות כמו החזרת מכונית יקרה, שרכש עבורו מישרד־הביטחון (המכונית נועדה, כמדווח, לשרון, ועלתה 64 אלף דולר) ומסירתה לנכה קשה של צה"ל, והתנהגותו הידידותית כלפי ראש עיריית בית־לחם, אליאס פרג', בחגיגות חג־המולד האחרון, העלו את קרנו בעיני הציבור הליברלי.

אבל לארנס יש כישרון מיוחד להחזיר את אוהדיו היוניים למציאות. בחודש האחרון גינה שוב את הפגנות שלום עכשיו, הצהיר שוב את מחוייבותו לארץ־ישראל השלמה, הזהיר את מהנדסי מישרד־הביטחון שפרוייקט לביא יבוטל אם יהיו במישרד שביתות.

עיתונאי ותיק הזכיר השבוע להעולם הזה את צערי־הפתיחה של ארנס כשגריר ישראל בוושינגטון, בסוף חורף 82', שלושה חודשים לפני הפלישה ללבנון.

בחודש הראשון שלו בוו־שינגטון הסטיק ארנס לבנות את שני קודמיו, שימחה דיניץ ואפרים עברון, כ„דוורים„ שהזניחו את הקשרים עם יהדות ארצות־הברית; לאיים בסעולת־מנע אם האמריקאים יסטקו נשק לירדן; לדבר בשבח סיפוח הגדה כדי, בין השאר, ל„היטיב עם הערבים„; ולהודיע שישראל תפעל נגד אש"ף בלבנון, גם אם הדבר יצריך פלישה בכוח רב.

בכל התקופה שקדמה למילחמה, מייר אחריה ועד עצם היום הזה, תמך ותומך משה ארנס בהרפתקת לבנון בלב שלם, בלי הירהורי חרטה כלשהם.

מי שטבע את האימרה „הסיגנון הוא האדם„, טעה, בכל הנראה. ארנס מוכיח יותר מכל מדינאי ישראלי אחר, שאפשר לבצע מדיניות־עיוועים ולנמ־קה בלשון נועם.

ומי שיבדוק בשבע עיניים את הזהרותיו בשנים האחרונות, יווכח שגם התדמית של סיגנונו הרך היא מופרכת מעיקרה. יתכן שקולו נעים ומלודי, לפחות לעומת קודמו. אבל התוכן והסיגנון של דבריו הם חלק בלתי־נפרד מעולם־המונחים ואוצר־המילים של האסכולה האלימה והתוקפנית ביותר של הציונות האכזרית. העידון האנגלו־סכסי, והמסווה הביצועיסטי־הרפ"יסטי שנרכש במערכת־הביטחון בשנות ה־60, רק מעניקים למבצע מובהק זה של מדיניות התפשטות מילחמתית כלים נוספים להגשמתה.

חיים ברעם ■

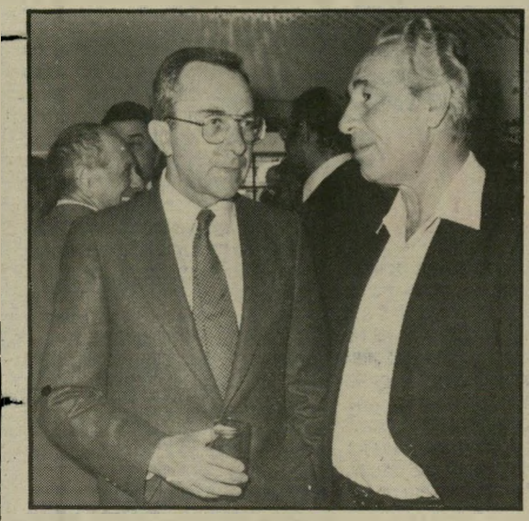

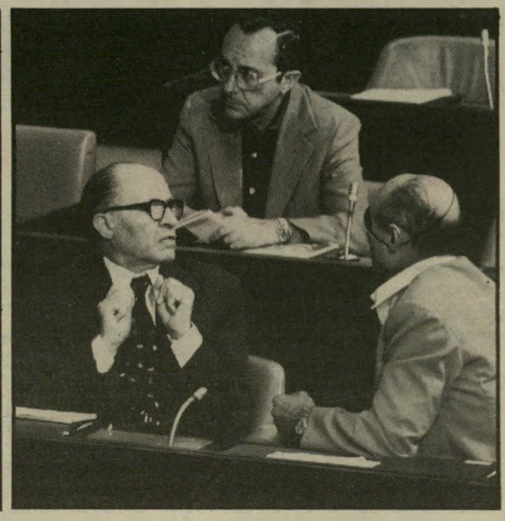

ארנס עם בגין, שמיר וסרס
„קול נעים. תקיף אך נעדר־שחצנות... החלטות נכונות. סיגנון מתון...„

ההומור של ארנס

משה־מישה ארנס מופיע בפומבי כאישיות סופר־רצינית, אבל מקורביו מצביעים על חוש־ההומור המיוחד, היבש שלו, שהפך אותו למרואיין כל־כך פופולרי בכלי־התיקשורת של ארצות הברית. הקורא הישראלי זוכה להתקל בארנס ההומוריסטי רק לעיתים רחוקות.

דוגמה להומור הזה ניתן למצוא בכמה תשובות לכתב הארץ, עקיבא אלדר, ב־26.1.83:

שאלה: „האם יש תחרות בין הבורסה ליחסי ישראל־ארצות־הברית, היכן המפולת קשה יותר?

תשובה: „אני לא עוקב אחרי הבורסה, מה קורה שם?„

שאלה: „ויינברגר אמר ליומון המצרי אל אהראם שביטחון הערבים חשוב לא־פחות מביטחון ישראל. אל אהראם הוא עיתון אמין, מה תגובתך?„

ארנס: „מה אמרת? אל אהראם הוא עיתון אמין אפילו יותר מהארץ?„

שאלה: „אומרים שתחזור ארצה כדי לשמור על מעמדך בתנועת־החרות.„

ארנס: „באמת? אתה חושב שאני צריך לעשות את זה?„

שאלה: „יש תמונה בעיתון שצריכה להדאיג אותך, דויד לוי ויורם ארידור מחובקים.„ (הראיון נערך תישעה חודשים לפני מפלת ארידור).

ארנס: „זה דווקא משמח אותי.„

הבורסה

לעזאזל, למה לא?

ב אולמות־המיסחר בבורסה, ויש שלושה כאלה, שמעתי הערכות שונות על המתרחש בה, אך מעט על מה שיתרחש. כולם מוכנים להסכים שהבורסה טובה, שיש אורחים וסתם סקרנים ביציע, וגם זה סימן שמשקיעים חדשים מגיעים לבנקים, למנהלי־התיקים ובעיקר לברוקרים — ומבקשים אקשן.

כולם יודעים שהחודש מילת הקסם היא „פידיון" — של איגרות־חוב ותוכניות־חיסכון — והיא משמשת כר נוח לפעילות הגועשת בבורסה.

זהו, שאומר אחד מיקירי הבורסה, חודש הרחמים. כולם, כולל אלה שהצליחו להפסיד חלק גדול מכספם, מחקו את העבר ופותחים מאזן חדש. והחודש מאזן זה מראה עודפים ניכרים, בינתיים על הכרטיס, לא בכיס.

ונכון, מה שכתוב בעיתונים, שהבורסה חוגגת. ביום הראשון בשבוע היא המשיכה לחגוג. גם המחזור הכולל גדל, ואיתו מה שסוחרי הבורסה קוראים סלקטיביות, והיא סימן בריא נוסף. כבר לא קונים הכל, מתחילים לברוק מה לקנות ומה לא.

הצרה היא שהגופים המחזיקים בסחורה לרוב, משחררים לאט. שמא, כמו שאומר הנבון שלי, יצטרכו לקנות את מה שמכרו אתמול.

תשמרלך למניות היותר כבדות, המוסדיות, הגיע תורן.

מוטב לנוח מעט ועוד משהו: זה שיש משקיעים חדשים כבר אמרתי. אבל מה שחשוב בתופעה זו, שמיספרם ככל הנראה מתרבה בטור גיאומטרי (שישית של תיכון, למי ששכח), ולתופעה זו יש משמעות. עובדה: השערים עולים. וכי מי יעז לעצור עדר במרוצתו, אלא תהום? כמאמר אחד מגדולי ההלכה של הבורסה התל־אביבית. מייד נביא עוד כמה אימרי־שפר של האיצטגנין בחסד עצמו, המדבר על הבורסה ותהליכיה, כבנה המאומץ מזה עשור.

נו, מה עוד לא אמרנו? כרגיל, אני תמיד טוען שצריך לעשות אתנחתות, הפסקות, פיסקי־זמן. אלה תמיד טובים ויפים לנפש, ובמיקרה שלנו, גם לכיס.

וכאן אני בא ומגיע לשאלת השאלות, עד מתי? עד מתי ינובון שערי־המניות החופשיות פרי־הילולים? עד שיפסיקו. או: מכיוון שלא אני ולא אתם, וגם לא הטובים שבין ותיקי־הבורסה יכולים או מסוגלים להשיב על שאלה זו, מוטב כי ננוח מעט.

להמשיך בחגיגה המעבר מן הכרטיס לכיס, כרוך אומנם במעט כאב־לב, אך הוא שווה אותו. ועכשיו אני מציע לעבור לצורך מעבר בלבד. לאותן קרנות־נאמנות, המשקיעות עיקר כספן במניות. להמתין מעט ועוד קצת ולראות. כן. לראות כיצד יפול דבר.

אם ימשיך ליפול על הצד הטוב, שוב אפשרית גיחה קצרה. אך אם, חס וחלילה, כמאמר שכני משמאל, יארע מה שכולנו עדיין חוששים שעלול לקרות, יש לנו בסיס טוב ליציאה מחודשת אל הפת"ם, הפק"ם והתפ"ס למינהו, וכל זאת מבלי לאבד זמן וממון.

עכשיו תרשו לי להביא לפניכם מדבריו החכמים של אחד מיקירי הבורסה, ששמו, כרגיל, שמור עימנו, אך דבריו יהיו עם כולנו.

נו, אז מה אתה אומר על הבורסה? הבורסה, משולה לקזינו. אלה שיש להם כסף נכנסים, עוברים משולחן לשולחן, לפעמים יוצאים. לשרותים שבתחום הקזינו, חוזרים ושוב עוברים משולחן לשולחן עד לרגע שינעלו אותם.

והתהליך ידוע, הוא אומר, הרוב יפסיד. אבל עד אז נמשיך בחגיגה שהיא על־פי כל הסימנים עדיין בעיצומה, ואפילו האוצר רוצה ביקרה. אמן. ולעזאזל, למה לא?

כורסה שכולה הנאה

ך שוב הבל־בו המסורסם של ניו־יורק. הנה פטנט חדש לאלה הסובלים מחוסר־תנועה ומתעצלים לקום בשעות הבוקר המוקדמות לריצת־בוקר, או לרחצת־בוקר. משהו יוצא מהכלל במחיר אסטרונומי, למיליונרים של ממש לאלה שבדרך למיליון הראשון. ניחן בסגולות מרפא משופרות, ללא כל מאמץ עצמי. עובד שלך, ואפילו תוכל לרכז את פעולת העיסוי לשטחים על גופך הזקוקים לתשומת־לב מיוחדת. שני מנועים נפרדים מספקים עיסוי לגב ולרגליים וטיימר (כמו במכונת־כביסה) סוגר את מערכות־העיסוי אחרי 10, 20, או 30 דקות. הכורסה ניתנת להכוונה לזוויות רכינה שונות, כדי להגביר את עוצמת העיסוי.

כורסת עיסוי
מעמוד־השידרה עד בסיס־המוח

רמקולי המערכת בנויים ליד אוזני הכורסה עם כל מיני פיצ'ווקעס, שאני לא מבין בהם דבר. למערכת יש, כמובן, גם רשמקול לנוחיות המשתמש. הרוצה הקלטות של נעימות החביבות עליו. אפשר לקבל אם קלטות מוקלטות בקולות של ציפורי־שיר, גליים ועוד.

הכורסה בנויה משלד של מוטות פלדה מחוסמת, ומרופדת בריפור אקרילי ופוליאסטר. כך כתוב בפרוספקט. ועתה למידות. גובה 1 מטר, רוחב 75 סנטימטר, אורך 90 סנטימטר. והמחיר כן המחיר, 1,345 דולארים של ארצות־הברית, כולל משלוח אכספרס ברחבי ארצות־הברית.

חופשי ממיסים על־פי המלצת רופא אורטופד. כולל הקצבה מיוחדת של מט"ח.

אוקטובר הגורל: סלע בשקל

א ולי קראתם לאחרונה בעיתונות, שהבנקים מתקשים לפרסם את הדוחות הכספיים של־הם לשנת 1983. יש להם קשיים אובייקטיביים. הם הפסידו והם מתביישים בהם. בהפסדים. אז, ראשית חוכמה הם דוחים את פרסום הדו"חים לתאריך המאוחר ביותר האפשרי — סוף אפריל.

בינתיים הם „עובדים" על האוצר, בנק־ישראל וח"כ אברהם שפירא, פטרונם כיו"ר המועצה המייעצת של בנק־ישראל, כדי לקבל היתר־עיסקה לשיפוץ המאזנים. במילים אחרות, הם אומנם הפסידו בשנה האחרונה, אבל זה רק „כאילו הפסידו" המאזן יהיה חיובי, מאוד.

זה כדי שיוכלו לשאת פנים לפני הבנקים בחו"ל, בבואם לבקש הלוואות, המשמשות ליפוי מאזן הרזרבות במט"ח של בנק־ישראל. רואים אתם, יש אפילו אינטרס הדדי, שהדו"חות ייראו יפה.

למרבית הצער, הם לא לקחו בחשבון את המישלחת של קרן־המטבע הבינלאומית, שבאה לביקור־נימוסין אגרסיבי, כדי להבין מה קרה, למה קורה, ומה שעלול לקרות. הם. חברי־המישלחת, רוצים תשובות טובות לשאלות שלהם.

מתברר שחברי־המישלחת מתעניינים מאוד במה שנכנס לפולקלור הפיננאסי שלנו כמשבר המניות הבנקאיות, והם חברי־המישלחת. חסרי ההשכלה הפולקלוריסלטית, רואים את האירוע כחמור יותר, וכדי לא להיות עוכר ישראל. לא אצטט שאלה של אחד מחברי־המישלחת, המצביעה שהוא וחבריו מבינים היטב מה קרה.

למה לא? למה כן? מכיוון שאנחנו בבנקים. עוד הערה. אומנם יש פחות מודעות, מעט פחות פקידים, הרבה עלונים בשני צבעים, המחולקים חינם לבאי־הסניפים, הטבות שמכריזים עליהן

בנקאי בינו
לא התייחסו לדבריו

בקול גדול, לעומת תעריפים ועמלות המגיחים לדפי־החשבון בקול רמה.

והעיקר הייעול. נעלם. אפילו הרדיו כבר מכסה על הפער בהכנסות מפירסומת של הבנקים. ועכשיו כשהבורסה עולה וגואה, מי הוא זה שישית ליבו לקטנות. אפשר אפילו להעביר בדיר־קטוריון הבורסה החלטות הפוגעות במשקיע הקטן, שישלם עמלה גבוהה יותר, למה לא? ואני שואל למה כן!

---

* שם מישפחתו של מנכ"ל הבינלאומי הוא בינו ולא צדיק. כפי שמרבים לכתוב בשגגה. השם בינו הוא הטייה של המילה בינה.

19 שנה בתל־מונד

א תם יודעים איפה זה תל־מונד. כן נכון, זה בדרך, על הכביש הישן בין תל־אביב לחיפה. כן, לפני הסיבוב לנתניה. אבל זה לגמרי לא חשוב. מה שחשוב הוא הטלפון שקיבלתי מאחד מקוראי־השבועון, שסיפר ושאל ולי לא היתה תשובה. אני מקווה שלראש־המועצה המקומית במקום יש.

הקושה ריקה. ובכן, ב־1956, לפני 19 שנה, בנתה המועצה המקומית בניין ובו חנויות ומישרדים למכירה. הקרקע היא של המועצה. באו דייריו לעתיד של הבניין החדש ורכשו חנויות ומישרדים מידי המועצה, ואף שילמו דמי־העברה, להעביר הנכס החדש על שם רוכשיו.

עברו 19 שנה, ועד היום לא הצליחה המועצה להעביר את החנויות והמישרדים על שם רוכשיהם. למה? ככה. יש בעיות טכניות ואחרות.

היום אפילו תוכל ותרצה המועצה לעשות את מה שהיתה צריכה לעשות מכבר, תתקשה. מאין תיקח את הסכומים שיש לשלם לאוצר־המדינה כדמי־העברה, ששולמו לה לפני כמעט 20 שנה, וקופתה ריקה? אכן, מועצה לתפארת.

בקאהיר זה אפשרי

מי שסבור שהבנקים בארץ הם יעילים, אף כי יפרסמו את מאזניהם רק בסוף אפריל, טועה. הרי לכם דוגמה של בנק יעיל, שהצליח לפרסם את

מאזנו כבר בסוף מרס: הבנק הערבי־אפריקאי־הבינלאומי עשה זאת בעזרת רואי־חשבון מקאהיר ואחד שמקום מושבו בלונדון. וזה, כאשר היקף עסקיו בשנה החולפת היה 5.3 מיליארד דולר והרווח הנקי 31.4 מיליון דולר. על החתום: איבראהים אל־איבראהים, יו"ר ומנהל כללי.

המערך עדיין באופוזיציה בשבוע שעבר אמר מנהל בנק, במיקרה זה שוב המנכ"ל של הבנק הבינלאומי צדיק בינו,* שיש דרך ואפשרות לשלם על יתרות זכות של עו"ש ריבית חודשית של שמונה ועשרה אחוזים, כלומר כפול ויותר ממה שמשלמים היום. זה תלוי בבנק־ישראל.

הוא אמר עוד משהו, שהריבית שהבנקים גובים היא גבוהה ותורמת לאינפלציה. חבל שעד היום, שבוע אחרי שנאמרו הדברים, עדיין לא התייחסו אליהם.

הנה עוד משהו שאמר מנכ"ל הבינלאומי: אוקטובר 77' — המהפך הכלכלי: ולפני זה היה הפיחות הגדול, כאשר הדולר הפך לשווה ערך של שש לירות, מ־4.20 לירות, אוקטובר 80' — הלירה הוחלפה בשקל; אוקטובר 83' — משבר הבנקאיות.

ומה יהיה באוקטובר 84'? הנה לפניכם, משלי, כמה אפשרויות: השקל יהפוך לסלע. השקל יהפוך לדולר, הדולר יהפוך ל־250 שקלים, המיתון יחזק, מאזן התשלומים ישתפר, האינפלציה עוד לא. משני מרקים בדולר, שני דולר בלירה שטרלינג, החודש ה־29 למילחמת של"ג, המערך עדיין באופוזיציה.

עם הידידים משולם ריקליס (הנראה בתמונה מימין, שותה) ב־חברת אריק ולילי שרון (משמאל). "ריק, שם־החיבה של ריקליס בפי ידידיו, היה זה שבעזרת סם זקס, סייע לאריק לרכוש את החווה החקלאית בנגב. זאת החווה שעלתה, בשעתו, 2 מיליון לירות.

היורד חוזר לכותל

ג'אמבר־ענק, שהוסב כולו למור־שבי מחלקה ראשונה, ינחת בנמל־התעופה בן־גוריון בלוד, וכמה מאות אורחים שהגיעו "על חשבון הברון," יוסעו במאורגן למלונות־פאר בירושלים ובתל־אביב, ויתחילו בסידרת חגיגות שתימשך יותר משבועיים.

שיא החגיגות שתי עליות־לתורה של שני בנים שהגיעו לבר־מיצווה, הארי ריקליס, נכדו של משולם ריקליס ודני רוזוב, נכדם של הגוט־ליבים מגוטקס.

האשה כהשקעה כלכלית

כמו מישפחות רבות אחרות של ישראלים המתגוררים בחוץ־לארץ או מישפחות יורדים שהתעשרו, גם שתי מישפחות אלה רואות בטקס הבר־מיצווה ליד הכותל אישור מלא ליהדותם ולישראליותם.

משולם ריקליס, שירד לארצות־הברית עוד לפני קום המדינה, מבקר בישראל בקביעות. הוא רכש בארץ כמה נכסי רלא־ניידי, גרושתו עסקים החל בדלק וכלה בחנויות הלבשה ומזון.

השיטה שפיתח ריקליס בראשית דרכו בעולם העסקים ה־קונגלומריט. היא שיטה מקובלת היום בעולם העסקים כולו. על פי שיטה זו, באמצעות השתלטות על חברה קטנה יחסית, אך בעלת אמצעים נזילים, והחלפת מניותיה באלה של חברות אחרות, רוכשים לאט לאט שליטה על חברות שהן הרבה יותר גדולות מחברת־האם עצמה.

למרות עוצמתה הכלכלית האדירה של רפיד אמריקן ומחזור עסקיה האדיר, קרוב לשלושה מיליארד דולר בשנה, נקלעה חברתו של ריקליס לקשיים רציניים לפני שנים אחדות ובוול־סטריט, מרכז העצבים של עולם העסקים האמריקאי, כבר נשמעו רינונים שריקליס יוכרח על־ידי בעלי המניות בחברותיו לוותר על שליטתו בקונגלומריט.

אך לבסוף הכל הסתדר. שוב החלו העניינים מתגלגלים כשורה, ומעמדו בעולם־העסקים חזק יותר משהיה אי־פעם.

היום זקוק ריקליס להצלחה מרבית נוסעי המטוס השכור הם ידידים משותפים של שתי המישפחות וקרוביהם.

הקרוב הידוע ביותר בארץ של משולם, הוא אחיו, שלום רונלי־ריקליס המנצח, אך שלום לא יוכל לקחת חלק בשימחה, שכן הוא הוזמן לנצח באוסטרליה בדיוק בעת שההילולה תחגג כאן, ליד הכותל בירושלים.

חיים לו מראש, ובסך־הכל, יכול סרט טוב אחד להכניס לכובסת שלו יותר מעשרה מיליון דולר.

לקידום המעמד שלה כפצצת־מין, נחשפו חמודותיה של זאדורה בפליי־בוי, ופניה הילדותיות אומנו לשאת חיוך של לוליטה תאבת־מין בכל עת.

את הבר־מיצווה של הנכד שלו רוצה משולם ריקליס לחגוג בארץ, לעלות לתורה באותו בית־כנסת שבו עלו הוא ואחריו בנו לתורה, ברחוב יבנה בתל־אביב.

פיה תגיע גם היא עם כל הכבודה. לא ברור עם הריקליסים יצטרפו לג'אמבו הגדוש באורחים, או יגיעו במטוס הסילון הפרטי שלהם, בן 14 המושבים.

באותו בית־הכנסת

אין זה ביקור ראשון של פיה זאדורה בישראל. היא כבר ביקרה בארץ פעמים אחדות, אך ללא ליווי צמוד של אורות הזרקורים.

הוריו של ריקליס לא פיתחו אלר־גיה לכלה היפה, אך אביו הזקן של משולם מעוות מעט את פניו למראה תמונותיה של הכלה.

בניו־יורק, שם מתגורר ריקליס בדירת־מלון מהודרת (לא הרחק מהעיר משתרעת החווה ענקית שלו, שבה הוא מבקר בסופי־שבוע בלבד), מיודדים הריקליסים עם מרים גוטליב־רוזוב, בתה של לאה גוטליב.

מרים מנהלת בארצות־הברית את עיסקי ההפצה והפירסום של גוטקס. בנם דני יחוג את בר־המיצווה ראשון, שבועיים לפני חג הפסח, ואילו הארי בשבת שלאחר מכן.

עם פיאה

"הילדה", שאותה גידל משולם ריקליס היא צעירת מימנו בעשרות שנים. ריקליס השקיע יותר מעשרת מיליוני דולר בנסיון להפוך אותה לפצצת־המין של ארצות־הברית.

מתגוררת בארץ ואף הוריו ממשיכים לחיות כאן לפחות מחצית מכל שנה, בשאר החודשים הם חיים במחיצת הנכדים והנינים בארצות־הברית.

לריקליס קשרים אמיצים, אמיצים מאוד אפילו, עם כמה מראשי השילטון. כשפרש אריאל שרון משרותו הצבאי, היו אלה ריקליס וידיד אחר, סם זקס, שסייעו לשרון לרכוש את החווה בדרום, תמורת שני מיליון לירות.

מיליון לירות או, אפילו, דולרים אינם סכומים העשויים לגרום לריקליס לקמט את מיצחו. זה 30 שנה בקירוב שהיורד מישראל הוא מראשי הכלכלה בארצו המאומצת.

כיום הוא עומד בראש אימפריה כלכלית, הנשלטת על־ידי חברת אם בשם רפיד אמריקן. כשהחברות־הבנות עוסקות במיגוון רחב של מקצועות בעסקים בעולם, ומעסיקות בעולם כולו כ־40 אלף איש, הרי שהחברה־האם עצמה מעסיקה רק 200 איש בלבד.

בעסקיו, שכן העיסקה המרכזית שבה הוא טרוד דורשת סכומים אסטרונומיים — טיפוח הקאריירה של אשתו, פיה זאדורה.

מנערה קטנה (155 מטר) ונאה, החליט ריקליס להפוך את אשתו, לקראת שנות ה־90, לפצצת־המין של עולם הסרטים.

מאז נשא את זאדורה לאשה, והחל בטיפוח הקאריירה שלה. השקיע ריקליס, לפי אומדן זהיר, יותר מעשרה מיליון דולר בקאריירה זו. אם אמנם יעלה הדבר בידו, ופיה תזכה במעמד שהוא צופה לה, תהיה ההשקעה שהשקיע בה מיזערית, לעומת יכולת ייצור ההכנסה שתהיה לה.

שחקן־צמרת משתכר היום כמה מיליוני דולארים עבור הופעה בסרט, כשאחוזים מההכנסות הנקיות מובט־

ערב מילחמת העצמאות ירד משולם ריקליס מהארץ. הוא עומד לחזור במטוס חכור מלא אורחיו כדי לחוג את בר־המיצווה של נכדו

חמרורים

נחוג ♦ במושב בני־ציון, ליד רעננה, יום הולדתם הרביעי של **עדן, שי, ניר, טל וחן ארצי**, החמישייה (ארבעה בנים ובת אחת, חן) שנולדה לאימם בניתוח קיסרי, שלוש שנים אחרי שילדה את בתה הבכורה.

החלים ♦ אחרי טיפול רפואי שנמשך 17 חודשים, **הנסיך קלאוס** (57) בעלה של מלכת־הולנד, ביאטריקס. הנסיך שהיה איש שירות־החוץ הגרמני, סבל מריכאון ממושך, בינתיים כבר שב לתפקידו כיועץ המישרד לסיוע בפיתוח ארצות העולם השלישי.

נחוג ♦ בבאר־שבע, יום הולדתו ה־59 של **יוסף תקוע**, נגיד אוניברסיטת בן־גוריון המקומית, יליד רוסיה, שהיה בשנות המדינה הראשו־נות המומחה לנושא שביתות־ הנשק עם ארבע הארצות השכנות, תחילה כיועץ הרמטכ"ל ואחר־כך כמנהל מחלקה במישרד־החוץ. את הקאריירה הדיפלומאטית העיקרית שלו עשה תקוע כשגריר ישראל בריו דה־ז'נרו, מוסקבה והאו"ם.

נחוג ♦ בירושלים העתיקה, יום־הולדתו ה־60 של **גדעון בן־ישראל**, עורך־דין וכלכלן יליד חיפה, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שהספיק להיות בימי חייו

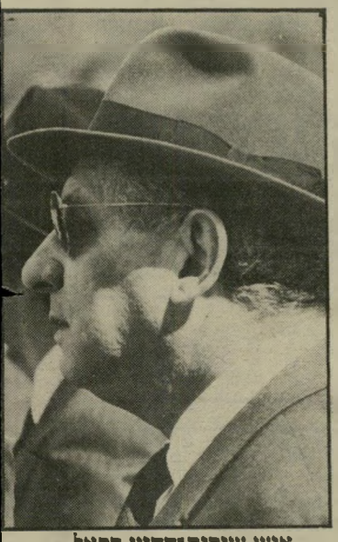

איש שירות־החוץ רפאל
ברלין, הזהרע, לונדון

נוטר, חייל בצבא הבריטי, שליח־העפלה לרומניה והונגריה, מפקד־פלוגה במילחמת־העצמאות, כתב דבר (בלונדון), מזכיר מועצת הפועלים בבאר־שבע, ממונה על יחסי־העבודה במישרד־העבודה וח"כ מפא"י ורפ"י (מיפלגת בן־גוריון).

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־60 של **חיים שיף**, מלונאי יליד פולין, לשעבר איש אצ"ל שנכלא כמה פעמים על־ידי השלטונות הבריטיים ואשר החל את עסקיו, אחרי מילחמת־העצמאות, ברכישת מלונו הראשון, וינדזור, בחיפה, שממנו עבר למלונאות בירושלים, תל־אביב ובת־ים (ראה גם רחל המרחלת).

נחוג ♦ בירושלים, יום־הולדתו ה־70 של **גדעון רפאל**, מראשוני שירות־החוץ, יליד ברלין שעלה ארצה לקיבוץ הזורע בעמק־יזרעאל, שממנו עבר למחלקה המדינית של הסוכנות היהודית (היה זה רפאל שהכין את תיק הסוכנות למישפטי המנהיגים הנאציים בנירנברג 1946) ולמישרד־החוץ. רפאל היה שגריר ישראל בבריסל ובלונדון וכשחזר ארצה היה למנכ"ל מישרד־החוץ, עד פרישתו לגימלאות.

נפטרה ♦ בתל־אביב, בגיל 74, **אחוזבת ויס**, הילדה הראשונה שנולדה בתל־אביב, כתו של אחד ממייסדי העיר וראש הוועד הראשון שלה, עקיבא אריה ויס, שקרא לבתו אחוזת בית על שם האגודה שהקימה את תל־אביב ב־1909. ויס, ששמה אחוזבת (חוזרו עם אלפבי"ת) קוצר בפי כל לאחוזה, היתה רווקה, ציירת ומורה לציור ומלאכה.

אנשים

מה חיפשה אשתו של רן תיכון במושב נהלל ומה כואב לשר־החקלאות

■ מיקומו של בית־החולים הלל יפה לצד הכביש המהיר בין חיפה ותל־אביב עזר מאוד בתחילת השבוע שעבר לשר־החקלאות, **ספה** („פייסי") **גרי־פר**. ברדיו מעתלית למישרדו בקיריה בתל־אביב, הוא חש כאבים חזקים והנהג מיהר להפנות את הרכב בצומת חדרה לצד מיזרח. בבדיקה מיידית אובחנה אצל השר אבן בדרכי השתן. אחרי תום מנוחה בת יומיים הוא התבקש להרבות בשתייה, כדי להילחם בהצלחה באבן הקטנה.

■ בעיקבות אישפוזו לא יכול היה גרופר לשאת את נאום הפתיחה החגיגי בכינוס עיתונאי חקלאות מכל העולם, שנערך בשבוע שעבר בירושלים. במקומו הופיע שר־החקלאות לשעבר, **אהרון אוזן**, שנאם לפני המוזמנים בעברית. דבריו תורגמו לאנגלית ולצרפתית על־ידי המתורגמנית **אנט**, אשתו של יושב־ראש הסוכנות **אריה דולצין**.

■ בערב הסיום נערך קוק־טייל רב־משתתפים, והנאום המרכזי נישא באנגלית על־ידי שר־האוצר **יגאל כהן־אורגד**, שהפליא לדבר על בעיות החקלאות. גרופר, שישב בשורה הראשונה, זכה בתירגום סימול־טני היישר לאוזנו מפיו של רובר המישרד **נפתלי יניב**. גם בימי שר־החקלאות הקודם **שימחה ארליך**, עזר יניב בתירגום לשר, מאנגלית. גרופר, שחשב שכהן־אורגד לא מדבר על העניינים הבוערים, צעק לעברו באמצע הנאום: „יגאל, מתי תדבר על המים?" כשהוא מתכוון לבעיית הבצורת. יניב היסה את השר שלו „אל תעשה לנו בושות, פייסי."

■ בתום הנאומים הוזמנו ה־אורחים לרקוד ריקודי־עם. העתונאי **ראול** („ישראל תומר") **טייטלבאום** מידיעות אחרונות גרר את כהן־אורגד למרכז המעגל ושם רקדו לצידם שני כתבים ממעריב **גבי קסלר** ו**אהרון פריאל**.

■ הופעה בלתי־שיגרתית נתן כהן־אורגד בסרט־המתיחות החדש של **יהודה ברקן**, המתיחה הגדולה. שר־האוצר היה אורח ברית־מילה, שערכה אחותו של ברקן, **רעיה לבנה**. כהן־אורגד היה אחד מאורחי הכבוד בברית, שכולה היתה מתיחה אחת גדולה.

■ המראיין **איתן רנציג** בירך את מס' 2 בהסתדרות. „עוד מעט תהפוך מקיסר למלך." ענה לו במהירות **ישראל קיסר**: „אני רוצה להודיע לך, שקיסר זו דרגה גבוהה יותר ממלך."

■ בוועדת־הכספים נשמעו חילופי־דברים רמים. יושב־ראש הוועדה **שלמה לורינץ** ח"כ אגודת ישראל, ניסה להשתיק את הניצים. „ועדת־הכספים זו מישפחה אחת," אמר. השיב לו חבר־הוועדה, ז'ק **אמיר**, ח"כ העבודה מדימונה: „זה באמת נכון. אני רואה אותך יותר מאשר אני רואה את אשתי." ענה לו חברו לסיעה, **חיים רמון**: „אבל אתה נהנה מזה פחות."

■ במיזנון־הכנסת ישבו ח"כ הליברלים **דן תיכון** ואשתו **לודמילה** וח"כ העבודה **אריק נחמקין**, בן־מושב נהלל. השר־חה נסובה על גידול־הודים. לודמילה שאלה את המושבניק: „אריק, אתה יכול להשיג לי ביצי־הודו?" בעלה הביט בה בתימהון: „בשביל מה את צריכה ביצי הודו?" השיבה האישה: „בשביל לאכול כמובן."

■ במעלית בניין הכנסת בירכו ח"כים שונים את ח"כ מפ"ם **ויקטור שם־טוב** שנבחר שוב למוכ"ל מפ"ם בניצחון מוחץ על **חייקה גרוסמן**. מישהו העיר בחיוך שגרוסמן עוד תתנקם בו על ניצחונו. שם־טוב הזכיר גם הוא בחיוך שמנהיג ברית־המועצמות **יוסף סטאלין** היה נוהג להוציא להורג את המפסידים, כדי שהם לא יתנקמו בו אחר־כך. ח"כ הליברלים **יצחק** („זיגי") **זייגר**, שמכיר את מאבקי הכוחות התכופים במיפלגתו העיר: „אצלנו טעו כשלא הוציאו אותם להורג. עתה המנוצחים קמים על המנצחים." זייגר הוא חבר בסיעת שר התיירות, **אברהם** („אברשה") **שריר**, שבאחרונה איבדה מעט מההגמוניה שלה במיפלגה.

■ כתבת־החדשות של הרדיו **ברמלה מנשה** היתה בטוחה שהיא תצא חבולה מבית ז'בוטינסקי. היא באה לשם כדי לסקר נאום של שר־האוצר לשעבר **יורם אריזור** לפני צעירי־חרות במצודה. אחרי שסיים את נאומו התחילו הנר כחים לשאול שאלות. לקראת השאלה האחרונה התכוונה מנשה, שבאה ללא טכנאי, להסיר את המיקרופון שלה. לבסוף היא נעמדה והמתינה עד שאריזור סיים את דבריו, אך לנוכחים באולם זה הספיק. אחד צעק לה: „יאללה, גם למערך היית, מרידה מיקרופונים, בהמה גסה?" יושב־ראש צעירי חרות **יקי סקולר** קרא לה: „חסרת חינוך תתביישי לך!" דובר התנועה **יוסי ברון** שהוא אחיו של המועמד לתפקיד ברשות־השידור, **נתן ברון** ניסה להרגיע את הצעקנים. מנשה המזועזעת מחתה דמעות שניקוו בזיוות עיניה.

■ סקולר, לשעבר סגן ראש המועצה המקומית רמת־השרון, עתיד בקרוב את ישראל, לשלוש שנים. הוא יתמנה ראש שליחי־העליה בארצות־הברית במקומו של **משה שכטר**.

■ המיסעדן **חיים גרינברג** בנו של המשורר **אורי צבי גרינברג** פיתח טעם מיוחד בשירה. הוא קורא בהנאה רבה דווקא את שירי המשורר הקומוניסטי **אלכסנדר סן**.

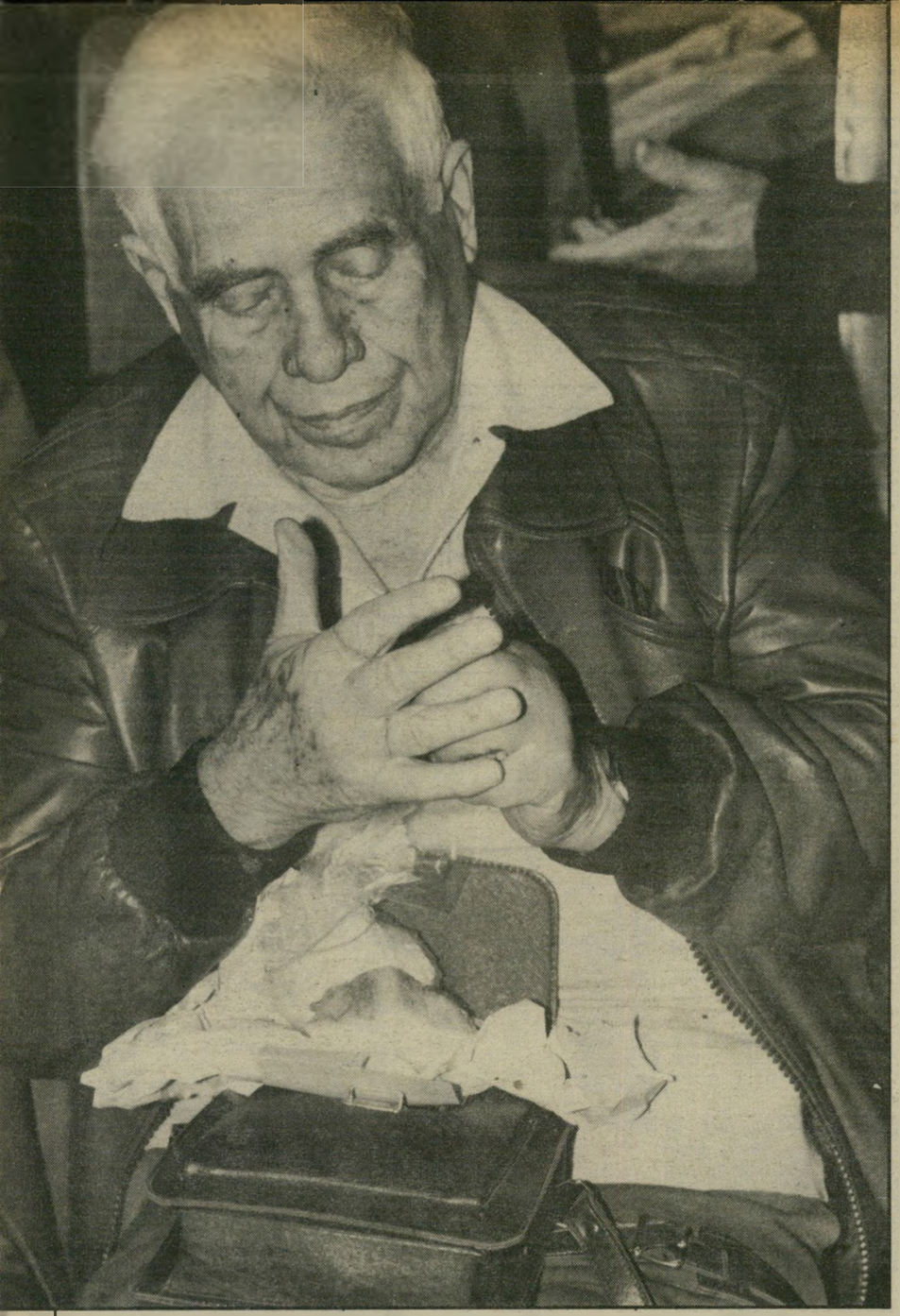

יעקב חזן מנהיג מפ"ם בא לישיבת מרכז המיפלגה, שבחרה במזכירי התנועה. חזן הביא עימו עיתונות, החליט שאין זה יאה לאכול אל מול עדשות המצלמות. הוא הניח את הכריך על התיק והשתעשע זמן רב בגומיות שעטפו את הכריך. רק אחרי שהיה בטוח שלא ייתפס בקלקלתו, סיים את ארוחת־הבוקר.

סלומון אבו אסיר־העולם המפורסם יצא לחופשת־שבת ובילה מעט במיסעדתו של גזי חקק תק"ם 1. הוא המתין שם לאחיו שרלי (במרכז), שבא במיוחד מפאריס, כדי לראות את אחיו, ולאישתו נינה. אבו, שמקווה לצאת לחופשי בעוד ארבע שנים, עובד בגינת כלא־רמלה ומטפל בבעלי־החיים. „אני מת להשתחרר, רוצה להיות כבר בחוץ," אמר אבו, שיושב בכלא כבר 14 שנה.

מדוע סירב אהרון פאפו להופיע ב"שעה טובה"? מה עשה מפקד מישטרת תל־אביב בבית־החולים? מדוע נפסקו החזרות להצגה החדשה של ניסים אלוני?

■ לא בכל יום דוחה מוזמן לשעה טובה את ההצעה. למרבה הפלא היה זה עורך־הדין **אהרון פאפו**, חבר הוועד המנהל של רשות־השידור. מפיקת התוכנית **גוני סביר** פנתה אליו והציעה לו שישתתף בתוכנית כמראיין, כשהמרואיין יהיה **מאיר שליו**. כאשר שמע פאפו שהמדובר בתוכנית פורימית, דחה את ההצעה, אך לא לפני שאמר לה: „הייתי רוצה, אבל קודם עלי להיות מרואיין, כי כמראיין לא אוכל לומר את דעתי שלי. מלבד זאת, שליו אינו מעניין, אין לי מה לשאול אותו ואין לו מה לענות לי."

■ הסופר־בימאי־רופא **יונתן מילר** היה אורח תיאטרון חיפה בשישי־שבת שעברו. הוא הכיר את בימאי התיאטרון **עזמרי ניצן**, כאשר זה היה עוזר שלו באנגליה, והשניים עבדו יחדיו על מחזה. מאז הם מיודדים. כאשר פגש מילר בניצן, הוא ליטף את כרסו של הבימאי הישראלי והציע לו דיאטה חדשה. ניצן נזכר שבאחת החזרות ראה מילר שאחד השחקנים מתקשה בגילום תפקיד מסויים. הוא הביא לו ספר שעסק במערכת־העצבים של החתול ואמר לו: „אם תקרא את הספר תבין טוב יותר את תפקידך במחזה."

■ בשבת ביקרו אנשי התיאטרון ומילר בנצרת ושם נפגשו עם הד"ר **סמי ג'רסי**, שהוא סוציולוג במיקצועו. במהלך השיחה, שאורגנה על־ידי שחקן התיאטרון החיפאי **מברם חורי** התברר פרט מעניין: כאשר למד בלונדון היה ג'רסי תלמידו של הפסיכולוג **עמנואל מילר**, אביו של יונתן.

■ מילר, הידוע בחוש־ההומור שלו, שאל כל הזמן: „איפה זה עין־דור?" אחר־כך אמר: „בין כה וכה בעלת האוב אינה עוברת בשבת."

■ ניצב **אברהם** („תורג'") **תורג'מן** מפקד מישטרת מחוז תל־אביב נראה בשבועיים האחרונים פעמים רבות בבית־החולים איכילוב. הסיבה לביקוריו היום־יומיים היתה לא מישטרתית, אלא מישפחתית. תורג'מן בילה רבות במחצית האחרונה **מרים תמיר** אסטרולוגית־גרפולוגית וקוראת בכף־היד ובקלפים, שחשה ברע ואושפזה לסידרת בדיקות כת שבוע.

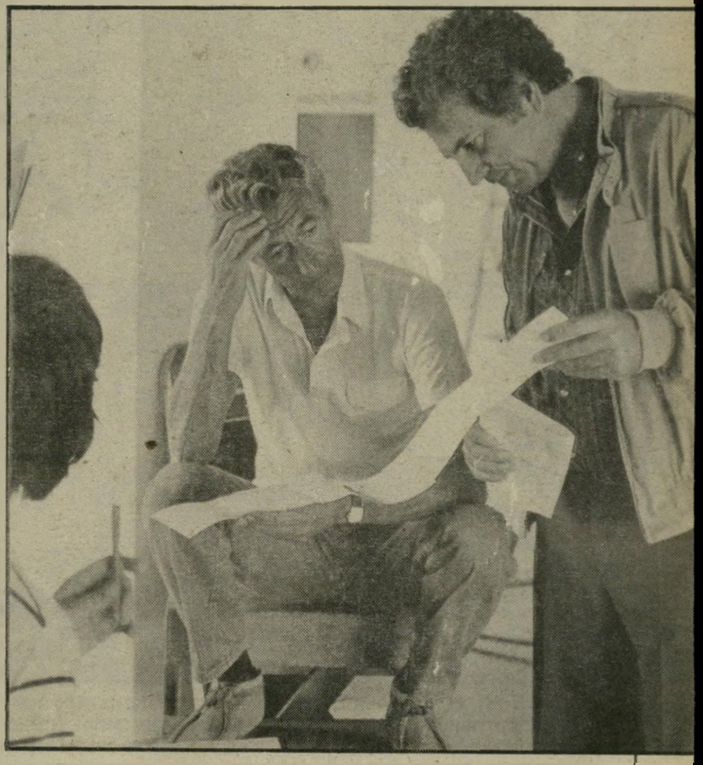

יורם בן־עמי ישראלי העובד כמפיק סרטים בכיר בחברת קולומביה (למעלה מימין עם הבימאי ג'ון גולד־מן) **משתתף עתה בהפקה בקניה של** שינה מלכת הגונג'ל; **שבה מכבכת טניה רובערטס (למטה, משמאל), ששיחקה במלאכים של צ'ארלי. הסרט מצולם בתנאים קשים, כשבצוות ישראלים נוספים כמו רב־סרן (מיל') דני בן־מנחם. האחראי על מחנה הצילומים. בן־עמי מספר שלפני זמן קצר זכה הצוות בביקור של אריות שבאו לאתר־הצילומים וצפו בעניין רב בלביאה מאולפת, שהביאה החברה האמריקאית מהוליווד למרכז־אפריקה.**

■ מנהלי התיאטרונים היו אורחי ועדת־החינוך של הכנסת. כאשר מגישת התה סיימה לכבד את כל האורחים בשתייה חמה, היא לא ניגשה כהרגלה ליושבת־ראש הוועדה **אורה נמיר** כדי שזו תחתום על החשבון, אלא לעומרי ניצן וביקשה את חתימתו.

■ החזרות על המחזה החדש של **ניסים אלוני**, שימחת קבצנים הופסקו. אלוני כהרגלו ביקש הפסקה של שבוע, כדי להשלים את כתיבת המחזה, כפי שעשה גם במחזותיו הקודמים. אלוני הפעם הוא גם בימאי וגם תאורן ההצגה, שבה מככב **שייקה אוסיר**.

■ שר־התיירות של זאיר **נזדלי באלנגה** שהיה אורח מישרד־התיירות, **התרשם מאוד** מדבריהם של בני שיחו בישראל, אך בלשון חדה ענה להם: „באנו ללמוד מכם, להעזר בניסיונכם. אבל לא לחקות את מה שעשיתם."

■ שר־התיירות, שריר, ערך לכבוד האורח ופמלייתו ארוחת־ערב חגיגית במלון המלך דויד בירושלים. לאירוע הוזמנו עורכי העיתונים **ארי ראט** מז'רוזלם פוסט, **שמואל שניצר** מ־מעריב ו**דב יודקובסקי** ראש מערכת ידיעות אחרונות. בעוד ראט דיבר באריכות עם כל אחד מעמיתיו מיעטו עורכי שני הצהרונים לשוחח זה עם זה. צלמת עקשנית שנכחה באירוע נאלצה לעמול קשה כדי לשכנע אותם להצטלם יחד.

■ ביום שישי חתמו שריר ואורחו מאפריקה על הסכם־תיירות בין שתי המדינות. שריר, שלא כמקובל, סיים את החתימה בנשיקה על לחיו של בלאנגה. הצלמת, שצילמה את האירוע במישרד־התיירות בירושלים, היתה כה מופתעת, שלא הספיקה להנציח את הנשיקה במצלמתה.

■ בחודשים הבאים יבלה מנהל בית־לסין, **יעקב** („יענ־קל'ה") **אגמון** בסיור מיקצועי ואחר־כך פרטי בדרום־אמריקה. לפני נסיעתו הוא עבד בקצב רצחני במשך שבוע. הוא הקליט שמונה מרואיינים לתוכניתו הוותיקה בגלי־צה"ל, שאלות אישיות, ראיין בחמישה ערבי בירה ומצב־רוח ואף הינחה שבוע תרבות אחת. ערב נסיעתו התבשר אגמון שיחידת צה"ל השוהה בנבטיה, צפתה שם בסרט הקרב על אל־ג'יר, אחרי שמפקדה המליץ על הקרנת הסרט בפני חייליו.

■ ח"כ העבודה, **אבא אבן** מסתובב באחרונה גא במיוחד. מאמר שכתב עליו עורך אובזרבר הלונדוני, מחמיא לו ביותר. העורך, **קונור קרוז אובריין**, טען שאבן הוא המדינאי הבולט ב־170 השנים האחרונות ושהוא אף עולה על **הנרי קיסנג'ר**.

■ כתבי הטלוויזיה תמהו מדוע מסרב יושב־ראש איגוד הטכנאים וההנדסאים, **זלמן שיינקמן**, שהוא חבר הוועדה המרכזת של הוועד־הפועל, להת־ראיין בשבת. מתברר, שלמרות ששיינקמן אינו חובש־כיפה, הוא שומר מיצוות קפדן. בניו לעומתו, אף חובשים כיפות. הבכור **זאב** הוא רופא בבית־החולים סורוקה בבאר־שבע. השני **יעקב** הוא קצין בצה"ל ולומד מדעי־המחשב באוני־ברסיטת בר־אילן, ואילו הצעיר **אלון** הוא סטודנט לרפואת־שיניים.

■ שיינקמן יכול לזקוף לעצמו, בגלל דתיותו, את העובדה שמזכ"ל ההסתדרות, **ירוחם משל**, בא בכבודו ובעצמו אליו הביתה בשבת, כאשר הוא צריך אותו. משל כבר למד ששיינקמן לא עונה לו טלפונית עד צאת השבת.

■ ח"כ חד"ש, **צ'ארלי ביטון**, התבקש לומר מהו הצד המכוער בפוליטיקה. תשובתו: „הכנסת: בה הכל מכוער ובה הכל דוחה." הוא נשאל מה, אם כן, הוא עושה שם וביטון הסביר שגם לו יש בעיה: „גם אני שואל את עצמי אותה שאלה."

■ בדיון שהתקיים אצל השופט **יוסף חריש**, ביקש קבלן לאכוף זיכרון־דברים שבו התחייב זוג למכור את הווילה שלו ב־90 אלף דולר. קבלן הבניין, שיוצג על־ידי הפרק־ליטה **עזית סדן**, טען שזיכרון־הדברים מהווה חוזה מחייב ולכן יש לאכוף אותו. לעומת זאת, טענו בעלי הווילה, שיוצגו על־ידי הפרקליט **חיים שטנ־גר**, שזכרון־הדברים הוא רק הסכם מיקדמי ושאין לו תוקף מחייב. העיר חריש לסדן שמצב לקוחה קשה, שכן הוא „נמצא בין הפטיש (שטנגר) והסדן."

■ לפני חצי שנה פנה העיתונאי **עמוס לבב** לגלי צה"ל וסיפר שהוא נוסע לארצות־הברית ושישמח להע־ביר משם חומר לתחנה־הצבאית. מנהל חטיבת החדשות **יוסי עבדי** הציע לו, שכאשר הוא יתמקם מעבר לים יודיע את כתובתו לשם יצירת־קשר. רק השבוע הגיע לתחנה מיכתב שנשלח בתחילת חודש אוקטובר 1983. המיכתב הגיע בטעות לאיראן, הוחזר לארצות־הברית אחרי עיקובים ונשלח לארץ רק באחרונה. במיכתב מספר לבב, כתב מעריב, שהוא מתגורר בסאן־פרנציסקו ומוכן לשלוח כתבות לגלי־צה"ל.

אנשים

■ פעילים במיפלגה הליכודית פנו לפירסומאי דויד אדמון וביקשו ממנו לתווך בין ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, וחבר מועצת־העיר צבי רנר, שבאחרונה עבר ביניהם חתול שחור. אדמון סירב ולשאלת חברת המועצה שרית גרינברג מדוע לא לוקח על עצמו את המשימה, למרות שהוא חבר של השניים, הסביר ארמון: „בכל פעם שאני מסכם עם צ'יץ' והולך לרנר, מתברר שהוא בחו"ל. בכל פעם שאני מסכם עם רנר והולך לצ'יץ' אז צ'יץ' בחו"ל."

ירדנה גורביץ הנמצאת בחודש הרביעי להריונה מצליחה להסתיר את ביטנה. גורביץ, שנישאה באחרונה, השתתפה במסיבה סיפרותית. היא יצאה אל מחוץ למיסעדה ישבה על גדר־אבן ונזכרה בתקופת היותה דוגמנית.

■ סגן ראש עיריית תל־אביב נתן וולוך נבחר לתפקיד יושב־ראש הנהלת היכל־התרבות, שבה ישנה נציגות שווה של אנשי עיריה וחברי התיזמורת הפילהרמונית. בבואו לישיבה הוא מצא שם, להפתעתו, את חבר הנהלת התיזמורת יעקב מישורי שאיתו לא התראה כבר 30 שנה. מאז סיימו השניים את לימודיהם באותה כיתה בגימנסיה הרצליה בתל־אביב.

פסוקי השבוע

● **מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל**, לעיתונאי יואל מרקוס: „מה לא כתבו עליי? אומרים עלי שאני בקושי הולך ולא מסוגל לסובב את צווארי מכיוון שאני מאובן. הנה, ראה באיזו קלות אני מסובב את צווארי."

● **יושב־ראש מועצת־המנהלים של „בנק הפועלים" אפריים ריינר**, על יעקב לוינסון: „עוד יקימו אנדרטת לזיכרו, עוד יקראו אתרים על שמו, ותהיינה יצירות של רוח וחומר לפי דרכו."

● **מועמד למזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר**, על פרשת לוינסון: „מהר מאוד אוהבים לראות אנשי־ציבור תלויים ולא בלתי־תלויים."

● **הנ"ל**, על התפקיד הבא: „אינני רואה את עצמי כיורש ואת משל כמוריש."

● **הרב מנחם הכהן**: „את דיוקנו של הרמב"ם הפכו לשטר אינפלציוני ואת מישנתו להסכם קואליציוני."

● **המשורר "יב"**: „תשמור לי ואשנור לך אינן בהכרח מעידות על חברות ומוסר."

● **רב אלוף (מיל') רפאל („רפול") איתן**: „אם כל ילדי ישראל היו מקבלים חינוך רתי, היה מצבנו הרבה יותר טוב."

● **יהושע סובול ויעקב לזר, בחותם** על ההקצבות לאגודת־ישראל: „אם נסתיימה המיקדמה והבאר נסתמה, קח עוד מיליארד אתה יודע למהו."

● **סעיל תמ"י, שלמה צדוק**: „אני חושב שהמערביות היא אסון למדינה, מכיוון שהחשיבה המערבית היא באופיה מנצלת ומדכאת את הזולת. היא מתיימרת ושחצנית."

● **סגן שר־האוצר, חיים קופמן** בראיון לעל המישמר: „בני עדות המיזרח להוטים אחרי מכשירים אלקטרוניים חדישים החל מווידיאו וכלה בווקמנים משוכללים, אבל כאשר מדובר במישמרת שניה או בשעות נוספות, שום דבר לא עוזר, הם רוצים לצאת לבלות."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

יגאל כהן־אורגד בישיבת מרכז חרות

מאמציה של ישראל להגיע להסדרי־ביטחון המבוססים על כוחות מקומיים בדרום־לבנון הגיעו,לאחרונה,

משמאל: בחיזוק הבוערים סמוך לשפך הזהראני

לשוקת שבורה. הנסיונות למצוא שפה משותפת עם גורמים שיעיים פרגמאטיים נכשלו, ואפילו

לא לזהראני

אחד המתונים שבמנהיגי אל־אמל בדרום, מסרב לשתף פעולה.

אשר לסיכוי שצבא לבנון יתפרס בדרום — על סיכוי זה אבד, כמובן, הכלה.

כתוצאה מכך שבו והועלו תוכניות לנסיגה חלקית נוספת. תוכנית אחת

חיילי צה"ל ממחינים על גשר הליטאני בכביש החוף

מצדדת בנסיגה לקו הזהראני, קו העובר במרחק של כ־30 קילומטר ממטולה. תוכנית שניה מדברת על נסיגה לקו הליטאני, חמישה קילומטר דרומה.

קו הזהראני יימתח משפך הזהראני

לא לליטאני

מיזרחה לאורכו של הנהר, יעלה לצפון־מיזרח, עד לאיזור הבקאע. משם יעבור הקו מדרום לאגם קרעון, בין כפר משכי לרשיא אל־זארי.

האופציה השניה, קו הליטאני, מבקשת למנוע אפשרות של ירי על יישובי־הצפון באמצעי־הלחימה המיטלטלים אשר בידי אש"ף, כמו מטול־הרקטות בקוטר 122 מילימטר, שטיווחו כ־20 קילומטר, אשר שימש בעבר אמצעי עיקרי לירי־הקטיושות על הצפון.

קו זה ישתרע משפך הליטאני מערבה, לאורך ערוץ־הנהר, ואחר־כך יעלה צפונה, כשהוא עובר מערבית וצפונית־מערבית לנבטיה. משם ימשיך לאיזור הבקאע, שמדרום לאגם קרעון.

בשני המיקרים המדובר בנסיגה בשתי גזרות, המערבית והמיזרחית, אשר אופי בעיותיהן שונה. הנסיגה לקו הזהראני נועדה, בין השאר, לפטור את צה"ל מן הבעיה של צידון, שלאחרונה התרבו בה הפיגועים. אולם ההתבססות על הזהראני, בקירבתה של צידון, תאפשר ביצוע פיגועים נגד צה"ל, כאשר החוליות הפוגעות נבלעות, לאחר־מכן, בתוך העיר, כפי שקרה בעת שהיית צה"ל בקירבת ביירות.

בעיה זו היא חלק מן הסוגיה הכללית יותר, הנוגעת לגורלו את השטח שפונה.

הנסיגה לקו האוואלי הותירה מאחוריה שטח שרובו נשלט בידי דרוזים, שמנעו עד כה פיגועים משיטחם נגד צה"ל ויש להם אינטרס לעשות כך גם בעתיד (גם לסורים לא היה עניין לפתוח חזית נוספת על קו האוואלי, כל עוד בעלי־בריתם פועלים נגד הכוח הרב־לאומי וממשלת ביירות, מחשש שתגובות ישראליות ישבשו את מהלכיהם בחזית זו).

אולם השטח שבין האוואלי לזהראני שונה באופיו מן השטח שמצפון לו. זהו איזור מעורב, שבו חיים סונים, שיעים ופלסטינים. אם יפונה איזור זה עשויים אלמנטים מקרב אוכלוסיות אלה לפעול נגד כוחות צה"ל שמדרום לקו, בין היתר על־ידי ירי־קטיושות על מיתקני־צה"ל.

הסיכויים שכוח מקומי כלשהו יוכל, או יסכים, לשלוט שם וימנע פעולות נגד צה"ל הם קלושים. ואשר לכוח או"ם — הצבתו תלויה במועצת־הביטחון, דהיינו בהסכמתן של סוריה וברית־המועצות, ואין סיכוי שהן יסכימו להסדר כלשהו שיותיר את צה"ל בלבנון.

יש להניח גם שבעיית גשר האוואלי, על כל משמעויותיה, תעבור לגשר הזהראני, אם כי בנפח־תנועה מצומצם יותר.

משגרים על משאיות

קו הליטאני, הדרומי יותר, מציב בעיות משלו. הנסיגה אליו מתבססת על קיומה של מערכת־נשק (מטול־רקטות בן 122 מ"מ) שטיווחה כ־20 קילומטר, כאשר הקו המוצע נועד למנוע יכולת־פגיעה בישראל באמצעות מערכת־נשק כזאת.

אך יש לקחת בחשבון את קיומן של מערכות־נשק אחרות ואת ההתפתחויות הטכנולוגיות. ואכן קיימות מערכות־נשק סובייטיות בעלות טווח ארוך יותר. מערכת אחת היא, למשל, בי־אם 25, מטול־רקטות בקוטר 250 מ"מ וטווח של 30 קילומטר, הנישא בקבוצות של שישה משגרים על־גבי משאיות, והנמצא בשירות מאז שנות החמישים.

אומנם, האפשרות להפעילו במשגרים מיטלטלים מוטלת בספק, עקב מישקלה הרב של הרקטה, אך ניתן לאלתר הרכבת משגר אחד או יותר, על־גבי כלי־רכב קטנים יותר.

מערכת מתקדמת יותר היא בי־אם 27, מטול־רקטות בקוטר 220 מ"מ וטווח העולה על 35 קילומטר, שהוכנס לשירות בצבא ברית־המועצות ב־1977. מטולים אלה מורכבים גם הם על־גבי משאיות, אולם, כפי שנעשה בדגמים מוקדמים יותר, הבי־אם 21 (122 מ"מ) והבי־אם 24 (240 מ"מ), הוא עשוי להופיע גם בצורת משגר מיטלטל בודד.

במיקרה של הבי־אם 27, מדובר אומנם במידע שהובא למערב על־ידי קצין סובייטי שערק ב־1979 ויש להתייחס אליו בזהירות, אך מבחינה טכנית אין הדבר בלתי־אפשרי.

בתחום זה חלות התפתחויות גם במערב. ארצות־הברית מפתחת משגר־רקטות שטיווחו 30 קילומטר, ברזיל מפתחת רקטה ארטילרית שטיווחה 35 קילומטר, צרפת פיתחה רקטות (מסידרת ראפאל) שטיווחן 30 קילומטר וגם איטליה פיתחה רקטות ארטילריות, שטווחן עולה על 25 קילומטר. ואלה רקטות הניתנות לשיגור גם ממשגרים מיטלטלים בודדים.

תותחים בים וביבשה

אחרי שהדרוזים סיימו את השתלטותם על כביש החוף, באיזור שבין כפר סיל לדאמור, נראה, כי אם לא יושג הסכם שישים קץ ללחימה בלבנון — השתלטות הדרוזים על מערב מחוז אל־ח'רוב, שבו נמצאים כיום כוחות הפלאנגות, היא שאלה של זמן בלבד.

צה"ל יוכל למנוע מהם זאת, והפעילות הנרחבת, המתבצעת לאחרונה מצפון לאוואלי, מעידה כי אכן יש כוונה כזאת, אך ספק אם יוכל צה"ל למנוע את נפילת האיזור אחרי נסיגתו מן האוואלי.

במיקרה כזה יוסר המיכשול האחרון בכביש־החוף להגעה של גורמים עויינים מביירות לאיזור צידון.

כתוצאה מכך עשוי לזרום דרומה נשק כבד, הכולל את המטלרי"ם (מטולי־רקטות) מסוג בי־אם 25 ובי־אם 27, בגירסתם המורכבת על־גבי משאיות, וכן תותחים — תותחי 130 מ"מ, שטווחם מגיע ל־27 קילומטר ותותחים בעלי טווח ארוך יותר.

אם לא יוכלו להגיע בדרך היבשה, הם עשויים להגיע גם בדרך הים.

גם במיקרה של נסיגה לקו הזהראני בלבד, עלול תסריט זה להתקיים. אמצעי־לחימה כאלה עשויים להיות מובאים על־ידי שיעים או אף, בתנאים מסויימים, על־ידי אש"ף. הנסיגה תביא במיקרה כזה לכך, שגם נספוג את מלקות הקטיושה וגם נאכל את הדג שסרח, של הישיבה בלבנון.

בכלל, אין הגיון רב בהתפרסות בקווים על פי טיווחי־נשק, שכן ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום זה מאיימות להפוך כל קו כזה לאנאכרוניסטי, בתוך פרק זמן קצר יחסית (כבר כיום קיימים במערב ובמיזרח תותחים שטיווחם עולה על 40 קילומטר).

גם בקו הליטאני ספק אם יפחתו הפיגועים נגד צה"ל. המרובר בקו העובר, ברובו, בשטח מבותר ובחלקים ממנו תכסית של צמחייה עבותה. משני עבריו אוכלוסיה שיעית, שעויינותה הולכת וגוברת. כל הנתונים האלה יקלו על חדירות.

מבט על המפה מעלה כי כמה ממוקדי־הפיגועים בצה"ל יישארו, במיקרה זה, בתחום השליטה הישראלית: שתי ערים שיעיות, צור ונבטיה, וכן ריכוזי כפרים עויינים במיוחד. הריכוז הבולט הוא "משולש הברזל" שממיזרח לצור, הידוע בצה"ל גם כ"משולש השינאה."•

מאת
רוני שפיגל

•מונח שנולד במילחמת־לבנון. אולם הכינוי "משולש הברזל" נטבע הרבה לפניה. במקורו לקוח שם זה ממילחמת־וייטנם. שם הוא ניתן לאיזור המצוי צפונית־מערבית לסייגון, בו יצרו פיתוליהם של שני נהרות צורת משולש. האיזור שימש בסיס־יציאה לפעולות של וייט־קונג נגד סייגון.

נסיגה חלקית לנהרות בדרום — עדיפה על דריכה במקום אך בנסיגה כזאת יש קוץ — היא איננה מוציאה את צה"ל מהבוץ

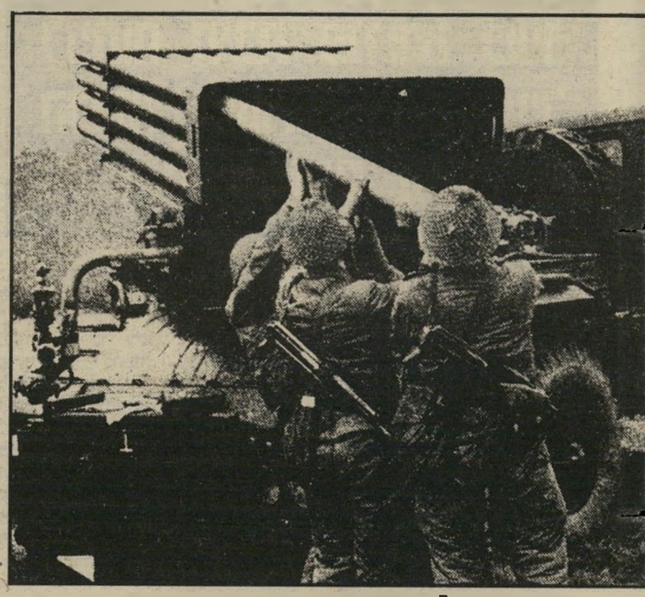

מטול רקטות ב־אם 21

איזור בעייתי אחר הוא האיזור שמדרום־מערב לנבטיה, שהכפרים בו, כמו חרוף וג'בשית מכונים בפי קציני צה"ל קיני־צרעות. כמה מן הכפרים הבעייתיים, כמו לוסיה שמדרום לליטאני וג'בשית שמדרום־מערב לנבטיה, יהיו קרובים לקו ואין זה משנה אם יהיו מצידו הפנימי או החיצוני — בכל מיקרה, יהיו מקור של צרות.

גם עימות, גם איוולת

בסיגה לא תסלק את המוטיבציה של השיעים ללחום בצה"ל, מאחר שסביר להניח שתתפרש כסימן של חולשה, וכהתקפלות תחת לחץ, ואף תעודד אותם להמשיך בפיגועים על־מנת להביא לנסיגה מוחלטת.

ניתן לצפות שהשיעים באיזורים שיישארו בשליטת צה"ל ימשיכו בפיגועים ואילו השיעים מן האיזורים שיפונו יפעלו נגד צה"ל (ירי קטיושות על מיתקני צה"ל ותקיפת סיורים ומוצבים לאורך הקו).

פעילותו של צה"ל בשטחים שיפונו, ברומה לפעילותו כיום, מצפון לאוואלי, תהיה קשה יותר, שכן בניגוד לפעילות זאת, הנעשית ברובה בשטח המוחזק בידי הפלנגות או, לעיתים, באיזורים דרוזיים, בשטחים שיפונו ריכוזים של אוכלוסיה עויינת וקל יהיה לגורמים עויינים להסתנן לתוכה. הדבר נכון במיוחד לגבי קו הזהראני, שמצפונו צידון ומחנות־הפליטים.

כך שנסיגה בגיזרה המערבית עדיין תחייב ריתוק של כוחות, כדי למנוע חדירות, לקיים את הביטחון השוטף, ולפעול בשעת הצורך, מעבר לקווים.

לנסיגה לקו־הליטאני עשויות להיות תוצאות חמורות יותר. אין זאת סתם הרחבה של רצועת חדאד. זה איזור ששיטחו וגודל האוכלוסיה שבו הם יותר מפי שלושה מאשר רצועת חדאד. באוכלוסיה רוב שיעי גדול, בעוד שברצועת חדאד 40% מהאוכלוסיה היא נוצרית.

קו זה חוצה את הדרום, שבו מרוכזת עיקר האוכלוסיה השיעית בלבנון, לשניים. ניתוק הדרום, כולל שתי הערים השיעיות צור ונבטיה מיתר חלקי לבנון, אינו מתקבל על הדעת. הגבלות התנועה שינבעו מכך יעוררו זעם והתמרמרות בקרב האוכלוסיה, וכתוצאה מכך את הגברת העויינות והפיגועים.

חציית הדרום על־ידי ישראל עלולה להביא את אירגון אל־אמל, שעד כה לא הצטרף ללחימה בצה"ל, למערכה צבאית נגד ישראל, שבמיסגרתה תיתכן הפעלת נשק כבד מתוך השטחים שיפונו.

הנהגת אל־אמל נתונה ללחץ גובר והולך מלמטה להצטרף ללחימה והיא עשויה לעשות זאת בכל מיקרה, אולם חציית הדרום משמעותה הכרזת־מילחמה על השיעים בלבנון ועל אל־אמל עצמו.

מאחר שהשיעים הם כיום הכוח העולה בלבנון ואל־אמל הוא הכוח העולה בקרב השיעים, תהיה זאת איוולת, נוכח קירבתם לגבול הצפון, להיכנס עימם לעימות ולהחריף את העויינות שכבר נוצרה.

לא לאורך זמן ניתן יהיה לסמוך על אדישותם ותרדמתם של חלקים גדולים מן האוכלוסיה השיעית בדרום, לנוכח התמשכות הכיבוש מחד, וההתפתחויות באיזור ביירות מאידך.

חציית הדרום עלולה להביא לשיתוף פעולה בין אל־אמל ואש"ף, למרות שהשיעים לא מעוניינים בחזרתו לדרום וגם אם הנהגת האירגון לא תיתן את הסמכתה לכך, עשויות קבוצות של אל־אמל בדרום לתת את ידן להכנסת אלמנטים של אש"ף לדרום, ביוזמתן הן.

מישמעת וצייתנות להנהגה אינן מתכונותיו החזקות של אירגון זה.

בנוסף לכך יש להביא בחשבון סיוע של החומייניסטים בדרום לאש"ף. בכלל: כל עוד נמשכת שהייתו של צה"ל בדרום, מהווה התסיסה הנוצרת עקב כך בקרב האוכלוסייה השיעית כר נוח לפעילותם של החומייניסטים, השואפים להשתלט על הדרום.

יתרון להסדר גרוע

גיזרה המיזרחית קיימות שתי אלטרנטיבות עיקריות. האחת — הישארות בקווים הקיימים, כאשר הנסיגה מתבצעת בגיזרה המערבית בלבד. במיקרה זה כמעט שלא תהיה לנסיגה משמעות מבחינת הנטל על הצבא והפגיעה ברמת־המוכנות הקרבית. השניה — נסיגה לקו כלשהוא — דרומי יותר. מאחר שאין סיכוי לכניסה של כוח או"ם לאיזור שיפונה ומאחר שמעבר מרחק של 15—20 קילומטר הוא עניין של מה־בכך לכוחות שריון, הרי שכל עוד יהיו הסורים ערוכים בכוחות גדולים באיזור הבקאע, יהיה צורך להחזיק כוחות ניכרים הן על מנת להגן על הקווים והן על מנת להרתיע את הסורים מלהכנס לשטח שיפונה.

פירוש הדבר, שעדיין ירותקו כוחות גדולים של צה"ל לגיזרה זו.

עניין אחר הוא ג'בל ברוכ. כל עוד ערוך צה"ל בלבנון בצמידות, או בקירבה, לסורים, יש ערך לבסיס המודיעין שם, ואם יפונה, עשוי להיפגם כושר האתראה. יתרה מזאת: תפישת ההר על־ידי הסורים תשפר את כושרם המודיעיני, ולכן נסיגה חלקית, הכוללת יירידה מג'בל ברוכ, טומנת בחובה סיכונים. נסיגה חלקית, תוך הישארות על הג'בל, מעמידה את הכוחות והמיתקנים שיישארו בו במצב לא נוח ואף מסוכן.

הפיתרון הטוב ביותר הוא לסגת מכל לבנון. כיום כבר ברור שאין אפשרות להסתמך על כוחות מקומיים לצורך שמירת הביטחון שם ולפיכך יש מקום להשתמש בכוחות חיצוניים. ניתן לחשוב על שני סוגים של כוחות חיצוניים — כוח רב־לאומי וכוח או"ם. עדיף כוח רב־לאומי, המשוחרר מן המיגבלות הפוליטיות, החלות על כוחות או"ם, אולם הסיכויים לאירגון כוח כזה כיום הם קלושים. לפיכך נראה שיהיה צורך להסתמך על יוניפי"ל.

כוח חיצוני סובל מקשיים במילוי תפקידו, עקב זרות ואי־ידיעת השפה, ולכן היה רצוי שיפעל בשיתוף פעולה עם כוחות מקומיים. אך יוניפי"ל אינו מוכן לשתף פעולה עם המישמרות שהקימה ישראל והיחסים עימם מתוחים למדי.

על כל אלה מאפילה השאלה מה הסיכוי להתפרסותו של כוח האו"ם בכל השטחים בהם מחזיקה כיום ישראל בלבנון, שכן מהלך כזה תלוי בהסכמתן של סוריה וברית־המועצות. מבחינה זו יש ברכה ביציאתם של האמריקאים מביירות, שכן כל עוד היו תקועים בביירות לא היה להם עניין בנסיגה של צה"ל מלבנון.

אבל גם במיקרה כזה, אין לצפות לגרולות מהתפרסות של יוניפי"ל בכל השטח שאותו מחזיקה ישראל בלבנון. הוא לא יצליח למנוע ירי־קטיושות על הצפון ועל־פי נסיון העבר ייתכן שגם לא יצליח למנוע היווצרות מובלעות של אש"ף (בעיקר במחנות־הפליטים).

ניתן לצפות שיצליח למנוע חדירת נשק כבד לדרום ויצמצם את ממדיהן של התארגנויות עויינות.

אין זה הסדר טוב. זה הסדר גרוע. יתרונו היחיד הוא שכל הפיתרונות האחרים גרועים ממנו, או בלתי־אפשריים.

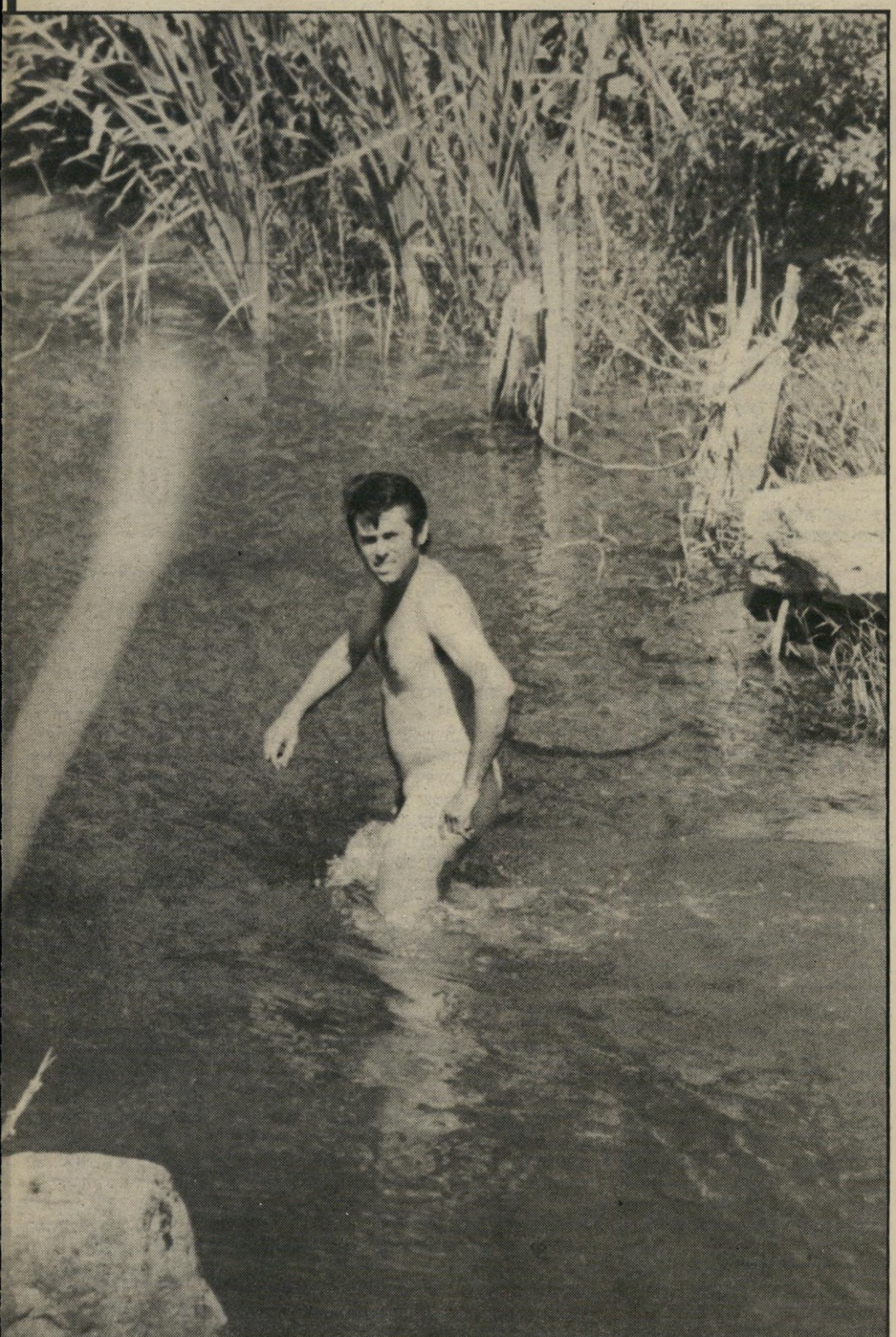

איך לצאת מהבוץ? חיל צה"ל מתרחק בליטאני

המיוחסים של חיפה

מיקרה קטן של תובע עירוני המואשם בקבלת שוחד עומד לפתוח חיבת פנדורה בעיר הכרמל: עשרות מיקרים של עבירות ויחסים מיוחדים

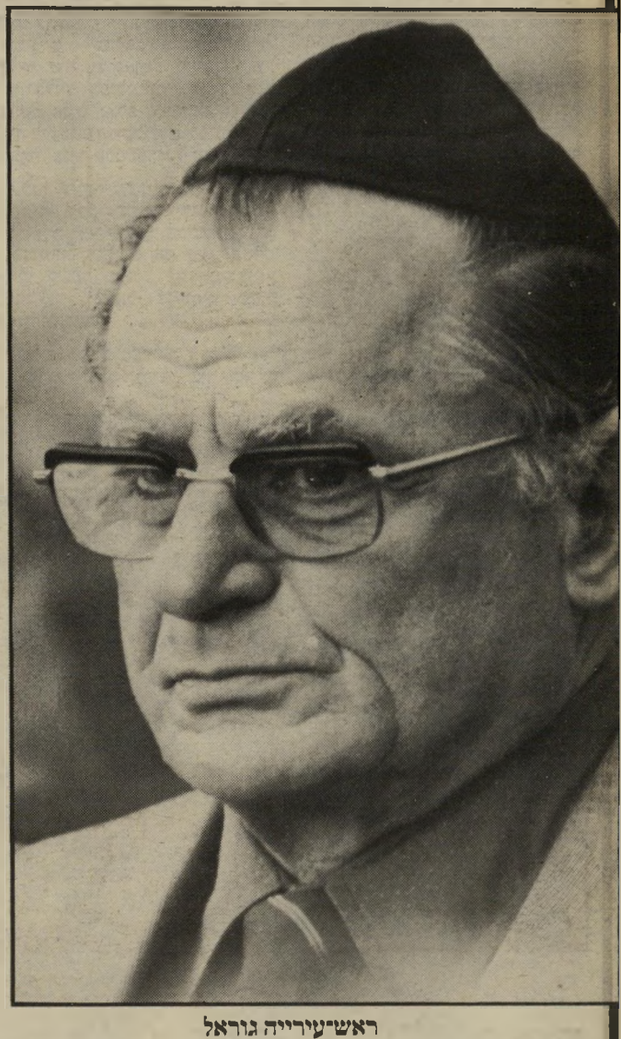

ראש־עירייה גוראל
מבקר במועדון

ך תובע העירוני של עיריית חיפה, איתן זוסיה, היה נרגש ומתוח מאוד. אומנם היה זה יום־עבודה שיגרתי, אך דבר־מה לא נתן לו מנוח: הוא לא יכול היה לשכוח את אשר ראה בערב הקודם בטלוויזיה.

את מחשבותיו קטע אזרח חיפאי שנכנס לחדר. זוסיה כבר שמע את בעייתו כמה ימים לפני כן. האזרח ביקש טובה קטנה: שהתובע יאחד שלושה תיקים שהיו תלויים ועומדים נגדו. איחוד־תיקים פירושו, בסופו של דבר, עונש קל יותר. עתה נכנס האזרח לשלם עבור הטובה — סכום של מאה דולר, כפי שתבע זוסיה.

התובע העירוני פנה לאזרח ואמר לו: „היום זה לא יום טוב לכך. ראית אתמול טלוויזיה? ראית את הכתבה, איך ההוא נתן שוחד?"

זוסיה התכוון לחשיפה בכולבוטק, שבה צולם טכנאי הטלפון ישראל צוקרמן כשהוא מקבל שלמונים. במהדורת מבט של אותו הערב דווח שהטכנאי נעצר כחשוד בקבלת־שוחד.

האזרח הינהן בראשו, אך אמר לזוסיה: „עזוב שטויות." אלא שזוסיה המשיך בשלו: „מי יודע, אולי גם אתה נושא מכשיר־הקלטה על גופך? אולי גם אותנו מצלמים?"

האזרח לא התבלבל. הוא שמר על קור־רוחו והצליח לשכנע את התובע הרועד שהוא לא מקליט והוא לא מכלבוטק. זוסיה נרגע ומיהר להכניס את השטר בן מאה הדולר לכיסו. האזרח חייך בסיפוק.

כעבור שניות נעצר התובע העירוני כחשוד בקבלת שוחד. המישטרה, בעזרתו של נותן השוחד, טמנו לו מלכודת.

בשבוע שעבר כבר הוגש נגד זוסיה כתב־אישום על עבירה זו ועל שורה של עבירות אחרות.

הסוכן המישטרתי שפעל במשימה זו לא העלה על דעתו לאיזו רעידת־אדמה הוא יגרום בחיפה. בסך הכל הוא דיווח למישטרה, כאזרח טוב, שעובד־ציבור דרש ממנו שוחד. הוא הסכים להקליט את השיחה ולמסור לתובע שטר ירוק מסומן, כפי שביקשו ממנו בתחנת־המישטרה. אך מה שעשה, הספיק, כנראה, כדי לפתוח תיבת־פנדורה.

10 שנים פחות

מ אז תחילת חודש פברואר לא ישנים מיוחסי חיפה. נבחרי־העיר, עובדי־עיריה בכירים, אדריכלים, קבלנים, אנשי מיפלגה מקומיים ואנשי־עסקים חוששים ששוטרים יבואו לעצור אותם בכל רגע. כאשר הם פוגשים איש ברעהו, הם שואלים זה את זה רק שאלה אחת: האם הוא יפתח את פיו?

זוסיה הוא דמות מוכרת בחיפה כבר 40 שנה. רבים חששו מפניו. קשריו בעיריה, בתי־המישפט ובמישטרה היו לשם דבר. במשך שנים ריננו אנשים שונים על מעשי־שחיתות שזוסיה היה מעורב בהם. מידע על כך הגיע גם למישטרת חיפה. מפקדה, תת־ניצב משולם עמית, מינה צוות שהתחקה אחרי זוסיה, והתוצאות נראו אחרי חודשים ספורים.

אחרי שזוסיה נעצר, התברר שהוא זייף מיסמך של המישנה לפרקליט־המדינה, יהודית קרפ, ובהסתמך על המיסמך המזוייף הוא עיכב הליכים נגד בעל־קיוסק, שנגדו היו תלויים ועומדים 100 תיקים. עניין זה הוא אחד הסעיפים בכתב־האישום.

פרשת גילו של זוסיה היא סיפור בפני עצמו. נראה שהוא זייף את גילו בעשר שנים, והוא עתה בן 73, למרות שהוא מציג את עצמו כמי שנותרו לו עוד שתי שנות־עבודה עד גיל הפנסיה.

בתקופת מעצרו הראשונה הציעה לו המישטרה ש„יפתח את תיבת־פנדורה." היא הציעה לו שיעזור לה בחשיפת מעשי־שחיתויות בעיריה, שהוא יודע עליהם. אך זוסיה שתק כדג.

חוקרי־המישטרה, בראשות פקד רגישות התלונה. משם היא הועברה לטיפול ביחידה לחקירות־הונאה במטה הארצי. אלה העבירו אותה לפרקליטות מחוז חיפה, כדי לקבל הנחיות, ומה־פרקליטות בחיפה עבר התיק לפרקליט המדינה יונה בלטמן, כדי לקבל ממנו הנחיות.

תלונה חמורה, אך פשוטה לחקירה, מתגלגלת כבר חמישה חודשים בין הרשויות השונות. אם היא לא תחקר עד תום שנה מיום הגשתה היא תשאר מיותמת, ואי־אפשר יהיה להגיש כתב־אישום נגד גוראל ודוברו.

המישטרה אינה מסתפקת בתלונה השלום החיפאי כמאל חיר. כאשר פנתה אליו הוועדה המחוזית לבניין ערים וביקשה שיורה על סגירת המועדון, הוא דחה אותם בטענה שבחיפה פועלים עסקים רבים ללא רישיון. המועדון, אם כן, פתוח וגוראל מבקר בו לעיתים תכופות.

ראש־העירייה גם מעורב בפרשה חמורה אחרת של ניסיון למסור את מועדון התיאטרון בחיפה ללא מיכרז לחברה פרטית, ששניים מבעליה הם ידידיו ומקורביו. האחד הוא מרדכי („מוטקה") לבנון, עיתונאי מקומי, שערך את המקומון כלבו. והשני הוא צבי אשנדורף, פנו לבניין העיריה, כשהם מצויידים בצו־חיפוש כללי וביקשו לראות תיקים מסויימים. עובדי־העיריה נהגו בהם בעויינות, סירבו לשתף פעולה ודרשו לראות צווי־חיפוש לכל תיק מבוקש בנפרד.

כאשר שבו החוקרים שנית לעיריה, מצוידים בצווים המפורטים, הם הבחינו שמיסמכים שהיו בתיקים לפני כן נעלמו, ושתיקים שונים הפכו רזים יותר בתוך כמה שעות.

בעת הארכת מעצרו של זוסיה בפעם השלישית התברר בבית־המישפט, שבידי המישטרה מצויים רישומים שבהם מוזכרים אישים רבים, מהם בכירים ביותר במימסד החיפאי העירוני ומחוצה לו. אישים אלה חשודים בעבירות פליליות שונות. בחיפה אין יודעים אם ברשימה זו מופיעים רק אותם שנתנו שוחד לזוסיה או גם אחרים, המעורבים בעניינים מפוקפקים אחרים.

כדי להקל על החיפאים ששנתם נודדת מגיש העולם הזה רשימה של פרשיות, שמישטרת חיפה והפרק־ליטות מתעניינים בהם.

תלונה מיותמת

ך אש העיריה, אריה גוראל, נבחר באחרונה ברוב גדול לקאדנציה שניה. גוראל (65) הוא מהנרס במיקצועו, והיה בעבר מנהל־כללי של מישרד־העבודה. במשך שנים היה עסקן בדרגות שונות של מיפלגת העבודה באיזור חיפה והצפון.

הבחירות האחרונות הביאו לגוראל תיק מישטרתי קטן. פרופסור יהודית נאות, מראשי תנועת שינוי בחיפה, המתריעה כבר שנים על אי־סדרים, ביזבוז כספי־ציבור ושחיתויות בעיריה, פנתה אז לוועדת־הבחירות־המרכזית והגישה תלונה. טיב התלונה: גוראל ודובריו, יעקב בזק, הוציאו כספי־ציבור ומימנו בהם חוברת־תעמולה בבחירות. יושב ראש ועדת־הבחירות, השופט מאיר שמגר, אסר את הפצת החוברת.

נאות הגישה גם תלונה רישמית במישטרת חיפה. החיפאים התבקשו להעביר את התיק למטה הארצי, בגלל זאת. היא מגלה עניין בדרכי־מימון רשימתו של גוראל בבחירות האחרונות. לגוראל יש יחס מיוחד לחיי־הלילה של עיר־הפועלים. כך, למשל, הוא העניק רישיון למועדון האכסלוסיבי של רפי שאולי, למרות שהוועדה המחוזית לבינוי־ערים סירבה לתת את הרישיון המיוחל. גוראל אמר או: „הענקתי את הרישיון בניגוד לחוק, ואני מוכן לתת על כך את הדין."

למזלו של גוראל, סבר כך גם שופט חיים גרשון.

בשנת 1978 היה גרשון מנהל תחנת מגן־דויד אדום בעיר ופעיל במטה לבחירת גוראל. מחרי־התחנה הוגשה למחנה גוראל עזרה דחופה ועזרה שוטפת, תוך שימוש בשירותי־התחנה.

כאשר הורח גרשון, על רקע חשיפת פרשיות־שחיתות בתחנה, נחלץ גוראל להגיש גם לו עזרה ראשונה. הוא התערב למענו וסייע לו בניסיונו להתמנות מזכיר קרן־הביטוח של

תובע מואשם זוסיה
שותק כמו דג

דובר־עירייה בזק
הוציא כספי־ציבור

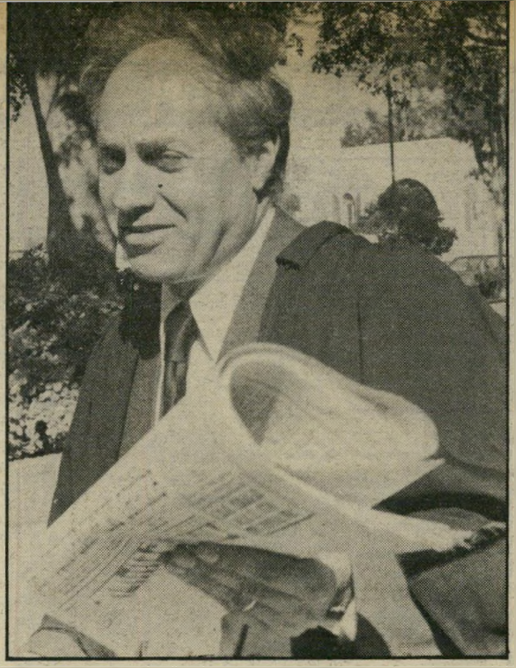

עורך־דין חשוד נבט
העליל על קצינים

ראש־יועד שרוני
בא לבית־המישפט לעודד

קבלן פריצקר
מכר דירה בהנחה

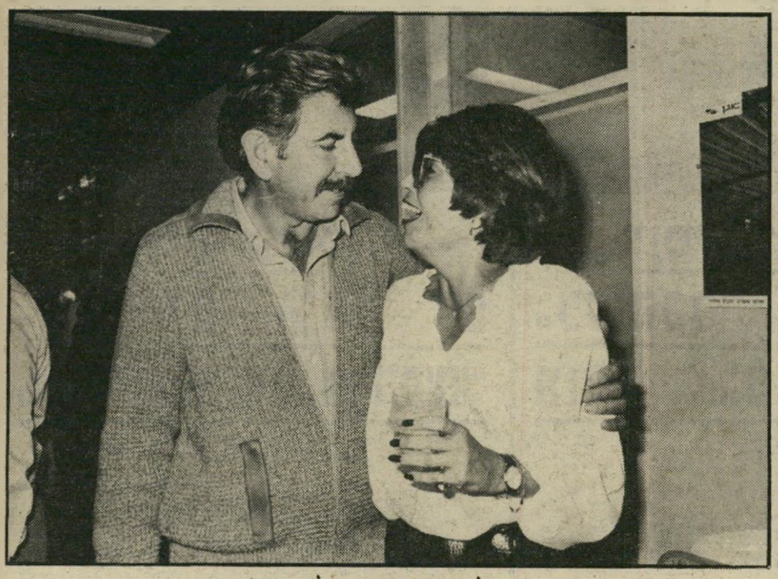

קבלן דרוקר (וחברה למקצוע)*
נענש בעונש קל

הסתדרות פועלי־הבניין. אך סערה ציבורית מנעה את המינוי.

סערה ציבורית דומה הכריחה את גוראל להכריז שמועדון התיאטרון יימסר באמצעות מיכרז. גרשון עצמו התייאש מלכתחילה ופרש מהמירוץ.

שוחד במישחק כדורגל

חבר טוב אחר של גוראל הוא ח"כ המערך החיפאי משה שחל, עורך־דין העושה חיל בעסקיו הפרטיים. לא מכבר הוא הצטרף למישרדו של עורך־הדין נפתלי ליפשיץ, אחרי שעזב את מישרד סלומון בן־ישראל. שחל עובד עתה במישרד שבו מייצגים חברות ממשלתיות. אחרי שהכנסת כבר הביעה מורת־רוח מכך שח"כים שהם עורכי־דין במיקצועם מטפלים בתיקים מסוג זה.

שחל, שהגן על המועדון של שאולי בחיפה, העסיק במישרדו את בתו של גוראל.

לגוראל יש סגן, אברהם המאירי, שבקאריירה הקודמת הוגש נגדו כתב־אישום על מעורבות בשוחד במישחק הכדורגל בין הפועל־חיפה והפועל פתח־תיקווה. המאירי, מחזיק תיק הפועל ויושב־ראש מועצת־המנהלים של התיאטרון העירוני חיפה, לא יצא לפסק־זמן מהחיים הציבוריים עד תום מישפטו. גוראל שיריין לו את המקום מס' 2 ברשימה בבחירות האחרונות.

לקבלן זכריה דרוקר כוח רב בעיר. כל הדלתות פתוחות לפניו.

לא מכבר התברר שהוא חרג בצורה חמורה בבניית פרוייקט סטלה מאריס („כוכב הים"). הכולל שלושה גורדי־שחקים. החריגות היו של קומות שלמות. הוא הבטיח לדיירים שבכל בניין תהיה דירת־שוער, ולבסוף הן נמכרו כדירות רגילות. למרות שהעיריה גילתה זאת בשלב מוקדם, הוגש נגדו כתב־אישום רק לפני שנה, וגם זה לא על כל החריגות אלא על שלושה בלבד.

שלושה התיקים של דרוקר, כל אחד נכבד ורציני, הפכו לתיק אחד, מאוחד. גם העיריה וגם השופטת, רעיה חופרי, הסכימו לאיחוד, שפירושו ברור.

דרוקר הצליח לדחות את מועד קיום המישפט פעם אחר פעם. לבסוף הודה באשמה ונענש בעונש קל ביותר, כאשר העיריה חזרה בה מתביעתה להרוס את הקומות החריגות, וגם לא דרשה „כפל טובת־הנאה" — עונש מוחשי ומרתיע לעובר־העבירה.

התנהגות העיריה חמורה פי כמה ומעוררת עניין במישטרה, משום שעל־פי חוק שהתקבל לפני כמה שנים, יש להעמיד לדין פלילי את האדריכל שנתן יד לחריגות־הבניה.

במיקרה זה לא הועמד איש לדין. האדריכל, אלפרד מנספלד, הוא מוותיקי האדריכלים בארץ ומיקירי חיפה.

„מאפיה אחת גדולה"

דו"ח קואליציה העירונית מגינה על כולם, גם על אנשי הליכוד. ראש סיעת הליכוד במועצת העיר, יום־טוב אלקיים, הוא עורך־דין במקצועו. נגדו תלוי ועומד תיק חמור על עבירות מס־הכנסה, אך משום־מה הוצא צו־איסור פירסום על פרטי־הפרשה.

בשנת 1980 הסתיים מישפט אזרחי שבו תבע מהנדס־העיר שפוטר, אבי קולומבוס, פיצויים מעיריית חיפה. קולומבוס, שמונה במיכרז, היה לצנינים בעיני ותיקי מחלקת־ההנדסה, אשר רקמו קנוניה להדיחו.

אדריכל העיר, רפאל קרפל, נתקשר לפרשת קולומבוס. עליו אמר השופט, באותו הקשר: „לאחר שראיתי אותו מצד אחד ואת קולומבוס מצד שני, ברור לי מדוע יוסף אלמוגי (ראש־העיריה דאז) העדיף את התובע קולומבוס. נוסף לכך הובאו ראיות שאיפשרו לעמוד במידת־מה על התנהגותו של קרפל. קשה לומר שהן מחמיאות."

אחד העדים המרכזיים בפרשה היה מהנדס־העיר לשעבר, יוסף כהן, עובד ותיק שכבר זכה לאיזכור בפירסומים בהעולם הזה לפני כמעט דור.

בית־המישפט קבע שהוא מסר גירסות שיקריות, והשופט יוסף מרגלית אף הוסיף: „אני קובע כי כהן לא דיבר אמת בפרשה."

באותו מישפט הוגשה לבית־המישפט הקלטה סמויה שנעשתה עם מזכירתו של כהן, נורית קניגשטיין. באותה שיחה סיפרה המזכירה איך התנהלו הדברים בעיריה וציינה: „העיריה היא מאפיה אחת גדולה." ההקלטה התקבלה כראיה במישפט.

כהן לא פוטר ממישרתו. בשנת 1978 הוא קיבל את אות יקיר חיפה. וכאשר פרש לגימלאות הוא מונה כיועץ בכיר לענייני תיכנון במישרד־הפנים בירושלים.

איש אחר שהיה מעורב בפרשת קולומבוס הוא המהנדס משה אורן, שכהן רצה שהוא יהיה מחליפו בתפקיד ולא קולומבוס. אורן עצמו הודה, שכהן הוא שקידם אותו בעבורתו בעיריה.

על אורן אמר השופט: „הוא לא נרתע מלשקר, והתרשמתי מכך שהוא חזר ושיקר בכל עניין שבו רצה להסתיר את התנהגותו הבלתי־ראויה."

אורן לא פוטר מתפקידו. להיפך. אחרי פרישת כהן הוא מונה כמהנדס־העיר, ויצא מבניין העיריה רק אחרי שפרש לגימלאות.

אך אורן היה קשור לשתי פרשיות אחרות שעירית חיפה משחקת בהן תפקיד מרכזי.

הפרשה הראשונה היא בניין בית הלוחם. במרכזה: תלונות שהגיש האדריכל דויד ינאי על אי־סדרים חמורים שנתגלו בעת בניית הפרוייקט שהוא תיכנן, בשנת 1977. התלונות מתייחסות גם לעירית חיפה וגם לאירגון נכי־צה"ל.

בשנת 1978 פשטו אנשי היחידה לחקירות־הונאה במטה־הארצי על דירתו של אורן, כאחד החשודים בפרשיות־השחיתות של בית־הלוחם. לתדהמת החוקרים הם מצאו באחד החדרים בדירה אוסף מתנות ודף נייר עם רשימות קבלנים חיפאים, ולידך כל שם ציון סכום כסף.

התברר שבנו של אורן התחתן בארצות־הברית, ואורן ערך בביתו שבחיפה מסיבת גן לקבלנים ולאנשים שאיתם הוא היה בקשרים. המתנות שקיבל היו בסדר גודל של עשרות אלפי שקלים לפי ערך הכסף כיום.

בחקירה אישרו חלק מהקבלנים שאין להם כל קשר מישפחתי עם אורן. נפתח תיק על קבלת שוחד, שבנסיבות רגילות היה אורן מועמד עליו לדין. במיקרה זה נסגר תיקו באופן תמוה, „מחוסר עניין ציבורי".

אורן עצמו היה עצור בפרשת בית־הלוחם בשל חשד שחיפה על מעשי מירמה בפרוייקט.

עדות־שקר

הפרשה השניה, שבה היה אורן מעורב כעובד עירייה, נחשפה לפני כמה חודשים בדיון שהתקיים בבית־המישפט העליון.

עיריית חיפה והוועדה המקומית לתיכנון ולבניה ניסתה להיטיב עם חברת הבניה דניה ולהעניק לה על חשבונו של תושב העיר מיגרש בשווי של יותר מ־100 אלף דולר במתנה.

קשיש בן 80, יצחק ישווי, שהיה בעל קרקעות במקום, פנה לבג"ץ ושטח לפניו את סיפורו המדהים. תגובת בג"ץ: עיריית חיפה והוועדה המקומית לתיכנון ולבניה, בראשות גוראל, ניסו להוליך שולל את בית־המישפט.

סיפור הפרשה הוא כדלקמן. לפני שבע שנים הטעתה חברת דניה את ועדת־המישנה לתיכנון ולבניה וטענה, שהיא מסרה לעיריה שטח חליפי ציבורי, לטובת צרכים ציבוריים. אורן עצמו הופיע לפני הוועדה, בתוקף תפקידו, ואישר שהעובדות שמסרה החברה הן נכונות.

באותה פרשה של המיגרש על

(המשך בעמוד 56)

* קבלנית מרים ברנוביץ

מזל קיסר:
„לישראל קיסר יש סלידה מהפעלת מרפקים!"

שמו של ישראל קיסר נמצא בכותרות כבר זמן רב, ועכשיו יותר מתמיד. יהיה או לא יהיה – זו השאלה הראשונה והשאלה השניה – מתי יהיה? האם הוא מתוח במיוחד בזמן האחרון, האם הוא מוטרד? את השאלות האלה הפניתי אל רעייתו של ישראל קיסר, הגברת מזל קיסר.

קשה לי מאוד לענות לך. בעיקר בגלל הסיבה הפשוטה שאני בקושי רואה אותו בזמן האחרון. ערב ערב הוא מגיע הביתה מאוחר מאוד, מתקלה, קורא כמה עמודים בספר ונרדם. אנחנו כמעט לא מספיקים לדבר.

● ובכל זאת, אחרי כל־כך הרבה שנים ביחד, את יכולה להרגיש אם הוא מתוח יותר מהרגיל.

לפני ימים לא רבים מת חברו הטוב, יעקב לוינסון, בצורה טראגית. הדבר השפיע על ישראל מאוד. קשה לי למדוד איפה נגמר הצער על לוינסון ואיפה מתחיל המתח בקשר למינוי שלו, אם בכלל יש מתח כזה.

● כמה זמן, לדעתך, הוא יהיה מוכן לחכות לתסקיד המזכ"ל?

זה לא תלוי בישראל. זה תלוי בהולך. אין לי השערות, כי אני לא מתעסקת בפוליטיקה. יהיה מזכ"ל ההסתדרות — יהיה. לא יהיה — לא יהיה. גם ישראל יודע שיש לפעמים אכזבות בחיים. אני, כמובן, מקווה מאוד שהוא יזכה בתפקיד, אבל זה יקרה רק אם באמת יתנו לו את התפקיד. אם הוא יצטרך להפעיל מרפקים, כדי לזרז את התהליך זה לא יקרה לעולם. יש לו סלידה נפשית עמוקה מרברים כאלה.

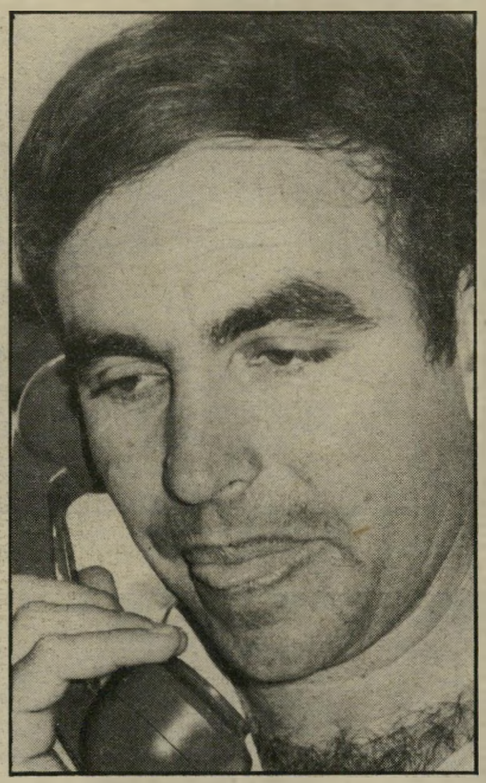

יוסי גולדברג:
„כשהכל בלתי־צפוי מותר גם לקוות!"

הסכם השלום המפורסם שנחתם בינינו בין לבנון בחודש מאי בשנה שעברה, גסס גסיסה איטית ומת השבוע. לי אין זכות להביע את דעתי על העניין, כי שיכנעו אותי במשך הזמן, שאם אני גרה בקירבת רחוב דיזנגוף, אין לי זכות דיבור בענייני ביטחון. לכן מניתי אל ראש המועצה המקומית במטולה, יוסי גולדברג, ושאלתי אותו מה הוא מרגיש בעיקבות ביטול ההסכם.

אנחנו מאז ומתמיד הרשטנו ידנו לשלום לשכנינו הלבנוניים. כשנחתם הסכם־השלום שמחנו, כי זה איפשר ליותר תושבים לבנוניים לקשור איתנו יחסי ידידות וחברות. אם ההסכם יבוטל, אני מניח שתעודרנה בעיות, כי אנשים אולי יתחילו לפחוד להיות ידידים שלנו.

● מלבד נושא הידידות, האם מבחינה ביטחונית יהיה הבדל בין התקופה של הסכם השלום ובין התקופה שאחרי ביטולו

הנושא של השלום בהסכם הזה היה הצהרת כוונות, לא יותר מזה.

● כלומר, אינך רואה בגלל ביטול ההסכם?

אני מקווה בכל ליבי, שהתבונה תיגבר על כל מיני אינטרסים.

● אתה יכול לקוות שבנושא לבנון תיגבר התבונה?

בנושא לבנון כל דבר הוא בבחינת נעלם. אי־אפשר לדעת שום דבר. בנושא לבנון הכל בלתי צפוי, אז מותר לקוות.

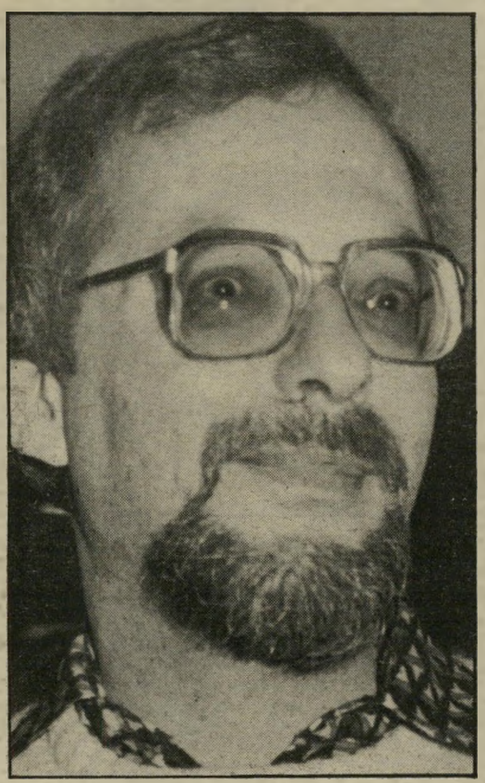

יריב בן־אליעזר:
„עיתון המיועד לרובד הפחות משכיל במדינה!"

השבוע יצא לאור עוד עיתון יומי. בשיחות בין אנשים בנושא הביעו כולם את הדיעה שהשוק הישראלי כבר רווי לגמרי, וכי אין הרבה תיקווה לעיתון יומי נוסף. פניתי אל ד"ר יריב בן־אליעזר, מרצה לתיקשורת באוניברסיטת תל־אביב, ושאלתי אותו אם יש בכלל מושג של שוק רווי בתחום העיתונות.

קשה להגיד. בעולם יש גידול מתמיד בצריכת עיתונים, בצפיה בטלוויזיה, אפילו בקריאת ספרים. בשנים האחרונות יש יותר פנאי לאנשים ואת הפנאי הזה ממלאים העיתונים. לכן, גם אם יש מצב של שוק רווי, אני לא מאמין שזה המצב אצלנו. ועובדה היא שהעיתונים בארץ ממשיכים לפרוח, אם הם מנוהלים טוב ואם הם עונים על הצרכים של האוכלוסיה שאליה הם מופנים.

● בארץ כמו שלנו, שיש בה פחות משני מיליון קוראי עיתונים, כמה עיתונים צריך?

דווקא בארץ כמו שלנו, אולי צריך יותר מאשר בארץ אחרת. אנחנו נמצאים בלחץ מתמיד של חדשות. כל שעה אנחנו שומעים חדשות ברדיו וקוראי העיתונים בארץ קוראים יותר מאשר עיתון אחד (לפחות בסופי־השבוע), אנשים צריכים עוד ועוד אינפורמציה, וואת, במיוחד באזורנו משתנה כל הזמן.

● בכמה אינטרפרטציות אפשר להגיש את אותן הידיעות?

זו לא שאלה של האינטרפרטציות, זו יותר שאלה של בחירה. איזה ידיעות להגיש וכיצד להגיש אותן. הנטיה של הציבור היא לקרוא פחות פובליציסטיקה. היום רוצים יותר כותרות גדולות ותמונות גדולות ומתחתיהן ידיעות קצרות וברורות. פה ושם איזה מדור אישי וקצר. מעט מאוד אנשים קוראים מאמרי מערכת ארוכים.

● מה דעתך על סיכוייו של העיתון החדש?

אני מניח שבהתחלה תהיה סקרנות לגביו, אבל אני יודע שאנשים מוותרים בקושי רב על הרגלי הקריאה שלהם. העיתון החדש ינסה לעשות לידיעות אחרונות מה שהוא עשה למעריב. אבל מי שרגיל לעיתון מסויים, יהיה לו קשה לעבור לעיתון אחר. לעיתון החדש יהיה סיכוי טוב, אם הוא יכוון לאנשים צעירים מאוד שעדיין לא גיבשו הרגלי קריאה. לגבי הקוראים הוותיקים, תהיה להם בעיה.

לא ראיתי סטארים גרולים בין המשתתפים בעיתון החדש. להיפך, נראה לי כי הוא מיועד אל הרובד הכי נמוך והכי פחות משכיל באוכלוסיה. בקיצור העיתון הזה הוא חידה גדולה בעיני.

● אתה תקרא אותו?

אני אקרא אותו, כמו שאני קורא את כל השאר, כי זאת פרנסתי.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

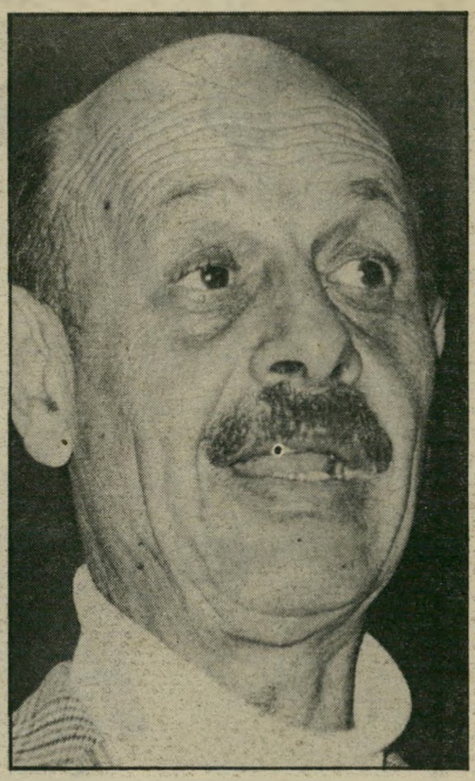

יגאל ידין:
„הסידרה ‚מצדה' מעוותת את ההיסטוריה!"

סידרת הטלוויזיה „מצדה" מוקרנת אצלנו כבר ארבעה שבועות. הדיעה הרווחת היא שזהו עוד קיטש אמריקאי, ובכל זאת אנשים יושבים וממשיכים לצפות בה. שאלתי את פרופ' יגאל ידין מה דעתו על אמינותה ההיסטורית של הסידרה, אם הוא בכלל צופה בה.

אני כבר ראיתי את זה כסרט קולנוע בן ארבע שעות. יש בסידרה כמה ליקויים רציניים, חלק מכוונים וחלק לא. הסרט מבוסס על תסריט שנכתב לפי סיפרו של ארנסט ק' גאן. כבר בספר יש שיפורים שונים ובתסריט נוספו, כמובן, עוד שיפורים, שאין להם שום אחיזה בהיסטוריה.

● **למשל?**

הדמות המרכזית, סילווה, מוצגת בסרט כבן־אדם נאור, רודף שלום, שלא רוצה את כל המילחמה הזאת. בחור סימפטי, כמעט ג'נטלמן אנגלי. כל זאת, כשבסיפרי ההיסטוריה ידועים על סילווה רק פרטים מעטים מאוד: על מי הוא פקד, נגד מי הוא נלחם ובשום־אופן אין כל תיאור על אופיו של האיש. המקור היחידי הקיים הוא יוספוס פלביוס, ומשם בוודאי לא לקח ארנסט גאן את דמותו של סילווה, אלא פשוט בנה דמות מכוונת ומגמתית. וזה כמובן לא מוצא חן בעיני. הצופה הנאיבי יאשל בוודאי אם הרומאים היו כל־כך נחמדים ונאורים למה כל העניין הזה?

● **אמרת משהו גם על ליקויים שאינם מכוונים.**

כן, פיטר אוטול הוא פשוט שחקן משגע ופיטר שטראוס הרבה פחות. כל צופה מייד יוצר סימפטיה לסילווה לצד שהוא מייצג. אלעזר בן־יאיר מוצג כאן בדיוק כמו שהגויים בניו־יורק רוצים לראות את היהודי מברוקלין. אני בטוח שאחרי הסידרה הזאת התעורר ויכוח בין האמריקאים. על השאלה מדוע הפיטר שטראוס הזה לא הגיע להסכם עם הפיטר אוטול הזה.

● **מה לגבי הסרטים, הבגדים, הנשק, המגורים?**

אני לא יודע מאיפה הם מצאו את הבגדים של הקנאים שנראים כמו חבורה של אנשי אש"פ. בשום מקום לא גילו ולא אמרו שהקנאים לבשו כפיות, למשל. לעומת זאת, בכל מה שנוגע לרומאים זה ממש טוב מאוד. הבגדים והנשק — כאן הם עשו עבודה ממש מצוינת.

● **בסיכום, אתה חושב שהסרט מעוות את ההיסטוריה?**

בהחלט. כמומחה אני אפילו כועס וכצופה יש לי הרגשה שזה קיטש.

● **האם לא סנו אליך לייעץ?**

פנו. אבל אחרי שראיתי את התסריט והבנתי לאיזה כיוון זה הולך, סירבתי.

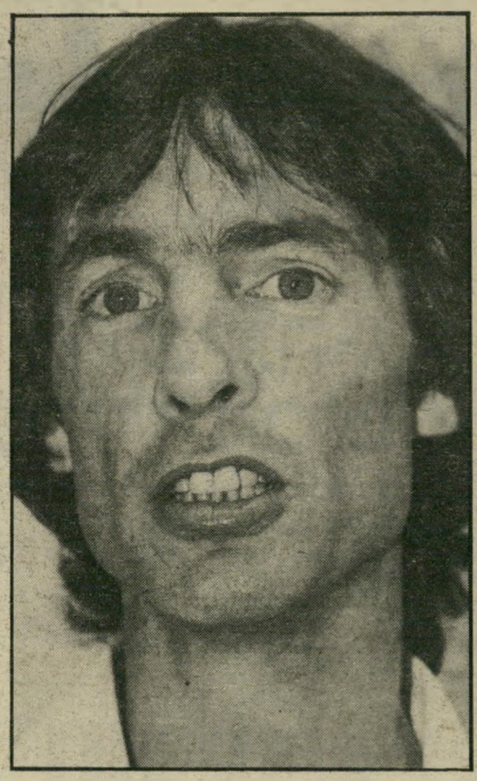

עמוס קדברא:
„חברות הביטוח לא הסכימו לבטח אותי!

כשראיתי את מיפגן הטירוף של הקוסם עמוס קדברא, תהיתי איזה משוגע הסכים לבטח אותו, ותמורת איזה סכום. בתום המיפגן שאלתי את עמוס קדברא את שתי השאלות שהטרידו אותי בעודו מסכן את חייו.

לא הייתי מבוטח בכלל, כי אף אחד לא הסכים לבטח אותי. פניתי לחברת־ביטוח שמתמחה בביטוחים מיוחדים והסברתי להם את פרטי המיבצע. הם תפסו פחד והתקשרו מייד לחברת **לוידס** בלונדון, כדי להתייעץ איתם. נראה שמלונדון יעצו להם לא לבטח אותי. ניסיתי ללכת לחברות אחרון כולם היו אדיבים, אבל כולם ביקשו לחשוב ואחרי שגמרו לחשוב, סירבו לי.

● **מה היה סכום הביטוח שביקשת?**

רציתי לבטח את עצמי ב־200 אלף דולר לטובת בני בן ה־6, למשך חודש ימים (תקופת האימונים והמיפגן עצמו). לא היה איכפת לי מה תהיה גודל הפרמיה. הייתי מוכן לשלם כל סכום.

● **אני בטוחה שהיו מיפגנים כמו שלך בעולם ושם בוודאי הסכימו לבטח את המשתתפים?**

לא היה מיפגן ברזיק כמו שלי בעולם. היו דברים דומים, כמו הלוליין הזה ממיאמי־ביץ' שנפל מהליקופטר לפני חודשיים והתרסק לעיני מצלמות הטלוויזיה, ואולי זה היה הדבר האחרון שראו סוכני הביטוח שלי. שכחתי לציין שמה שהם כן הסכימו לבטח היה צד ג', כלומר, אם בגללי היה נפגע מישהו אחר, המישהו האחר היה מבוטח.

לא רק סוכני־הביטוח חששו. כל האחרים שהיו מעורבים במיבצע, כמו המהנדס שתיכנן ובנה את מיתקן הרגליים או המסגר שבנה את חלקי הברזל. הם עשו את העבודה בהתלהבות ואפילו ללא תשלום, אבל אף אחד לא היה מוכן לחתום על העבודה שלו.

● **טוב שלא ביקשו ממך שתחתום להם על אחריות.**

מה זה לא ביקשו — ביום האחרון לפני המיפגן כל הזמן חתמתי. חתמתי למישטרה שלא יהיו לה צרות בגללי, חתמתי למינהל התעופה האזרחית, חתמתי לחברת **כימאוויר**.

● **על מה חתמת להם?**

על כל מה שהם רצו. בהתחלה זה היה מיסמך קטן, אבל אחר־כך, כשהם הבינו שאני רציני, הם הביאו מסמכי ענק, מנוסחים בידי עורכי־הדין של החברות שלהם. לא היה לי כבר זמן ללכת ולבדוק כל סעיף, אז חתמתי על הכל.

● **כמה עלה לך המיבצע הזה ומה תרוויח ממנו?**

הכל ביחד עלה לי 3,000 דולר והרווח הוא, שהמיפגן המצולם הזה כבר נקנה על־ידי הטלוויזיה האירופית, וזה פוש אדיר בשבילי.

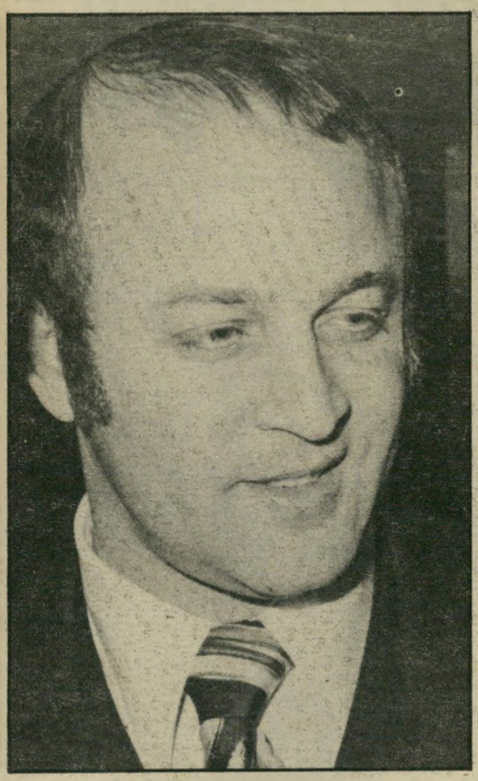

מיקי פלד:
„לילדי לבנון אין בידור. רק מילחמה!"

הסכם השלום בין ישראל ולבנון מבוטל בימים אלה, ולמרות זאת יושבים כבר 120 ילדים לבנוניים על המיזוודות וממתינים לטיול בן יום אחד לתל־אביב. הילדים מלבנון יהיו אורחי קרנבל פורים, שיערך באמצע חודש מרס בגני־התערוכה. שאלתי את מיקי פלד, אחד ממפיקי האירוע, איך נולד רעיון הבאת הילדים הלבנונים.

הגתה את הרעיון אשת יחסי־הציבור שלנו, רונית ארבל. נכון שיש פה גם נימוק פירסומי, אבל זו לא הסיבה היחידה. חשבנו שלילדי לבנון באמת אין שום בידור. מילחמה היא, כידוע, לא בידור לאף אחד וזה כל מה שיש להם שם. רונית הציעה את הרעיון וכולנו נדלקנו עליו.

● **מה עושים כדי להזמין ילדים לבנוניים לישראל?**

מתקשרים לפיקוד־צפון והם מקשרים אותנו ליחידה מיוחדת שעוסקת בתיאום עם אזרחי לבנון. קיבלנו מהם אישור עקרוני ומשם זה כבר מתגלגל מעצמו.

● **מי יביא אותם הנה?**

אגד תסיע אותם מלבנון לחיפה ובחיפה הם יעלו על **רכבת ישראל**, שתעצור במיוחד עבורם בתחנת גני־התערוכה.

● **מי בחר את הילדים שיבואו הנה?**

אין לנו שום קשר לבחירת הילדים. יש מטה מיוחד בלבנון שמטפל בזה. אני מניח שיבואו אלה שיהיה להם אישור מההורים שלהם.

● **הילדים יודעים למה הם באים? מה זה פורים, מה זה קרנבל?**

מייד עם בואם נערוך להם ארוחה חגיגית והמתרגם, ששכרנו במיוחד עבורם, יסביר להם כל מה שהם צריכים לדעת על פורים. המתרגם יישאר צמוד אליהם במשך כל זמן ביקורם בקרנבל.

דניאלה שמי

לראשונה בישראל:

על היין

יין הביתה- במחיר הכרם

טלפן 03-224887 ובתוך שעות ספורות נביא לביתך 12 בקבוקי כרמל (או יותר) בהנחה גדולה, ו־ 3 כוסות יין במתנה!

כמה מילים
על החברה החדשה

חברת "על היין" מיישמת בישראל את שיטת שיווק המשקאות המקובלת בכל מדינות המערב. אתה מחייג אלינו בכל שעה, ובתוך שעות ספורות מגיע לביתך ארגז ובו 12 בקבוקי כרמל שהזמנת.
אתה נהנה מהמחיר הכי נמוך בעיר (באחריות), חוסך מעצמך סחיבת בקבוקים מיגעת, ומבטיח לעצמך מלאי משקאות בבית – ליום־יום, למסיבה, וכמתנה.

כמה מילים
על ההזמנה

טלפן 03–224887 והזמן 12 בקבוקי כרמל (או יותר) כבחירתך. אם תזמין בין השעות 8:00 ל־17:00, יגיע הארגז לביתך עד באותו יום.
אם תזמין אחרי השעה 17:00, טלפן 03–248121 עבור מנוי 3044. אנו נתקשר אליך ונביא את הארגז לביתך בתוך 24 שעות, בשעה הנוחה לך ביותר. בשלב זה יסופקו הזמנות לאזור ת"א וסביבתה בלבד.

כמה מילים
על המבחר והמחיר

"על היין" תביא לביתך כל משקה שתבחר מהמגוון העצום של כרמל, במחירי הכרם. המחיר הכי נמוך בעיר.

לפניך רשימת משקאות לדוגמא:

יינות עממיים:
- שושנת הכרמל
- אדום עתיק

יינות שולחניים:
- סמיון לבן
- גרנאש רוזה

שולחניים מובחרים:
- פטיט סירה
- סוביניון לבן סלקט
- אמרלד ריזלינג
- קברנה סלקט

שמפן:
- יין הנשיא
- פנטזיה

שונים:
- שוקולד קוקטייל
- אמרטו
- וודקה
- וודקה רומנוף
- אראק 50
- ברנדי 777
- כרמליטה סנגריה

כמה מילים
על המתנה

כל המזמין בחודש הראשון מקבל בנוסף להנחה 3 כוסות יין משובחות – חינם. אז אולי כדאי להזמין 2 ארגזים, שיהיה סט?

שראברט אלא מה.
כל המשקאות כשרים לפסח

שיכור מי שלא גוזר

על היין
יין הביתה-
במחיר הכרם

טלפן 03–224887 ר12 בקבוקי כרמל יגיעו לביתך בתוך שעות ספורות. אחרי השעה 17:00 טלפן 03–248121 למנוי 3044 ונתקשר אליך מיד.

03-224887

אחרי השעה 17:00 טלפן 03–248121 מנוי 3044 ונתקשר אליך מיד

שראברט אלא מה. שראברט אלא מה. שראברט אלא מה. שראברט אלא מה. שראברט אלא מה.

העולם: אמני הרעב

מאז שבתאי פרנץ קפקא את סיפורו הקצר הנפלא אמן הרעב, עברו שנים רבות. היצור הנודד, הקירקסי, המרעיב את עצמו כדי לספק לקהל הסקרנים האירופי חוויה מרטיטה, אכזוטית, שנועדה גם להזין אינסטינקטים סאדיסטיים אפלים, יצא כבר מזמן מהאופנה.

בעל תוכניח בראנדט
לא פילנטרופ

תחת האמן הבודד רועבים כיום מליונים, לעיני קהל־צופים אדיש, אולי משועשע, של העולם התעשייתי, הצפוני, השבע. אלא שמאסות גדולות אינן מסוגלות ליהנות את הצופים לזמן רב. ההתעניינות ברעבי העולם מתעוררת וגוועת, באורח כמעט עונתי. רבים מתייחסים לכך באורח פאטליסטי, כמעט כמו לפיגע־הטבע.

סופר קאקא
יצא מהאופנה

אפילו התוכנית השאפתנית, שחוברה לפני שנים אחדות על־ידי וילי בראנדט וזכתה לפירסום כלל־עולמי רחב, עומדת לפני גניזה. מאז הופעת הדוח, שחובר על־ידי צוות בראשות וילי בראנדט, ושכלל גם אישים שמרניים מתונים, כמו ראש־ממשלת בריטניה לשעבר אדוארד היית', עבר על העולם הרכושני תהליך היימנה ברור. ג'ימי קארטר נעלם, רונאלד רגן ומרגארט תאצ'ר, חסרי הרגישות הסוציאלית, מושלים כיום בכיפה.

גם גרמניה, שמיפלגתה ה־סוציאל־דמוקרטית הביעה תמי־כה זהירה במגמות של בראנדט, בחרה בימין השמרני ברמותו הגמלונית של הלמוט קול. הפיתרונות הדחופים של 1980 אינם עומדים כלל לביצוע ב־1984. פירוש הדבר איננו אלא קבורה בלתי־מכובדת לכוונותיו הטובות של בראנדט, להנהיג מעין מדינת־רווחה עולמית שתווסת את התהליכים הכלכליים, ושתעודד צמיחה ופיתוח רחבי־ממדים בעולם השלישי.

אלפי מחשבים לגאנה. בראנדט לא היה פילנטרופ, והתוכנית שלו לא דיברה על סיוע לשיכבות המצוקה בעולם מטעמים של מוסר גרידא. מחברי הדוח שנקרא על שמו סברו, שהעברת משאבים מאסיבית מהעולם התעשייתי לעולם השלישי תסייע, בסופו של חשבון, גם לחזקים.

בראנדט לא חלם על מהפכה סוציאליסטית־מיבנית, אלא על חלוקת משאבים ראציונלית, שתפתח במדינות אפריקה, אסיה ואמריקה הדרומית והמרכזית שווקים מגוונים ומתוחכמים יותר, שיעניקו, מצידם, דחיפה עצומה לכוחות היצרניים במערב.

„אם גאנה, למשל, תגיע למצב שבו תצטרך עשרות אלפי מחשבים, לתיכנון חברתי־כלכלי משוכלל יותר, ייהנו מכך המעצמות הטכנולוגיות," טען בראנדט במאמר שפירסם לפני שנים אחדות בלה־מונד הצרפתי. הוא טען שאין חשיבות רבה ל„תאוריית התלות", המייחסת את העושר בצפון באורח ישיר לריכוי בדרום.

„זה פועל רק לטווח קצר," טען או בראנדט, „לטווח ארוך יותר קיים יחס הדדי בין כל חלקי העולם.

„משבר הדלק ב־1973 הוכיח, שסיכסוך מקומי, במיקרה זה במרחב של מערב אסיה, עלול לגרום לשרשרת של משברים הרי־אסון בכל רחבי העולם. יש להקים מנגנונים התערבותיים, בנוסח מדינת־הרווחה המתוכננת מיסודה של הסוציאל־דמוקרטיה, שיפקחו על חלוקת המשאבים בעולם כולו.

נבואות זעם וליגלוג. בראנדט לא חיקה את עמיתו הסוציאל־דמוקראטי, יצחק בן אהרון, ונמנע מלקרוא למאמרו בלה־מונד „עוז לתמורה בטרם פורענות". אבל השם היה יכול להיות מתאים.

בראנדט עדיין סבור שאי־מימוש תוכניתו יביא אסונות נוראים לעולם כולו. הניוון והרעב בחלקים גדולים של העולם ימיטו שואה גם על החלקים השבעים והשאננים. גלי־הגירה ממדינות־המצוקה עלולים לצאת מכלל שליטה. מיתון יפקוד את העולם התעשייתי, כתוצאה מירידת ביקושים בעולם השלישי.

כל התהליכים האלה עדיין לא מוצו, וכמה מנבואות־הזעם נדחו על־ידי מומחים בביטול לגלגני.

בשלב זה עדיין קשה לשפוט. רק שתי עובדות אינן ניתנות להפרכה: דוח־בראנדט והמגמות שעומדות בבסיסו נגנזו לזמן ארוך; בחלקים נרחבים של אפריקה ואסיה שורר רעב כבר, הפוגע במיליוני בני־אדם.

אפילו גרגיר אחד. סיפרו החדש של לסטר בראון, מצב העולם ב־1984, מביא נתונים רבים, המחזקים את תחושת החירום, אותה ניסה בראנדט לעורר, לשווא. בראון מדווח שייצור החיטה לסוגיה באפריקה ירד ב־11 אחוז מאז 1970.

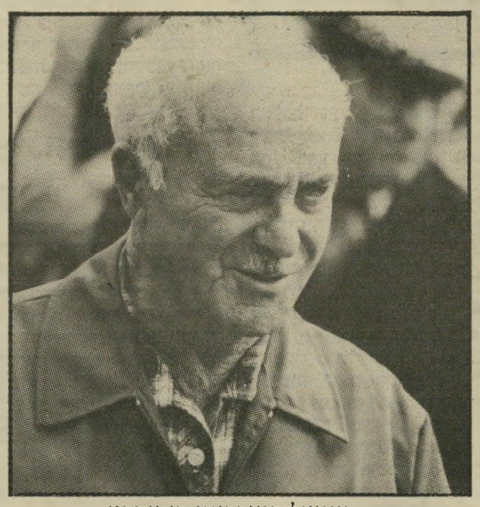

סוציאל־דמוקרט בן־אהרון
השם היה יתאים

לדבריו, קיימת סכנה ש־145 מיליון בני אדם, ב־22 מדינות אפריקאיות שונות, ירעבו ללחם, כתוצאה מהעדר השקעות בחקלאות, הירדלדלות הארמות הפוריות, וקצב הילודה הגדול. תפוקת הגרעינים בעולם כולו הושפעה ממשבר־הדלק ב־1973, שכן החקלאות במערב, ובעיקר בצפון־אמריקה, היא מתועשת. מאז משבר הדלק ועד היום גדל ייצור הגרעינים רק ב־2 אחוזים לשנה.

הגידול של 3.1 אחוזים, שהיה קיים לפני 1973, סיפק את צורכי־העולם. אומנם ארצות־הברית ממשיכה לייצר כמויות עצומות של חיטה ושל גרעינים אחרים, אבל רוב הכמות הנוספת

ממש נחטפת על־ידי ברית־המועצות, שחקלאותה הכושלת יצרה תלות כלכלית במעצמת־העל המתחרה.

לארצות־הברית יש עודפים גם בזכות הירידה הגדולה בילודה במדינה זאת. לסטר בראון קובע, „שאם אוכלוסיית ארצות־הברית היתה גדלה בשיעור זהה לגידול באמריקה הדרומית והמרכזית, לא היתה וושינגטון מסוגלת לייצא אפילו גרגיר חיטה אחד. כל המזון המיוצר היה מופנה לצריכה מקומית."

כל יצרניות המזון הגדולות, מלבד ארצות־הברית — בכללן ברית־המועצות, הודו וסין — נאלצות לייבא גרעינים, ואין חוזים קץ לתהליך זה בשנים הקרובות. במצב דברים זה משחקות מדינות העולם השלישי בין המערב והמיזרח. מה גם שרובן ממש התרוששו כתוצאה ישירה מהעליה התלולה במחירי־הדלק מאז 1973.

לא בשורה טובה. למרבה האירוניה לא נהנו החקלאים האמריקאיים מהמשבר העולמי. בראון מדווח שהחקלאים הסתבכו בחובות עצומים, שגם כתוצאה ממחירי־הדלק, שגם היציבות של השנתיים האחרונות איננה משנה את העובדה שהם עלו בעשור האחרון באורח דראסטי.

ב־1973, מספר בראון, הרוויחו החקלאים בארצות־הברית 30 מיליארד דולר, ואילו חובם הגיע ל־65 מיליארד. ב־1983, אחרי הרכבת האוירית האדירה של מזון לסובייטים, הגיעו הרווחים נטו רק ל־22 מיליארד, ואילו החוב תפח ל־215 מיליארד דולר!

כל הנתונים האלה אינם מבשרים טובות לרעבי אפריקה ואסיה, שסבלו בשנתיים האחרונות גם מבצורת קשה. הצורך בתיכנון כלכלי בנוסח וילי בראנדט (לפחות) נראה, כאילו, מובן מאליו. העובדה שאין כל סיכוי להגשים אפילו חלקים מיזעריים מהתוכנית הזאת, תביא גם לתוצאות פוליטיות קשות ביותר, שיהפכו את העשור הבא לסוער, ואולי גם רווי־דם.

בריטניה: התבוסה של סר האמפרי

ל יתכן שהתוכנית „כן ארוני השר" היא החביבה ביותר על ראש־ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר. בפועל היא דואגת שעובדי־מדינה מסוגו של סר האמפרי לא יוכלו לשלוט במישרדי־הממשלה, ולנווט את הפוליטיקאים, כפי שהדבר נעשה בתוכנית המבריקה.

אולי היה מתעלף. מאמר מפורט וארוך שהופיע השבוע בשבועון הבריטי ניו־סטייטסמן מוכיח, שתאצ'ר הצליחה לרסן ולשלוט בעובדי־המדינה, בצורה שכמוה לא ידעה בריטניה מאז התקופה הויקטוריאנית, החביבה כל־כך על גברת הברזל.

סר האמפרי היה אולי מתעלף, אבל תאצ'ר הצליחה לצמצם את מיספר עובדי המדינה מ־732 אלף ל־630 אלף, המיספר הקטן ביותר מאז מילחמת־העולם השניה. הקטנת מיספר העובדים לוותה בקיצוצים עצומים בתקציבי הרווחה והתרבות שגרמו למהפך באורח־החיים ובאיכות־החיים הבריטיים, ודירדרו את המדינה מחברה בנוסח מערב־אירופי לארץ כמעט מפגרת.

היא גם יצרה מסע הפחדה נגד הצטרפות לאיגודים מקצועיים, והרתיעה כ־10 אלפים מעובדיה הבכירים מלהשתייך לאיגוד רב־עוצמה.

הוא היה סולח. מומחים לענייני בריטניה טוענים, שתאצ'ר הייתה מפיסת בקלות רבה את סר האמפרי. הפקידים הבכירים מעולם לא הכשילו שר שמרני. טוענים יודעי דבר. הם, בדרך כלל, הודהו עימו בכל ליבם.

סר האמפרי (ני'ל האותורן)
הזדהות עם התקופה הוויקטוריאנית

רק שרי הלייבור סבלו מתיגרת־ידם של הסנובים בצמרת המינהל, ואשר לאיגודים, האמפרי היה סולח הכל לתאצ'ר, בזכות הפגיעה באיגודים המיקצועיים, שנואי־נפשם של בני המעמד הגבוה בבריטניה.עמיתו

הנדון

(המשך מעמוד 9)

האם חברות־הבניה של ההסתדרות בונות בתים לעניים, לבני שכונות־המצוקה, בשעה שמתחריהן בונות שכונות־יוקרה לעשירים?

כל אלה הן שאלות־תם ובל אדם בארץ יודע את התשובה: אין שום הבדל בין מיסעלי ההסתדרות ובין מיסעלים אחרים. לא בשיטת־התיסעול, לא ביעדי־הפעולה. אלה הם מיסעלים קפיטליסטים פשוטים, לכל הדברי.

אך יש שני הבדלים, ועליהם יש לעמוד.

■ ■ ■

קודם כל, בחברה קפיטליסטית פרטית יש בעלי־מניות, הרואים לאינטרסים שלהם. גם בארצות־הברית קשה למנהל להגיע לעמדת־שילטון מוחלטת בקונצרן, ולעשות בו כבתוך שלו, מפני שבעלי־המניות מסתכלים מעבר לכתפו.

בחברת־העובדים אין גם ביקורת כזאת.

כפי שהתגלה בפרשה, פעל לוינסון בבנק ובבנותיו כבוס בילעדי. על כך אין כל ויכוח. גם עמירם סיוון, שורק סביבו בימים האחרונים הכרזות־הבל למכביר (וכראי מאוד לברוק מדוע הוא עושה זאת) הודה ברו"ח שלו שלוינסון הפקיד סכומי־עתק בחשבונות סודיים ומשך מהם כספים, מבלי לרשום את הדברים ומבלי לדווח עליהם לאיש. הוויכוח הוא רק על יעדי הכספים האלה, ולאיזה כיס נכנסו.

שום מנהל של בנק קפיטליסטי פרטי בארץ ובעולם לא היה מעז לעשות זאת. וזהו הבדל גדול.

■ ■ ■

אך יותר חשוב ההבדל השני.

מיפעל פרטי מתנהל כפי שהוא מתנהל לטובת הרווחים של בעלי־מניותיו והמשכורות של מנהליו. זה ברור ומובן ומוסכם על הכל.

אבל המיפעלים של חברת־העובדים שייכים להסתדרות — גוף שתפקידו הוא להיאבק למען שיפור תנאי העבודה והשכר של העובדים השכירים במדינה.

מיפעל תעשייתי או מיסחרי מעוניין, מטבע בריותו, בקיום שכר נמוך ותנאי־עבודה ירודים. איגוד־העובדים מצווה להיאבק למען שכר גבוה ותנאי־עבודה שפירים. בחברה תקינה קיים איזון סביר בין שתי הדרישות, תוך מאבק מתמיד.

אך כאשר ההסתדרות היא מעבידה ענקית, החולשת על יותר מרבע מן התוצר הלאומי — מי קובע? מנהיגי האיגוד־המיקצועי או הבוסים של המיפעלים? מזכיר אגודת־סוּעלי הבניין או מנהל „בּוּל בונה"? ראשי אגודת־סוּעלי־המתכת או ראשי „בּוֹר"? מזכירי הקיבוצים או הבוס של „בנק הסוּעלים"?

ובצורה נוקבת עוד יותר:

מי שייך למי? „חברת העובדים" להסתדרות — או ההסתדרות ל„חברת העובדים"?

■ ■ ■

על רקע זה מקבלים הגילויים שבפרשת לוינסון משמעות לגמרי אחרת, והרבה יותר עמוקה.

אני מקווה שבמשך החקירה יתגלו מעשיו של יעקב לוינסון, יעדם ומטרתם, ואז יוכח לכאן או לכאן אם היה האיש צהוב כשלג או שחור משחור, או משהו באמצע.

זה חשוב מאוד לדעת, למען ההיגיינה הציבורית וגם כדי שלא יקומו מיתוסים חדשים ויריבים, מן הסוג של „מי הרג את ארלוזורוב" או „מי נתן את ההוראה"?

אך חשוב הרבה יותר להסיק מסקנות מן המצב המתגלה בפרשה, ושאינו נתון בשום ויכוח.

הוכח כי הכוסים של המשק ההסתדרותי השתחררו מכל זיקה לציבור העובדים, ואינם כפופים לביקורת שלו. הוכח שאין לעובדים שום שליטה על המשק השייך להם, משק שהוקם על־ידם למען עצמם.

שום ניתוח קוסמטי לא יעזור כאן. העברת השילטון מ„בנויה א' לבנויה ב'" בוודאי לא תביא תועלת. הדרישה להטלת המרות של „המיפלגה" על משק זה היא שערוריה כשלעצמה.

לא „המיפלגה" צריכה להטיל מרות על חברת העובדים, אלא ציבור העובדים, חברי ההסתדרות. **אך לשם כך הם צריכים להטיל קודם כל מרות על ההסתדרות עצמה.**

כדי להחזיר אותה לתפקיד שהיא קיבלה על עצמה עם היווסדה: לפעול למען חברה צודקת. **אם לתקן את המילים ששרנו פעם: „לא אל, לא משל, לא קיסר".**

שידור

צל"ש

תיקווה חדשה

● לעורך השבוע – יומן אירועים, **מיכה לימור**, על מהדורה מצויינת, ובין השאר:

לירון קימור על כתבה מרתקת על בית־החינוך בשכונת קטמונים, שהיה בה כדי לנטוע בלב הצופים תיקווה חדשה לגבי עתיד החברה הישראלית.

למוטי קירשנבאום על כתבה מעניינת על ריקורי־הרחוב האמריקאיים, שבה הצטיין במיוחד הצלם.

ליעקב אחימאיר על כתבה הוגנת על הצהרון הציבעוני, חדשות.

טרור ימני ומטורף

● לכתב־הטלוויזיה **גיל סדן** על סירטו, שהוקרן במיסגרת מבט שני, שעסק בקשת קבוצות הטרוף הימני, הפועלות כיום בישראל. בסרט זה הצליח סדן להמחיש ויזואלית מעט מן הטירוף המנחה קבוצות אלה, המתואר מזה חודשיים בסידרה הניאו־פאשיזם הישראלי המתפרסמת בהעולם הזה החל ביואל לרנר, מייסד ומנהיג החשמונאים; דרך מישע משכן, שובת־הרעב מחבלי־ימית; אמנון תדמור, ה־„כנעני" של קיריית־ארבע; יולי הלר ועוד חצי תריסר מיני־מנהיגים של שולי הימין־המטורף.

סירטו של גיל סדן שב והמחיש את האיום של הקבוצות הללו על הדמוקרטיה הישראלית, את הרוח הגזענית המנחה אותן, ואת ההסתברות שקבוצות אלו, או דומות להן, עשויות להצית את חבית־הבנזין הרגישה של היחסים היהו־דיים־ערביים בישראל ובשטחים הכבושים.

מאחרי המירקע

הסדק של שילון

הידיעה על האפשרות שהצמד **ראובן ריבלין** ו**דן שילון** הוא המועדף של ראש־הממשלה יצחק שמיר לניהול רשות־השידור, היא ידיעה בדוקה, שמקורה במישרד ראש־הממשלה (העולם הזה 29.2.84).

היתה באפשרות זו פירצה אחת: נכונותו הספופית של שילון לאייש את מקומו של **יוסף לפיד**. שילון, שאינו חושש מלחצים פוליטיים, והמאמין בכוחו לנהל את רשות־השידור — מצוי בעיצומה של פריצה לשוק־הטלוויזיה ה־בינלאומי.

בשנה האחרונה, במיסגרת חברת הסרטים רימון – תיקשורת, הצליח שילון להקים

חוזר (?) שילון
חלק בבעלות

חברת־בת בניו־יורק, שמיקמה את עצמה בסדק צר בשטח הפקות הטלוויזיה. חברה זו החלה כמעניקת־שירותים למאות הכתבים הזרים הפועלים בניו־יורק, והפכה עד מהרה לחברה גדולה המעניקה שירותים גם לרשתות הטלוויזיה הגדולות של ארצות־הברית.

חלקו בחברה זו גדול, וכניסתו למישרת מנכ"ל רשות־השידור עשויה לגרום לו להפסדים כספיים חמורים. בין ההצעות שקיבל שילון הוצע, בין השאר, שבמיסגרת הנחיות „ועדת אשר" ימשיך לשמור על חלקו בבעלות חברה זו.

בימים אלה יוכרע סופית המאבק על איוש המישרות הפוליטיות של רשות־השידור, ובכללם מינוי חברי המליאה והוועד־המנהל.

גילעדי: סוף?

בוגר אחר של הטלוויזיה הישראלית שהגיע להישגים מכובדים ביותר בתיקשורת האלקטרונית הבינלאומית הוא מנהל מח־לקת־הספורט לשעבר, **אלכס גילעדי**, המכהן היום כאחד מסגני־הנשיא של חברת הטלוויזיה האמריקאית אי־בי־סי.

גילעדי, שהיה צריך לשוב לעבודתו בטלוויזיה ב־1 בינואר, החליט שלא לשוב, ונטל את דמי־הפיטורין מרשות־השידור.

השמועה טוענת שאם ימונה יועץ ראש־הממשלה לשעבר לענייני תיקשורת, **אורי פורת**, למישרת מנכ"ל רשות־השידור, אחת ממטרותיו הראשונות היא הדחת **טוביה סער** מתפקיד מנהל־הטלוויזיה (או המתנה של תישעה חודשים לתום הקדנציה שלו), והבאתו של גילעדי (שעימו הוא מיודד אישית) למישרה זו.

העובדה ששניים מעובדיה הבכירים של הטלוויזיה — דן שילון ואלכס גילעדי — הגיעו להישגים בינלאומיים בתיקשורת הבינלאומית, בעוד שהם מחוסרי־תעסוקה בטלוויזיה היש־ראלית מעוררת שאלה.

אולי זו הסיבה האמיתית לדלילות, המאפיינת את הפקות הטלוויזיה בשנתיים־שלוש האחרונים.

מיוחסים ודפוקים

אין ספק שדברי־מה רקוב בממלכת רשות־השידור בעת האחרונה. דוגמה נוספת: התעלמות הנהלת רשות־השידור מהוראות שהיא עצמה מפרסמת בין כתלי הרשות.

לפני כמה שבועות הפיץ המנכ"ל, **יוסף לפיד**, הודעה, המזהירה את כתבי הרשות (רדיו

לא־חוזר גילעדי וידידה
שאלה

וטלוויזיה) שלא להמשיך ולפרסם כתבות בעיתונות המודפסת. נוסף על הודעה זו הובהר לשניים מבין הכתבים, **רפיק חלבי** ו**ירון לונדון**, שמעמדם ברשות נתון בסכנה אם יתעלמו מהוראה זו.

אותה הבהרה לא נעשתה לכתבים אחרים של הרשות, הממשיכים לפרסם בעיתונות המודפסת.

התכתשות לפיד – שפירא

בדיון־ענק שערכה הנהלת רשות־השידור על התקציב החדש של הרשות לשנת־הכספים 1984/5, היתה התכתשות מילולית חריפה בין מנכ"ל־הרשות, **יוסף לפיד**, ובין מנהל חטיבת־התוכניות של הטלוויזיה, **צבי שפירא** („צביקה").

במהלך ההתכתשות טען לפיד כלפי שפירא שאינו יודע על מה הוא מדבר, ודורש תקציבים שהנהלת־הרשות אינה יכולה לעמוד בהם.

שפירא ניסה להגן על העמדות שלו, מבלי שזכה לגיבוי ממנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, המתכנס בעצמו בעיומות כאלה.

מאחרי המיקרופון

טנופת רדיופונית

בסניף התל־אביבי של קול ישראל בערבית קורה משהו. בסניף שולט ללא מיצרים **איתן שאבי**, המתנכל לעורך ולכתב **באסם ג'אבר** תוך שהוא מטיח בו עלבונות בעלות גוון גזעני.

ג'אבר מאס בכך, והחל מנהל מאבק על כבודו האבוד באמצעות ועד אגודת־העיתונאים של תל־אביב, שהשתפן למרי כאשר היה עליו להגן על כתב ערבי מפני כתב יהודי.

גם נציב תלונות הציבור של רשות־השידור, **ארי אבנר**, קבע את ניקיון כפיו של ג'אבר, שהואשם בידי שאבי בזיוף רישום שעות־עבודה, ושאר האשמות. המנכ"ל לא פעל כפי שהיה פועל במיקרה של עובד עברי, ולא השעה את שאבי מעבודתו.

מנהל קול ישראל בערבית, **אדמונד סחייק**, שהוא נוצרי לכתבי־הפלסתר של שאבי, מנוע מלהשעות את שאבי מעבודתו. יחד עם זאת מעניק סחייק גיבוי מלא לג'אבר במאבקו כנגד שאבי.

אחד מעובדי המערכת העברית של קול ישראל בתל־אביב, העוקב אחר המאבק בין שאבי וג'אבר, הגדיר את המתרחש במילים „טינופת רדיופונית, שעל יוסף לפיד לשים לה קץ."

פסקול

שובו של ניר

הצעתו של נציג המערך בוועד־המנהל, ד"ר **ישראל סלג**, להעביר את התוכנית ערב חדש לשידור בשעה 6.00 בערב, תוך הקדמת תוכניות־הילדים של הטלוויזיה, הביאה לפחד בקרב מנהלי מבט והחדשות בטלוויזיה הכללית. שידור כזה עשוי להקטין את מיספרי־ההאזנה של מבט ●● אל ד"ר **ישראל סלג** עשוי להצטרף בוועד־המנהל החדש של רשות־השידור. מי שהיה בעבר הכתב הצבאי של הטלוויזיה, **עמירם ניר**, כנציג המערך. ישנה ציפיה רבה לצירופו של נציג שלישי מטעם המערך לוועד־המנהל החדש (במקום שניים כקודם) גם בהתאם לתוצאות הבחירות האחרונות לכנסת.

קרב סגל־רונן

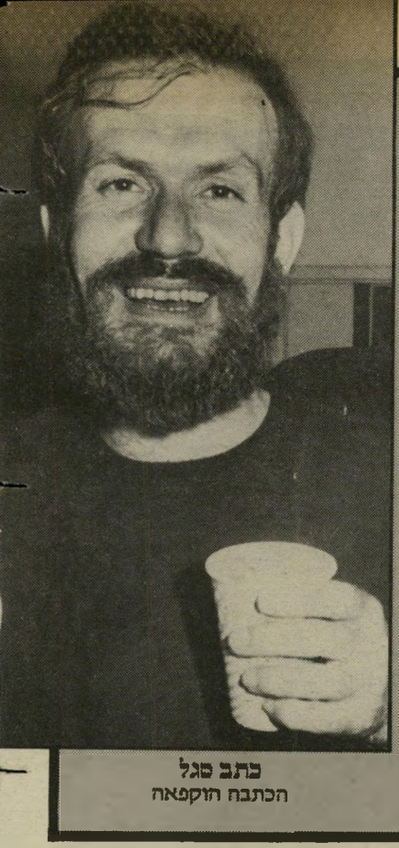

כתב טגל
הכתבה חוקפאה

גם השבוע לא עבר בלא קרב תורני בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה, המעיד לא מעט על האנארכיזם המאפיין את החטיבה בעת האחרונה.

הקרב החל כאשר הציע הכתב־המדיני **יורם רונן** רעיון לכתבה לעורך מבט **מיכאל קרפין**. זה אמר לו: „צא לצלם אותה".

כעבור זמן קצר בא הכתב **ישראל סגל**, שבב באחרונה מחופשה בעיתונות המודפסת והעלה את אותו הרעיון להכנת כתבה.

גם לסגל השיב קרפין: צא להכין את הכתבה. כאשר נודע לרונן שלא רק הוא מכין כתבה על נושא זה הוא חזר אל קרפין ושאל: „מה זה? קרפין השיב לו: „הכתבה הטובה יותר — היא שתשודר."

על החלטה זו של קרפין נוספה החלטה רומה של מנהל החטיבה, **יאיר שטרן**.

כאשר השלים רונן את כתבתו החליט שנושא זה הוא עניינו של מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**. הוא ניגש ללפיד. למשמע דבריו, הורה לפיד לשטרן ולקרפין להקפיא את שתי הכתבות, ולא לשדרן.

תוכניות מועדפות

יום רביעי

7.3

● **רדיו: קול המוסיקה + רשת א' — שחרית מוסיקאלית (7.30).** קונצרט ברנדנבורגי מס' 4 של באך, סימפוניה מס' 88 להיידן, קונצ'רטו מס' 5 לבטהובן והכובע המשולש לפאייה.

● **טלוויזיה: בידור — בכורה בברודווי (9.15 — מדבר ומזמר אנגלית).** בתוכנית שירים מתוך מחזות־זמר נודעים שהועלו בברודווי. בין המשתתפים: אתל מארמן, סמי דייוויס הבן, קרול בנט, ז'אז'א גאבור, דבי אלן ורבים אחרים.

● **טלוויזיה: סרט קול־נוע — היהלום הלוהט (10.15 — מדבר אנגלית).** סרט מתח הומוריסטי על שודד בעל מוניטין המשתחרר מבית־הכלא, ומוצא את עצמו מטופל שוב בגיסו השלומיאל. הגיס מתערב לתכנן מעשה שוד מושלם, שלא היה דוגמתו, והוא משכנע את בן־מישפחתו להתגייס למיבצע.

רדפורד, סאנד ומיגל: היהלום הלוהט
יום שישי, שעה 10.15

● **טלוויזיה: בידור — עוד להיט (8.02 — מזמר לועזית).** מיבחר להיטים לועזיים.

● **רדיו: קול המוסיקה — מעל בימת האופרה (8.30).** האופרה לה בוהם של פוצ'יני.

● **טלוויזיה: סרט קול־נוע — קלודין (10.05 — מדבר אנגלית).** סרט קולנוע של הבימאי האמריקאי ג'ון ברי, על אהבתה של עוזרת בית כושית, אם לששה ילדים, לפיליניקיון בעיריה — גבר מלא חיים, שמצב־רוחו תמיד מרומם. הרומן הזה, המתפתח בשכונות־העוני של כרך גדול בארצות־הברית, הוא חריג בקולנוע ההוליוודי.

יום חמישי

8.3

● **רדיו: רשת ב' — מישחק בדורסל בשידור ישיר (8.30).** לטלוויזיה עדיין לא ברור אם תשדר את מישחק הכדורסל בין מכבי תל־אביב וברצלונה ספרד, אך אין ספק שהמישחק ישודר בקול־ישראל.

● **טלוויזיה: מותחן — רב־מרגלים ריילי (10.10 — מדבר אנגלית).** בפרק גמביט, שהוא השביעי מתוך 12 פרקים, מגיע רב־המרגלים ריילי למוסקבה ביחס עם סשה גרמאטיקוף, מתכנן את הפלת השילטון הבולשביקי בראשות ולאדימיר לנין, והחלפתו בממשלה שתמשיך את המילחמה בגרמנים — ממשלה שסידני ריילי, היהודי למחצה, היה אמור לעמוד בראשה.

יום שישי

9.3

● **טלוויזיה: סרט ערבי — מבת שמש (5.32 — [illegible]).** שאמס הוא [illegible] להכניס [illegible]

שבת

10.3

● **רדיו: רשת א' — תעודה (12.05).** תוכניתה של אילנה ביאליק, המוקדשת ל־רמותה של האם הישראלית".

● **רדיו: רשת א' — רדיו־דראמה (6.00).** על שוטרים ושודדים מאת קארל צ'אפק. תרגום, עיבוד ובימוי של מיכאל אוהד. בהשתתפות יהודה [illegible]וק, עדה טל, ניסים עזיקרי, שושנה דואר ואחרים.

● **טלוויזיה: קומדיה — שלושה בדירה אחת (8.30 — מדבר אנגלית).** הפרק כלתו של לארי, שבו לג'ק יש לבטים בקשר לארוסתו של ידידו.

● **טלוויזיה: מותחן — צוות לעניין (10.30 — מדבר אנגלית).** בפרק מחפך בחוף המערבי עזר הצוות המוכתר לאיכר ולבתו להעביר את תוצרתם לשוק, למרות התנכלותה של קבוצת מבקשי־מונופול.

שלושה בדירה אחת
מוצאי שבת, שעה 8.30

חוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 7.3.84

● **סידרה לילדים: הדרדסים (6.05 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** הטלוויזיה הירדנית מקרינה מדי שבוע בשעה זו את הסידרה שכבשה את לב הילדים בכל העולם, על היצורים הכחולים, הקטנים, העליזים שגרגמאל הרשע וחתולו חתתחול מציקים להם ללא הרף.

● **סידרה קומית: ביקורי בית (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה הומוריסטית המתרחשת במיסדרונותיו העגומיים של בית־חולים. הסידרה עושה צחוק מן הרופאים והחולים.

יום חמישי 8.3.84

● **בידור: מצרפת באהבה (5.30 — ערוץ 6 — 90 דקות — מזמר צרפתית).** מופע הבידור המרכזי של השידור הצרפתי בטלוויזיה הירדנית. התוכנית מציגה זמרים וקומיקאים צרפתיים בהופעה לפני קהל, עם מיבחר שירים חדשים וגם ישנים.

● **סידרה קומית: בנסון (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרק נוסף של הסידרה הקומית על המושל, מנהל ביתו ושאר אנשי־הצוות. בתפקיד בנסון דיבואה, מנהל־הבית השנון: רוברט גיוס.

יום שישי 9.3.84

● **בידור: לילות עמאן (1.50 — שני הערוצים — 40 דקות — מדבר ערבית).** תוכנית בידור יוקרתית של הטלוויזיה הירדנית. זמרים, מערכונים, סאטירה וחיקוי זמרים מפורסמים.

● **כדורגל: (3.40 — שני הערוצים — 50 דקות — מדבר אנגלית).** תחרויות כדורגל ממיטב הכדורגל העולמי, שהתקיימו בשבוע החולף באנגליה ובגרמניה המערבית.

● **סידרה הומוריסטית: הבלתי־צפוי (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קלילה עם שחקנים המתחלפים בכל פרק. בסידרה סיפורים סאטיריים הומוריסטים בעלי סוף מפתיע.

● **מישפט: מישפטי הכתר (8.50 — ערוץ 6 — 70 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית מרתקת, המביאה אל המסך הקטן מישפטים מפורסמים שהתנהלו באנגליה בשנים האחרונות, או מישפטים פרי־הדמיון, אך העשויים להתרחש במציאות.

יום שבת 10.3.84

● **סידרה קומית: שרות חדרים (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית חדשה, המתנהלת בחדרים האחוריים של בית־מלון. בסידרה אנו מתוודעים למר ספונר (בריאן פרינקל) האחראי על המיטבח ועובדי־השירותים במלון אנגלי — ולומדים על יחסו אל העובדים, שברובם הם מהגרים זרים חסרי־אישור־עבודה.

● **תוכנית חברתית: מאסם החיים (9.30 — ערוץ 3 — 40 דקות — מדבר ערבית).** המחזה של בעיה חברתית־אנושית, כפי שמוצאת את ביטוייה במיכתבי הצופים, ובעיקבותיה דיון באולפן בהשתתפות פסיכולוגים, סוציולוגים ואנשי־חינוך, במטרה לסייע בפיתרון הבעיה.

יום ראשון 11.3.84

● **לילדים: סרטים מצוירים (5.15 — שני הערוצים — 20 דקות — אנגלית).** מיבחר של סרטים מצוירים חדשים, מתוצרת ארצות־הברית, להנאתם של קטנים וגדולים.

● **סידרה עלילתית: אימפריה (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סיפורה האישי של בת מיליונר שאפתן שהקים אימפריה במו ידיו. העלילה מתרחשת במונטריאול שבקנדה, בסוף שנות העשרים של המאה, בסופו של שיגשוג כלכלי, שבעיקבותיו בא המשבר הגדול של 1929.

יום שני 12.3.84

● **סאטירה: באפלו־ביל (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה סאטירית המלגלגת על מנחים ומרואיינים בתוכניות־ראיונות בטלוויזיה. הסידרה מציגה לפנינו תחנת־טלוויזיה פרובינציאלית, בכאפלו שליד מפלי ניאגרה האמריקאיים, ואת המתרחש מאחורי־הקלעים שלה. בסידרה מופיעים שני שחקנים שזכו בפרס גלובוס הזהב לשנת 1983: ג'ואנה קסידי ודבני קולמן.

יום שלישי 13.3.84

● **אמנות: מאה ציורים מפורסמים (8.55 — ערוץ 6 — 10 דקות — מדבר אנגלית).**

● **טלוויזיה: סידרה קרמית חדשה — עשירים ומושחתים (11.15 — מדבר אנגלית).** פרודיה אמריקאית על שתי מישפחות העושות כל מאמץ לחיות בצוותא כדי להשיג ירושה גדולה.

יום ראשון

● **טלוויזיה: שמאלץ — סיפורי אהבה נוסח אמריקה (8.15 — מדבר אנגלית).** כשנגמר כל מלאי תשדירי־השירות, משתמשים בסידרה משעממת זו כדי לסתום מישבצת־שידור ריקה.

● **טלוויזיה: תעודה — בתוככי סין (10.30 — מדבר אנגלית וסינית).** פרק שלישי ואחרון בסידרה תיעודית מרתקת, המביאה על קצה המזלג מעט מאורחות החיים בסין העכשווית.

מוזאר: מטרה
יום שני, שעה 10.50

יום שני

12.3

● **רדיו: רשת ב' — יומן כלכלה (5.10).** תוכנית יומית לכלכלה, המדווחת על מהלכים בעולם הכלכלה הישראלי וגם מפענחת אותם.

● **טלוויה: תעודה — עמוד האש (8.02 — מדבר עברית).** פרק 11 בסידרת הטלוויזיה שהפיק יגאל לוסין, על תולדות־הציונות וה־עימות הערבי־יהודי בארץ.

● **טלוויזיה: קומדיה — מישהו מטפל בך? (9.30 — מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה הקומית הבריטית, שעלילתה מתנהלת בכולבו אנגלי ענק, שם הפרק: היום אין מוכרים.

יום שלישי

13.3

● **טלוויזיה: קרובים קרובים (8.02 — מדבר עברית).** עוד פרק בסידרה המקורית הנהדרת, המופקת על־ידי הטלוויזיה הלימודית והמוסרנת בטלוויזיה הכללית.

● **טלוויזיה: קיטש היסטורי — מצדה (10.10 — מדבר אנגלית).** הפרק שלפני האחרון בסידרת הקיטש האמריקאית, המתארת לפני תושבי הבית השלישי את נפילתו של הבית השני.

● **טלוויזיה — מוסיקה — היה היה פעם (11.00 — מדבר אנגלית).** דיוקנו של אחד מחשובי המלחינים במאה העשרים, שפיתח שיטה מיוחדת להעשרת החינוך המוסיקאלי לבני הנוער — באמצעות יצירות מוסיקאליות.

התחפושת לפורים כבר נמצאת בארון הבגדים שלך — צריכים רק להוסיף נוצות, כפפות וכובעים

פורים הוא פורים, וגם בתשמ"ר אנו מצווים לשמוח, וצריך למצוא סיבה למסיבה. הבעייה היא למצוא תחפושת, או, במילים אחרות, בגד עולץ ותואם למסיבה.
חושבים על כך ושוברים את הראש.

אורנה גלזר הלוז ראוה

מה נלבש, למה נתחפש השנה. אבל על־פי־רוב, ברגע האחרון, ולפעמים בערב־היציאה, מחליטים סופית: ניקח את המיכנס הצמוד ההוא, עם החולצה המבריקה ההיא, איזה כובע או מיצנפת, מסכה על העיניים, שוט ביד והנה עקרת־בית הופכת לרוכבת־סוסים או מאלפת־פילים.

המראה הקולוניאלי תחפושת קלה: שולפים את חגורה, צעיף, כובע, ועל פניו הקולוניאליות של הבעל מציירים שפם. בינדי החאקי, מתאימים חצאית.

נערת הזוהר המתכון: בגד־גוף שחור, או בגד־ים, חצאית צרה עם שסע גדול, גרבי־רשת שחורים עם סנדלים גבוהים. איפור מושלם עיכוס קטן והופעה פרובוקטיבית מוחצת.

כרמן מירנדה המחופשת היא פנינה רוזנבלום, בגד־חוף צבעוני בתוספת סרט על הראש ומיני ירקות ופירות.

רקדנית ברזילית כל מה שנחוץ לתח־ פושת פורים: קצת העזה, ביקיני, הרבה שרשרות ובעיקר גוף מתאים.

מלחים בזוג המתכוני... מלחים, או כובע טר...

אינסטנט פוריות

שפם לא מהטבע. זו אפשרות. אבל בארון־הבגדים מסתתרות הרבה הפתעות ותחפושות. שאולי לא חשבתן עליהן. למשל: תחפושת יוני־סקס, לו ולה, במראה הקולוניאלי. חליפת־הספארי, בעלת הכיסים, הכותפות והכפתורים הרבים שנקנתה פעם בחנות טובה ויקרה והיום כבר לא־אופנתית, הערב הוא יומה הגדול.

להוציא מן הארון, למצוא זוג מיכנסיים בצבע תואם או נוגד ולהלביש את הבעל. לקשור לו חגורת־עור, או בד. במותן. להכניס לתוך צווארון־החולצה ממחטה לבנה מקופלת, כך שתבצבץ קמעה, על הצוואר עניבה צרה או רחבה ועל הראש כובע־קש או כל כובע אחר.

אם אין לגבר שפם טבעי אפשר לצייר לו אחד כזה. נעלי סבא שחורות על גרבי־צמר והגבר מוכן לדרך.

ועכשיו: תורך: חולצה בסגנון צבאי, בצבע חאקי, בז' או לבן (אפשר להשתמש בחולצת־הצופים של הבן או הבת), להוסיף שרוך־הדרכה מחוטי מקרמה, חצאית אפורה או חאקי, צרה או רחבה, עם כיסים גדולים.

לרכוס את החולצה ברישול מעל החצאית ולכרוך שתיים, שלוש חגורות על המותניים ומתחתן. לקחת צעיף בד, לכסות בו את הראש ולהניח עליו

סאמבה רוקדת הדוגמנית סיגל אס, בתחפושת אותנטית מברזיל. לתפירת תחפושת כזאת צריך בד סאטן, חולצת־חזייה, חצאית פתוחה, קצת נוצות, תכשיטים וסנדלי־עקב.

הגל החדש

יש כאלה הנראים כך כל ימות השנה. התחפושת היא על טהרת הצמודים: מיכנסיים, חולצות וז'קטים צמודים, רצוי בצבע שחור; חגורות, מגפיים וכפפות־עור שחורות; שמן בשיער, משקפיים וסיגריה. מבט חטוף ומבוהל בראי ומנוסה מהירה מהבית.

כובע־קש. כפפות לבנות גם הן מתאימות למראה הקולוניאלי. התחפושת מושלמת בתוספת נעלים שחורות, שטוחות או על עקב קטן, וגרבונים לבנים.

תחפושת יפה ולבישה.

גם כובע־טמבל. הוא תחפושת יפה, נקיית־מראה ואופנתית. זה היה השלאגר של השנה שעברה. ההכנה אינה מסובכת. מוצאים בארון בגדים לבנים, לו חולצה לבנה ומיכנסיים לבנים ולה חולצה וחצאית לבנה. אם אין בגדים לבנים, אפשר כחולים.

על החולצה מוסיפים דרגות, עשויות מקרטון צבוע או מבד תפור, שסביבן מדביקים פרנזים מזהב. הגבר עונב עניבה כחולה וחגורה תואמת.

כובעי־מלחים ניתן להשיג בחנות צעצועים או, להשתמש בכובע טמבל כחול או לבן שאותו מקפלים כלפי מעלה.

לא לשכוח את הגרביים והנעלים הלבנות. למי שאין, אפשר להשתמש בנעלי־התעמלות.

תחפושת־אינסטנט לזוג שלא רוצה להתאמץ.

המעצב דני בר־שי, וזלו־קר, **מאמין שפורים הוא כל השנה.**

סרט על המצח. אם האשה מתעקשת, שפעם בחייה היא רוצה להיות נערת־זוהר אמריקאית עם הרבה סקס שופע — כל שצריך לעשות הוא ללבוש בגרים שחור שלם, עליו ללבוש חצאית צרה שחורה, ארוכה או קצרה, בעלת שסע עמוק מבד מבריק, סאטן או טפטה, לכריך מסביב למותן חגורה רחבה עם אבזמים נוצצים, לעטות על הידיים כפפות ארוכות, שאפשר למצוא בכל חנות יד־שנייה בזול, לגרוב גרבי־רשת ונעלים, או סנדלים גבוהות־עקב.

להרים את השיער כלפי מעלה, אם הוא ארוך, ולא — לסרוק אותו לאחור ולקשור סרט כסף או זהב על המצח. להתאפר יפה, אך לא בהגזמה. להדביק כוכבים נוצצים על הכתפיים. לענוד שני עגילים שונים על האוזניים ולהרכיב משקפי־שמש שחורות או מוזהבות.

המאמינות בהופעה מושלמת, קונות פיסת בד סאטן מרובעת, בצבע ארום, צהוב או סגול, מחברות קצה אחד לצוואר בעזרת שרשרת קטיפה (ראי למטה).

(המשך בעמוד 62)

מסיבת בגרות לטיסת השלום של אייבי נתן ★
סעודת בכורה לסיפרו של עמוס קינן ★ חגיגת ההלוויה
הקולנועית של שאול דישי ★ השיבה הביתה ל„חופים" ושל היימן

טיסה בשמי „הילטון"

כתר המלכות למי היה באותו ע
אמוץ ניסה להכתיר את האורח המ

משפחת בנין במרכז: ציפי בנין, אחות לשעבר, משמאל אחותה של ציפי, אשתו של יאיר שטרן, מנהל מחלקת־החדשות בטלוויזיה. מימין: האחות הקטנה. כל השלוש הן אחיות, אפשר היה לפגוש אותן בין ההמון ליד השולחן של רפי נלסון, האיש מאילת. למטה: נציגות הזוהר הישראלי, מימין: הדוגמנית תמי בן־עמי, ופניצי מור, שהיא זוהרת יותר מתמיד.

נחיתה רכה אייבי נתן, הטייס מ־66 עשה נחיתה רכה באולם הילטון, לא עם המטוס שהביא אותו עד פורט־סעיד, אלא עם רק־

את הסעם ה־18 טייס־השלום **אייבי נתן** חוגג בהילטון את יום השנה לטיסה המפורסמת שביצע ב־1966, ב־28 בפברואר אותה שנה עלה אייבי על מטוס מטוג סטירמן ונסע לפורט־סעיד, במטרה להיפגש עם נשיא מצריים גמאל אבו־נאצר, ולפתוח דף חדש ביחסי ישראל־מצריים.

„שלום" היתה מילת המפתח של אייבי נתן. משדה־התעופה של פורט־סעיד, אחרי שביצע נחיתה מסוכנת, שלחו אותו המצרים בחזרה לישראל החרדה לגורלו.

מאז הוא מציין כל שנה את תאריך הטיסה הלא־מוצלחת.

הפעם לכבוד מלאת ח"י שנים לאירוע קיבל אייבי דגם של מטוס סטירמן, שהכין עבורו הטייס **אורי יפה**, בעלה של הזמרת **יונה עטרי**. עוד קיבל אייבי: בקבוק וויסקי, שהיה מיועד רק לאנשים חשובים. הפחות חשובים קיבלו יין מתוצרת כרמל מיזרחי.

להקת ריקודי־עם חוללה לפני המוזמנים, ורקדנית־בטן יפהפיה הלהיבה את המוזמנים, שלא טמנו ידם בצלחת וטמנו כסף בין חמוקיה, והטייס רקר איתה.

את ממשלת ישראל ייצגו במסיבה שר־התיקשורת הוותיק, חתן המסיבה, **מרדכי ציפורי**, שחילק את זמנו בין מסיבה זו למסיבה שנערכה בביקתה שבגני־התערוכה, שם בירך את המלונאי **חיים שיף** לכבוד יום הולדתו ה־60.

ציפורי לא יכול היה לשכוח לרגע את עבודתו, שכן **סנינה רוזבלום** עמלה לשכנע אותו שיסדר לה עוד קו טלפון בביתה. הבחורה עסוקה מאוד

לא תחסום דישי בדישו

בתר המלכות שיי
ם? הסופר דן בן־
בותי, אד לא מצא

מועמד מתאים. לכן החליט לקחת את הכתר הביתה. אולי שם ימצא את המועמדת. לידו עמיקם גורביץ מנחה הערב. שדיבר הרבה, והמקשיבים אכלו במקום להקשיב.

וקו־טלפון אחד לא מספיק לה.

את החכי"ם ייצגו הנשים שלהם וגם מהן הגיעו רק שתיים **לאה רבין** ו**דורית שריד**. לעומת זאת עולם הבידור הישראלי יוצג בכבוד על־ידי **אורנה ויורם גאון**, **יוסי בנאי** ואשתו **ציפי שביט אילי גורליצקי** ואשתו היפה **רותי**, **אבי טולדנו**, שהיה בין ראשוני הבאים, **וצביקה פיק**.

יעל דין שבאה עם בעלה התלחשה עם **חיים טופול**, שבא עם שני ילדיו **ענת ועומרי**. **ליאון רקנאטי** בא ללא אשתו ונראה שקשה לו להסתדר לבד. והיתה שם גם מלכה רוזנשטיין.

גם מקומן של היפות הזוהרות לא נפקד: **תמי בן עמי וסינצי מור**, שלמרות ההריון המתקדם נראית יפהפיה וזוהרת.

מבין אנשי הטלוויזיה באו **טומי לסיד** שהירבה להימצא ליד שולחנות הכיבוד, **יאיר שטרן** שבא עם אשתו היפה, בילה עם **רמי נלסון**, **אורי סורת** תפס שיחה קצרה עם מנהל הטלוויזיה **טוביה סער**. אייבי קד לכולם ויצא מן המסיבה כשהוא שיכור כלוט. ובוודאי היו עוד שיכורים רבים בין 500 האורחים של אייבי.

"דישי הגיע הזמן שתעשה סרט באורך מלא!" אמר אחד המוזמנים, שהוזמן להקרנת הבכורה, לתסריטאי־בימאי־מפיק, **שאול דיי**

דישי בחר ברפאל קלצ'קין ודבורה קסטלניץ המבוגרים לתפקיד הבעל והאשה בסרט, כהוקרה מיוחדת לשניהם.

עין אחת השחקנית דבורה קסטלניץ הובאה מבית־אבות ברמת־אביב. דבורה משחקת את האשה שנוטה למות. אשר לה נערכת הלוויה צנועה בחוג המישפחה. היא גם לא שוכחת לקום מהקבר ובאה לשתות כוס תה. היא לא אוהבת שמכסים אותה בבוץ.

הדשא של דישי אילנה עופרי, חברתו של דישי, היא עורכת־דין וגם מפיקת הסרט. צילו מי הסרט נעשו בדירת סבה. רוב הצילומים נעשו בסביון שם גרה מישפחתה של אילנה. לידה, בימאי הסרט שאול דישי, ומארגן פסטיבל ריצ'י

שי, שהקרין את סירטו הקצר הסוף.

דישי, בוגר החוג לקולנוע באוניברסיטת תל־אביב, זוקף לזכותו כמה סרטים קצרים, ועבודה לצד בימאים ידועים בסרטים ארוכים, החליט לעשות סרט לא שיגרתי על הלוויה, בעיקבות סיפור מישפחתי.

דישי, החליט לתת טיפול שונה לבעיית המוות, כדי שייראה הרבה יותר אנושי.

כל זה נעשה בהפקה קטנה, כשבני המישפחה עוזרים לו ויד ימינו היא החברה הצמודה שלו, **אילנה עופר**.

אחרי הצילומים סיפר הבימאי דיש שהם התרגשו עד דמעות מהתפקידי שגילמו. השחקנית הצעירה, צלי אר הגיעה למסך משום שהיא החברה ש אחד מעובדי הצוות שהיו על הסט.

במיסעדת ריצ'י, התכנסו המוזמנ וצפו בסרט שאורכו 17 דקות. או האירוע יזמו בעלי המקום, שבמש חודש יקרינו סרטים קצרים של יוצרי ידועים ולא ידועים. הכניסה חופשי כולל כוס יין. כל אחד מוזמן לראות או הסרטים שאי־אפשר לראותם בשו בית־קולנוע.

שר הקווים שר התקשורת, מרדכי ציפורי, קפץ ממסיבה אחת לשניה, שוחח בצד עם פנינה רוזנבלום. שר התקשורת גם שתה יין כרמל מזרחי ונהנה במיוחד מחברת אשתו.

למה אין כובע? העיתונאי דידי מנוסי, איפה הכובע שלך? חיפשו אצל רקדנית־הבטן. למה הורד הכובע? כי דידי, לא נתן שטר כסף, אלא חצי לחמניה, שכבר נגס בה.

בשה בגד בצבע ורוד, וניענעה את חמוקיה זוהרים היא היתה המלהיבה ביותר. אייבי שטרות של כסף, וניסה את כוחו בריקוד.

לעין חרוד

ב**יום שישי** התחלף כסית בתק"ם. בית־הקפה הדיזנגופי הידוע היה שומם לעומת מיסעדת התק"ם שנמצאת ברחוב מונטפיורי בתל־אביב, שם נערכה מסיבה לרגל צאת סיפרו החדש של **עמוס קינן**, בדרך לעין חרוד.

כל אורח שבא לברך את הסופר הארץ, אמר לקינן שמבחינתו זהו הספר הראשון שכתב קינן, והילל את הספר.

אריה זקס ראש החוג לסיפרות אנגלית ירד מירושלים ושיבח את קינן כמציל השפה העברית מפני משחיתיה השונים.

המשורר יבי בירך את קינן ואף הינחה את מסכת הברכות. עם כוס בירה

שלומציון הנסיכה נורית, אשתו של עמוס קינן והבת שלהם. שלומציון. האשה והבת באו לברך את האב עם הוצאת סיפרו בדרך לעין חרוד. איזה דיעה יש לבת על הספר? אי־אפשר היה לדעת. מה שבטוח – הם נהנו מהמאכלים שהוגשו.

ותיקי הלחי גזי חקק **בעל מיסעדת** התק"ם **פינק כל אורח מדוכאים. שלא תהיה להם שבת מדכאה." צובט בלחיו של ותיק לח"י, הסופר** עמוס קינן. **גזי גם קנה כמה ספרים, למדוכאים שלא יכולים לקנות.**

חבורת קינן מימין: **רואים את המשורר יבי, מנחה את מסכת הברכות. מאחור נראה העיתונאי אמנון דנקנר („אין לי אחות") העסוק בעשיית פרצופים. הוא אמר לקינן שמבחינתו, זה הספר הראשון של קינן. אישר את דבריו הסופר עצמו. משמאל: הצייר דן קידר.**

הזוג המלכותי נחום היימן, לוגם יין לכבוד הערב המוצלח של הזמר הישראלי. נחצ'ה עוד מכין הרבה שירים יפים שיישמעו מעל גלי־האתר. לידו: אריק רודיך, היועץ המוסיקאלי של הערב. נחצ'ה חזר לפני חצי שנה מלונדון, אחרי שהות של 12 שנים בלונדון.

החוף של נחצ'ה

ב**„חמאם" ביפו** התאספו כל חבריו של **נחום היימן**. אנשי הגבעטרון, שעליהם ניצח בעבר, חברי חמישיית גילבוע, חברים מקיבוץ בית־אלפא, שבו היה חבר.

בצריף בבית־אלפא התחיל היימן להלחין את שירי נתן אלתרמן, נתן יונתן, יורם טהר־לב, לאה גולדברג, ואחרים. זמרים מהשורה הראשונה ביצעו את שיריו, המוסיקה שלו אותנטית ומנגינותיו הפכו נכסי צאן ברזל של התרבות הישראלית המתהווה.

הערב החברי והחם הצליח להשכיח מנחום את הצרות שפקדו אותו לפני שלושה שבועות, כאשר פרצו לדירתו ביפו, וגנבו ממנו חפצים שונים. בחברת־הביטוח אמרו לו שיתקין סורגים כמו בכלא. היימן סגר את מיכצרו בסורגים, אבל את הגנבים זה לא הרתיע. יומיים לפני הבכורה של חופים שוב פרצו לביתו וגנבו לו משם אפילו את בגדיו.

זוג לשעבר ורדינה ארז, במאית בטלוויזיה, נראית כאן עם הזמר איתמר כהן, בעלה לשעבר. הזמר איתמר כהן. הוא חי בארצות־הברית אבל בודק אפשרות לחזור לישראל.

גם אם העיב האירוע על מצב־רוחו לא ניכר הדבר בנחום. לפחות לא באותו ערב.

ביד וצעקות הכל הסתדר.

קינן בירך את המברכים והשיב להם אחת לאחת. כשהזכיר מישהו מהנוכחים שקינן נוהג לריב איתו, כמה זמן הם אינם מדברים, ענה לו קינן: „אנחנו לא מדברים עכשיו."

את ידיעות אחרונות ייצגו **ישעיהו בן־פורת, דידי מנוסי ויחזקאל אדירם** ואת הארץ ייצגו **תמר מרוז** והצלמת **רחל הירש**.

אחרי הסעודה הבטיחו האורחים לצאת למסע לעין־חרוד, מסע בין רפי ספרו של חתן המסיבה.

לורד משל אוף ארלוזורוב

אילו היה ירוחם משל אנגלי, היה מתפטר עתה ברוב כבוד. המלכה אליזבט היתה מעניקה לו תואר־אצולה לימי־חייו, והוא היה בוחר לעצמו תואר מתאים. למשל: לורד משל אוף ארלוזורוב.

מפעם לפעם היה נוסע ללונדון ומשתתף בישיבה של בית־הלורדים, כשעומד לדיון נושא הקרוב לליבו. בדיון על המשבר ביחסי־העבודה בבריטניה, למשל, היו הכל מקשיבים לו בעניין, בהניחם כי על נושא זה יש לו משהו לומר. אחרי הכל, ניסיון של יותר מ־40 שנים באיגוד המיקצועי „אינו הולך ברגל".

כך היה משל חי את חייו בהרגשה שאין הוא כלי־אין־חפץ־בו. המלכה היתה ממנה אותו מדי פעם כחבר בוועדת־ חקירה מלכותית כלשהי („מצב הפועלים במיכרות בוולס התחתונה"). לעיתים היה נאום שלו בבית־הלורדים זוכה בסיקור של כמה שורות בטיימס. פעם בחצי שנה היה כותב מיכתב למערכת. בשאר הזמן היה כותב ספרי־זיכרונות, מגדל שושנים בביתו הכפרי או אוסף מסיכות פולחניות מזימבאבווה.

לחברה הישראלית אין חוכמת־חיים כזאת.

כאשר איש־ציבור עתיר־שילטון יורד מן הבימה, זהו מעבר חד מאגרא רמא לבירא עמיקתא.

משל

יום אחד הוא בעל שררה, ועל פיו יישק דבר. עיתונאים מראיינים אותו, המצלמות מקיפות אותו. יום אחרי כן הוא אפס, לא־כלום, רחוק מן הלב ומן העין, גלמוד ונשכח.

הייפלא שאיש כזה נרבק אל קרנות־המיזבח בשארית כוחותיו, שהוא מוכן להיפגע ולהתבזות למען חודש אחד נוסף של ישיבה בכס השררה? במצב רומה עומדים חברי־כנסת ותיקים, שרים, בעלי־שילטון בכל השטחים. אחרי הפרישה אין כלום.

הם לוחמים על חייהם ממש. כי הפרישה, המלווה בהרגשה של צניחה אל תחתית הנשייה, יכולה לקצר את החיים.

יתכן שהמצב שונה במיקצת לגבי חברי־קיבוצים. יצחק בן־אהרון פרש וחזר לקיבוצו, ושם הוא איש מכובד, בעל בעמו. הוא חש שהוא שייך לחברה, שהוא רצוי, שמקשיבים לדבריו. ומכיוון שיש לו גם אישיות תוקפנית והכישרון לעורר שערוריות פוליטיות, אין הוא נשכח.

אך מה יעשה עסקן מן המניין, שאין לו תחביב, שמעולם לא התענין בדבר אלא בעניני־שילטון? לאן יפרוש? מה יעשה? איך יבלה שנים ארוכות, כן תרבינה, של אפס־מעשה?

היה זה אחד הנימוקים שהמריצו אותי לפני 18 שנים, בהיותי חבר־הכנסת הצעיר ביותר, להגיש הצעת־חוק להקמת מועצת־ותיקים, מעין בית־לורדים. ראיתי מעלות רבות במוסד כזה, כגון היכולת לעכב חקיקת־חוקים חפוזה ולשמש בלם ליוזמת־היתר של חברי־כנסת תאבי־פירסומת. אך המעלה החשובה ביותר היתה, בעיניי, ריכוך הנפילה של בעלי־השררה, קורבנות הביולוגיה.

המצב הקיים אינו אנושי. הוא בוודאי פחות אנושי מאשר מינהג האסקימוסים, המפקירים את זיקניהם בלב מידבר־הקרח, כדי שדובי־הקרח יטרפו ויגאלו אותם מסיבלם.

הגברת מן האולימפוס

על חיים ברלב נאמר בשעתו שכאשר כיהן כרמטכ"ל, קשר יחסים מיוחדים עם הנהג שלו, שהיה בחור פשוט. לפני כל מיבצע חשוב היה מתייעץ עימו. כאשר הוכיחוהו על כך האלופים ואלופי־המישנה, הסביר: „כשאני שומע אותו, אני יודע מה חושב האוייב."

הדה בושם ממלאה אצלי תפקיד שונה. כל עוד דיעותיה והערכותיה נוגדות לחלוטין את שלי, אני רגוע. כאשר קורה, פעם ביובל, שאנחנו מבטאים דיעות דומות, אני מפשפש במעשי ובורך היכן טעיתי.

הפילוסוף הגל דיבר על „הערמומיות של התבונה". הגברת בושם מייצגת, בעיניי המשוחדות, תופעה שהייתי קורא לה „החוצפה של חוסר־התבונה". יש לה דיעות נחרצות על כל דבר, ובכך אין כל רע. הצרה היא שלדיעות הנחרצות האלה אין תימוכין של היגיון ו/או מידע. וכאשר אין מיטען מיותר כזה, אפשר להמריא לשחקים של ביטחון עצמי.

יש מין חצי־אינטלקטואליות וחצי־השכלה המתמזגות יפה עם ביטחון כזה. מי שמצטיין בכך, מגיע לרוב לפוליטיקה. אבל בהעדר היכולת לעמוד מול קהל ולהשמיע בקול עמוק אמיתות נרושות, התחליף המתאים הוא טור ביקורתי בעיתון.

כל עוד היא עוסקת בדברים מופשטים ויש מישנהגה מכך — וסביר להניח כי חצי־אינטלקטואלים וחצי־משכילים נהנים מדברים הכתובים ברוח זו — אין עיני צרה בה. אבל כאשר היא פולשת, מדי פעם, לתחום של עניינים רציניים, הקובעים את גורל הציבור, קשה להתייחס לכך באותה מידה של סובלנות. אומנם, לרוב היא נוקטת את העמדות האופנתיות של השמאל הסאלוני, אותן המקובלות באותה עת בטרקלינים של מסיבות־לילי־שבת. ועל כן אין בהן נזק. אך יש חריגים מסוכנים יותר, ואחד מהם הוא תגובתה בפרשת לוינסון.

ברור כי הגברת בושם לא קראה שום חומר ממשי על הפרשה, ופשוט אין לה מושג כמה דברים אמורים. היא קראה את החומר בעיתונים היומיים, ועל סמך זה היא קובעת את עמדותיה. וממרומי אולימפוס זה של בורות, היא מחלקת, כדרכה, ציונים. להעולם הזה היא מחלקת ציון נמוך מאוד.

העולם הזה, לדבריה, „התפלש" בפרשת־לוינסון. זה מוזר.

אורי אבנרי

יומן איש

מכיוון שכל מילה שהתפרסמה אצלנו הועתקה מיד על־ידי הארץ. וכמעט תמיד בלי ציון המקור — האם לא היה נאה יותר לגברת בושם להטיח האשמה זו בפני העיתון המשלם את משכורתה? או שמא חשש גם הפעם — כמו תמיד — לנשוך את היד המאכילה אותה?

„אבנרי מציין שלוינסון היה אדם שלרשותו עמדו אמצעים בלתי־מוגבלים, ומתברר שזו אינה הפעם הראשונה שהאיני־פורמציה שלו אינה מדוייקת, וכנראה שלא היו בידיו קרנות, והנהלת בנק הפועלים מצידה גם עיכבה את תשלום הפנסיה שלו."

מעניין. האינפורמציה שלנו אינה מדוייקת, „כנראה" — כך קובעת מבקרת־הטלוויזיה. על סמך מה? האם יש לה שמץ של ידיעה על עסקיו של לוינסון ז"ל בארץ ובחו"ל? על שותפיו? על החברות שהוא עמד בראשן? הרי דרוש הר־אוורסט של חוצפה כדי לכתוב מילים אלה, למחרת טרגדיה כזאת, בלי שמץ של שמץ של מידע, כנגד אנשים שהקדישו חודשים לחקירה.

באותו ביטחון עצמי קובעת הגברת בושם ש„אבנרי הרי ידע ללא ספק את כוונותיהם ומטרתם של המדליפים, ושימש ברצון נשק בידיהם." טיעון מעניין. אם לקחת דוגמה משטח־עיסוקה הרגיל: נניח שהבלש בולמן מקבל מידע מכנופיה א' המעוניינת בחיסול כנופיה ב' — האם ירחה את המידע, שמא „ישמש נשק" בידי המודיעים? האם תפקידו של בולמן אינו לחשוף את האמת, ולהיעזר לשם כך בכל מידע המגיע אליו — מפלוני על אלמוני ומאלמוני על פלוני?

מן הראוי לגנות התרבותית לזכור שפרשה זו אינה עוסקת במחזה־קיטש או בפרק של הדרדסים. כאן מדובר על מיליונים מכספי הציבור, על מוסדות שהוקמו כדי לשרת את ציבור העובדים, על עניינים הנוגעים ליסודות החברה הישראלית. תפקידו של עיתון לוחם הוא לפקח על המתרחש בשטח זה, לחשוף פגמים ולמנוע את טישטושם. זהו תפיקדנו, וכך פעלנו. איש לא האשים אותנו אף בפירסום מילה אחת של אי־אמת בפרשה זו. גם לא לוינסון.

בושם

אני מציע לגברת בושם לחזור לאולימפוס שלה, ה־אפוף ענגים של אמירות סתמיות ובלתי־מחייבות, שאינן קשורות בשום עוברות. שם היא יכולה לשחק כאוות־נפשה, לזרוק סביבה כדורי־בוץ בצורות הערכות שאינן מבוססות על שום הוכחה ממשית. היא יכולה להאשים את פלוני ב„תת־תרבות" ואת אלמוני ב„וולגאריות", את פלמוני ב„קיטש" ואת שלמוני ב„באנאליות".

אך במטותא ממנה, תניח־נא לנו לעסוק בעובדות. זוהי מלאכה יותר פרוזאית. ולעיתים גם פחות נעימה. אך מישהו מוכרח לעשות אותה.

ליד כבש המטוס

לא מכבר יצאתי לכינוס באירופה. בהגיעי לבית־הנתיבות בנמל־התעופה בן־גוריון קיבל את פני אישי־ביטחון צעיר ונחמד מואר, שהעביר את מיזוודותיי במהירות ובאדיבות.

לאותו כינוס הוזמנו גם שני צעירים ערביים. הם הראו לי מיסמך רישמי. נאמר בו כי בנמל־התעופה נפתחו מיזוודותיהם, וכל המיסמכים שהיו בהם הוחרמו. בין השאר: פינקסי־הטלפונים האישיים שלהם. חוברות מודפסות וגם ההזמנות לאותו כינוס. אלמלא המתינו להם בנמל־התעופה באירופה, הם היו אבודים.

לפני כן, בדרך לנמל־התעופה. שמתי לב לתופעה המחמיצה את ליבי בכל פעם. בשער הנמל עומד איש מישמר־הגבול, המורה בתנועת־יד עייפה לכל הנוסעים, בעלי החזות האשכנזית, להמשיך בדרך. כל מכונית ערבית נעצרת שם, נוסעיה נדרשים לצאת, ולעיני הנוסעים במכוניות החולפות על־פניהם נערך חיפוש מדוקדק על גופם, בחביליותיהם ובמכוניתם.

בשובי מחו"ל אני שמח תמיד לחזור ארצה. אך המראה הראשון הוא של אנשי־הביטחון ונשות־הביטחון הממתינות לרגלי הכבש. כל אדם בעל חזות ערבית מוצא מבין קבוצת הנוסעים ומובל במכונית מיסתורית לאי־שם, שם נערכים לו חיפוש וחקירה. לפעמים ניתן לאיש לגשת למסוף־המיזדוורות ולאסוף את חפציו — ורק אז הוא נדרש, לעיני כל, להילוות לאיש־ביטחון.

לא נולדתי אתמול. אני יודע שיש בעיות־ביטחון. אני גם יודע כי יש סבירות הרבה יותר גדולה לכך שתימצא פצצה במיזוודתו של ערבי מאשר במיזוודותו של יהודי. זה ברור, אך אני יודע שאפשר לפתור בעיות־ביטחון כך וגם אחרת. אפשר לערוך חיפוש שווה אצל כולם, יהודים וערבים. אפשר לערוך חיפושים במקום מתאים, בפרטיות. אפשר גם לעשות את הכל באדיבות, תוך גילוי יחס הוגן כלפי אזרח חף־מפשע, ואולי אף למסור לו מראש התנצלות בכתב על אי־הנעימות הכרוכה בכך, תוך הסברת הצורך בדבר.

המצב הנוכחי הוא בלתי־נאה.

קודם כל, מפני שלא נעים לחיות במדינה המפלה בין בני־אדם על פי צבע־עורם, צורת־השפם שלהם, ושאר סימנים שעל־פיהם מבדילים המומחים גם מרחוק בין ערבי מטייבה ובין יהודי מכפר־סבא.

ושנית: מפני שזוהי טיפשות מחרידה. שום יצור חי אינו יכול לסבול עלבון. גם חתול יכול להעלב ולהגיב בזעם. בן־אדם המושפל ברבים זומם נקמה. שום אדם נורמלי אינו יכול לאהוב מדינה, או אף להשלים עימה, אם זו מעליבה אותו. ואם כעבור יום יזדמן לביתו שליח של אירגון־מחרת, אוזנו תהיה כרוייה.

בקיצור: אם מעוניינים שילטונות־הביטחון להפוך 15% מאזרחי המדינה לאויביה בנפש, הם בהחלט בדרך הנכונה.

דו־שיח בתנאי מצור

ידידי הילל שנקר, מעורכי הירחון ניו־אוטלוק. פירסם בניו־יורק ספר מעניין על הסיכסוך הישראלי־ערבי. הוא נקרא אחרי לבנון. אך השם האקטואלי מטעה במיקצת. זהו אוסף של חומר שנכתב על תולדות הסיכסוך מאז שקם ניו־אוטלוק. כתב־עת בשפה האנגלית המופיע בתל־אביב מאז 1957, והמוקדש לבעיות הסיכסוך.

זהו אוסף מרשים מאוד. מובאים בו דברים של הוגי־דיעות פלסטיניים, כמו ואליד חאלידי והישאם שראבי, היכולים להתחרות עם כל מלומד ישראלי. בולטים דבריו של עיצאם סרטאווי, המצלצלים כיום כתרועת־חצוצרה של הגיון צרוף. מצוטטים אישים בינלאומיים, החל בפייר מנדס־פראנס וכלה בבוטרוס בוטרוס־ע'אלי. בצד הישראלי מופיע מיגוון רחב של אישים, החל באבא אבן ונחום גולדמן וכלה במתי פלד. נוסף על כך אוסף חשוב של מיסמכים פלסטיניים, ישראליים ובינלאומיים. בסך הכל, קובץ מאלף ביותר.

בעל־הקובץ הואיל בטובו להכניס לקובץ זה גם שלוש כתבות שלי: ההספד שלי על סעיד המאמי ז"ל, כתבה שבה ניתחתי את הגישה הפלסטינית כלפי האמנה הפלסטינית, והתמליל של שיחתי עם יאסר ערפאת בביירות.

בין כל־כך הרבה דברים חכמים ונבונים. של כל־כך הרבה הוגי־דיעות חיים ומתים, הייתי מסתפק בעצם ציון העובדה שנמצאתי ראוי להיכלל באוסף. אך בירחון שמעולם לא שמעתי על קיומו (שמו: נצרות ומשבר) כתב מבקר שאיני מכירו כמה שורות הנוגעות לתרומתי, והמעוררות נקודה מעניינת.

וכך כתב: „הראיון של אבנרי עם ערפאת בימים האחרונים של אש"ף בביירות מעניק לאוסף אחדות סימלית. במובן מסויים, כל הספר הוא דוח על דו־שיח בתנאי־מצור, שנוצר מאז כבשה ישראל את הגדה המערבית ב־1967.

„חילופי־דברים ערפאת־אבנרי מראים הן את ההישגים, הן את המיגבלות של דו־שיח זה. אומץ־הלב המדיני של שני המשתתפים ראויים לציון, בהתחשב בעומק האיבה שרבים מבני־עמיהם רוחשים לצד השני. הקשר הנפשי והכבוד ההדדי שברבריהם הם הוכחה לאפשרות של דו־קיום בעתיד.

„אך אבנרי והיונים לא יכלו להפסיק את ההפצצות ולהסיר את המצור, וערפאת לא היה יכול לפזר את עננ רב־המשמעות האופפת את עמדת אש"ף כלפי ישראל.

„יש הרבה מן החיוב בראיון. אבנרי מדגיש את אמונתו שדרושה מדינה פלסטינית לצד ישראל. ערפאת מבטא את הכרת־התודה שלו למפגינים הישראליים נגד המילחמה ומזכיר את איתות־השלום הרבים ששלח אש"ף לעבר ישראל. אך אחרי הכל, ראיון זה, כמו הדו־שיח הרחב יותר בספר זה, אינו מגיע לידי מסקנה, ובשטח שולטים כוחות חזקים וזדוניים יותר."

תישארו איתנו עוד קצת

ידידי יוסי שין כתב בשבוע שעבר בידיעות אחרונות תחזית על העלמות המין החזק מנוף חיינו. הוא קרא ידיעה, שבאוסטרליה המציא מישהו שיטה שאפשר יהיה להרוג גם בלי גברים (רק באוסטרליה אפשר למצוא דבר כזה).

מכאן מסיק כותב הכתבה שהגברים לא נחוצים יותר בעולמנו ותוך פרק זמן קצר ייעלם הגזע הזה והדורות הבאים ידעו עליו רק מקריאה באנציקלופדיות העוסקות בדינוזאורים וביצורים אחרים שנעלמו מן העולם, או מביקור במוזיאונים. שם, בין שלדים של ארכיאופטריקס ופטרודקטיל יעמוד גם שלב של היצור שפעם נקרא גבר.

חברי יוצא מתוך ההנחה שאנחנו הנשים כבר לא צריכות אותם. אנחנו מסוגלות לדאוג לעצמנו, אנחנו מסוגלות לפרנס את עצמנו ואת ילדינו, אנחנו מסתדרות בכל מצב ובכל מקום, ועכשיו מסתבר (באוסטרליה), שגם להרות אנחנו יכולות בעצמנו. אז למה אנחנו צריכות אותם בכלל, הוא שואל.

ידידי יוסי. קודם כל, אם אתה חושב שמזמן הפכתם להיות המין החלש ואתם חסרי ערך, אז איך אתה יכול להחליט החלטה גורלית כזאת בעניין העלמותו של הגבר, מבלי להתייעץ איתנו, המין החזק, השולט?

זה נכון שקצת אבדה לכם השליטה עלינו בשנים האחרונות. זה נכון שאנחנו יכולות לפרנס את עצמנו בכבוד ולפעמים אפילו אתכם, זה נכון שאנחנו חכמות כמוכם ומוכשרות כמוכם. זה נכון שההתפתחות הטכנולוגית שיחררה אותנו מהתלות בכם, בכל מה שנוגע לכוח פיסי. כלומר אנחנו יכולות להסתדר עם מיזוודה כבדה ואנחנו יכולות להחליף לבד גלגל באוטו, ולדפוק מסמרים בקיר ולסייד את הדירה. אבל לא בשביל זה המצאנו אתכם מלכתחילה.

יוסי ידידי, אל תעלמו לנו. אנחנו צריכות אתכם. לא בשביל סידורים, לא בשביל כסף ולא בשביל מעמד. אנחנו צריכות אתכם לא בשביל חיים יותר קלים, אלא בפירוש בשביל חיים יותר יפים.

כל הדברים הכי יפים בחיים שלי קשורים לגברים. הנשיקה הראשונה על ספסל בדרך לרמת־רחל, החיזורים הראשונים, המתח המתוק והכואב הזה של „טלפן או לא יטלפן", החיבוקים הראשונים וההססניים בבית־קולנוע חשוך. שקית של בוטנים שקניתם לנו בדרך לאיזה מקום, וור של כלניות שהבאתם לנו הביתה. את המילים הכי יפות בעולם אתם השמעתם לי, ואת ההבטחות הכי גדולות אתם הבטחתם. מריבות קולניות ופיוסים מתוקים תמיד קשורים בכם. השירים שהייתם קוראים לנו בלילה בקול העמוק שלכם והנשיקות על הצוואר. הדאגה שלנו כשאתם הולכים למילואים והשימחה כשאתם חוזרים. אפילו ההרגל, שתמיד משמיצים אותו ולמעשה הוא דבר נפלא. להתרגל לאיש אחד ולאהוב את הריח שלו, להחזיק לו ביד ולהרגיש ביטחון וכוח.

מי זה אמר לך שאנחנו לא צריכות אתכם? מי זה אמר שאנחנו לא אוהבות אתכם? בבקשה, תישארו איתנו עוד קצת. זה כל־כך טוב.

מחקר רציני ביותר

כתבת של עיתון אחד טילפנה אלי לפני כמה ימים והסבירה לי שהיא עושה מחקר על הגבר הישראלי. חשבתי לעצמי שזו משימה יוצאת מן הכלל לאשה, לבלות כמה שנים, כל יום עם גבר אחר ואחר־כך לכתוב את התרשמותה. אבל הכתבת העמידה אותי על טעותי והסבירה לי שכל מה שמוטל עליה זה לטלפן לכמה נשים ולברר אצלן מה דעתן על הגבר הישראלי.

אז מה את רוצה ממני — שאלתי אותה. לדעת מה דעתך על הגבר הישראלי — ענתה. ברגע הראשון חשבתי שאולי אני צריכה להעלב ולא ידעתי מה לומר לה.

היא שמעה את שתיקתי וניסתה לעזור לי. „האם הגבר הישראלי הוא נאה?" שאלה. „יש מאוד נאים, יש בינוניים ויש מכוערים," עניתי לה.

„האם הוא אינטליגנטי?" שאלה. „יש אינטליגנטים מאוד, יש פחות, יש עוד פחות ויש ממש טיפשים," עניתי לה.

כאן הבינה העיתונאית החוקרת איך נפלה על מוקש רציני ואז הרביצה את השאלה העיקרית של מחקרה המעמיק „האם הישראלי הוא מאהב טוב?" שאלה.

אמרתי לה שמתוך 1,946,211 הגברים הישראלים, 198,700 הם מאהבים נפלאים, ממש כמו בספרים. יודעים לחזר אחרי אשה, יודעים את מלאכת האהבה וכל מאהב לאטיני היה מת להיות כמוהם. לעומת זאת, 161,312 היו יכולים להיות מאהבים טובים, כי הם יודעים את הטכניקה, אלא שהם מוגבלים מבחינה פיסית ויש להם בעיה חמורה בין ציפיותיהם ובין היכולת שלהם.

עוד הוספתי ואמרתי ש־146,000 (מיספר עגול) של גברים ישראלים נכנסים ללחץ בזמן המעשה ולמרות שיכולתם הפיסית מספקת, הרי שבעיות מנטאליות מפריעות להם להחשב מאהבים טובים. האחרונים הם 216,512 הגברים הישראלים הנחשבים מבחינה רפואית לאימפוטנטים או כמעט אימפוטנטים.

היא הפסיקה אותי באמצע חלוקת הציונים ושאלה ברצינות מאיפה אני יודעת את כל זה. אמרתי לה שפשוט ניסיתי את כולם, אחרת, איך הייתי יכולה לענות לה על השאלה שלה.

אני בטוחה שהמחקר של הגברת העיתונאית הוא רציני ומעמיק ולכן בוודאי לא תודפס בו תשובתי המטופשת. רק רציתי שאתם תדעו איזה סוג של שאלות מסתובבות חופשי בעיתונות.

חדר עבודה בתוך ארון

אתם יודעים כמה אני שונאת מישפטים כמו „כל הגברים אוהבים". אבל לפעמים זה פשוט מתבקש. ובכל זאת, בשביל לא להשתמש במישפט המרגיז והיומרני הזה, בואו ונתייחס ל־14 גברים שאני מכירה אישית. כל ה־14 האלה ממש מתים שתהיה להם בבית פינת־עבודה.

זה נכון שאם הוא עובד כל היום במישרד כלשהו, לא ברור למה הוא צריך גם בבית פינת־עבודה, אבל יש שאלות שלא שואלים. אחרת, הם יתחילו לשאול אותנו למה אנחנו צריכות 30 שמלות, 50 חולצות ו־22 חצאיות. לא שואלים שאלות כאלה. זה ככה. אנחנו אוהבות בגדים והם אוהבים חדרי־עבודה.

איכשהו הגברים (ה־14 שהוזכרו קודם) מרגישים מאוד חשובים כשהם אומרים לאשה הפרטית שלהם „מותק, אולי את יכולה להביא לי את הספר ההוא מפינת־העבודה שלי."

אבל אני, כמובן, יודעת שהדירות שלנו נורא קטנות ובקושי יש מקום לשני חדרי־ילדים, חדר־שינה מרווח, מיטבח אמריקאי ענק וסלון ל־50 איש. ברור שלא נשאר מקום לפינת־עבודה לבעל.

אבל מה הייתן אומרות אילו הייתי מראה לכן שאפשר לעשות אותו מאושר במטר וחצי על מטר? תביטו בתמונה. בעצם, ארון של 3 דלתות,

כשכל דלת היא 70 ס"מ. דלת אחת משמשת ארון לתיקים והשתיים האחרות, כשהן נפתחות רואים ממש מישרד.

אין דירה בארץ שעם קצת רצון טוב אי־אפשר לבנות בה חדר תענוגות כזה לבעל.

תעשו לו את זה ליום־הולדת למשל, והוא יבטיח לכן את הערצתו לעוד שלוש שנים. אחר־כך נחשוב על משהו חדש. בהצלחה!

סוד

הוא מכר שלי. לא יותר מזה. לא חבר קרוב. אף פעם הוא לא היה אצלי בבית ואף פעם אני לא הייתי אצלו. לפעמים אנחנו נפגשים בענייני עבודה ומדברים קצת. הוא נחמד מאוד, אינטליגנטי, מוכשר ובעל הומור מצויין. יש לו אשה נחמדה וילדים יפים.

בפעם האחרונה שפגשתי אותו, באנו שנינו לפני הזמן ושתינו קפה ביחד, ליד אותו שולחן. דיברנו על העבודה המשותפת שלנו. פיתאום, בלי קשר למישפט הקודם, הוא שאל אם אני מכירה בחורה מסויימת. אמרתי שכן. הוא אמר שגם הוא מכיר אותה. פעם בשבוע או שבועיים הוא קופץ אליה בשעת לילה מאוחרת להיכרות של שעה.

הוא לא דיבר עליה באהבה. כלומר, זה לא היה עניין שבער בעצמותיו והוא היה חייב להתחלק עם מישהו בכאב. הוא פשוט אמר שיש לו סידור פחות או יותר קבוע, בשביל דבר מאוד מסויים, עם אשה שלמעשה אין לו שום יחס מיוחד אליה.

אני לא מבינה למה הוא סיפר לי את זה. מה הוא התכוון שאני אחשוב עליו? איך לפי דעתו, נראה גבר שבוגד באשתו, בעיני אשה אחרת? מדוע, למשל, הוא לא חשש שאני אספר את הסוד שלו לעוד אנשים? האם הוא היה צריך להראות בעיני יותר גברי מאשר קודם?

אני לא יודעת. לא שיניתי את דעתי עליו, אני עדיין חושבת שהוא נחמד וחכם ומוכשר ומצחיק. רק עכשיו אני יודעת שהוא גם בוגד באשתו. ובשביל זה הוא בטח צריך לשקר פה ושם וגם צריך להבטיח כל מיני הבטחות לאשה השניה, והוא בוודאי גורם צער גדול לפחות לאחת מהן, אם לא לשתיהן.

כל־כך חבל לי שהוא סיפר לי את הסוד שלו.

בנק בכרטיס פלסטי
זה מועיל? זה כדאי? אולי מסובך?

בוא נחשוב

הבנקאות המודרנית מציעה לנו שימוש בכרטיס פלסטי וניצול פיתוחים טכנולוגיים של עידן האלקטרוניקה והמחשבים המתוחכמים. הכרטיס הפלסטי הממוגנט מאפשר לנו לבצע רכישות באשראי באלפי בתי־עסק, למשוך מזומנים בכל מכשירי הבנק האוטומטיים בכל הבנקים בארץ, לקבל מידע במסופים בשרות עצמי ("משוב") ועוד.
האם השימוש בכרטיס הפלסטי יועיל לך? האם אתה יכול להרשות לעצמך שלא להשתמש בו?

בוא נחשב

בדיסקונט מוצעים לך כל סוגי הכרטיסים: כרטיס כספומט למשיכת מזומנים, כרטיס משוב לקבלת מידע ושני כרטיסי אשראי: אשראית ויזה ואשראית דיינרס, משולבים עם פס מגנטי המאפשר לך להנות גם משירותי כספומט דיסקונט ומשוב דיסקונט.
כרטיס האשראי מונע ממך צורך להשתמש בשיקים וחוסך ממך דפי פעולה ועמלות. בקניותיך באמצעות האשראית, אתה מחוייב רק עבור פעולה אחת או שתיים בחודש בחשבונך, גם אם בצעת, למעשה, פעולות רבות, ויש לך אשראי של שבוע עד שבועיים על קניותיך.

זה חשוב

הכרטיס הפלסטי אינו ניתן לך חינם, אך יתרונותיו רבים: באמצעות אשראית ויזה ואשראית דיינרס משולבים, באמצעות אשראית, אתה נהנה מקניות באשראי. אתה יכול להשתמש גם ב**כספומט דיסקונט:** להפקיד שיקים, למשוך מזומנים, לשלם את חשבונותיך השונים ולהתעדכן ביתרת חשבונך בתוך שניות, בזמנך הפנוי ובלי להכנס כלל לבנק, בכל שעות היממה. בכל 450 מכשירי הכספומט המקווינים של כל הבנקים בישראל, תוכל למשוך מזומנים עם כרטיס כספומט־דיסקונט.
ניתן להפעיל את כל מכשירי **משוב דיסקונט** עם אשראית משולבת או עם כרטיס כספומט – העומדים לרשותך בסניפי דיסקונט. באמצעותם תקבל מן המחשב, באופן מיידי, את יתרת חשבונך, פירוט 17 הפעולות האחרונות בחשבון ואת שווי תיק ניירות הערך שלך, וכקרוב – גם פרטים על חשבונותיך במט"ח, תוכניות החסכון וקופות הגמל.
הכרטיס הפלסטי מאפשר לבנק לחסוך בהוצאות התפעול ולך – ליהנות מיתרונות השימוש בו.

בשביל זה יש בנק.

משוב מאחר!
– זכור! אשראית חוסכת לך את עלות השיק ודמי הפעולה, ואתה מחוייב רק פעמיים בחודש גם אם בצעת פעולות רבות!
– אתה יכול להזמין כרטיס מקומי, או כרטיס בינלאומי שניתן להשתמש בו גם בארץ וגם בחו"ל.
– עם כרטיס כספומט תוכל למשוך מזומנים ב־450 מכשירי כספומט המקווינים של כל הבנקים בישראל.
– משוב דיסקונט נותן לך, בהעברת כרטיס מהירה, מידע על חשבונותיך – בכל סניפי דיסקונט.

בנק דיסקונט

דחוף

סובל מצירות?

אקס - לאקס

השוקולד המשלשל

שבתאי

להשיג בכל בתי המרקחת

כוון אחר - צילום

- לימודי בוקר, אחה"צ וערב בכל הרמות.
- מסגרת לימודים גמישה.
- סדנאות להדפסה בצבע.
- הסדרי תשלומים נוחים.
- פרטים נוספים וטפסי הרשמה – כל יום בין השעות 10⁰⁰-20⁰⁰.

קמרה אובסקורה

המרכז ללימודי צילום

תל אביב, אלנבי 57, 03-298191, 298291

ירושלים, בצלאל 6, 02-223573, 233502

חיפה, הנביאים 13, 04-662773

תן טרמפ לחייל

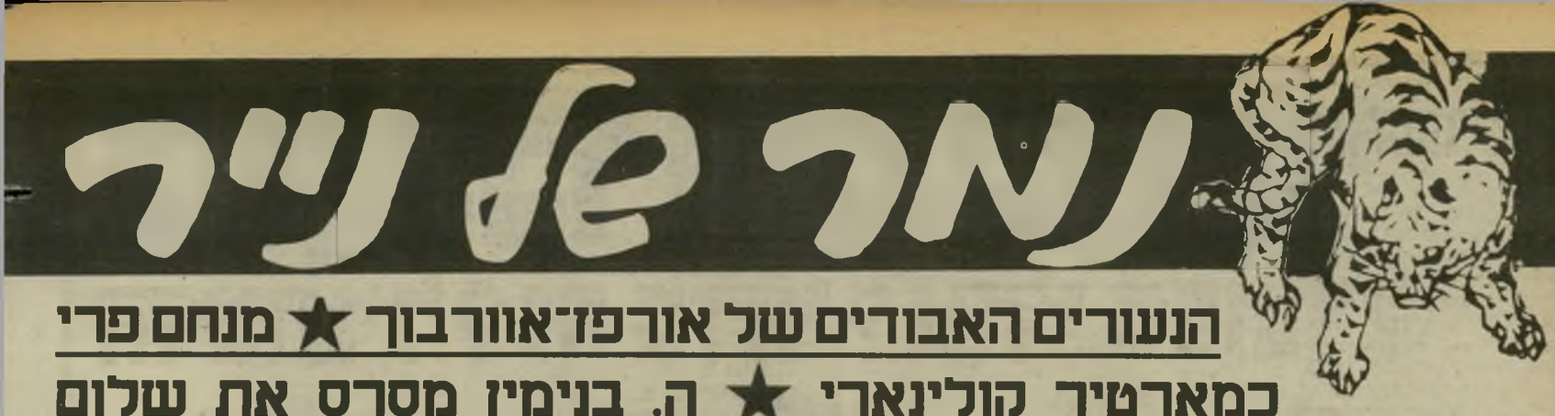

נמר של עיר

הנעורים האבודים של אורפז־אוורבוך ★ מנחם פרי כמארטיר קולינארי ★ ה. בנימין מסרס את שלום עליכם ★ קונצרט לכדורי מאגנום ★ הבשלות של אשר רייך

מקור

הזיות מיניות

המחבר **יצחק אורפז** הוא תופעה נדירה בסיפורת הישראלית. לפני כמה שנים החליט לשוב למקורותיו, וכצעד ראשון השיב לעצמו את שם ילדותו **אוירבוך**. אילו סופרים נוספים היו עושים כן, היה עולם הסיפרות והשירה הישראלי מכיל שמות כמו: **משה שמיר־קים־שמיר, נתן שטינמן־שחם, בנימין קמרשטיין־תמוז, יהודה פיפר־עמיחי, נתן זיידלבד־זך** ועוד כהנה וכהנה.

ברומן החדש שלו העלס(*) סותר אורפז, בנושאי כתיבתו, את שיבתו למקורות, כשהוא דבק בדור בני הטיפש־עשרה של שנות ה־80 בישראל של מילחמת־הלבנון.

אורפז, שהוא מן המוכשרים שבסופרי דורו, סופר שבפוטנציאל הכתיבתי שלו, עולה על **ירם קניוק, עמוס עוז וא.ב. יהושוע** — הוא גם בעל כושר־הריכוז הסיפורתי הנמוך ביותר. במילים אחרות, אילו יצחק אורפז היה עובר בספריו עריכה ראויה לשמה — שמו היה מתנוסס בראש רשימת מחברי הסיפורת הישראלית העכשווית.

אלא שאת כישרונו הסיפרותי הרב מכלה אורפז בכתיבה פיזיה, שאינה מביאה לכדי יצירה סיפורתית ראויה לשמה. למיגרעת זו של אורפז מצטרף ניסיונו השקוף והבולט להתעלם מגילו המתקדם. את התוצאה ניתן לגלות במינון גבוה למדי בהעלס.

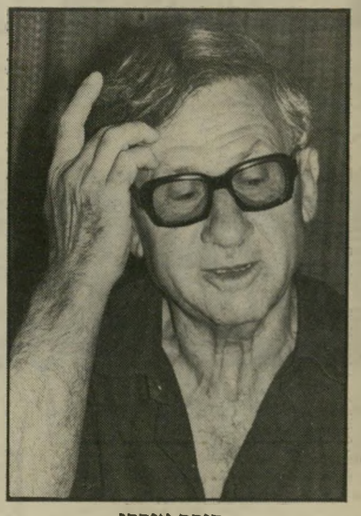

סופר אורפז
צמר־גפן בנחיריים

עלילת העלס מתרחשת בעיקרה בתל־אביב, בין אבן־גבירול, כיכר מילאנו והסביבה הקרובה. גיבורו מביא את הסיפור בגוף־ראשון, כשהוא חושף מעט מעולמם של חבריו, **עתליה, איזי אורנן**, ואחרים. רמותה של עתליה משמשת כמטריה תיאורית וסיפורתית לעיקר עלילת הרומן. הגיבור־המספר הוא על סף גיוסו לצבא, והעולם שהוא מתאר הוא עולם המעיד על אי־יכולתו של הסופר להתעלות מעל לגיל העלומים, שבו הוא משמר בפורמאלין את הזיותיו המיניות.

המיגבלה הבולטת ביותר בהעלס היא מיגבלת גילו של אורפז. השייך כסופר לדור תש"ח, דור שפעמי השיחרור־המיני של האשה לא הגיעו עדיו. התוצאה — גלריית הנשים בהעלס היא גלריה, שרק שוביניסט־גברי היה יכול לתארה, כך שהתוצאה היא בבחינת אבסורד־סיפורתי, שהרי המספר הוא בן טיפש־עשרה.

כבר בפרק הפתיחה מתאר המספר מפי **יהלי שעתליה היא כמו זאבה מיתולוגית, דדיים מלאים והיא מוכנה להיניק את כל העולם...** ועד מהרה מתוארים אותם דדים **כשהפטמות של עתליה מתחילות לטפטף ואני מלקק אותן...** ואז מגיעה השאלה: **מעניין אם השדיים של אמא מטפטפים לפעמים. כמו השדיים של עתליה...** ומול שדי עתליה מעמיד אורפז, באמצעות המספר, את הדימוי הפאלי הבנאלי של **האריבה של ריידינג**, ועד מהרה מתמלאת גברותו של המספר, המסביר באמצעות תיסכולי המחבר: **היא הניחה את הלחי שלה על הפין שלי והחליקה אותה בעדינות...**

אלא שמרכיב דחיית הנשים, מגיע לגילויו עד מהרה, הלחי שלה, קודם, **חשתי אותה כמו פימפיה...** עלילות המספר ועתליה, מגיעים לשיא נוסף, כאשר מפאת גילה המתקדם של עתליה, היא מסבירה לו **אני מרגישה כאילו ילדתי אותך, כאילו עדה מי השפיר על גופי ועל גופך...** והלאה, היא אומרת לו בקול שנשמע **יוצא ישר מן הרחם: אתה משהו מיוחד.**

בהעלס ישנה גם בשורה שאורפז נכשל למעשה בתיאורה. הבשורה היא, בלשון המחבר, יאושו של דור בני הטיפש־עשרה, או בניסוחו: **יאוש אמיתי — זה אולי הדבר שחסר לדור שלי.** בשורה המתמוססת לה בעמודי העלם וחבל, שהרי אילו היה אורפז מתמודד בכעיות דורו ועולמו, היה יוצר לעניות הדעת של כותב שורות אלה, יצירות־מופת.

כאמור, אורפז הוא בעל כישרון מעולה, ובלתי מנוצל, סופר בעל יכולת תיאורית מהמעולות שבסיפורת הישראלית, ולדוגמה, קטע שבו הוא ממצה יכולת זו: **אבא צייבט צמר־גפן, מגלגל על החוד של העט הבדורי ומנקה את האוזניים, כשהוא קודח לאט, ולפי מראה הגבות העולות, לא בלי הנאה. אמא צובטת מאותה סקעת, אבל בזמן אחר, ומנקה את הנחיריים העדינים שלה, זהיר־זהיר, בתנועה סיבובית, וכשהיא שולפת את הפתיל הוא ארוך כמו לולאה. לאן הוא מגיע, לכל הרוחות, בחשמה הקטן. כל זה, באצבעות היפות שלה...**

אם לחזור לשינאת־הנשים, שהיא אחד מאפייני סיפורת דור־הפלמ"ח, הרי שמרכיב זה בכתיבתו של אורפז, מגיע להמחשה לא רק בתיאורי גופות הנשים, אלא גם בסיטואציות מישניות, כמו: **אבל בית־השימוש היה סתום בטמטונים. עכברים מתים...** שינאה המגיעה לכדי ביטוי, כמעט בכל תיאור אפשרי.

השפלת האשה, תהא אשר תהא ברומן של אורפז, הולכת ונמשכת לאורך כל עמודי הרומן, וגם בתיאורים כמו: **אם אגרש אותה, או אכה אותה, היא תחזור, והיא תלקק אותי על הברכיים. היא כזאת. אין לה בושה. היא אוהבת עם כל הלב. היא לא נורמאלית. תן לה בעיטה בפרצוף ולא תתפטר ממנה...**

קטע השיא, במיכלול יחסי הגיבור־המספר ובין עתליה, הוא בפנייתו לעתליה: **איכפת לך שאקרא לך מאמי?** ומייד לאחר־מכן מובאת התייחסות אינפנטילית במיקצת, לפיצוץ ראשי־הערים בגדה־המערבית, כאשר המספר מספר: **הטרנזיסטור מלא בדיחות היום. קודם אשה צועדת על הים. ואחר־כך: ראש־העיריה חזר בלי רגליים וכל שכם עמדה על רגליה...**" בדיחה אווילית המאפילה, על הגיבור־המספר המסרב לשרת בלבנון ובשטחים, ושאר כוונותיו הטובות.

פרט נוסף הצורם במהלך העלם, הוא ניסיון ההצערה של אורפז־אוורבוך בתל־אביב של שנות ה־80. ניסיון הצערה עצמית, שעורך אורפז־אוורבוך, בעיקבות ספרו של **דויד אבידן** על מקומות הבילוי הליליים של תל־אביב, נכון לשנות ה־80.

במיסגרת המיני־אודיסיאה התל־אביבית של גיבור העלם, הוא מגיע **לפאסז' אבן־גבירול: חיפשתי את הסרדס הנטוש שם אבא ואמא יצרו אותי לצלילי הרקוויאם של ורדי. הסתובבתי בכניסות הסאסז'. שיפשפתי סנדלים על הבלטות...**

וכאשר הגיבור־המספר מתגייס לצבא, למרות היותו אח שכול, נמשכת לה האודיסיאה הזו של יצחק אורפז בעיקבות נעוריו. בכלא צבאי עובר הגיבור הזיה מינית שכמו נועדה לפענח, את כל קודמותיה, הזיה, או אמת הומוסכסואלית, שאותה מתאר אורפז: **הם תפסו לי את שתי הידיים והזדיידו אותי על הברכיים ירדעתי שאני ערום ושליכם הוא האיש שחדר לתוכי מאחור...**

העלם הוא ניסיון פאתטי של סופר מזדקן, רב־כישרון, וחסר עורך ראוי לשמו, ליטול את כתיבת עצמו, כניסיון לשימור העלומים שלו. ושוב, יצחק אורפז, הוא מהכישרוניים שבסופרי ישראל, המשולל לצערנו, אותו צופן יצירתי, שבאמצעותו עשוייה כתיבתו להיות בעלת־ערך, וזה מצב מצער.

כמו כן, שוררת בהעלם רוח של הונאה, שמאפיין אותה מישגה, הפותח את פרק 16: **רטנתי כל הדרך. זה היה נחמד. אמרתי מה שבולם ידעו — הסגנות ומחאות היו לנו צורה של בידור. מספרים על המיליארדר טד ויז.**

מחברי־מותחנים היוגינס
עימות מתוחכם

(*) יצחק אוורבוך־אורפז – *העלם; הספריה לעם; עם עובד 305; 256 עמודים (כריכה רכה).*

החוויה הישראלית

גאסטרונום סיפרותי כגיבור של „שבתרבות"

המישטרה לא באה לאסור את הפרופ' מנחם פרי שקרא את שירו של אורי צבי גרינברג „קפיצת הדרך" ב„שבתרבות בקאמרי. פרי היה מוכן לכך שהמישטרה תבוא ותפעל, מכיוון שלכאורה היתה כאן הפרה של חוק העונשין 1977, סעיף 173...

כך אמרה הידיעה בעיתון. אבל **פרופ' פרי** קרא את שירו של **אורי צבי גרינברג** כהבעת־דיעה וכתגובה לפרשת פסילת קטע העוסק באלוהים, במחזה משיח בהשראת נשיא־המדינה **חיים הרצוג.**

נטייה זו למארטירולוגיה של פרופ' פרי, שקרא שיר של אורי צבי גרינברג — הממשיל את אלוהים לגוי המשתכר מדם יהודים, שהוא גם אביו של **ישוע הנוצרי**, המצווה על בני עמו היהודי **ללקק את פי־הטבעת לסוסיו / באמצע העולם:...** — היא בבחינת קוריוז סיפורתי רב עניין.

היתלות מגוחכת זו של פרופ' פרי באילן הגבוה מדי (עבורו) של אורי צבי גרינברג, לא העמידה את עורך סימן קריאה בעמדה מכוברת של מגן־אמת על חופש־ההבעה בישראל.

אם פרופ' פרי היה קורא באותה שבתרבות את שירו של **יצחק לאור**, בגנות חובשי הכיפות הסרוגות של גוש־אמונים, שיר שפרי פירסמו בכתב־העת שלו סימן קריאה או את שירה של **יונה וולך** שפורסם בעיתון 77 על שזירת תפילין בשער עזוותה — היה במעשהו של פרופ' פרי, בחינת אומץ־לב אזרחי ראוי לשמו.

אלא שפרופ' פרי לא הבין (או שהבין ועשה את שעשה במתכוון), שאין לה ליצירה הסיפרותית והשירית הישראלית, נכון לעכשיו, להיתלות בנושא חופש־הביטוי, באילן כאורי צבי גרינברג. מה עוד, הרי ברור שלמיקרא שיר של אורי צבי גרינברג, איש לא יעז לעצור בישראל של הליכוד את פרופ' פרי.

אבל פרופ' פרי בתיחכומו, פירסם ברבים שבכוונתו לעבור את החוק, ולקרוא משירו של גרינברג, קרא את השיר, לא נעצר, ונראה מגוחך.

פרופ' פרי, שבאחרונה הפך גאסטרונום בעיתונות, בישל תבשיל עלוב, שהביא קלון על הסיפורת והשירה הישראליים. שפרי רואה עצמו כמגן כבודם.

אם פרופ' פרי רוצה באמת להפוך עצמו למארטיר מכובד, שיבוא לשבתרבות ויקרא את שיריהם של יצחק לאור ויונה וולך, תוך שהוא מודיע קודם לכן את דבר הקראתם למפקד מישטרת תל־אביב. ואז, אין לי ספק, שפרופ' פרי לא יהיה עוד פרופ' וגאסטרונום חובב — אלא גם מארטיר.

והשירה העברית, וחופש ההבעה העבריים — יגיעו לבאריקדות.

פרופסור־גאסטרונום פרי
תבשיל עלוב

שהסיפוק הכי גדול שלו היה לרדת לשוק ולהתמקח על מלפפון. אלא שכוונת המשורר, היתה כנראה להוראדז יוז ולא לטד יוז, שהוא מהחשובים שבמשוררי אנגליה כיום. מפתיע עוד יותר, ששגיאה זו עברה גם דרך המערכת הקפדנית של עם עובד, שהיא הקפדנית ביותר במו"לות הישראלית, וחבל.

מותחן

סולו

ג'ק היגינס מחבר הנשר נחת, מזלו של לוסיאנו וסופה קרבה(*) נחשב אחד ממחברי־המותחנים המעולים כיום. בימים אלה, ראה־אור מותחן נוסף מפרי־עטו בתרגום לעברית, תחת הכותרת סולו(**).

בסולו פורש היגינס את עולמו של **הברתי**, רוצח־שכיר יוצא־דופן. בפרק־הפתיחה, רוצח הכרתי את **מאקסוול ג'ייקוב בוהן**, מראשי יהדות בריטניה. בדרכו מזירת־הרצח פוגע הכרתי, בתאונת פגע וברח, בנערה רוכבת־אופניים, שאביה הוא **אסא מורגן**, קצין בריטי קרבי וחסר מצפון.

מות הבת, יוצר עימות מותח, מרתק, מתוחכם ומעולה בין שני הגברים.

הכרתי הוא למעשה הפסנתרן הנודע **מיקאלי**, מושא להערצה של שוחרי תרבות בכל רחבי־תבל. היגינס פורש בפני הקורא את סיפור־חייו יוצא־הדופן של מיקאלי, נכדו של לוחם־חרות יווני, פרופסור לאמנויות, שנמלט והתגייס ללגיון־הזרים הצרפתי, לחם במילחמת אלג'יר וזכה בעיטורי־גבורה — ושב לפסנתר ולקאריירה בינלאומית מרהיבה.

בינתיים פורץ מרד הקולונלים ביוון וסבו של מיקאלי נרצח, לא קודם שעונה, בידי אנשי כת הקולונלים. מיקאלי מתחיל במסע־נקמה פרטי, המתגלה עד מהרה בידי סוכן רוסי, שהוא פרקליט צרפתי. הסוכן משעבד את כוח־ההרג המיומן והמעולה של מיקאלי לרשות הריגול־הסובייטי, והוא הופך רוצח־שכיר של שירות זה, רוצח, שכמעט אי־אפשר לאתר אותו.

בנוסח שירותי־הביון הבריטיים המתוחכמים מובא אביה של הילדה המתה, קולונל אסא מורגן, קצין חיל־הצנחנים, הנמצא בתפקיד בבלפאסט. מורגן, שהביוגרפיה הלוחמת שלו היא: **ארץ־ישראל, שם טעם לראשונה את המנה הראשונה שלו בפעילות גרילה עירונית; טרור אורבאני היה הביניני אז. אחר כך סופח מורגן לגדוד הרובאים־של־אלפטר. כשזה נשלח לקוריאה. נפל בשבי הסינים. הצהובים החזיקו בו במשך שנה... בששב אסא מורגן הביתה, אחרי שנה בשבי, חיבר עבודת־מחקר שהתפרסמה בדפוס בשם "התפיסה החדשה של הלוחמה המהפכנית"...**

קולונל אסא מורגן היה האחד והיחיד, שהיה בכוחו ללכוד את מיקאלי, הרוצח המיומן, שהנגינה בפסנתר שימשה לו כביסוי וכשיריון בלתי ניתנים לפיצוח.

וכאן מתחילה מילחמת־מוחות מהממת בין אסא מורגן ובין מיקאלי, מילחמה שבה מתחלקים שניהם בחסדיה של **דוקטור קאתרין ריילי, אמריקאית. מרצה באחת האוניברסיטאות בקמברידג'...**

עימות זה, שכולו תושיה אישית, בלא תיחכומי ג'יימס בונד ואיזודיו, מתפתח עד מהרה לספר מרתק של הרפתקות, שגיבוריו אינם סופרמנים, אך לוחמים קשוחים באמת, עד לקרב הסיום.

בין הפתיחה לקרב־הסיום, מזומנת לקורא הרפתקה מרתקת, בז'אנר מותחנים החדש, שהוא סיפורת צרופה בפני עצמה.

מומלץ ביותר.

שירה

בקלפים גלויים

אין בשירה הישראלית קבצי־שירה רבים של משוררים בעלי־שם העשויים להפתיע. קובץ־שירה, שראה אור באחרונה והוא מפתיע, הוא קובץ שיריו של המשורר **אשר רייך** חפיסה חדשה(*).

בחפיסה חדשה מצוי דימוי־חוזר לאורכו של הקובץ כולו, דימוי של ניגודיות לשירה, דימוי

משורר רייך
מה מחביא הגורל בשרוול?

של משמעות־החיים בקלפים, דימוי קיים, שרייך העניק לו משמעויות אישיות חדשות.

רייך חושף קלפיו בחפיסה חדשה וגם את חפיסותיו הקודמות, כקלפן־שירתי, הוא חדל להסתיר את קלפיו השיריים. הוא מתאר את חייו, החל ממשוררים שהשפיעו עליו, דרך קפה הבוקר שלו ומצוקותיו, עד שהוא מגיע להחמישיה הפותחת: **והיזמים חזר גלוי בקלפים מסומנים בגוף המהמר / על כל קפת הנפש... אל הנסיך והנסיכה שובעים את יצועידהם... ועד ללשוב ביד טובה אחת אל הזיית המלוכה.**

רייך ממשיך במסעו בממלכת הקלפים, דרך הקלפנים של סוזן (**מה מחביא שם בשרוולו הגורל...**), דרך שלישיות ורביעיות (**ליד השולחן כמו ליד מיזבח...**) ואל חמשיות (**אליפז לוי, הראית את קלפי? / הקלף השפוי והקלף המשוגע...**) ואל שפת הקלפים שידעתי היא קשר / בינלאומי לא פחות משפת האהבה / פריסת המילים היפות מחפיסת הנפש...

כך ממשיכים שירי חפיסה חדשה, כסידרת וראיציות שיריות בנושא הקלפים, בעוד המיבנים השיריים, מבוססים על מערכות מיספור הקלפים של רייך.

במדורים הנוספים של חפיסה חדשה הולך רייך ומעמיק את עולמו השירי, את התבגרותו השירית, ואת שעשועי־הלשון, שהינם אחד ממאפינייה העיקריים של שירתו, כאשר בחלק מהשירים האחרים, נכרך לו עצב יהודי, שרבק בשירת רייך, בביקור שערך בגרמניה.

חפיסה חדשה של רייך, היא הרפתקה שיריית, שעל אוהבי השירה הישראלית לבוא ולטרוף את קלפיה.

(*) **אשר רייך – *חפיסה חדשה*; הוצאת עם עובד; 92 עמודים (כריכה רכה).**

ירחוני ספרות

אחד התהליכים המאפיינים את העשור החולף בסיפורת ובשירה הישראליים, הוא פירסומם של ירחוני־סיפרות, בפורמאט העולם הזה, ירחונים החסרים את היומרה לפרסם יצירות לנצח, ומעדיפים יוצרים בני־התקופה.

ראשון ירחוני־הסיפרות הללו הוא פרוזה בעריכת **יוסי קריים**, שחוברת 68–69(*) שלו נסקרת כאן.

בשער החוברת הנביא ירמיהו **למיכאל אנגלו**, כאשר במאמר המערכת מדווחים שיקולי המערכת לקוראים.

מדור של פרוזה מוקדש למותו של **ז'אן סול סארטר**, ראשית בסקירה מאת **ישעיהו בן־פורת**, בקטעים מתוך יומניו של סארטר, בתרגומו של בן־פורת.

בראיון עם **מינחם שדה** ממשיך ופותח שדה פתח לקורא הישראלי, אל עולמו יוצא־הדופן ואל חווייתו האנושית, שהיא שונה ונונקונפורמית. שדה פורש פכים מתוך חייו, אמונותיו וסלידותיו מהמערכות החברתיות הסובבות אותו.

עניין רב במיוחד יש בקטעים שמביא שדה מחייו, בצד השקפות־עולמו, ובזוו לעולם הסיפרותי בישראל, תוך שהוא אומר את משמעויות נצח התרבות לעומתו.

אחרי הראיון עם שדה שיר של **סטיפן צווייג** בתרגומו של **מרדכי אבי־שאול** (**רחזקים זה לזה כחיות / מתפלצים אנחנו באפלה...**).

מדור מצולם של פרוזה מוקדש לתערוכה שהתקיימה במהלך הפסטיבל לתיאטרון ישראלי אחר בעכו, ובמדור זה רפרודוקציות של עבודות שהוצגו באותה תערוכה.

פרק מתוך רומאן מאת **נורית זרחי**, מעניק לקורא חוויה גרוויית סיפרותית נדירה למרי של סופרת, שזכתה משום מה למוניטין כמחברת לילדים בלבד.

אוריאל זוהר סוקר בעל צ'כוב של פיטר ברוק אירוע תיאטרוני מרתק שנערך בניכר, אירוע שמתוך רשימתו של זוהר, ניתן להגיע למסקנות מעציבות למדי, על מצבו של התיאטרון הישראלי, שחדל להפרות את כל העוסקים בו. רשימה נוספת של אוריאל זוהר אורסון וולס בא אל הסינמטק הפאריסאי, מביאה מיסמך מרתק, שהוא פס־קול מפגישת קולנוענים צעירים עם הבימאי האמריקאי הוותיק.

(*) **פרוזה 68–69; עורך יוסי קריים; הוצאת פרוזה; 94 עמודים.**

חנות הסידקית של הורושובסקי

מי מריבה

פרופסורים מסוגים שונים מצויים בין כותלי הקמפוס של אוניברסיטת תל־אביב. רובם סיימו לימודיהם הרגילים, פירסמו עבודות דוקטוראט והפכו דוקטורים מן המניין, עד שקודמו והועלו לעמדת פרופסור מן־המניין.

בין אותם פרופסורים מצוי פרופסור אחד, שאיש לא ראה את עבודת הדוקטוראט שלו. זהו פרופסור **בנימין הורושובסקי**, המכנה עצמו גם בכינוי־העט ה. **בנימין** ו**בי דניאל**.

באחרונה פירסם פרופ' בנימין הורושובסקי, תרגום פרי־עטו לטוביה החולב של שלום עליכם, תחת השם טביה החלבן (בהוצאת הקיבוץ המאוחד + סימן קריאה). תרגום הראוי מן־הסתם לפרס־לאומי על שיבושי־התרגום המרובים שבו.

הורות למיכתב מטעם אחד הפרופסורים באוניברסיטה העברית בירושלים, החפץ בעילום שמו, מובא מיקבץ משגיאות התרגום של פרופ' הורושובסקי, שגיאות המעמידות בספקרב את מעמדו האקדמי:

1. **שקראב הערט שוין שקראבעריקער ניט וועלן כך כותב שלום עליכם, ופירושו: נעל בלה כבר לא תתבלה יותר. הורושובסקי תירגם זאת בנוסח: המצורע כבר לא יצטרע...**
2. **געעפנט א באקליינע קלייט בלשון שלום עליכם, פירושו: חנות מכולת. הורושובסקי מתרגם זאת: פתחנו חנות למידקית (או במילים אחרות, נתחלפה לו הבאקאליינע — מכולת — בגאלאנטעריה — סידקית).**

סופר שלום עליכם
נעל בלה כבר לא תתבלה

3. **אחת מהסיטואציות בסיפרו של שלום עליכם, היא הסיטואציה שבה טוביה החולב מחפש את סוסו — שנגרמה לו כי נגנב ממנו. טוביה מוצא את הסוס באורוותו של הגביר, כאשר הסוס מתמכר לטחינת שיבולת־שועל. טוחן אותה בדיבוקות וברוב תנאה, כמלוא הקיטור, או בכל הכוח. ביידיש כתב זאת שלום עליכם: ריבבט דעם האבער געשמאק, אויף וואס די וועלט שטייט... ובגירסת הורושובסקי: טוחן את שיבולת־השועל בטעם על מה שהעולם עומד...**
4. **בסיום הפרק הזכייה הגדולה, כותב שלום עליכם א ייד א סאדך, והורושובסקי הופך זאת בעיברית שלו ליהודי פרחת, ומתעלם מכך, שפארך משמעו באיידיש גזזת אותה מחלת־עור על הקרקפת, שבהשאלה הפכה ציון לחדל אישים.**

אותו פרופסור שהביא לנמר של נייר קומץ דוגמות מהתרגום המסורס של פרופ' בנימין הורושובסקי, הביא זאת בשל פחדו מעוצמתו האקדמית של פרופ' הורושובסקי, העשוי לנקום, במעמד־האקדמי של אותו פרופסור ירושלמי.

פרט אחד ולא ברור: מדוע תומלץ תרגום מסורס זה של שלום עליכם לעברית, בידי מישרד־החינוך־והתרבות, שאף רכש עותקים רבים ממנו לחלוקה בבתי־הספר.

עיתון 77

פורמאט דומה לפרוזה גם לעתון 77 שבעריכת **יעקוב בסר**, שגיליון 50–49(*), ראה אור באחרונה.

תחת הכותרת מיפגש גולים מובא פרק מתוך רומן של **שימעון בלס**, שמאז המעברה לא הרשים למדי בסיפורת הישראלית. שלושה שירי צפון של העיתונאי־מחרז **משה דור** (**מדוע, משורר, אינך שר?...**) וחרוזים של עסקן המערך **גד יעקובי** (**סייב אוקלוק טי בביסר גריסונור...**) חושפים את הבטן־הרכה של ירחוני־הסיפרות העכשוויים.

רשימה מעניינת היא רשימתו של **אמנון**

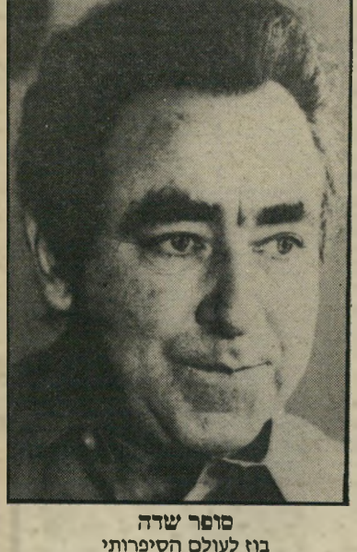

סופר שדה
בוז לעולם הסיפרותי

זיקונט קולאהס 'כאסאח' ומידת־האמצע. כזה הוא שירו של **יגאל בן־אריה** היפופוטם. בעוד שתרגומי שירי **סאול צלאן** בידי המלחין **בנציון אורגד** ומסתו על **צלאן** — רחוקים מלכבד את נייר חדרה המעולה עליו מודפסת החוברת.

המדור המוקדש לסאטיריקן הגרמני **קורט טוכולסקי** והתכתבותו עם **ארנולד צווייג**, מרתקים. רחוקה מלרתק ההערכות של **חנה יעזז** במסתה על הפואמות של **אבא קובנר**, וכך גם שיחת החודש עם **איתמר יעוז־קסט**, המציגה פרופיל סיפרותי, שאינו ראוי לראיון. לעומת זאת, רשימתו של **בנימין בית הלחמי** חרש להתגרד בו: על הגאולה המיידית והעכשווית בישראל היא הפתעה מרגשת ומהנה.

(*) ***עיתון 77**; גיליון 50–49; עורך יעקב בסר; הוצאת עיתון 77; 75 עמודים.*

מאת בן עומר

משפט

אי־הבנה

הגבר משך את הילדה לפרדס, מתוך הנחה כי היא פרוצה.

שתי האחיות הלכו יחדיו הביתה מסביון לקיראון בבוקר אביבי ב־11 בפברואר השנה והתבשמו מריח הפרדסים. הגדולה בת 14 והקטנה בת 10. כאשר עברו מרחק ניכר, הציץ לפתע לעברן גבר צעיר מהפרדס, הוא התקרב אליהן והחל מושך בידה של הגדולה במטרה להכניסה לפרדס.

האחות הקטנה לא איבדה את עשתונותיה. היא החלה צועקת ורצה לעבר הכביש, כדי לעכב מכונית. ואמנם, נהג, שראה את מצוקתה, עצר את מכוניתו ועזר לה לחלץ את אחותה. הוא גם לקח את השתיים למישטרת מסובין.

על פי תאורן של הנערות מיהרו השוטרים ועצרו כמה פועלים שעבדו בפרדס. הילדות זיהו את מוחמד שאהין, כאיש שתקף את האחות הגדולה. אחרי חקירה קצרה הודה שאהין (19), כי אמנם משך את הנערה לפרדס, אולם הוא הסביר לשוטרים, כי חשב שהיא זונה העובדת בפרדסים בסביבה, ועל כן משך אותה אליו.

חתימה מתורגמת. מוחמד הוא צעיר שחרחר ומתולתל מחברון, שאיננו דובר אפילו מילה אחת עברית. בית־המישפט החליט למנות לו סניגור, השבוע, כאשר ביקשה התובעת מהשופט לעצור את שאהין עד תום ההליכים, התנגד לכך הסניגור ששי גז.

כתב־האישום מאשים את שאהין בניסיון לאנוס את הקטינה, ומסתמך בעצם על הודאתו של הנאשם ועל זיהויה של הנערה. אולם הסניגור טען כי ייתכן שיהיה מישפט־זוטא שבו ינסה לפסול את ההודאה, מהסיבה ששאהין אינו מבין עברית ובכל זאת נחקר בעברית וחתם על מיסמך שתורגם לו על־ידי שוטר.

השופט החליט כי בשלב זה אין מקום לטעון נגד קבילות ההודאה, ועצר את הנאשם לפחות עד לסיום עדותה של המתלוננת.

מיזמוז יקר

„לא להיטפל לבחורות, שאינן רוצות להתחיל רק עם אלה שמסכימות!"

למזלו הרע של מנחם שרביט עבו סיור מישטרתי על שפת־הים, קצו לפני חצות, והשוטרים היו סקרנים

תובעת אחיטוב
שלושה חברים מאשדוד

לדעת מה עושה שם שרביט בחברת עוד צעיר ונערה. אז סיפרה הצעירה לשוטרים, כי השניים הזמינו אותה לרדת לשפת־הים, ושם עשה בה שרביט מעשים־מגונים, הוא נגע בחזה וליטף אותה בכוח.

המיקרה קרה בשנת 1977, בינתיים נישאה המתלוננת, וכאשר העידה בבית־המישפט לא ניכרו בה סימנים של פגיעה נפשית או טינה לנאשם. שרביט לא מינה עורך־דין וטען לעצמו. המישפט נמשך זמן כה רב, מפני שהיו קשיים רבים באיתור העדים, והנאשם, שאין לו כתובת־מגורים קבועה. „ולמרות זה לא הסתבך מעולם בעבירות ואין לו עבר פלילי," העיר השופט, „זה לזכותו."

ללמד לקח. התובעת ניסתה לעשות את מלאכתה כתובעת וסניגורית גם יחד. היא הציגה לפני בית־המישפט את חומרת המעשה, ואת התעקשותו של שרביט על חפותו, אשר גרמה להתארכות המישפט. לעומת זאת, ציינה את משך הזמן שעבר מאז המיקרה ועד למתן גזר־הדין, ואת עברו הנקי של הנאשם.

שרביט קם על רגליו וסיפר לשופט על ילדותו העגומה. על כך שהתייתם בגיל 10 מאמו, ומאז נזרק לרחוב וחי חיי נוודות וסבל. הוא הדגיש את עברו הנקי וכי זוהי הפעם הראשונה בה נתקל בבית־המישפט, ואמר כי הדבר בייש אותו.

„זה ילמד אותך לקח לא להיטפל לבחורות שאינן רוצות, תתחיל רק עם אלה שמסכימות." הסביר לו השופט, וגזר את דינו: מאחר שהיה זה מעשה שטות של צעירים, ובגלל הזמן הרב שעבר, סבורני שיהיה זה בלתי חינוכי לשלוח למאסר. אני דן אותו לתשעה חדשים מאסר על־תנאי וקנס 500 שקל.

להיטיב את המצב הכלכלי

הם החליטו להתעשר מסריצות, ונתפסו

שלושת החברים ישבו בבית־קפה באשדוד ושוחחו על הקשיים הכלכליים. לכל אחד היתה סיבה דוחקת לבקש לעצמו כסף נוסף, ואז עלה הרעיון לנסוע לתל־אביב ולעשות כמה פריצות. השלושה עלו על אוטובוס. נסעו לתחנה־המרכזית בתל־אביב, קנו ג'בקה ומברג ובכך היו מוכנים למיקצועם החדש.

הם החליטו לנסוע לרמת־אביב ושם עברו מדירה לדירה. אולם לרוע־מזלם מצאו רק באחת הדירות תכשיטים. שכנה שהבחינה בהם הבריחה אותם והם עברו לשיכון למ"ד. כאשר נתפסו על חם בידי המישטרה, לא הכחישו השלושה את המעשה. כל אחד סיפר למישטרה על מצוקתו הכלכלית, הם החזירו את התכשיטים ויצאו עם המישטרה, כדי לשחזר את יום העבודה שלהם.

לממן את ההפלה. בעיקבות הודאתם והרכוש שנתפס בידיהם הוגש כתב־אישום נגד השלושה על־ידי התובעת נורית אחיטוב. היא גם ביקשה את מעצרם עד תום ההליכים. הסניגור דן מור לא התנגד למעצרו של דניאל וקנין, שעשה את הפריצה בפועל, מפני שהוא שהוא כבר ישב במאסר על עבירות רכוש, ולא היתה כל תיקווה שבית־המישפט ישחרר אותו.

אולם הסניגור ביקש לשחרר ממעצר את חברו של וקנין, זאב רשתי ששמר בחוץ. „כיצד נפל הוא ברשת?" שאל השופט דויד ולך, והסניגור הסביר כי חברתו של רשתי היתה בהריון, וכי הוא היה זקוק לכסף במהירות, כדי לממן את ההפלה. הוא בחור כמעט ללא עבר פלילי, העובד למחייתו במטע תמרים בערבה, והיה בדרכו לחציבה, כאשר התפתה לעבור את העבירות.

„אין זה סוד כי פריצות הפכו מכת־מדינה, וכי אין אדם יכול להיות בטוח כאשר הוא עוזב את דירתו לכמה דקות, כי 'מצאנה שלמה'... אולם כל פריצה ונסיבותיה, וכאשר מדובר בפריצה בודדת, יתכן שאין מקום למעצר עד תום ההליכים. אולם כאשר אדם הולך עם חבורת פורצים מדירה לדירה, ופורץ כדי להיטיב את מצבו הכספי, הוא מהווה סכנה לציבור הרחב ויש לעצרו עד תום ההליכים," קבע השופט.

אשתו של ג'יימס בונד

האם יש אשה לג'יימס בונד?
האם הוא נטש אותה לאנחות?
מה היא אומרת עליו ועל חייהם?
האם שרות־הביטחון מחפה עליו?

כך **הוא** נראה בסרטים, אקדח שלוף בידו האחת ויפהפיה חבוקה בזרועו השניה. מרחף מחללית לצוללת, נאבק בסכנות וזוכה ביפהפיות. ג'יימס בונד האגדי, המעורר קינאה בליבם של גברים ותשוקה בלב נשים. אבל האם מישהו שמע פעם על אשתו? אשתו החוקית, המגדלת את ילדיו, מצפה למיכתביו ודואגת לו בלילות הבדידות?

רחל סוכר היא אשתו של ג'יימס בונד ישראלי. בעלה, אריה סוכר, עבר, לדבריה, במשך שנים רבות בשירות־הביטחון של המדינה, וכעת נעלם ואיננו.

סיפורה של רחל מתחיל בחיפה, ב־1950. בעיר־הגמל הקטנה היתה רחל אחת הצעירות היפות. אריה, עולה חדש מהולנד, אשר עבר את זוועות השואה ונותר בודד, התאהב בה מייד. הוא היה צעיר גבה־קומה ונאה מאוד. במיקצועו היה אלחוטאי, ועבד על אוניות. כבר אז נמשך אל המיסתורין, אל ההרפתקה ואל הבלתי ידוע. הוא אהב את הים ואת ההפלגות הממושכות באוניות־משא.

כך נפגשו ונפרדו, עד שבשנת 1952, בהיותו בארצות־הברית, שלח לה אריה מיכתב־אהבה לוהט וביקש את ידה. בפברואר 1952 נישאו בחיפה.

„תראי, שכחתי. לפני שבוע היה יום הנישואין ה־32 שלנו," אמרה רחל השבוע בקול תמה. „הייתי כל־כך יפה בחתונה, שהצלם שם את התמונה בחלון־הראווה שלו חודשים ארוכים," היא אומרת ועיניה נוצצות.

נסיעה למקום אחר

כ אשר נישאו, היתה רחל פקידה בדואר, ורצתה להמשיך לעבוד. אבל אריה התנגד: „למה לך לעבוד? יותר טוב שתשבי בבית ותמיד שתהיי פנויה לנסוע איתי באוניה, לא תצטרכי לבקש חופש ולא תהיי תלויה באיש." באותה תקופה היתה משכורתו של ימאי בצים משכורת נאה מאוד. חלקה היה במטבע־חוץ, והחיים היו קלים.

בשנים הראשונות הצטרפה רחל לנסיעות רבות. לא היו ילדים, הכסף לא חסר והכל היה נפלא. אולם בשנת 1957 נולדה הבת הראשונה. אחריה נולדו עוד בת ובן. הנסיעות כבר היו הרבה יותר קשות, חייה של רחל התרכזו בגידול הילדים. הלילות הבודדים התארכו עד אין קץ, והיא רצתה שבעלה ירד מהאוניה ויהיה כמו כל גבר אחר בשכונה. שיעזור לה בימים קשים וילך איתה לקרט בערב.

רחל התחילה לנדנד. היא סיפרה לו על קורסים שונים שיוכל לקחת, כדי להסב את מיקצועו למיקצוע יבשתי, אבל הוא התעקש. „תראי כמה הם מרוויחים וכמה אני מרוויח," אמר לה. הוא עבר לעבוד על קווים קצרים יותר, היה בא לעיתים יותר קרובות הביתה, ורחל נרגעה.

בשנת 1967 הפתיע אריה את אשתו. הוא אמר לה כי מצא עבודה מצויינת, שאיננה כרוכה בימאות, וכי כל המישפחה תיסע איתו לאוגנדה. הוא קיבל חופשה מצים, נסע לתל־אביב ואמר לרחל, כי הוא עובר קורס של שמונה חדשים, שבסיומו ייסעו למקום עבודתו החדש.

כאשר הסתיימה ההשתלמות, הגיע הבעל יום אחד הביתה, ואמר לרחל כי לצערו, לא תוכל המישפחה לנסוע אתו. „בעצם אינני נוסע לאוגנדה," אמר לאשה הנרהמת. „אני נוסע למקום אחר, ואני לא יכול לגלות לך לאן. אתם לא יכולים לבוא איתי כי אני עובר במישרד־הביטחון."

„את רצית שארד מהים," אמר לאשתו, „הנה ירדתי, יש לי משכורת נהדרת, יותר יפה מאשר בצ"ים, ויש לי חוזה לחמש שנים."

כדי להפיס את דעתה סיפר על הדברים הטובים שצופן העתיד. במשכורת הגדולה שיקבל יוכלו להחליף בקרוב דירה, ולעבור לדירה בת ארבעה חדרים. הוא יחזור הביתה כל חצי שנה, ומייד בחופשתו הראשונה יקנו ריהוט חדש.

זכרונות מפאריס

ב סוף שנת 1968 לקח אריה מיזוודה ועזב את הבית. חברה מירושלים טילפנה לה יום אחד ואמרה: „תראי כמה מוזר, ראיתי אתמול את אריה מטייל בירושלים. הוא היה לבוש כמו תייר והיתה לו מצלמה על הכתף, מה זה הדבר הזה?" לרחל לא היתה תשובה. בעלה הפך לנגד עיניה לאיש־מיסתורין. הוא לא סיפר לה מאומה על עבודתו, והיא חששה לשאול.

האוריגינל תמיד מהודר, אקדח בידו האחת ונשים יפהפיות מתרפקות עליו. בסרטים לא הראו מעולם את אשתו

כאשר עמד להעלם לתקופה ארוכה, הכיר לה אדם בשם נחמיה, ואמר לה כי זהו איש־הקשר שלהם בארץ. אם יהיה לה צורך במשהו תפנה אליו והוא יטפל בה. אריה סיכם עוד קודם לכן עם רחל מה הסכום שלו תזדקק מדי חודש להוצאות הבית והילדים, וסכום זה היה מגיע לחשבון הבנק שלה מדי חודש. שאר הכסף מן המשכורת הגדולה נותר בידיו של אריה. הוא נשק לה, לקח מיזוודה אחת ואמר לה, כי יחזור בעוד חצי שנה.

המיכתבים שהגיעו ממנו היו מבויילים בבול ישראלי, אבל הם היו שיטחיים וחסרי פרטים. כאשר עבר זמן מה ומיכתב לא הגיע, היתה רחל מטלפנת לאיש־הקשר ומתעניינת. כאשר קרב מועד החופשה הראשונה של אריה, טילפנה האשה אל נחמיה ושאלה אותו מתי יחזור בעלה. איש־הקשר בירר את הדבר ושאל: „את יכולה לנסוע לפאריס בעוד יומיים? נסדר לך נסיעה לשם."

„ישבתי במיטבה, המומה, ולא ידעתי מה לעשות. היו לי שני ילדים קטנים ותינוק, ולא ידעתי איך אוכל לנסוע ולהשאיר אותם," נזכרת רחל. „אבל בעוד אני יושבת, נכנסה שכנה וכאשר שמעה, אמרה לי, ‚אני אקח את הבנות.' מישהו אחר לקח את התינוק, ואני התקשרתי והודעתי שאני יכולה לנסוע."

ערב הנסיעה הגיעה רחל לתל־אביב. איש־הקשר חיכה לה, לקח אותה לדירה קטנה בחלק ישן של העיר, שם לגה. בבוקר הביא אותה לנמל־התעופה והיא טסה לפאריס. אריה חיכה לה שם.

„לא גרנו במלון. אריה אמר שבדירה יהיה לנו יותר נוח, אז גרנו בדירת חדר. לא היה איכפת לי. רוב הזמן אריה היה איתי, אבל לפעמים, הוא היה צריך ללכת. רציתי להתקשר לקרובים שלי בפאריס, אבל אמרו לי שאסור." בתום הטיול נסעו יחד להולנד, ארץ מולדתו של אריה ובילו גם שם כמה ימים. זכר הימים הספורים האלה העניק לרחל את הכוח לשאת את חצי השנה הבאה.

המיכתבים המשיכו להגיע טיפין טיפין, וכאשר הגיע אריה סוף סוף הביתה לחופשה, סידרו לו ממקום עבודתו לנסוע עם המישפחה לשארם־אל־שייך. „הוא הביא מתנות, יציאת מצריים" נזכרת רחל. לילדים הביא בגדים וצעצועים. ולרחל תכשיטים ובגדים. זו היתה החופשה האחרונה שהמישפחה בילתה יחדיו.

כאשר בא לחופשתו הבאה, בשנת 1972, נזכרה רחל כי מתקרב מועד סיום החוזה שלו. כאשר ניסתה לדבר איתו על כך, חשה קרירות מצידו. „זה יותר גרוע מעבודה על אוניה," אמרה לו.

מיכתב פרידה

חייה של רחל בשנים הללו היו קשים. סכום הכסף שקיבלה בשנת 1968 הלך ונשחק. הדירה לא הוחלפה לדירה גדולה יותר, והרהיטים שבה התיישנו. כאשר נזקקה רחל לניתוח, התקשרה בפאניקה אל איש הקשר: „תדאג שאריה יגיע מייד, כי לא יהיה מי שיישאר עם הילדים," אמרה לו. „נראה," ענה האיש בספקנות. את הניתוח עברה רחל כשאיש לא נמצא לידה. הילדים נותרו לבד ובדידותה אכלה בה בכל פה.

גם אנשי־הקשר התחלפו עם השנים. אחדים מהם היו אדיבים וסבלנים, ואחרים היו קצרי־רוח ובוטים.

בשנת 1973 הגיע מיכתב. אריה כתב לרחל כי הוא לא יחזור יותר. הוא לא נימק ולא הסביר את דבריו. באותה שנה היה אמור לסיים את החוזה. היא ניסתה להגריל את סכום הקיצבה שלה והדבר היה קשה מאוד. „הם היו מעלים לי את הסכום טיפין טיפין. אבל הילדים גדלו והלכו לבית־ספר תיכון; הייתי צריכה בגדים בשבילם וספרים, וזה היה קשה מאוד מהסכום הקטן שקיבלתי." כאשר טילפנה יום אחד וביקשה להגדיל את משכורתה, צעק עליה איש־הקשר והעליב אותה. רחל נזעקה וענתה לו בלשונו. שיחה זו הוקלטה על־ידי איש־הקשר והוא השמיע אותה לבעלה „שיידע איזו אשה יש לו."

במקום לסיים את החוזה, נודע לרחל, כי בעלה חידש אותו לחמש שנים נוספות. ואז באה הצעה מאריה: „קחי את כל הרכוש בארץ, קחי את הילדים ואת המשכורת שאת מקבלת, ותני לי גט."

„למה שאתן לו גט בתנאים האלה?" היא אומרת. רחל סרבה לתת לו גט. היא למדה מיקצוע והחלה עובדת כמורה למלאכת־יד, להשלים לפחות במשהו את המשכורת הדלה.

אריה לא בא מאז יותר הביתה. כאשר הגיע ארצה היה מתקשר לילדים ולוקח אותם לטיולים. „פגשתי אותו פעם אחת בכרמל. הוא טייל עם הבנות ואני עברתי שם. ראיתי שהוא לבוש ז'אקט יקר מטוויד. אמרתי לו שלום והלכתי," מספרת רחל.

בשנת 1979 הגיש אריה תביעת גירושין ברבנות. הוא פנה לרבנים ואמר כי הוא מבקש גט. רחל אמרה כי היא מבקשת שלום־בית. הרבנים סירבו לאשר לו את מבוקשו. הכסף המשיך להגיע כל חודש לבנק, אבל המיכתבים נפסקו וגם שיחות־הטלפון. בשנת 1981 הגיע לביתה איש־הקשר ואמר לה כי אריה עזב את עבודתו ואת הארץ.

„אני לא מאמינה. איש כזה, שעסק בעבודה סודית ויודע כל־כך הרבה דברים, מי יתן לו לעזוב את השירות ואת הארץ?" אומרת רחל. מאז שהגיע הבן לגיל צבא, ירד הסכום שקיבלה רחל ל־170 דולר לחודש. „איך אפשר לפרנס מזה שלושה ילדים?" שואלת רחל. היא החלה להילחם.

איש ללא כתובת

עורכת־הדין רחל בורנשטיין הגישה תביעה בשם רחל לבית־המישפט בחיפה, וביקשה פסק־דין הצהרתי כי חצי מכל רכושו של בעלה שייך לה. היא ביקשה חצי מהפיצויים המגיעים לו מחברת צים, חצי מסכום הפיצויים שקיבל ממישרד ראש־הממשלה, כאשר עזב את עבודתו בשנת 1981, ומחצית מכל רכוש שיש לו על שמו. מכיוון שאריה לא התגונן ולא הגיע למישפט, ניתן פסק־דין כמבוקש.

אלא שפסק־הדין נותר כאבן שאין לה הופכין. כאשר אין כתובת ואין מידע על מיקומם של הכספים של הבעל, אין כל דרך לאכוף את פסק־הדין. ובידיה של רחל נותרה פיסת־נייר.

רחל פנתה לעורך־הדין של הבעל, יחזקאל ביניש בירושלים, וניסתה לברר דרכו היכן נמצא בעלה והיכן נמצא רכושו. אך אפילו עורך־הדין של אריה לא יכול היה לומר היכן הוא נמצא. „הוא נמצא איפה שהוא בחוץ־לארץ. אני לא יודע היכן. הוא מטלפן אלי לפעמים ונותן לי הוראות, ולפעמים אני פוגש אותו בשדה־התעופה בחוץ־לארץ, אבל אינני יודע מה כתובתו," הצהיר ביניש, גם באוזני האשה וגם באוזני העולם הזה.

ביאושה פנתה רחל למישרד ראש־הממשלה וביקשה לדעת היכן נמצא בעלה. הסמנכ"ל לענייני עובדים, חביב כהנא, ענה לה כי אדם בשם אריה סובך אינו עובד במישרה ממשלתית ולא עבד במישרה כזו. כאשר התעקשה רחל וכתבה מיכתב נוסף, נענתה על־ידי המזכיר הצבאי של ראש־הממשלה, אל"מ עזריאל נבו, כי בעלה הפסיק את עבודתו במישרד ראש־הממשלה ב־26 ביולי 1981, וכי מאז אין להם כל קשר איתו.

רחל בטוחה ביטחון מלא, כי בגלל עבודתו הרגישה של בעלה, מחפים עליו מישרדי הממשלה, ומגינים עליו מפניה. „למדינה יש דברים יותר חשובים לעשות מאשר להסתיר אדם מחביעת מזונות של אשתו," אמר אל"מ נבו להעולם הזה.

החודש לא נכנסו גם 170 הדולארים לחשבון הבנק של רחל.

אשתו של ג'יימס בונד הישראלי הזדקנה בודדה ועצובה. מעניין, האם ג'יימס בונד הישראלי עדיין צעיר, זוהר ומוקף יפהפיות?

אילנה אלון ■

החוקית. האם יש אשה המגדלת את ילדיו! דואגת לבדה לכל צרכיה ורואה את בעלה רק אחת לחצי שנה? מה הם חיי אשה כזו? כיצד היא מתמודדת?

המהדורה הישראלית (בתמונה עם בתו) כשהם יורדים מכבש האניה

אריה סובך

בתקופה שבה שירת עדיין בצים, כאלחוטאי אניות. גם אז היה בא לחופשות רק לעיתים רחוקות. אך לאחר שעבר לשירות נעשו ביקוריו בבית מרוחקים.

דרכי־חיים

סיכוני המקצוע

הסניגור פתח את תיק־החקירה, וגילה בתוכו חשיש

„ברגע הראשון לא הבנתי," סיפר עורך־הדין המוזעזע, „פתחתי את תיק־העדויות שקבלתי באותו רגע בחזרה מהנאשם, ובין המיסמכים ראיתי חבילה קטנה של חומר חום. שאלתי ,מה זה?' ובטרם הספקתי לזוז, חטף ממני הנאשם את החבילה, דחף אותה לכיסו ואמר לי: שש.....ש....."

רק אז הבין עורך־הדין כי הנאשם, שאותו הוא מייצג, הסתיר בין דפי תיק־החקירה את הסם. מכיוון שהדבר קרה בבית־המעצר, יכול היה עורך־הדין רק לברך את מזלו, שאיש מהסוהרים לא ראה את התנועה החטופה שעשה הנאשם.

אילו מצאו את החשיש בכיסו של הנאשם, היה עורך־הדין מוצא את עצמו במצב מאוד בלתי־נעים. „הייתי יכול לראות את שמי בכותרות העיתונים: עורך־הדין פלוני, חשוד כי הגניב סם מסוכן לבית־המעצר. תארי לך, איך הייתי נראה," אמר כשקולו עדיין מלא חרדה.

שופטים בפרדס

בית־המישפט ביקר במקום הרצח, והסתיע את הזונות העוברות במקום

שעות־הצהריים הן שעות־העבודה הלוהטות לזונות, העוברות בפרדסים שליד יבנה. שיירת המכוניות שהגיעה למקום לא הפתיעה את הנערות שניצבו בצידי הפרדסים. אבל ניידת המישטרה והג'יפ המוכר, גירשו את הבחורות מהמקום. הן הופתעו מאוד לראות כי השוטרים לא התעניינו בהן.

מתוך המכונית יצאו שלושת שופטי בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, אב בית־הדין, השופט אורי שטרוזמן, וחבריו השופטים, מאיר צבי הכהן וחיים ארד. איתם היו התובעת רחל גודשמיט, הסניגור צבי הר־ניב והנאשם יעקב קטרי. כל הכבודה באה כדי לראות את המקום בו נרצחה, לפני כשנה, הזונה רוזה וקנין.

קטרי נאשם ברציחתה, ובית־המישפט נתבקש לבוא למקום, כדי לראות במו עיניו את מקום הרצח. בפני הנהגים של כבישי הדרום, ידועה הסביבה כ„בית־הזונות של הדרום". בכל פרדס ניצבות בחורות ומחכות לנהגים להוטים, ולא מעטים הם העוצרים ועושים הפסקה קלה בפרדסים.

השופטים הנכבדים נראו מאוד יוצאי־דופן בפרדסי הפריצות של הדרום.

רומיאו ויוליה בתל־אביב

הוא טיפס על צינור, כדי לגנוב את לב הבת

קולה של האשה שעל קו הטלפון היה היסטרי: „תבואו מהר," התחננה, „יש אצלי פורץ בבית, בחדר השני. יש לו אולר, והוא איים עלי שידקור אותי." השוטרת במוקד־המישטרה בתל־אביב, אשר קיבלה את השיחה, מיהרה להרגיע את האשה המבוהלת. ניידת־סיור נשלחה לכתובת שמסרה האשה.

כשהגיעו השוטרים לדירה בקומה השלישית ברחוב השקט שליד כיכר מלכי־ישראל, התברר להם כי הפורץ נמלט דרך חלון הדירה. אולם החוקרים לא היו מודאגים: בעלת־הבית סיפרה להם כי זיהתה את הפורץ בוודאות. היא סיפרה, בהתרגשות, כי כשחזרה לביתה מקניות, שמעה רישרוש חשוד מן החדר השני. כשפתחה את הדלת, הופתעה לראות את רמי (שם בדוי)* שהיה בעבר החבר של בתה, גילה (שם בדוי).

טבעות על הידיים. עד כאן היה הסיפור סיפור מישטרתי שיגרתי למדי. אולם כשהתחילו חוקרי המישטרה לדובב את השכנים ואת גילה, שחזרה בינתיים הביתה, התגלה סיפור אחר לגמרי. הפריצה שלא היתה שימשה כיסוי לסיפור־האהבה נוסח רומיאו ויוליה.

גילה בת ה־17 וחצי היא נערה שחרחורת וצנומה מאוד. שערה עשוי בתיספורת מודרנית ועיניה כהות ועירניות מאוד. היא הכירה את רמי בן ה־17 וחצי אף הוא, לפני כשנה, כאשר בילתה, יחד עם אמה, חופשה באילת.

בין הנערה הביישנית והנער בעל השיער השטני נקשרו קשרי־ידידות שעד מהרה הפכו אהבה לוהטת. רמי החל מבקר את גילה בבית־הוריה בתכיפות שגברה והלכה. חבריו סיפרו כי החל מזניח את העבודה במיספרה האשרודית שבה הועסק, לטובת ביקוריו בבית אהובתו בתל־אביב.

אך אהבתם של גילה ורמי לא מצאה חן בעיני הוריה של הנערה. אביה של גילה, שכיר בחנות למוצרי־סידקית, נהג להטיף מוסר לבתו על יחסיה עם רמי, אשר לדעתו היה טיפוס מפוקפק. ההורים סיפרו לגילה כי ראו את אהובה כשהוא יושב בבתי־קפה מפוארים, וכי ראו על ידיו טבעות־זהב יקרות. „מאיפה יש לבחור צעיר טבעות כאלה?" היה האב נוהג לקנטר את ביתו.

לבסוף אסרו ההורים על גילה להמשיך ולהיפגש עם רמי. הם טענו כי בגלל יחסיה עם רמי הפסיקה בתם ללמוד, ולא פעם הטעימו את הנערה מנחת זרועם.

סצינה מן הסרטים. אהבתם של הצעירים ירדה אל המחתרת. בכל לילה, בשעה מאוחרת, כשהוריה של גילה ישבו בחדרם וצפו בטלוויזיה, היה רמי מטפס על צינורות־המים עד לקומה השלישית. גילה נהגה להשאיר עבורו את החלון פתוח.

שני הנאהבים נהגו לבלות יחד כמה שעות, ואחר־כך היה הצעיר יורד באותה דרך בה עלה, בלי שההורים, הנמצאים בחדרם, ידעו על כך דבר וחצי דבר.

לפני כחצי שנה החליטה גילה כי חייה אינם חיים עוד בלי אהוב־ליבה. היא נמלטה לבית־הוריו של רמי באשדוד, ושהתה שם ימים אחדים, עד שאביה גילה היכן היא מסתתרת.

האב הזועם הופיע בבית־הוריו של רמי, ובמקום התפתחה סצינה הלקוחה כאילו מן הסרטים: האב גרר את בתו בידה האחת, בעוד רמי מנסה למושכה חזרה בידה השניה.

לבסוף הוציא האב את המישטרה, אשר סירבה להתערב בסיכסוך הרומנטי.

גנב ממבט ראשון. כאשר תפסה האם את רמי בביתה, ציפה הוא לגילה. האם, שהזעיקה את המישטרה, ברתה את סיפור האולר והאיום ברצח מליבה. „בחיים לא היה לו אולר, והוא לא הטיפוס שיוכל לפגוע במישהו," מיררה גילה בבכי והוסיפה: „והוא אני לא יכולה יותר. או שיתנו לנו לחיות ביחד או שאני אתאבד. אני אוהבת אותו והוא אותי. נמאס לי לסבול מההורים שלי רק בגלל שאני אוהבת בחור, שלא מוצא חן בעיניהם."

האם סרבה להגיב. בעיניה רמי הוא טיפוס שלילי, המנסה לגזול את לב בתה ממנה. „הוא ניסה לגנוב לי מהחדר," טענה האם. „איך שראיתי אותו בפעם הראשונה, ידעתי שהוא גנב."

* *שמותיהם של גיבורי הפרשה שונו, בגלל היותם קטינים.*

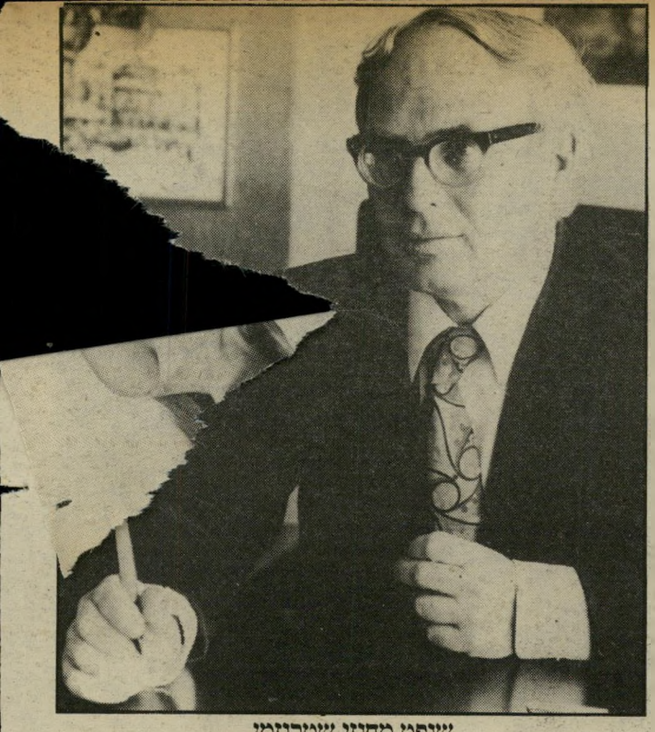

שופט מחוזי שטרוזמן
השוטרים לא התעניינו בנערות

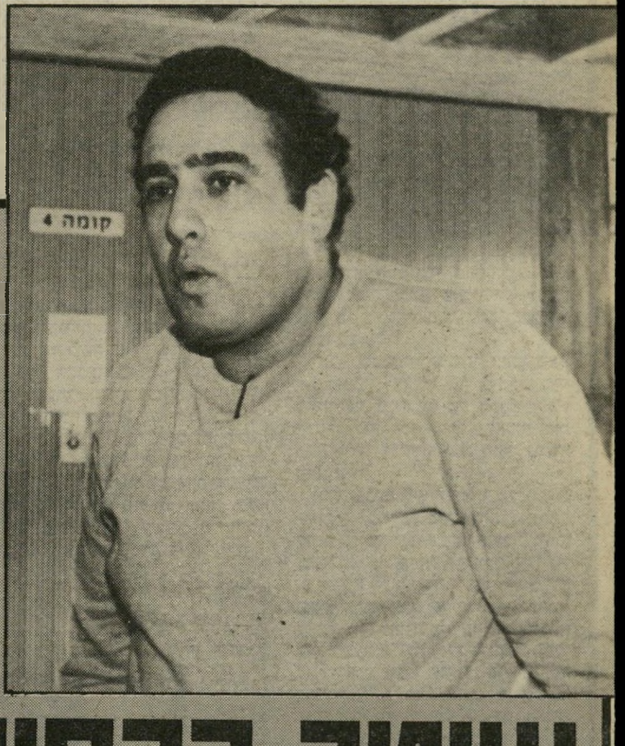

מיכתב מן הכלא חושף שלוש שיטות־חקירה של השוטר שלמה שליט (מימין), שהורשע בגניבה וטען כי חמיד נהג יפה בעבריינים

שוטר בכסית על כוסית

„כאשר אני קורא שוב את כתבתך על שלמה שליט, ליבי נצבט — כפי שכתב בכתר השופט דויד ולך. אך ליבי לא נצבט מרחמנות על שליט." כותב לי האסיר אבנר מויאל, הכלוא בכלא באר־שבע.

כאשר ריאיינתי את קצין המישטרה שלמה שליט, שהודה והודיע בגניבת אלפי דולארים מתיק־חקירה שניהל, היה משהו בן ועצוב בדבריו. אולם מאחר שלא היכרתי אדם שנעצר בידי שליט ועבר חקירה שלו, קיבלתי את דבריו כלשונם.

„עבריינים לא פעם לתצו לי את היד כאשר נכנסו לבית־הסוהר," סיפר לי אז שליט, „כי ידעתי להתנהג אליהם באופן אנושי. אני לא מפחד לשבת נכלא עם פושעים שעברו תחת ידי, אני לא חושב שהם רוצים להתנקם בי." הצהיר השוטר גרל־הממדים.

הוא סיפר על דרך החקירה שלו ואמר: „אני אף־פעם לא בדיתי ראיות ולא שיקרתי."

מילים אלה הן שקוממו את אבנר מויאל, אשר עבר תחת ידו של שליט. הוא החליט אחרי לבטים לכתוב לי ולהעיר את הערותיו הארשיות לשוטר שהפך לעבריין.

כותב אבנר מויאל:

אנסה פחות או יותר לדבר באופן כללי, על מרבית האנשים שנחקרו או נעצרו פעם על־ידי שליט. בראש מעייניו עמדה מטרה אחת: איך לגמור תיק בכסית על בוסית.

כאשר אדם היה מובא לפני שליט לחקירה, הוא נהג בשלוש שיטות. הכאתו של החשוד בצורה אכזרית ביותר. כאשר לא השיג את מבוקשו בצורה זו, הכניס שליט את אשת־החשוד או את הורי־החשוד, והתחיל לתחקר אותם.

ככך גרם לדברים הכאיבו: החברה או אשת־החשוד היתה נפרדת ממנו, ההורים היו מחרימים את בנם. ובאשר החשוד היה משתחרר ממעצרו, לא רצו הוריו לקבלו מכיוון שהוא גנב, כפי ששוכנעו על־ידי שליט.

במיקרים שבהם זוכה חשוד על ידי בית־המישפט, נפגע שליט באופן אישי והתחיל להתעלל בחשוד. הוא היה עורך חיפוש על גופו באמצע הרחוב ומשפיל אותו לעיני־כל.

אחר־כך היה לוקח את החשוד לביתו ועורך שם חיפוש ללא צו. ואז היה עוצר אותו בעוון התפרצות או עבירה אחרת, ככל העולה על רוחו.

בכתבה מצוטט שליט כאומר כי הוא אינו מאמין בהרתעה, מכיוון שהוא בטוח כי לא יחזור לבצע עבירות פליליות. זה מזכיר לי אחד מפיתגמיו של שליט עצמו. הוא אמר לי פעם: „גנב נשאר תמיד גנב."

התורה מצווה: „אל תשמח בנפול אויבך", ואני שואל את עצמי, איך אפשר שלא לשמוח במיקרה כזה?

עד כאן קטעים מן המיכתב.

מויאל מסיים את מיכתבו בבקשה כי הדברים יועברו גם לידי שליט. מאחר ששליט נמצא היום במתקן מישטרתי שאין גישה אליו, חשבתי כי יהיה זה מן הצדק והעניין לפרסם את עיקרי מיכתבו של מויאל במיכתב גלוי.

* *„הנוסח חנכון הוא: „בנפול אויבך אל תשמח" (ספר משלי, פרק כ"ד).*

אילנה אלון ■

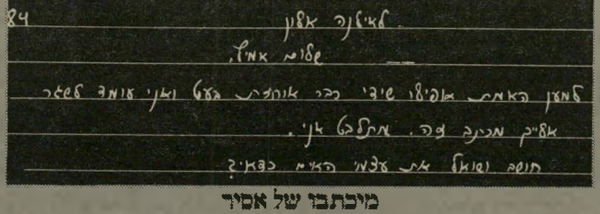

מיכתבו של אסיר
בנפול אויבך, אל תשמח!

סע רנו בחצי המחיר

מבצע חסר תקדים וחד פעמי ב"רנו"!

1. אתה משלם במזומן כ־50% ממחיר המכונית (רנו 5, 9, 11) ואתה כבר נוסע ונהנה!
   את יתרת התשלום תוכל לשלם עד 10 תשלומים שקליים לא צמודים בריבית עדיפה.
2. אתה גם נהנה ממחירי מבצע מופחתים, בהנחות משמעותיות.
3. "רנו" חוסכת לך הרבה כסף בהוצאות דלק ואחזקה, אתה נהנה מ"מכונית קבועה" השומרת במיוחד על טיבה, בטיחותה ומחירה למשך שנים רבות ומאות אלפי קילומטרים.

יש לך הזדמנות חד-פעמית! "רנו" — ההשקעה בטוחה! ההנאה גדולה!

בני משה קרסו:
- ת"א טל. 627151 ■ חיפה טל. 727204
- ירושלים טל. 226491 ■ נתניה טל. 23037
- חיפה טל. 510296 ■ באר-שבע טל. 70911

העולם אוהב RENAULT

עד גמר המלאי

guy fulop
גי פולופ

אופנה אקסקלוסיבית בעור וזמש
מכירה מיוחדת של עודפי יצוא
לנשים ולגברים מיטיבי טעם.

הנחות חסרות תקדים –

חצאיות ומכנסי עור – $149
ז'קטים מעור – $249

בכל רשת הבוטיקים של חוה פולופ

תל־אביב – מלון דן
תל־אביב – כל בו שלום
ירושלים – מלון שרתון
אילת – מלון סונסטה

שעות פתיחה

יום א'–ה'	22:00 – 10:00
יום ו'	14:00 – 10:00
מוצ"ש	22:00 – 18:00

אנו מכבדים כרטיס אשראי ויזה VISA יש לך ויזה? הרווחת.

אוגרית

גלריה לאמנות
רח' גורדון 25 תל-אביב טל. 241033, 220414(03)

"קשרים"

בורי שמן שם עבודות מאת

הנכם מוזמנים לפתיחת התערוכה בשבת 10.3.84
בין השעות 11.00-14.00, 18.00-22.00,
התערוכה תהיה פתוחה עד ה־24.3.84

הגלריה פתוחה: ב' ה' 17.00-20.00, 11.00-13.00
יום ו' 10.00-13.00 שבת - 20.00-22.00

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' ע"ז עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה

דיאנה

ת"א, דיזנגוף 190 (יחפת 4) 226066, 229388

התותח הפאציפיסטי של צ'רלי

"אילו ראשי תע"ש לא היו מזלזלים בי, הייתי חוסך למדינה מיליוני דולארים, ולצה"ל היו היום תותחים מהירי־ירי, שאין עדיין לאף צבא בעולם." טוען שלמה ("צ'רלי") רוזנצווייג, בן ה־68, מי שהיה במשך שנים רבות איש התעשייה הצבאית בעצמו.

שלוש שנים אחרי פרישתו לגימלאות ממשיך רוזנצווייג, בווילה המטופחת שלו ברמת־השרון, לעסוק בתחביבו: תיכנון ופיתוח אמצעי־לחימה משוכללים. בשעה שגימלאים אחרים מעבירים את זמנם בגידול חיות־שעשועים או צימחי־בית, יושב רוזנצווייג בחדר־העבודה שלו ומתכנן כלי־נשק חדישים.

בימים אלה יוצא רוזנצווייג למאבק משפטי: הוא הגיש תביעה משפטית נגד תע"ש, במטרה לזכות בזכויות הפטנט על תותח רב־קני משוכלל, שאותו המציא ובנה אחרי שעות־עבודתו כמשקם־גרוטאות במיפעל הביטחוני.

"לא הכסף מעניין אותי," מבטיח רוזנצווייג במיבטאו הייקי הכבד. "את כל ההמצאות שלי עשיתי לטובת המדינה ולא לטובת עצמי. אבל מה שקיבלתי בתמורה היה תמיד יחס של זילזול. כשהמנהלים הבכירים היו מדברים איתי, הם היו נותנים לי להבין שאני לא מנהל או מהנדס, אלא, בסך הכל, עובד קטן."

אחרי שהקדיש אלפי שעות מזמנו הפנוי כדי לשרטט את הסכימות הראשונות, ובנה במו ידיו את אב־הטיפוס של התותח הרב־קני, ניגש למנהלו בתעשייה הצבאית וביקש תקציב ועיר כדי להשלים את הפיתוח המהפכני. תשובתו של המנהל: "ומי ינהל את הפרוייקט, אם התותח יצליח"?

בינתיים התותח במחסני תע"ש ומנהליו אינם מוכנים לשחרר אותו כל עוד לא ישלם רוזנצווייג את מחיר החלקים ושעות־העובדה, שלטענתם הושקעו בתותח, כאשר עבד רוזנצווייג בתע"ש.

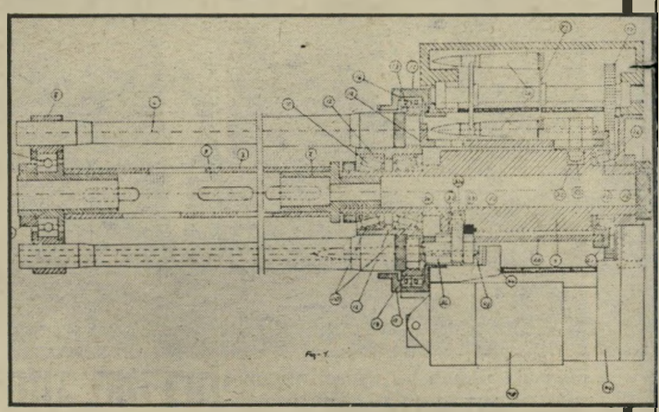

תרשים התותח הרב־קני, המונע במנוע חשמלי, פרי־המצאתו של צ'רלי רוזנצווייג, שמחייל־האוויר האמריקני זכה לציון "טוב למדי", אך בארץ נתקל רק בזילזול.

לידה במילחמת־האזרחים. צ'רלי רוזנצווייג אינו הטיפוס של ממציא תמהוני. בחדר־העבודה המסודר שבביתו יש הרבה מאוד מגירות, שבהן עשרות תצלומים ותרשימים של מכשירים שונים שבנה עבור מערכת־הביטחון.

על המדפים שליד הקירות מסודרים ספרים וקטלוגים בשפות שונות, העוסקים בכלי־נשק מכל מדינות־העולם. מאחורי שולחן־השירטוט, ש־אותו בנה במו־ידיו, והמשמש גם כשולחן־כתיבה, מאוחסנים השיר־טוטים של כלי־הנשק והמכשירים שאותם תיכנן ובנה.

בין הצלחותיו הגדולות של צ'רלי: בנייתם של תאי־סימולציה (הדמייה), המאפשרים בדיקה של מכשירים אלקטרוניים בתנאי מזג־אוויר קשים, של שמש, גשם או רוחות. את התנאים האלה מספקים התאים באופן מלאכותי.

צ'רלי גאה במיכתבי־ההוקרה הרבים שקיבל על בניית תאים אלה, הדומים במיקצת לתאים שבהם מתאמנים האסטרונאוטים בארצות־הברית.

רוזנצווייג, יליד גרמניה, בנו של סוחר טכסטיל, הוא בעל השכלה פורמאלית מעטה בלבד. הוא סיים רק בית ספר־תיכון מיקצועי.

הדבר לא מנע ממנו לעשות חיל בהמצאותיו, שהאחרונה בהן היא התותח הרב־קני.

עיקרון התותח הוא פשוט למדי, ולידתו במילחמת־האזרחים האמריק־אית. באמצע המאה שעברה. אז, לפני יותר ממאה ועשרים שנה, התלוננו מפעילי מכונות־היריה של הצפון כי לנישקם מיגבלה קשה: כאשר המיקלען היה יורה יותר מדי כדורים, היו הקנים של המיקלעים ניתכים כתוצאה מהחום הרב הנוצר בזמן הירי המהיר, והופכים לבלתי־ראויים לשימוש. וכך, בעוד הקרב מתנהל מסביב, היה על המיקלען המיסכן להחליף את הקנה חסר־התועלת בקנה רזרבי שנשא עמו.

ממציא בשם ריצ'ארד ג'ורדן גטלינג פתר בשנת 1862 את הבעייה, בהמציאו מיקלע בעל שישה קנים, שהתחלפו ביניהם בשעת הירי באופן אוטומאטי. למיקלע זה לא היו מתחרים בקצב־האש ובאמינות.

תותחו של רוזנצווייג מבוסס על אותו העיקרון, אלא שאת הקנים בתותח מסובב מנוע חשמלי רב־עוצמה. זה שהפיתרון נכון, אישר לרוזנצווייג חיל־האוויר האמריקאי דווקא. מהנדסי המעבדה לפיתוח של החיל בדקו את המצאתו, ואישרו כי היא "טובה למדי," לפי הגדרתם המאופקת. למרות חוות־הדעת החיובית, ממשיכה המצאתו של צ'רלי להחליד באחד ממחסני־הגרוטאות של התעשייה האווירית האמריקאית.

שנים מאוחר יותר, כאשר למד בבית־ספר תיכון מיקצועי, קיבלה אהבתו של צ'רלי לכלי־נשק חיזוק נוסף. המורה שלו לפיסיקה היה מהנדס־תותחים לשעבר, שנאלץ לעזוב את מיפעל־הנשק שבו עבד ולעסוק בהוראה, בגלל ההגבלות שהו־טלו על־ידי מעצמות המערב על תעשיית־הנשק הגרמנית אחרי מיל־חמת־העולם הראשונה.

המורה הגרמני היה מתחיל כל שיעור בנושא פיסיקה אך מסיים אותו תמיד בהרצאה נלהבת על עקרונות המיבנה והפעולה של כלי־נשק. המורה־המהנדס ביקש לקרב את צ'רלי לנושא־אהבתו, העניק לו באחת ההזדמנויות כשי את הספר נשק אוטומטי, שאותו חיבר קצין צבא שווייצי ואשר הפך לאבן־היסוד בהכרת כלי הנשק של צ'רלי.

כשהגיע ארצה בגיל 17 כבר נחשב צ'רלי נשק־מומחה. הוא התמנה אחרי עור לא ישלם רוזנצווייג את מחיר

אבא סוחר־הטכסטיל מכס רוזנצווייג, שרצה כי בנו יהיה עורך־דין, או לפחות סוחר, והיה משוכנע כי ליהודי הגון אסור להתעניין בנשק.

חייל העולם עשה צ'רלי (בתצלום: על אופנוע במידבר המערבי במצריים) בתפקיד נשק־מיקלעים.

הכל התחיל באקדח פרבלום של שוטר־המקוף הגרמני

הצבאית, מבלי שאיש יטרח לבדוק אם אכן צפונה תועלת מעשית בפיתוח התותח ובהכנסתו לייצור.

אחראי בזיכרון־יעקב. צ'רלי רוזנצווייג רכש את אהבתו לכלי־נשק ("המנגנונים הכי יפים שיש") בעיר־הולדתו קמניץ שבגרמניה. כשהיה ילד בן תשע, ביקר בבית־הוריו שוטר־המקוף, שחגר על מותניו נרתיק גדול ומיסתורי מעור. לבקשתו של הילד, פתח השוטר את הנרתיק והראה לו את מה שהיה אז כלי־הנשק התיקני של המישטרה הגרמנית, אקדח פרבלום.* כשהוא נהנה בעליל מהתפעלותו של הילד, פירק השוטר את האקדח והסביר לצ'רלי מה תפקידו של כל חלק.

שנים מאוחר יותר, כאשר התגייס לצבא הבריטי, כבר היה לו ברור באיזה תפקיד היה רוצה לעסוק: "עבדתי בנישקייה עם סמל־ראשון בריטי מנופח," נזכר צ'רלי. "אצלו, לתקן מכונת־יריה, לקח חודש ימים. אומנם, אחר כך המקלע עבד טוב יותר מחדש, אבל תיקון כזה אצלי לא היה לוקח יותר משבוע, מכסימום עשרה ימים."

מהירותו של הנשק הארצישראלי לא מצאה חן בעיניו של הסרג'נט, אך הוא לא נמנע מללמד את צ'רלי כי התכונה המכנית החשובה ביותר של כלי־נשק היא היציבות של חלקיו. "רק שנים אחר־כך, כאשר ביקרתי ב־

(המשך בעמוד 62)

* בלאטינית: מוכן למילחמה.

עדנה פיינרו מסכמת את פסטיבל הסרטים ה־34 שנערך בברלין: סירטאקי בבוקר, טנגו בחצות וקונצרט חי לערפדים בלילה

היפה מכולן – כך ניראית מריאל המינגווי בסירטו של בוב נערת הפלייבוי שנרצחה ע"י בעלה, אחד המוצגים האמריקאים בפסטיבל.

פנינים מן הנפטלין

לראות או לא לראות — זו ה־שאלה. האם למלא את חובתי ה־קדושה כשליחת העיתון ולהעדיף את הסרטים שנבחרו לתחרות הרישמית (יותר מ־20) בפסטיבל הסרטים ה־24 בברלין, לבל אחסיר כל מידע לכ־שיוכה אחד מהם בפרס — או שמא עלי לבכר על פניהם את הסרטים של הפורום הצעיר למשל, שגם אם לא ניחנו באותו גוון מיסחרי, יש בהם חידוש ומסר, כדי להביא לקוראי העולם הזה דיווח על משהו שבוודאי לא יגיע אי פעם להקרנה מיסחרית בישראל?

או אולי חובתי הראשונה כעיתו־נאית ישראלית היא לעקוב אחר „הפנורמה של הים התיכון", שם הוצגו סרטים מכל ארצות הים התיכון לבד מאלבניה וסוריה. עם סרטים אלה נמנים, כמובן, שני הסרטים הישראלים, נגוע ומגש הכסף. או שמא מוטל עלי, כמבקרת קולנוע, לבחון את המיסגרת שבה מונא אוסף סרטים חדשים מכל העולם, הכולל אספופת של סירטי יידיש מארכיונה של אוניברסיטת ברנדייס 20 שנה ששכנו בכיסה של חברת פאראמונט.

לראות או לא לראות? מה קודם? כגודל המיבחר (כ־750 סרטים כך קשה ההתלבטות. כאורך ההת־לבטות כן כובד התיסכול. במשך 12 ימים ו־12 לילות ניהלתי מירוץ שמטרתו לראות את כל מה שנראה מצד אחד, ומיבחר סרטים חדשים של יוצרים גרמניים צעירים?

ואולי עלי לסקור את המחווה לבימאי ז'ול דאסן ולרעייתו מלינה מרקורי, שרת־הקולנוע של יוון, כדי להבין מדוע איכזב מי שהבטיח פעם גדולות כבימאי והיום משמש כנשיא חבר־השופטים של הפסטיבל. הודות לגברת מרקורי ולשר־התרבות הצר־פתי, ז'אק לאנג, שיש לו עניין מיוחד בעידוד האמנות השביעית, החליט מנהל פסטיבל ברלין להקריש מיסגרת מיוחדת לים־התיכון ולכלול בתוכנית לפחות תשעה סרטים יווניים. כחיית־קולנוע רעבה חשתי חובה פרטית להלעיט את עצמי ברליקטסים של ממש — רטרוספקטיבה של סירטי הגאון הבלתי־מעורער, ארנסט (להיות או לא להיות — המקורי, כמובן) לוביטש. לא להחמיץ את חמשת ההיצ'קוקים, ששוחררו להקרנה אחרי מבטיח וחשוד כמעניין, שאסור להחמ־מיצו.

מחמאה לג'אד נאמן

ב־תום 18 שעות של התרוצצות בין המסכים, כשהראש רחוש כ־מראות והאוזניים לוהטות מן האוזניות (טרם הומצאה שיטה יעילה יותר לתירגום סימולטני הנחוץ בסרטים שאין בהם כותרת בשפות אנג־שהצלחתי להגניב ראיון עם פטריסיה היצ'קוק, בתו של אלפרד המנוח, הוקרן אותו סרט מהונג־קונג שכולם מדברים עליו, ואני, הבורה, לעולם לא אדע מדוע. כי הרי לישראל בוודאי לא יגיע סרט זה לעולם. אך מצד שני, מתי תהיה שוב האפשרות לפגוש בבתו של אשף המתח הקולנועי האחר והיחיד ולשמוע מפיה, כל מה שרצית לדעת על היצ'קוק ולא הזדמן לך לשאול.

לכן, בבואי לדווח על יצור רב־ראשים זה, ששמו פסטיבל ברלין, אבקש סליחה ומחילה מכל אותם סרטים ויוצרים ששמם ייפקד מרשימת סיכום ראשונה זו, בתיקווה שבמרוצי הקולנוע הבאים יוזכרו. ואם היה בברלין איזה סרט סיני או פיני שנעדר מתחום ראייתי, לא בזדון החמצתיו.

אבל אם להתחיל במשהו אתחיל מן הקרוב אל הלב. לא אשלה ולא אכחד לית־צרפתית המובנות לי), אי אפשרי להירדם בגלל, המצפון המייסר.

שוב אני פותחת את התוכניה המכוסה בעשרות סימנים אדומים וצהובים שסימנתי לעצמי, ובטוחה שהחמצתי את הסרט המעניין ביותר של היום.

לפתע מתברר שדווקא בשעה

הזוג המלכותי הכניסה הגדולה של הבימאי ז'ול דאסן, לערב הפתיחה של סידרת הסרטים שביים ושבחלקם משתתפת אשתו מלינה מרקורי, היום שרת־התרבות של יוון.

נשף השחקנים הבימאי אטורה סקולה שזכה בדב הכסף על סירטו הנשף נראה כאן בחברת כמה מן השחקניות שהשתתפו גם בהצגה המקורית בפאריס. הסרט היה אחד היפים ביותר בפסטיבל, כשאין בו אפילו מלה מדוברת אחת.

פרס השחקן לאלברט פיני על תפקידו כשחקן מזדקן הרודה בלהקת התיאטרון ובמלביש שלו, בסירטו של פיטר ייטס המלביש, שהוא עיבוד קולנועי למחזה הידוע. היה זה אחד מ־20 המובחרים בין 750 הסר־טים שהוצגו בפסטיבל הסרטים ה־24 בברלין.

— שני הסרטים הישראלים נגוע ומגש הכסף (שהוצגו במיסגרת הפנורמה של הים־התיכון) לא היוו את שיחת־היום בפסטיבל וגם לא את אחד משיאי ההתעניינות של הקהל הרחב. בכל זאת, שני הסרטים — שלא נשלחו על־ידי מרכז הסרט הישראלי, אלא על־ידי אלכס מסיס, המטפל בהפצתם בחו"ל — זכו בתגובות אוהדות מצד לחלוטין מזו של מי שרחוק בתרבות ובמישקעים הפוליטיים.

התרומה של גולן וגלובוס

ס רט אחר הקרוב ללב, הציגה הבימאית הישראלית החונה בפא־

היוונים באים תמונה מן הסרט היווני רמבטיקו של קוסטה פריס, שזכה בפרס דב הכסף כמחווה להש־תתפות המאסיווית שהיתה ליוונים בפסטיבל, הן בייצוג והן בשיפוט.

בדרך לאוסקר דברה וינגר וג'ק ניקולסון צוהלים לסירטם תנאים של חיבה המועמד ל־11 פרסי אוסקר, במסיבת־העיתונאים תקפו את השחקנים בגסות, אבל הקהל הרחב הריע להם.

הזוג המוכשר ג'ון קאסאבאטס, הבי־מאי־שחקן ורעייתו ג'י־נה רולאנדס, הנחשבים לזוג המרתק והמפתיע ביותר של הקולנוע האמריקאי, הגיעו בסוף הפסטיבל והפכו מיד לכוכבים המבוקשים ביותר של האירוע כולו. הם גם כיכבו בסרט שזכה בדב הזהב (למטה).

דב הזהב הפרס הגדול של פסטיבל ברלין הוענק לסירטם של מנחם גולן ויורם גלובוס, בבימויו של ג'ון קאסאבאטס, נחשולי אהבה. בתמונה קאסאבאטס ורעייתו, בתפקיד סופר ואחותו, הנתונים במשבר ביחסיהם עם סביבתם הקרובה. סרט מעולה מבחינת רגישות לנפש האדם.

ריס, ערנה פוליטי, במיסגרת הפורום הצעיר. זהו סרט שעשתה עבור הטלוויזיה הגרמנית וגם הציגה אותו שם, וכבר זכתה בביקורות אוהדות.

בערב הפסטיבל קפצה ערנה לישראל והקרינה את סירטה אנו באנו בשתי הקרנות בלבד.

זהו סרט המביא את פניהן חרושי הקמטים של שש נשים חלוצות אמיתיות, שעלו לארץ בשנות ה־20, חלמו חלום, הגשימו אותו והיום הן משוות אותן עם המציאות בעין חדשה, בנשמה יתרה, ובהבנה שקשה למצוא אותה אצל צעירים בני זמננו.

שמות ישראלים אפשר למצוא הפעם, בצורה נדירה למדי, מאחורי הזווכה בפרס דב הזהב של ברלין. זהו אמנם סרט אמריקאי בשם נחשולי אהבה, הנושא את חותמו האישי ביותר של אחד השחקנים־בימאים המרתקים ביותר בארצות־הברית מזה רבע מאה, ג'ון קאסאבטס. המפיקים — מנחם גולן ויורם גלובוס. ועל כך מגיעה מחמאה ותודה של אוהבי הקולנוע, לשניים שאיפשרו לקא־סאבטס, שסרטיו נחשבו תמיד להר־פתקה, לעשות ככל העולה על רוחו. התוצאה — סרט שעמד משיכמו ומעלה מבחינת רגישות לנפש האדם ולעין המצלמה.

הנושא הוא הנושא הניצחי, האדם כיצור הזקוק באופן נואש לאהבה, אבל מתקשה להעניק אותה ואינו יודע כיצד לקבל אותה.

גיבור הסרט, סופר מפורסם העוסק בכתיבת ספר על חיי הלילה של ניו־יורק, אינו יודע מנוחה ואינו מוצא סיפוק בייחסים האפיזודיים שהוא מנהל עם הסובבים אותו. אין הוא מסוגל להגיע לעומק ביחסיו עם הזולת, שכן הוא אנוכי, מרוכז בעצמו ואינו מסוגל לחלק מאומה עם איש. הוא נורד בין נשיו, מזכירותיו הצעירות שהוא מכניס

(המשך בעמוד 50)

קיצוץ כבקשתך טרוריסט ימני מת־נקש בחייו של פו־ליטיקאי ועורך־דין שנשכר על־ידי המדינה להגן עליו בסירטו של קוקלמן „עורך־דין גרמני". הקטע שעורר צחוק בהצגה לעיתונות קוצץ מייד על־ידי הבימאי, ונעלם מן הסרט שהוקרן לקהל כמה שעות לאחר מכן.

מבקרי קולנוע ועיתונאים בברלין.

כששאלתי את מנהל הפסטיבל, מוריץ דה־האדלן, מה היו שיקוליו בהצגת שני הסרטים האלה, אמר כי דווקא שני אלה מייצגים, לדעתו, שני סוגים שונים לחלוטין של קולנוע הנושא אופי ישראלי־מקומי. האחד סרט אינטימי ואישי מאוד והאחר סרט פוליטי בעל חשיבות גדולה לדעתו. לגבי האחרון, מגש הכסף אמר ששקל אפילו להכניסו לתחרות הרישמית, אלא שאיכויותיו הקולנועיות לא סיפקו אותו. אבל, לדעתו, זהו סרט הנושא מסר חשוב לאזור.

אחר מעמיתי למיקצוע, מבקר כריטי בשם ג'ון גילס, מצא לנכון לגשת אלי ולהביע את סיפוקו ממה שכינה „סרט מעניין, מאוזן, עשוי היטב, ומשוחק כהלכה. מיקצועי יותר מסרטים ישראלים שראיתי עד היום". סיפרתי זאת לבימאי יהודה ג'אר נאמן, שנכח בברלין, למרות שאינני שותפה לדיעותיו של עמיתי הבריטי, שמחתי על ההזדמנות שהיתה לג'אד למכור את סירטו לכמה רשתות טלוויזיה ולשמוע דיעות שונות מאלה ששמע בבית.

אם יש סיבה ליוצרי סרטים לצאת לפסטיבלים — הרי זו הסיבה. בעיקר כשמדובר בפינה קטנה וגועשת זו של מרחב היום־התיכון, כשכל אדם מעורב עד צווארו במציאות הפוליטית ורואה את הקולנוע של ארצו בעין אחרת

(המשך מעמוד 49)

למיטתו תמורת תשלום, ובין בקבוקי המשקה העוזרים לו להפיג את בדידותו.

לעומת זאת, אחותו (שאותה מגלמת אשתו של קאסבטס במציאות, ג'ינה רולאנדס) מזרימה אהבה היסטרית לבני מישפחתה, עד כדי כך שהיא חונקת אותם, וכל ניסיון אחר שלה להתקרב אל הזולת גובל בהיסטריה. במהלך הסרט מתחלפים היוצרות ויש בתהליך משהו המזכיר את "תמונות מחיי נישואין" של אינגמר ברגמן.

גם הפעם יש בסרט כמה ממדים העשויים להביך כל מי שהולך לראותו בעיניים קונבנציונליות, אבל העובדה שגם חברי־השופטים של הביקורת העדיף אותו על פני סרטים אחרים, מעידה שנחשולי האהבה של קאסאבטס ניתנו בעוצמה רצינית.

גם לגבי סרט נוסף, שהוצג בתחרות שררה תמימות דיעים בין חברי־השופטים של המבקרים וחברי־השופטים של הפסטיבל כולו. וזהו סרט ארגנטיני, שלמרבה הפלא הוקרן בישראל עוד לפני שהוקרן בברלין ואף נסקר במדור זה ושמו לא תדעו עוד צער ומכאוב, של הקטור אוליברה. בברלין נקרא הסרט מילחמה קטנה ומלוכלכת. מבקרי־הקולנוע שחילקו את הפרס בין קאסאבטס ואוליברה לסרט הארגנטיני וגם לסירטו של אטורה סקולה הנשף. סרט זה קו־פרודוקציה צרפתית־איטלקית, היה בלי ספק אחד היפים ביותר בפסטיבל. ראשית, הוא דיבר אל כל הלבבות והטעמים, בגלל או למרות שלא הושמעה בו אף מילה מדוברת אחת.

הנשף מספר בצורה מיוחדת במינה את ההיסטוריה של צרפת ב־50 השנים האחרונות, כפי שהיא משתקפת בקורותיו של אולם־נשפים ובלקו־חותיו הקבועים בכל תקופה ותקופה, דרך האופנה, המוסיקה והגינונים. הסרט, שהוא עיבוד של מחזה שהועלה קודם לכן בפאריס, ושמחברו ז'אן מאנשנה גם משתתף בו, מבוצע להפליא בידי להקת אנשים צעירים, מוכשרים מאין כמותם, והיתה זו הפתעה מהממת לראותם קודם על הבד כאנשים מבוגרים ואחר־כך במציאות, כשהם כמעט ילדים.

הנשף, שפתח את הפסטיבל, התווה למעשה גם את אחד הנושאים הבולטים שאיפיינו אותו השנה ושהעניקו לו צבע מיוחד — המוסיקה.

אם בסרטו של סקולה, המוסיקה היא התחליף לשפה המדוברת, והריקוד הוא האמצעי ליצירת הקשר בין הדמויות, הרי הפורום הצעיר שבניהול אריקה ואולריך גרגור, בחר להקדיש את הצגות החצות שלו לטנגו. תחילה הוצג בחצות וחצי סרט תעודי על תולדות הטנגו, כשבשני הלילות שאחריו הוצגו סרטים קלאסיים של אופנה זו בשנות ה־30 בהשתתפות הרב־אמן הטנגו של כל הזמנים, קארל גארדל.

פרס השחקנית למוניקה ויטי, השחקנית האיטלקית. רומנטית קלילה. הנראית עם מנהל פסטיבל ברלין מוריץ דה־האדלן. היא נאלצה לחלק את הפרס עם שחקנית רוסית כמחווה פוליטית.

לא רק שאלה סרטים משעשעים לעין מודרנית ויש בגראנדיוזיות שלהם משום נוסטלגיה, מפתיע לגלות את העניין שהם מעוררים בקרב הצעירים באירופה של היום.

אולם קולנוע דלפי, שבו נערכו הקרנות הפורום, אולם המכיל יותר מ־2000 מקומות ישיבה, היה מלא מפה לפה מדי לילה, כשתורים אדירים השתרכו בחוץ.

מה כוחה של המוסיקה הראה אירוע בנוסח נפוליאון של פרנסיס פורד־קופולה, אך להבדיל מקופולה, שביקש מאביו להלחין מוסיקה חדשה עבור סירטו הקלאסי של אבל גאנס, נטל פסטיבל ברלין את זקן הוואמפירים, סירטו הידוע של פראנץ מורנאו נוספראטו (1922) והזמין תיזמורת סימפונית לבצע את פס־הקול שנכתב בשעתו על־ידי האנס אהרדמן, כדי ללוות את הסרט האילם. גם את הסרטים האילמים של לוביטש ליוו בפסנתר ובכינור מן האולם, אך הפעם לא לפי פס־קול כתוב מראש, כי אם באילתורים בעיקבות התמונה, כפי שנהגו לעשות זאת בזמנו.

מחווה כפולה וחוויה מיוחדת במינה הגיש פורום הצעיר בפתיחת התוכנית. מאחר שמנהלו, אולריך גרגור (שביקר גם בישראל לסידרת הרצאות) הוא חוקר קולנוע המתעניין במיוחד בסרטים תעודיים ואתנוגרפיים, הוא בחר לפתוח את תוכנית הפורום (שהיתה כתמיד מרתקת ומעניינת יותר מן התחרות הרישמית) בשני הסרטים תעודיים. הראשון שבהם בורינאג של ז'ורס אייבנס ההולנדי והנרי סטורק הבלגי — שניהם מגדולי בימאי התעודה בעולם. הסרט מתאר את תנאי הרעב והעוני המחפירים שבהם חיו כורים בבלגיה בשנות ה־30. לסרט, שהיה מחאה חברתית חריפה בזמנו ועורר שערוריה רבתי בבלגיה, חיבר המלחין אנדרה עזריאל מוסיקה, לפי הזמנה מיוחדת. הכותרות האילמות שהופיעו בשעתו על הבד הוחלפו בקריינות חיה מעל הבימה. אמנם, לפעמים, היה בכך טעם לפגם, כשהמוסיקה ניסתה לעלות בעוצמתה על התמונה המוצגת, אבל בסך־הכל, כניסיון לגלות פנים חדשות בקלא־סיקה קולנועית, זה היה ערב מרתק.

אחדי הסרט הארוך הוקרן סרט בן 10 דקות של הנרי סטורק, שהינו תעודה מרתקת ומחאה יוצאת־דופן נגד המילחמה. בסרט זה, המורכב מסקיצות תיעודיות קצרצרות, רואים את הבד כיצד מנהיגי העולם שאחרי מילחמת־העולם הראשונה, נואמים בעד השלום בעודם מכינים את ציבאותיהם ל־מילחמת־העולם השנייה.

כדי להשלים את המחווה לאנשי התעודה של אמנות הקולנוע, הוקרן עם סרט תעודי של ז'אן רוש, על שני הבימאים הנ"ל. ז'אן רוש גם הוא מגדולי המתעדים בעולם.

הסצינה המביכה ביותר

בחזרה לדיבי־הכסף, שני דובים שכשורותם מפוקפקת, הועניקו לסרט יווני בשם רמבטיקו של קוסטא פריס. הסרט הוא ניסיון לספר את תולדות יוון דרך תולדותיה של זמרת נודדת ולהקתה, בסרט יש הווי וצבע, אבל גם פזילה בוטה לקופות, והיתה הרגשה כאילו היתה זו ידו האבהית של ז'ול דאסן, שהינחתה את השופטים לתת משהו ליוונים שלו.

דב הכסף הועניק לנורברט קוקלמן הגרמני (היו שראו הכך פרס־ניחומים). על סירטו עורך־דין גרמני (בשמו המרוקי מחר האלבמה).

הסרט המספר על עורך־דין המס־תבך בפרשת הגנה על נער טרוריסט מן הימין, כשלא ברור די הצורך אם הוא פועל לבדו או בשליחות אירגון כלשהו. עורך־הדין, שאת דמותו מגלם השחקן־בימאי מכסימיליאן של, מתיידד תוך כדי חקירת הפרשה, עם אחותו של הטרוריסט ומספק בכך את אחד מריגעי המבוכה של הפסטיבל כולו. בהקרנה לעיתונאים, שנערכה בשעות הבוקר, פרץ הקהל במחיאות־כפיים ובצחוק מתגלגל כשהשניים נכנסים למיטה. הבימאי הבין את הרמז, רץ עם הסרט למעבדה, חתך מה שחתך, ובערב כבר הוקרן הסרט לקהל בלי הסצינה המביכה. כך קרה שהפסטיבל הפך חלק בלתי־ניפרד מעריכתו הסופית של סרט.

והיו עוד כמה פרסים — דב כסף למישחק, חצי־חצי למוניקה ויטי שהופיעה בסרט שהיא כתבה לו את התסריט, ולאינה צ'וריקובה הרוסיה (כדי שהרוסים יבואו גם בשנה הבאה, מסתבר כי קשה למצוא היום סרט טוב באמת בברית־המועצות שגם הרוסים יסכימו לשלוח אותו לפסטיבל בינלאומי).

דב כסף לשחקן הגברי, שהיה צפוי מאוד, הועניק לאלברט פיני עבור הופעתו בהמלביש של פיטר ייטס. אמנם רבים סבורים, שפיני כבר ביסס את עצמו כאחד מגדולי שחקני הבימה בעולם, וגם הסרט נשאר בתחומי ההישג הבימתי. פיני מגזים לא מעט במישחקו, בעוד שדווקא טום קורטני בתפקיד המלביש שלו, עושה עבודה משכנעת ברמות ההומוסכסואל העלוב, שאין לו כל קיום עצמאי ללא השחקן שאותו הוא משרת כל חייו.

פורום של מוסיקה ותעודה

חילה קדמו לכך השמועות כי הר־צוות אינו מוצא שפה משותפת וכי אין כל הסכמה רעיונית בין ליב אולמן, ובין סופר מפרו או מבקרת־קולנוע מרומניה. אבל משהסתיים המרתון הקולנועי וכל באי הפסטיבל מצאו את עצמם תקועים בנמל־התעופה של ברלין מחמת הערפל, שוחחתי עם אחד מחברי הצוות, מבקר וחוקר קולנוע, קווין תומאס, שהזים את השמועות מכל וכל. "להיפך," טוען תומאס, "הבעיה היתה שלא יכולנו להגיע לכלל מסקנה חד־משמעית דווקא משום שכל אחד כיבד את דעתו של רעהו ולמעשה לא מצא כל סיבה להילחם מילחמת־חורמה במועמדים של מישהו אחר. היו אלה הבחירות הדמוקרטיות והמכובדות ביותר שראיתי מעודי".

חברי־השופטים לא חסך הפעם ב"דובים". דב הכסף הועניק גם התלבטו יותר בין השאלה מי משניהם ראוי יותר לעידוד, מאשר מי מן הסרטים חשוב יותר, שכן כולם הסכימו פה אחד, שהתייחסות קולנועית לנפש־האדם אינה נופלת בערכה מהתייחסות קולנועית לחרות־האדם. ואמנם, באופן יוצא מן הכלל על בימת הפסטיבלים הבינלאומית ישב הפעם חברי־השופטים הגדול על המדוכה 13 שעות תמימות.

העדה בעלת הידיים הרועדות

"**מה היא** מפחדת כל־כך?" שאלו הצופים באולם בית־המישפט איש את רעהו.

העדה שעלתה על דוכן־העדים היתה נרגשת באופן בולט. היא היתה העדה הראשונה במישפט־הרצח של עורך־הדין שימעון חרמון, הנאשם ברצח כרמלה בלאס (העולם הזה 14.9.83).

מיד עם פתיחת המישפט ביקשה התובעת, דבורה ברלינר, מבית־המישפט לסגור את הדלתיים בזמן עדותה של עדת־האליבי. אולם מאחר שאפילו התובעת המוכשרת לא הצליחה לשכנע את בית־המישפט כי יש צורך בכך, הסכימו השופטים לאסור את פירסום שמה של העדה.

"גם את מיקצועי," מיהרה העדה להוסיף.

"את מיקצועה וכל פרט מזהה אחר," הסכים בית־המישפט.

"היכן למדת?" שאלה התובעת את העדה, וזו מיהרה לבקש מבית־המישפט: "גם את המקום שבו למדתי!" בית־המישפט נעתר גם לכך.

"אפשר לחשוב שהיא מעידה נגד המאפיה," אמרו אנשים בקהל. ידיה של העדה הנרגשת התעופפו מצד לצד בתנועות עצבניות. לעיתים היתה מעבירה אותן בתנועה של ניגוב על פני דוכן־העדים, הנקי מכל רבב. מפעם לפעם כיסתה טבליה לבנה גדולה בין שיניה, ואחרי כמה דקות הסירה את מיקטורון החליפה האלגנטית שלבשה. כתמים גדולים של זיעה החלו פורחים תחת בתי־שחיה במהלך העדות.

עשר שעות נטו

רינה (שם בדוי, כמובן) היא אשה נאה מאוד, בתחילת שנות ה־40 שלה. היא אינטליגנטית ובעלת כושר־ביטוי־והבעה. היא דקת־גיזרה, בעלת שיער שחור וחלק, ופניה בלתי־מאופרות. שפתיה המלאות נעו ללא הרף, ומפעם לפעם עשתה הפסקות ארוכות להתרכזות.

עדותה של רינה התייחסה לשעות הערב והלילה של יום ה־18 ביולי של השנה שעברה. באותו ערב שוחחה כמה שיחות־טלפון עם חרמון, ונפגשה איתו בערך בחצות. עדותה אמורה היתה לתמוך באליבי של חרמון, כדי להוכיח כי לא יכול היה לבצע את הרצח באותו ערב. מכיוון שנמצא כל הערב בחברת אנשים.

את החיים האחרון מהנרצחת כרמלה, היה באותו ערב בשעות תשע, תשע וחצי בערך. היא התקשרה למישהו מבני המישפחה ושוחחה איתו. מאז נעלמה, וגופתה השרופה נמצאה אחרית כמה ימים באיור הררי בשטחים הכבושים. השעה המדוייקת שבה קרה הרצח אינה מפורשת בכתב־האישום. התובעת טוענת כי חרמון רצח את כרמלה במהלך אותו הערב, אחרי השעה תשע וחצי, שבו שוחחה את שיחתה האחרונה עם בני־המישפחה.

פרקליט לידסקי (עם פנינה רוזנבלום) הוא הבטיח לצלצל

נרגשת ועל סף התמוטטות, אחרי שהשופטים אסרו פירסום שמה, מיקצועה ומקום־לימודיה, העידה העדה במישפט עורך־הדין שימעון חרמון, הנאשם ברצח האחות כרמלה בלאס: „אין לי ניסיון בדברים כאלה!"

העדה רינה הכירה את חרמון רק שלושה שבועות לפני המיקרה. היכרותם החלה דרך שותפו למישרד של חרמון, עורך־הדין אריה נוי. הם נפגשו כמה פעמים, למשך כעשר שעות נטו. חרמון רצה להתייעץ עם רינה על נסיעתו הקרובה לחו"ל, כי היא עצמה בילתה הרבה זמן בחו"ל וביקרה במקומות שאליהם התכוון חרמון לנסוע.

באותו ערב טילפן אליה בשעה שבע בערך. „זה היה הטלפון הראשון שקיבלתי כשנכנסתי הביתה באותו ערב," סיפרה העדה.

חרמון אמר לה כי הוא נוסע לבקר את חברו, עורך־הדין אילן לפידות, בבית־החולים תל־השומר, ויבוא לקחת אותה אחרי כן. „אבל לא יותר מאוחר מתשע." הוא הבטיח כי אם יאחר, יתקשר ויודיע לה על כך.

מיד אחרי השיחה הזו טילפנו אל רינה שני גברים אחרים. אחד מהם, עורך־הדין צבי לידסקי שהזמין אותה לבלות. היא אמרה לו כי כבר קבעה פגישה, אבל הוא אמר כי יצלצל שנית בעוד זמן־מה, לוודא אם אומנם היא עסוקה. השני שצילצל היה ידיד נוסף של רינה, בוגר מיכללת שנקר, שימי בן־חיים.

שימי היה זה שהעמיד אותה על העובדה כי זהו ערב התישעה באב, וכי לא תוכל ללכת למועדון, שעליו סיפר לה עורך־הדין חרמון.

חלה ישנה וסטייק על האש

ב ערך בשעה תשע וחצי צילצל חרמון שנית. הוא אמר כי הוא מדבר מטלפון ציבורי ונתן לה את מיספרו. היה זה הטלפון במחלקה שבה אושפז עורך־הדין לפידות. מכיוון שהיא עדיין חשבה לצאת קודם עם לידסקי ואחר־כך להיפגש עם חרמון, ביקש ממנה שתודיע לו על כך לטלפון הציבורי.

אחרי שיחה נוספת ללידסקי טילפנה רינה לחרמון ואמרה לו כי היא רעבה מאוד. הוא אמר כי הוא כבר יוצא אליה.

„כל השיחות האלה הסתיימו בשעה עשר בלילה," העידה רינה. היא יודעת זאת מכיוון שיש לה מינהגים קבועים, שאותם לא רצתה לחשוף לפני בית־המישפט. „אם בית־המשפט ירשה לי, לא לפרוטוקול, אני אומר זאת לשופטים," ביקשה העדה. „אין פרוצדורה כזאת," העיר לה השופט יעקב קדמי, שהיה הקרוב אליה ביותר ליד דוכן־העדים, והביט בה בתדהמה והבנה לסרוגין.

„החלפתי חולצה, הלכתי לאמבטיה, שמתי רוז', לא התאפרתי — כי אני לא מתאפרת — והייתי מוכנה בעשר וחצי. חיכיתי לו, אבל הוא לא בא." בשעה 11 עשרים וחמש נשמע צילצול בדלת. „מי זה?" שאלה רינה. „שימעון," נשמעה התשובה.

„האמת היא שכבר התייאשתי ממנו, חשבתי שהוא לא יבוא, ואם זה לא יירדש בפרוטוקול, אז אני יכולה לספר כי אכלתי חלה ישנה שנשארה משבת, כי הייתי כל־כך רעבה."

רינה זרקה מבט לעבר חרמון, שישב על ספסל־הנאשמים, והמשיכה: „כעס־תי מאוד על ההתנהגות הזאת. הראיתי לו את השעון, ואמרתי לו: אתה בטח מצפה שאני אהיה נחמדה ואעשה לך קפה? קדימה — הולכים למיסעדה!

„לקחתי את הארנק שלי ויצאנו מהבית. נסענו ליפו, ומצאנו סטקיה פתוחה. אני ירדתי ראשונה, כדי לתפוס תור והזמנתי סטייק על האש.

„חרמון עמד לידי עד הרגע שהסטייק היה מוכן, ואז הוא נעלם. היתה לי איזו הרגשה טיפשית שהוא מנסה להתחמק מלשלם, אז צעקתי לו שיביא לי את הארנק שלי שנשאר במכונית. אבל הוא בא ושילם ונסענו משם."

השניים נסעו לדירתו של חרמון, ברחוב ברדיצ'בסקי 23. „הלכתי ישר למירפסת וישבתי על כיסא־נוח. זכרתי מהשיחה של אתמול שיש לו אבטיח, ואמרתי לו: תביא אבטיח! הוא הביא שתי מנות, וישבנו ואכלנו. אז הוא הביא מפות, כדי שאראה לו את מסלול־הנסיעה מגרמניה לספרד."

אחרי שיחה זו ועצות נוספות מצידה של רינה, ירדו השניים למכוניתו של חרמון. „השעה היתה 01.25. דיברנו עוד דקה או שתיים במכונית, ואז עליתי לביתי."

את השעות 11.25, שבה הגיע חרמון לביתה של רינה, ואת השעה 01.25, בה נפרדו, זוכרת רינה במדוייק, כיוון שבזמנים הללו הביטה בשעונה. „השעון שלי לפעמים מפגר בחמש דקות ולפעמים, כמו היום, הוא מדוייק. לכן אני לוקחת טווח־ביטחון של חמש דקות," הסבירה לשופטים.

טיפות־עיניים וצרור גלולות

ד חלק האחרון של עדותה היה החשוב ביותר למישפט. כאשר חזרה לביתה, הציצה בספר על הארכיטקט גאודי, שהחזיר לה חרמון באותו ערב, וראתה כי הדפים נופלים מתוכו. „רציתי להגיד לו כי הספר הזה הוא שלו, ושייקנה לי ספר חדש!" הצהירה.

היא טילפנה לביתו של חרמון, אך לא היתה תשובה. „חשבתי שירד לטייל עם כלבו רובי, והשארתי את הטלפון פתוח. לקחתי ספר על ההיסטוריה של המאה ה־16 וקראתי. קראתי בערך עשרים דקות עד חצי שעה, ואז סגרתי את הספר. האזנתי שוב לטלפון, אבל לא היתה תשובה. סגרתי את השפופרת והלכתי לישון."

אם אומנם לא חזר חרמון לבית מיד אחרי הפגישה עם רינה, אין לו אליבי לשעות־השחר, ובהחלט יכול היה להספיק לרצוח את כרמלה, להסתיר את גופתה במכוניתו, להביאה לגדה המערבית ולחזור עם שחר. עדות הטלפון האחרון של רינה היא קריטית עבורו. הוא טען במישטרה כי נרדם במכוניתו ליד הבית, כאשר חזר מביתה של רינה.

אם בחקירה הראשית היתה העדה נרגשת, הרי שבחקירה הנגדית, ביום הראשון השבוע, היתה רינה על סף התמוטטות. כבר בראשית עדותה פשטה את מעילה ושמה אותו על דוכן־העדים, ליד צינצנת טיפות־עיניים וצרור גלולות. תנועותיה היו הפעם מהירות ובוטות עוד יותר, וידיה ריפרפו על דוכן־העדים כפרפרים. עיניה נשלחו לעבר עורך־הדין דויד ליבאי, סניגורו של חרמון, לעיתים במבט מפלרטט ולעיתים במבט מאיים ושחור, שעורך־הדין אמר פעם: „איזה מבט מפחיד!"

קרובת־מישפחה הביאה לה קפה בתרמוס, והשקתה את העדה בהפסקה.

חקירה מהסרטים

ד תרגישותה בשלב זה היתה כה גדולה, עד שהיא היפנתה את עורפה לסניגור וענתה לשאלותיו כשפניה אל הקיר. השופטים הביטו בה בהשתאות ונשיא־ההרכב, השופט שמואל קווארט, אף הכתיב לפרוטוקול על התנהגותה זו.

מפעם לפעם ביקשה לסיים את פעם יצאה לעשן ופעם ביקשה לטפטף לעצמה טיפות־עיניים. עורך־הדין ליבאי עבר איתה בסבלנות אין־קץ, ויסודיות בלתי־נלאית, על כל רגע מלוחי־הזמנים. הוא ניסה לברר אם זיכרונה איננו מטעה אותה, והיא ענתה לו: „אני סובלת מעודף זיכרון!

„אני עושה כמיטב יכולתי, ואני מאמצת את זיכרוני, כי אני יודעת שזה חשוב! לקח לי זמן להבין שמדובר באשה שנרצחה, ושימעון חרמון, שהיה אז בחוץ־לארץ... הוא... הוא החשוד," אמרה העדה מתנשפת ומפסיקה את דבריה, כאילו נחנקת לרגע.

„אין לי ניסיון בדברים כאלה. אז שאלתי את הקצין חדד: הוא היה אצל אילן לפידות? יש לך עוד חשודים או שהוא החשוד היחיד? היסקתי את המסקנות שלי, וקשה לי מאוד לדבר על כך..."

נאשם שימעון חרמון (באמצע)
הוא ביקש להתייעץ

העדות, וכאשר ביקשו ממנה השופטים להביט בעורך־הדין ליבאי, אמרה העדה: „אני עונה לו, אבל אני לא חייבת להביט בו!" רק אחרי זמן מה התרצתה העדה וביקשה את סליחת עורך־הדין. „זה לא היה כדי להעליב אותך, אני פשוט רציתי להתרכז," אמרה לו.

אבל השיא הגיע רק ברגעים האחרונים של החקירה.

בשקט הקריא לה הסניגור קטע קטן מעדותה במישטרה, וציטט את מיספר־הטלפון שאליו טילפנה כאשר גילתה כי הספר קרוע: „244082 — זה היה הטלפון אליו טלפנת?" שאל הסניגור. לשופטים התמהים אמר: „זה מיספר־הטלפון של מישרדו של חרמון, וזה המיספר שנכתב בעדותה של רינה „אני רק מקווה שתחזיק מעמד!" אמרה לידידת־מישפחה שנלוותה אליה.

מפעם לפעם ביקשה רינה הפסקות.

במישטרה!" היה זה שיא מדהים לחקירה נגדית מהסרטים.

העדה היתה כעת ממש נרגזת. היא הסבירה כי חוקר־המישטרה העתיק מיספר זה מתוך ספר־הטלפונים הפרטי שלה. כאשר אמרה לו שהיא מסרבת לזכור את מיספר־הטלפון של חרמון. „אבל אני לא נעזרתי בספר־הטלפון, אני טילפנתי למיספר 244085 וזה הטלפון שלו בבית!" התעקשה העדה.

הדף מספר־הטלפון של רינה הוגש כמוצג לבית־המישפט, והיא ביקשה כי השמות הרשומים בו יהיו חסויים.

„מה יש לה?" שאלו הצופים איש את רעהו שוב. „הרי אין לה מה לפחד מחרמון, זה לא אחד מחבורת־הכרם, והיא לא עשתה באותו ערב שום דבר שצריך להתבייש בו. אז מה כל המיסתורין הזה?" נראה כי גם בית־המישפט התלבט בשאלות אלה, אחרי עדותה של רינה.

אילנה אלון ■

„אמא לא רצתה

אחרי שעצמות אמה נשדדו מהקבר ונזרקו ברמלה — יוצאת עדינה הרפז להשיב מילחמה

„רבנים וכל אנשי הציבור כל־כך מצטערים ומגנים את זה שהוציאו את העצמות של אמא מן הקבר — שיוכיחו את עצמם. שיראו שהם באמת מצטערים ושיחזירו אותה אל הקבר.

„לא מעניין אותי מי עשה את זה. פשוט שיחזירו את העצמות למקום. אני לא רוצה מקום אחר — מכובד — או לא מכובד — בשבילי כלום כבר לא מכובד. שיחזירו אותה לקבר".

עדינה הרפז, בתה הצעירה של תרזה אנגלוביץ', נדהמה השבוע כששמעה בחדשות כי מצאו את עצמותיה של אמה זרוקות בתוך שקית־ניילון בבית־קברות מוסלמי ברמלה.

בכל זאת, היא מקבלת את כל העניין בשלווה הראוייה להערצה: „זה עניין של אופי", אמרה, „אילו לא הייתי מקבלת את זה בשקט, לא הייתי יכולה לעמוד בזה".

עדינה, אשה גבוהה, רזה ונאה מאוד, נראית צעירה בהרבה מ־42 שנותיה. היא לבושה בג'ינס, כמעט אינה מאופרת, בפניה אין אף קמט ובעיניה יש אור של אדם הלוקח את החיים בקלות.

אלוהים מופשט

עדינה נולדה ברומניה בעיר ברשוב, לאבא יהודי ולאם נוצריה, בזמן מילחמת־העולם־השניה. שם, ברומניה שהיתה בעלת־בריתה של גרמניה הנאצית, היא נחשבה יהודיה, אמא שלה לא האמינה באי מסויים. „כשהגעתי לגיל 18", [illegible] עדינה „אמא סיפרה לי שכאשר היתה בגילי, היא נהגה ללכת לכומר להתוודות. פעם ניסה לפתות אותה, ומאז הפסיקה ללכת לכנסיה.

תרזה אנגלוביץ האמינה באלוהים מופשט „היא היתה אומרת שכל הנציגים של האלוהים הביאו לעולם רק מילחמות. כל אלה שרצו להשליט את הדת בכוח הרגו בסיטונות כשהצלב שלהם על החזה. היא היתה אומרת: אלוהים נמצא למעלה ובתוכי. אבא היה יותר דתי ממנה ובחגים היהודיים היה לוקח את המישפחה לבית־הכנסת".

עדינה עצמה מעולם לא נמשכה לדת. אחותה, שהיתה גדולה ממנה

מהקבר עצמותיה של תרזה אנגלוביץ (למעלה) הוצאו השבוע מן הקבר שנרשם לציון ונזרקו בתוך שקית בבית־הקברות המוסלמי ברמלה.

החמונה ש„נעלמה" ונמצאה!

כשהתחילה הפרשה לפני כשנה ומישהו הלשין כי תרזה אנגלוביץ, הקבורה בבית־קברות יהודי, אינה יהודיה, גילו כי גם בתה, מרים פוקס, שטרם לפני 14 שנה, נקברה באותו בית־קברות. מייד רצו לחוציא גם אותה מן הקבר. עדינה המציאה אז לרבנות בראשון־לציון תמונות מחותנתה של אחותה, שנערכה על־ידי רב יהודי ברומניה, תחת חופה כדת וכדין. כעבור זמן, כשביקשה את התמונות, ענו לה, כי לא ראו תמונות כאלה וכי הן אינן קיימות. השבוע, בדרך לטלוויזיה, נתן לה הרב עזרן, הרב הספרדי של ראשון־לציון, את התמונות „האבודות" ואמר לה שהיא שכחה אותן ברבנות בשנה שעברה.

ברומניה ובארץ מימין עדינה הרפז אחרי שסיימה את האקדמיה ברומניה, שם למדה באלט. כשגמרה את הלימודים, התחילה לרקוד באופרה של העיר ברשוב, עיר מגוריה. כשעלתה המישפחה לארץ, נכנסה עדינה מייד לעבודה באופרה הישראלית והופיעה שם כרקדנית מן השורה וכסולנית, עד שנסגרה האופרה. (משמאל: בהופעה על בימת האופרה הישראלית.)

וכך גם נכתב בתעודת־הלידה שלה.

אביה נשלח אז למחנה־עבודה ועבד שם עבורת־פרך ואמה, עם שתי ילדות קטנות, גרה במחנה אחר, יחד עם כל הנשים וילדיהן. „היתה לה כמובן אפשרות להתגרש מאבא", אמרה השבוע עדינה, „לצאת מן המחנה ולחיות כמו כל שאר הנוצרים. אבל היא לא עשתה זאת".

אחר־כך, אחרי המילחמה, למדה עדינה את שנותיה הראשונות בבית־ספר יהודי, שפעל בחצר בית־הכנסת של העיר, „מכיוון שאבא היה יהודי מסורתי".

לא עבר זמן רב והקומוניזם הגיע לרומניה. אז חיסלו את החינוך הדתי, ועדינה עברה ללמוד בבית־ספר ממשלתי, חילוני, כמו כולם. „הייתי קומוניסטית, משום שכולם היו קומוניסטים. זה לא נעשה מתוך בחירה, זה מה שהיה". ולמרות זאת ידעו כולם בבית־הספר שעדינה היא יהודיה והתיחסו אליה כאל שונה. לעיתים גם התגרו בה בשל כך והיו מספרים לידה בדיחות אנטי־שמיות.

כבר מילדותה רצתה להיות כמו שאר הילדים. „אני זוכרת שהיה בא כומר לגן והיתה מין תפילה כזאת, שהכומר שם את החצאית שלו על הראש של הילד. אחר־כך, כשבאתי הביתה, אבא ואמא אמרו לי שלא ארשה לכומר לשים את החצאית על הראש שלי. אבל אני לא רציתי להיות שונה. רציתי עץ בחג־המולד ורציתי להתפלל כמו כל הילדים".

בשבע שנים, חיפשה תמיד מיסגרת וחברה של יהודים. עדינה חייתה ברומניה בחברה חילונית.

ציציות של גויים

כשגמרה עדינה את בית־הספר, הלכה ללמוד באלט באקדמיה ברשוב. כשגמרה את לימודיה, התחילה לעבוד כרקדנית באופרה של העיר.

היא אהבה את עיסוקה והתחילה להתקדם מבחינה מיקצועית. לכן, כשהתחילו לדבר בבית על עליה לישראל, עדינה לא רצתה לשמוע על מעשה כזה. היא נזכרת בוויכוחים ארוכים ונוקבים עם אמה, כשהאם מדברת בעד העליה לארץ ועדינה מתנגדת.

עדינה, אז בחורה צעירה, בתחילת שנות העשרים שלה, רצתה קאריירה של סולנית באופרה ברומניה. היא לא רצתה לקטוע את ההתקדמות המיקצועית שלה בעודה באיבה, מה גם שלא היתה ציונית או יהודיה מאמינה.

לבסוף, היתה זו דווקא אמה שלחצה לעלות לארץ, ועדינה ויתרה ועלתה יחד עם כל המישפחה, בגיל 24, אחרי חמש שנים של הופעות אינטנסיביות.

„תמיד היו לי ויכוחים חריפים עם אמא. היא היתה אומרת לי שהיא לא רוצה שאתחתן עם גוי, ואני הייתי אומרת לה: את מדברת? את בעצמך גויה!"

שאתחתן עם גוי!"

כשעדינה התבגרה והתחילה לצאת בחברת נערים היתה אמה בודקת בציציותיהם, לוודא שהם יהודים. כאשר גילתה, חלילה, שבתה יוצאת עם גוי, היתה מייד גורמת לכך שהרומן ייגמר.

אחרי שהגישה מישפחת אנגלוביץ' את בקשת־ההגירה, ואחרי שמכרו את כל רכושם, מכיוון שמן השילטונות נמסר להם שזה עניין של ימים ספורים עד שיקבלו את האישורים, נאלצו לחכות לאישורים המיוחלים במשך שמונה שנים. תרזה, הנוצריה על־פי ההלכה, לא ויתרה על הרצון לעלות לישראל.

"בארץ היתה אמא הרבה יותר מאושרת מאבא. אבא היה מקטר כל הזמן ואמא רווקא שמחה להיות כאן".

כשהגיעו לישראל קיבלו ההורים דירה ברמת־אליהו בראשון־לציון. עדינה השתקעה בתל־אביב.

כבר בימים הראשונים לשהותה בארץ התחילה עדינה להופיע באופרה הישראלית. הרקרנית שהורגלה באימונים קשים ובחזרות מפרכות, למדה בתוך ימים ספורים את כל הריקודים והתחילה להופיע.

היא נזכרת כמה היה לה קשה לקבל את חוסר־המיקצועיות וחוסר־השלמות של האופרה הישראלית: "שם, ברר־מניה, אחרי חזרות קשות וארוכות אפשר היה לראות 36 רקדניות מרימות את היד ואף אחת לא חורגת מן השורה. כאן היו שש בנות על הבימה, וכל אחת היתה בזווית אחרת".

בשנים הראשונות היה לה קשה. כאחת שקיבלה חינוך של נימוסים ותרבות, נבהלה מחוסר־החינוך בארץ. היום, למרות המיבטא הרומני הקשה שבפיה, רואה עדינה את עצמה כצברית. "במיוחד מאז שהתחיל העניין עם אמא, והייתי צריכה להתחיל לדבר עם כלי התיקשורת ועם אנשי־ציבור, למדתי את השפה". היום היא גם יכולה לענות בלי בושה לאנשים שמדברים אליה בגסות: "ממש כמו צברית".

עדינה אינה מצטערת שעלתה לארץ, למרות מסע היסורים שהיא עוברת בשנה האחרונה, מאז שנפטרה אמה: "להיפך", אמרה, "אני דווקא רוצה להישאר פה ולתקן את הדברים".

לראות מצבה — ולמות

מרים סולק, אחותה הבכירה של עדינה, התחתנה עוד ברומניה, בחתונה יהודית מסורתית, מתחת לחופה, בטקס שניהל הרב של העיר. שנה אחרי שנולד בנה, רוברט, עלתה לארץ, לפני הוריה ואחותה.

מרים נפטרה ממחלת־הסרטן לפני 16 שנה, ונקברה כיהודיה בבית־הקברות בראשון־לציון. רוברט, אז ילד בן שש, נשאר לגור עם סבא וסבתא. היום הוא משרת בחיל־האוויר.

כשהתפוצצה הפרשה של תרזה אנגלוביץ', "גילו" הרבנים כי גם בתה, מרים פולק, אינה יהודיה, וכי גם היא קבורה באותו בית־קברות יהודי. הם שעוברת עדינה בשקט כזה, כמוה. היא ממשיכה ללמד באלט, ממשיכה לבשל, לכבס ולגהץ לבעלה אהוד לשתי בנותיה אלונה (12) ודופי (7), ובנוסף לזה מבשלת פעמיים בשבוע לאביה הזקן (75).

אבא שלה כבר גמור מכל הסיפור: "הוא כבר מת. הוא מחכה לסגור את העיניים. אין לו כבר מוטיבציה לחיות יותר. אבא ואמא היו מאוד קשורים. כל מה שמדאיג אותו עכשיו זה שהוא יזכה לראות מצבה על הקבר של אמא — ואז יוכל למות בשקט. הוא היה רוצה להיקבר לידה. הם מאוד אהבו האחד את השני, גם אחרי 50 שנה של נישואין".

עדינה ממשיכה להלחם. היא נלחמת את המילחמה של הוריה. לגבי עצמה היא אומרת: "הייתי רוצה שישרפו את גופתי. אני לא רוצה רב ולא כלום. כך אני חושבת עוד מגיל 18. זה לא לעניין, כל הסבל שעוברת

מול הכנסת הריקה עדינה נסעה (בתמונה העליונה משמאל) אל הכנסת לשמוע את הדיון בעניין גופתה של אמה. יחד איתה היתה גיסתה, ענת מאור מקיבוץ נגבה. חברי־הכנסת עלו בזה אחר זה אל הדוכן לגנות את המעשה, אך לא טרחו להישאר באולם בשעת הדיון ורק מעטים נכחו בו (בתמונה משמאל). חברי־הכנסת גינו את המעשה ורובם, מימין ומשמאל, חוץ מחברי המפד"ל, אמרו שיש להחזיר את העצמות אל הקבר שממנו הוצאו.

עדינה הופיעה באופרה הישראלית עד שזו נסגרה לפני שנתיים. מאז היא מלמדת באלט קלאסי וג'אז ברמת־גן וברמת־אפעל. אין לה ספק שאילו נשארה ברומניה היתה מגיעה רחוק מבחינה מיקצועית. כאן בארץ לא התקדמה כלל. ולמרות זאת היא אינה מצטערת שעלתה.

בשערי בית־המישפט

עדינה הרפז־אנגלוביץ', אמנון זכרוני, בצאתם מבית־המישפט העליון בירושלים. זכרוני הגיש לבית־המישפט בקשה לתת צו להחזיר את גופתה של תרזה אנגלוביץ' ליד לקבר המקורי בבית־הקברות בראשון־לציון.

שעוברת עדינה בשקט כזה, כמוה. היא ממשיכה ללמד באלט, ממשיכה לבשל, לכבס ולגהץ לבעלה אהוד לשתי בנותיה אלונה (12) ודופי (7), ובנוסף לזה מבשלת פעמיים בשבוע לאביה הזקן (75).

אבא שלה כבר גמור מכל הסיפור: "הוא כבר מת. הוא מחכה לסגור את העיניים. אין לו כבר מוטיבציה לחיות יותר. אבא ואמא היו מאוד קשורים. כל מה שמדאיג אותו עכשיו זה שהוא יזכה לראות מצבה על הקבר של אמא — ואז יוכל למות בשקט. הוא היה רוצה להיקבר לידה. הם מאוד אהבו האחד את השני, גם אחרי 50 שנה של נישואין".

עדינה ממשיכה להלחם. היא נלחמת את המילחמה של הוריה. לגבי עצמה היא אומרת: "הייתי רוצה שישרפו את גופתי. אני לא רוצה רב ולא כלום. כך אני חושבת עוד מגיל 18. זה לא לעניין, כל הסבל שעוברת המישפחה עם המת — הזיהוי, ההלווייה וכל הטקס המכאיב. צריכה להיות אפשרות בחירה. מי שרוצה להיקבר בטקס דתי אני מכבדת אותו, אבל מי שלא רוצה — צריך לכבד גם אותו".

עדינה התגיירה בגיל מבוגר, כשעמדה להינשא לאהוד, חבר לשעבר בקיבוץ נגבה. היא נזכרת שנהגה להשתמש בעובדת היותה נוצרית, כדי לסיים יחסים עם כל מיני מחזרים שלא מצאו חן בעיניה. הגיור עצמו לא השפיע במאומה על חייה. היא קנאית לחופש שלה, ולכן, כך היא אומרת, לא הלכה לגור עם בעלה בקיבוץ, אלא העדיפה את החיים בעיר. למרות שהחיים בקיבוץ הרבה יותר קלים, במיוחד כשיש ילדים ואין דאגות כלכליות. אבל היא צריכה חופש.

היא רוצה לבחור את דרך החיים שלה בעצמה, את העבודה שלה, אפילו שזה קשה לפעמים, וכרוך במאבקים.

פט־העליון בירושלים. זכרוני הגיש לבית־המישפט בקשה לתת צו להחזיר את גופתה של תרזה אנגלוביץ' ליד לקבר המקורי בבית־הקברות בראשון־לציון.

"אני לא רוצה שאף אחד יכניס אותי לתוך סידור־עבודה". נראה לפעמים, כשהיא מדברת, שהיא נלחמת בעצם מילחמה על שפיות הציבור הישראלי יותר מאשר את מילחמתה.

השבוע הגיש עורך־דינה, אמנון זכרוני, בקשה בשמה לבית־המישפט־העליון בירושלים, שבה הוא מבקש כי השופטים יתנו צו לחברה־קדישא לקבור את הגופה בחזרה במקום, או לא למנוע מן המישפחה לערוך את הקבורה בעצמה באותו המקום, או להחזיר את הגופה למקום עד שיגמר הדיון בעניין אם להעביר אותה מן הקבר או לא. ובמקביל למנוע מחברה־קדישא לקבור מישהו אחר בקבר שממנו הוצאו עצמותיה של תרזה אנגלוביץ'.

בית־המישפט לא התמהמה. ביום שלישי בבוקר נתן צו להחזיר את הגופה לקברה תוך 24 שעות.

ענת סרגוסטי ■

רחל מרחלת על כל העולם

מאחרי הקלעים

אילו צדק שקספיר, כל העולם במה וכולנו שחקנים, והנכתב במדור חלק ממחזה משעשע — אז כל הדברים שאני מסתירה, לא קוברת, או מכסחת, נעשים מאחורי הקלעים, או שהדרמה האמיתית מתנהלת מאחורי הקלעים, והשאר טפל. פילוסופיה בגרוש, מה?

נעזוב את השטויות ונתחיל בעיקר.

לפני זמן־מה גילגלה נשמה טובה בעיר הזאת העתק מצולם של מיכתב

GUGGENHEIM

THOMAS M. MESSER, DIRECTOR

14 February 1984

Mr. Haolam Haze
Uri Avnery
Gordon Street 3
Tel Aviv
Israel

Dear Mr. Haze:

מיכתב ממנהל מוסיאון גוגנהיים
רק בשבילו

שנכתב באנגלית, על נייר־המיכתבים של מוסיאון גוגנהיים לאמנות מודרנית בניו־יורק, בחתימת אוצרת המוסיאון. נאמר בו כי **אילנה גור** הפסלת, המתגוררת לחילופין כאן ושם בניו־יורק, לא מכרה מעבודותיה למוסיאון, או־מוטב לדייק — המוסיאון לא רכש ואין ברשותו פסל מפסליה.

אז מה הרבותא? פשוט, אותה נשמה טובה מנהלת חשבונות קטנים עם אילנה. כשזו התראיינה בתוכנית זה הזמן בטלוויזיה הוכיחה אילנה את רמתה האמנותית ואת ההכרה הבינלאומית בה בספרה שמוסיאון גוגנהיים רכש עבורה מעבודותיה. והרי זו ההוכחה הטובה ביותר למלעיזים נגדה. יבואו ויצביעו על אמן ישראלי אחר שזכה להיות מוצג שם!

מכאן המיכתב שנשלח אלי. לפיו, לא היו דברים מעולם, המוסיאון לא רכש, ואילנה לא מכרה לו, ועבודתה אינה מוצגת שם, וכל הסיפור מצוץ מהאצבע. ללקק את האצבעות, נכון?

אילנה גור ובעלה גארי
מה אמרתי?

דרינג, דרינג.

„האלו, אילנה, מה שלומך, מותק?"

„בסדר???"

„אילנה, בלה, בלה, בלה, ומה את אומרת על הנאמר במיכתב?"

„בלה, בלה, בלה, והטענה שטענתי בתוכנית לא היתה שהמוסיאון רכש את הפסל. סיפרתי שמנהל המוסיאון רכש את הפסל לאוספו הפרטי."

„מה את אומרת: זה לא פחות חשוב מהמוסיאון עצמו".

„נכון, ואם הראו לך מיכתב מהאוצרת, אדאג שיגיע אליך מיכתב מהמנהל עצמו, המאשר את הרכישה".

„יופי, אילנה, ולהשתמע".

דרינג־דרינג זה נערך לפני יותר מחודש, ובינתיים המתנתי בשקט. פצרתי את הציפורניים, השחזתי את השיניים והכנתי חבל. מיכתב היא מכינה לי? נראה את הגיבורה: על הקירות תטפס אצלי הפוס...

לפני יומיים הגיע המיכתב. הנמען היה „מר עולם הזה", ותוכנו כך:

מר הזה היקר,

אני מאשר שרכשתי, ושנימצא ברשותי, פסל שעשתה אילנה גור, וכי אני מעריך מאד, בלה, בלה בלה...

חתום: **תומס מסר**, מנהל

יש מי שרוצה לקנות חבל במצב טוב?

הכרות מחודשת

לפני כמה שנים קישטה **גליה ארקין** (43) הרבה מדורים בהרבה שבועונים ועיתונים, ונחשו אצל מי היתה האורחת הכי־קרואה.

בינתיים נעלמה קצת מהמדור, היתה עסוקה בלהתחתן, בלהוליד ילדים, בלהתגרש, בלנהל

גליה וג'וקי ארקין
גרוש בתור

רומן חשאי אחד, ועוד אחד, ועוד...

עתה היא חוזרת למדור עם רומן חדש, משהו חלומי, **גבר מאוד ידוע**, נשוי, על סף הגרושין, ששמו חסוי בשלבים אלה של ההתפתחויות הדראמטיות.

מדי קיץ עוזבת גליה את עבודתה כמזכירה בחברה לנאמנות ונוסעת לחופשה ארוכה בצרפת, שם הותירה, בעיקבות גירושיה, את בתה הבכירה **דניאל** (22), הבן **סמי דיויים** (16) מתגורר כאן עם אמו, בדירת־פנטהאוז בהרצליה.

15 שנות נשואין עם **אלברט כהן** (69), יצרן־אופנה גדול בצרפת ובעל רשת־חנויות שם, הותירו את החתיכה במצב מצויין לרומנים לוהטים בחום הישראלי. ואכן, לא מכבר סיימה רומן לוהט עם רופא נודע מבית־חולים איכילוב. האורולוג **ראובן סרנגה**.

יתכן ובעקבות חימום האווירה עם המחזר החדש ייאלצו היא ובעלה־לשעבר להשיג גם גט רבני, ולא רק גירושין אזרחיים.

עד כאן.

יולי במרס

יולי עופר וידידה אמריקאית
האחרונה

אצל יולי העניינים מתגלגלים במהירות. כל חודש סיפור חדש. במרס — לפחות בתחילתו — הסיפור הוא בלונדינית אמריקאית.

מה אני מקשקשת? זה אתם מקשקשים ומקושקשים, לא אני. יולי הוא **יולי עופר**, כמובן, איש־הספנות הבינלאומי. בשנה־שנתיים האחרונות התחלפו אצלו היוצרות בקצב של מטוסי־סילון דווקא.

תחילה התגרש מאשת־חיקו הניצחית. אחר־כך נשא לאשה את **רונית יער** היפה, שהפכה מברונטית יפה לבלונדה, גם יפה. אחר־כך עשה חושבים וחזר לאשתו — שוב ניצחית. ועתה, נכון לתחילת מרס 1984, הוא נעול על **בלונדה אחרת**, אמריקאית כפי שכבר היזכרתי למעלה.

שאלתם מה קרה לרונית? רונית היא שוב ברונטית, ומשמשת כסגן מפקד בבה"ד 12, בית־ספר לטירוניות צה"ל.

מה יקרה באפריל? השד יודע, וגם יולי עופר.

רגע, רגע! עם סגירת המדור נודע לי שעוד התפתחות קלה חלה. מה שהיה נכון לראשון במרס, אינו נכון ב־6 בחודש. הבלונדה המריאה לארצות־הברית.

מה הלאה? ראה למעלה!

אייבי לקח

טוב, כולם כבר שמעו על המסיבה של אייבי במלון הילטון. 18 שנה אחרי טיסתו למצריים.

דרינג, דרינג.

„שלום, **אייבי** איך הראש, כואב?"

„כבר לא, תודה".

„אייבי, כולם כבר כתבו על המסיבה, אך לא שמעתי על מתנות שקבלת".

„קיבלתי שלוש מתנות".

„אז מה אתה שותק?"

„מה יש פה לספר? **מאורי יפה** קיבלתי דגם יפה של הסטירמן, שבו טסתי למצריים. יופי של מתנה. ומ**לובה אליאב** את סיפרו עם הקדשה".

„אייבי, אני יודעת לספור: סיפרת רק על שתי מתנות. מה עם השלישית?"

„אוף, תעזבי: זה לא בשביל הקוראים שלך".

„אייבי, בחיאת דינק, אתה רוצה הפגנה נגד השלום או משהו?"

„טוב, רגע. אה אהה, אההה, קיבלתי גם מתנה, צילום **מדן בן־אמוץ**".

„מדן? מתנה? על תעבוד עלי: אני יודעת שהוא לקח הביתה חלות וחצי שולחן גבינות".

„כן, הביא צילום של שני גברים העושים אהבה בבת אחת עם אשה אחת. על אחד כתוב בגין, על השני אסד, ומתחת לתמונה הכותרת: „תוציא אתה הראשון!" והשני משיב: „לא, תוציא אתה הראשון!"

„זה בסדר, אייבי, לא אכתוב במדור. אגב, גם לולא סיפרת לי מי נתן את המתנה, הייתי מנחשת. תלית את התמונה?"

איפה: אני מתבייש להכניס אותה הביתה: השארתי את זה אצל **עופרה בורלא**!"

„אגב, אייבי, שמעתי ששתית כוסית אחת מיותרת. מה קרה בסוף הערב?"

„לא נעים לספר".

„אייבי, הפגנה נגד..."

„טוב, שתיתי כאמת, ולא זוכר הרבה. אך סיפרו לי שהספרית **זיקלין ליבשטיין** ידידה שהיתה במסיבה, ארזה אותי חזק, הביאה אותי הביתה, הפשיטה אותי מבגדיי, הכניסה אותי למיטה והלכה לשלום".

„היתה בוודאי פעם בצופים. מעשה טוב כל יום, אה?"

„לא זוכר כלום, בחייך!"

„אייבי, רוצה הזמנה למסיבה הבאה: תרשום!"

„או־קיי, להתראות בעוד שנה".

אנשים קטנים

לפני כמה חודשים התגלגל לידי סיפור קטן ויפה, שהחלטתי לדרוך עליו עד להודעה חדשה.

סיפרו **שמזבירה** נשואה בצמרת אחד ממישרדי־הממשלה נתפסה על שולחן המישרד, כשעוזר־השר מפגין נוכחות צמודה ומקיים יחסי־עבודה הוגנים.

כבר היו דברים מעולם, אילו כתבתי על כל המזכירות את כל הסיפורים, לאן היינו מגיעים במדור? מבינים?

עכשיו היא **ובעלה** (דווקא בעל כתפיים ושרירים) חוגגים ברית־מילה לבנם הרך. וכל הקצ'קס במישרד יושבות ועורכות חשבונות של שבועות וחודשים, והתוצאה אינה נעימה. משהו כמו תישעה חודשים עברו מיום האירוע. פלא שפריון־העבודה ירד פלאים, ומדברים על קיצוצים וייעול ומוסר־עבודה?

הרומנים של היום והרומנים של פעם

קחו את אנדרה ונטשה. זה היה רומן! אולי 300 עמודים מוקדשים רק לאהבתם! או את סדום ועמורה. גם זה היה רומן, והאו—הארץ התהפכה בגללם!

היום צריך מינוח חרש כדי לספר ולתאר אהבה בין בני־זוג, משהו מהיר וקצר. היום סוער, מחר בוער, מחרתים מידרדר, פסה, נשכח.

עוד לא חלף חודש מאז תיארתי את הרומן החדש של **תמי בן־עמי** עם קפטן אל־על הגרוש (3+) **נועם ציפורי**, ועל הבילוי המשותף באילת, וכבר נגמר, חסל, ותמי פנויה לאהבה הגדולה של חייה. מכירים מישהו?

כשהרומן עוד היה בעיצומו, הציגו תמי ונועם

ישראלה שטיר
טייסים גרושים

את חברתה של תמי, **ישראלה שטיר**, לפני טייס אחר מאל־על, **אלי איינשטיין**, אף הוא גרוש (1+). החל רומן לוהט, והגברת התחילה להיעלם מהנוף התל־אביבי בסופי־השבוע. בירור קצר העלה שהשניים מבלים בחברת ילדיהם (לישראלה ילד בן 11) בביתו הכפרי של אלי. כמה רפים יוקדשו על־ידי טולסטוי המודרני לרומן בין הטייס הגרוש לאשת־העסקים, החיה בנפרד מבעלה?

מה רוצים מחיים שיף?

מה הם מטפסים עליו כולם? קחו את **איילה שיף**, למשל. היא מנהלת איתו בימים אלה מישפט אזרחי ארוך ומורכב, שעיקרו מאבק על הרכוש הרב שהצטבר — מלונות דיפלומט ועוד. **חיים**, לעומתה, מנהל מישפט־גירושין ארוך ומייגע נגדה, והפרשה אינה מתקרבת אפילו במיקצת לקיצה. כשכתבנו בצהרון על חיים, והזכירו את **שושנה ויגר**, חברתו־לחיים של שיף מזה כמה שנים — כ"גברת שיף", עורר הדבר את חמתה של איילה, שתבעה במפגיע

שרון ויגר
בת מפתיעה

אותו שושנה ולא נתנה לו מנוחה. "בוא נישאר למסיבה של **אייבי נתן**".

"מה את ממהרת? בואי הביתה, תני לי להחליף חולצה!"

חולצה הוא רוצה להחליף! השתגע!

כשהתחיל ליהנות מהמסיבה של אייבי, שוב מטפסים עליו: "בוא נלך לביקתה, יש שם מסיבה יפה, עם שירה בציבור".

"תנו לי לחיות! מה רע לי פה".

הבולדוזר משך, וחיים הלך.

שושנה וחיים שיף
על הבימה

שהדברים יתוקנו. היא הגברת שיף, ולא שושנה.

קחו, למשל, ערב פשוט השבוע, יום שלישי. בשעות אחרי־הצהריים המאוחרות הולך חיים למסיבת־קוקטייל בהילטון, שערך שר־התיירות **אברהם שריר** לכבוד שר־התיירות של זאיר. כשנגמרה המסיבה ורצה לחזור הביתה, תפסה

כשהגיע למסיבה, התעלף כימעט. אספו את כל חבריו וידידיו מתקופת־המחתרת בחיפה, אנשים שישבו אתו בכלא־עכו ובמחנה־המעצר בלטרון, חברים בלב ובנפש, כולם נאספו לחגוג אם יום־הולדתו ה־60.

דובי, (38)), הגיע אחרי תחנה קצרה אצל אמו,

בערבון מוגבל מאד

שרון הראל ואבי נשר
אחרי 7 שנים

הכל יכול לקרות בארצנו הקטנה. גם הסיפור שלפנינו, שאם יעלה הדבר אסיים אותו עם קצת מוסר השכל.

חלי גולדנברג היא חתיכה סוג א"א לכל הדיעות, או שיש מי שהוא שהרים שם אצבע בפינה? שב ושתוק, ותן לדבר!

חלי הופיעה בסרטו של **אבי נשר**, הלהקה ורומן קטן התנהל בין הבמאי לשחקנית. מה יש, זה קורה בכל יום.

אחר־כך נפרדו הדרכים, אבי ניהל רומן ארוך שכימעט הוליך לחופה, עם **שרון הראל** היפה, וחלי ניהלה רומן ארוך וקצת אווירירי (כולל הרבה טיסות לחו"ל) עם תעשיין.

עכשיו מופיעה חלי שוב בתפקיד בסרטו החדש של אבי נשר התהילה והזעם, ההולך ומוסרט עתה. אך בעת ובעונה אחת ניסתה, כחברה טובה של שרון הראל ואבי נשר, לגשר על הפערים ולסייע בפיתרון הבעיות.

עכשיו באים המלעיזים וטוענים שכששרון נסעה מצוברחת לארצות־הברית מסייעת חלי בצורה צמודה מאוד לאבי נשר, וכי אצלו שעות הדיכאון הן ליליות בעיקר, וכי זו הסיבה

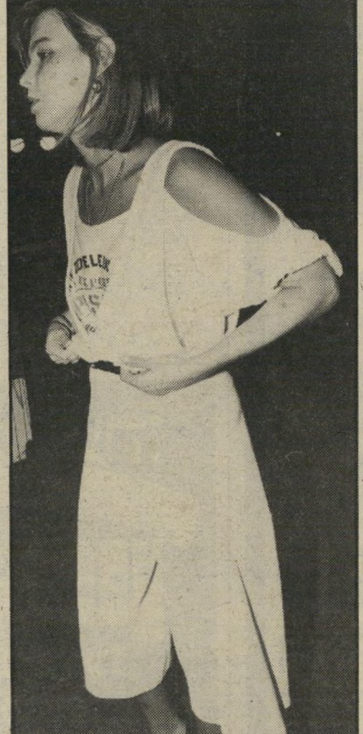

חלי גולדנברג
המנחמת

שמכוניתה חונה בלילות ליד ביתו.

נכון, או לא נכון, אותי לא תתפסו מסתובבת ליד ביתו בשעות הקטנות כדי לאמת את הסיפור. בקיץ הייתי אולי מנסה. אבל, עכשיו בלילות הקור, לכו בעצמכם. לבריאות!

אגב, אולי הדימיון המפתיע בין שרון לחלי עושה דברים לאבי. מי יודע? יתכן.

ומוסר־השכל? הסיפור על החתול והשמנת.

הרחבת אופקים

מה כולם מטפסים על עץ כה גבוה ויפה? שיחפשו עצים אחרים, את **ירוחם משל**, או חברים אחרים. מה רוצים ממנו דווקא? הוא־לא ישתוק! את שמו לא יכפישו! אמצעי־התיקשורת כולם נגדו!

מי? **יצחק אופק**. מי זה יצחק אופק? יצחק אופק הוא יו"ר מרכז הפועל, ואולי עוד תפקיד ייצוגי ומעשי אחד או שניים.

הפירסומים על נסיעותיו הרבות קוממו את החבר אופק, ולכן החליט לתבוע את מלעיזיו לדין.

התלונה הוגשה לאגודת־העיתונאים, ונקבעו כדיינים השופט **כהן; מרק גפן**, מי שהיה עורך "על־המישמר"; **ויחזקאל אדירם** מידיעות.

ישיבה ראשונה נקבעה ליום ו' האחרון לשעה 12 בצהריים. שעה לפני מועד הישיבה צילצלה מזכירתו של החבר אופק והתנצלה

משבצות

2427

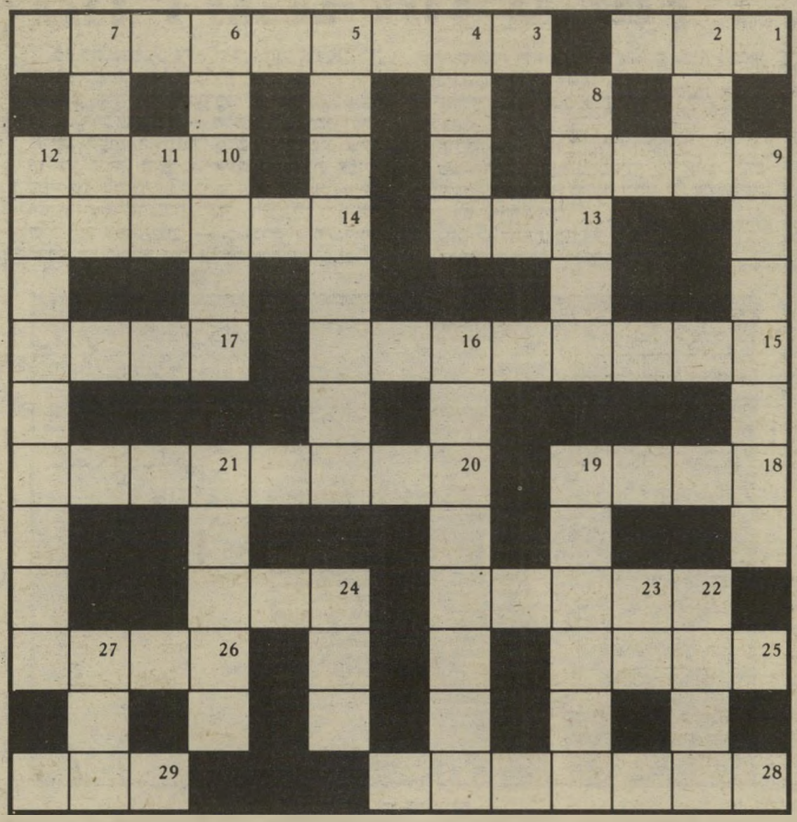

פתרון תשבצופן 2425

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. מעשה שקרה בעקבות הפיכת חצר (3)
3. ספיר לשם וברקת שבו מאחלמה — האחרים לא יצאו (5,4)
9. המומחים יודעים בחוש, היכן לשמור את הירוקים (4)
10. זה מחיר הנשואין (4)
13. דג שנכשל (3)
14. יש כאן פתח לעדף אימפולס (3,3)
15. מלא וגדוש, אבל מבולבל לגמרי (4,4)
17. זו הדרך להגיע במהירות לפתרון הבעיה הבלשית (4)
18. תגיע בזמן הקרוב (4)
20. בתחום כזה (768 — 906 מעלות); אפילו הוא כבר לא מושך יותר (4,4)
22. הוא לא ראשון לקומפוזיטורים יהודים, וגם אחריו היו עוד (5)
24. יין שישמח לבב אנוש (3)
25. עייף בכל שיהיה, לא יבש ליחו, והוא עדיין מופיע (4)
26. לא, שפה לא נראית כך (4)
28. תאומים זהים (2,5)
29. הקרבן בדרך לגן העדן (3)

מאונך:

2. הפתח הצר לברית המיפלגה (3)
4. הפוליטיקאי הירדני חי מחל־טורות (4)
5. כל חייו עוברים עליו בצל הסרטן (4,4)
6. מעמק ונהר שלוחה ברכת שנה טובה לעם רב (6)
7. מחלת הילדות חזרה (4)
8. הכדור עבר מיד ליד ונשאר בקבוץ הגלילי (5)
9. רווחות של איבסן מנשבות כאן על ההשמצות ההדדיות (3,4)
11. איננו אשם בהטמנת הפח (2)
12. כך נהג היצ'קוק לכוון את שעונו (4,5)
16. לאיש הבא תנו הרבה דיאטה (3,5)
19. „כסיל בחושך יהלוך" (6)
21. יצירה שאין בה מום? (5)
22. בן המשפחה הסב שמחה מרובה (4)
23. לבעל הנוצות יש עוד חוב (2)
24. אפשר לגשת מכל צד ולהשמיד את העיקר (3)
27. הרבה אהבה גלומה ביונק הזה (3)

תיק „חזק וטוב"

סגן לשעבר אחר של ראש־העיריה, צבי צימרמן, הוא איש המיפלגה הליברלית. לאחרונה עזב את תפקידו בעיריה ונסע לניו־זילנד, שם מונה כשגריר ישראל.

בשנות פעילותו בחיפה הוא זכה בהרבה כותרות, לאו־דווקא חיוביות. כך, למשל, הוא היה מעורב עם שותפו למישרד עריכת־דין בקנוניה לנשל לקוח מאדמתו. בית־המישפט אמר עליו: „הוא איחז את עיני הלקוח שלו וגנב את דעתו."

בפרשות הקשיש ודניה הוא היה יושב־ראש וערת־המישנה שאליה פנה הזקן בבקשת עזרה. אך לשווא.

לפני זמן קצר טען אזרח חיפאי, שביקש לבנות תוספת מאושרת לביתו, כי שכן ניסה לסחוט אותו וביקש ממנו דמי־הסכמה. טענתו של השכן היתה: בתו היא חברה של בתו של צימרמן. ואכן סגן ראש־העיר הליברלי עזר והוציא צו להפסקת־עבודה.

הפרשה נחשפה בבית־המישפט בחיפה. העותר ניצח. אך צימרמן, שנגדו הוטחו דברים קשים ביותר, לא בא לטהר את עצמו והתחמק מעדות. הוא העדיף, פשוט, לעבור לשירות הדיפלומטי.

גוראל הוא זה שמינה את צימרמן לתפקיד הבכיר כיושב־ראש ועדת־המישנה לתיכנון ולבניה למרות שהוא ידע מה אמר עליו בית־המישפט ולמרות שהוא לא היה צריך אותו לחיזוק הקואליציה.

למה? ערב הבחירות האחרונות בשנת 1978 נחתם הסכם ג'נטלמני, בלחיצת־יד, בין גוראל וצימרמן. הם

המיוחסים של חיפה

(המשך מעמוד 25)

הכרמל מעורב גם מהנדס־העיר החדש, איתמר ינוביץ. הוא מונה לתפקידו בשנת 1981 וכעבור שנה, ב־1982, הוא הופיע בפני הוועדה המקומית לבניין־ערים וחזר על ערות־השקר כאילו קיבלה העיריה שטח חליפי.

ינוביץ מתגורר בדירה שהוא ביצע בה חריגות בניה לפני שמונה לתפקידו. בצורה תמוהה ומוזרה הוא לא הועמד על כך לדין עד היום, ועובדה זו ידועה לגוראל.

בעניין חברת דניה מעורבת גם אדריכלית בכירה בעיריה, לאה גרינברג. היא הגישה לבית־המישפט העליון תצהיר כוזב. על תצהיר זה אמרו השופטים, „אין בו גרגיר של אמת."

גרינברג, לפי החשד, במיקרה אחר — המיקרה של בית־הלוחם — כתבה על אחת המפות שהוגשו לבית המישפט העליון, כאילו היא מתאימה למקור, עובדה שלא היתה נכונה.

סגן־ניצב איתן גולן, שחקר בנושא, הגיע למסקנה שהמיסמך זוייף. אך בשלב זה הוחלט, במפתיע, להעביר את התיק מגולן לחוקר אחר.

סגן ראש־עירית חיפה לשעבר מטעם המערך, יוסף בלושטיין, המוכר בתואר „ממליך המלכים", היה בעבר האיש החזק בעיריה. היום הוא עדיין מושך בחוטים. הוא שייך למחנהו של שימעון פרס. גם שמו נקשר בפרשת קולומבוס, ובעוד פרשת־שחיתות, שנחקרה על־ידי היחידה לחקירות־הונאה במטה הארצי. בסיום החקירה היתה המלצה להעמידו לדין כחשוד בקבלת שוחד מהקבלן יעקב פריצקר ומגדולי קבלני חיפה.

התברר שהוא קנה לבתו דירה אצל פריצקר בהנחה — במחיר אפסי. על־פי החומר, המליצה גם פרקליטות מחוז חיפה להעמיד לדין את סגן ראש־העיריה, כמקבל השוחד, וגם את פריצקר, כנותן השוחד. בצורה תמוהה ומוזרה הוחלט בפרקליטות, בסופו של דבר, לסגור את התיק.

קניית הדירה מפריצקר במחיר נמוך היא גם הפרשה שבה היה מעורב אהרון שפירא, חבר־מועצת העיר מטעם המערך ואיש־כספים בעיריה. כאן התנהלה החקירה בשנת 1981. גם כאן המליצה המישטרה להעמיד אותו לדין, וגם כאן נסגר התיק.

מזל טוב — נולד לכם בן

מסיבות ברית וחתונות

המוצלחות ביותר

בבית הרופא

עם הגן היפה

תל־אביב. רחוב הפטמן 1

המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19

טלפונים: 722314, 298772, 9223244

כוון אחר - צילום

לימודי בוקר, אחה"צ וערב בכל הרמות.

מסגרת לימודים גמישה.

סדנאות להדפסה בצבע.

הסדרי תשלומים נוחים.

פרטים נוספים וטפסי הרשמה - כל יום בין השעות 10⁰⁰-20⁰⁰.

קמרה אובסקורה

המרכז ללימודי צילום

תל אביב, אלנבי 57, 03-298191, 298291

ירושלים, בצלאל 6, 02-223573, 233502

חיפה, הנביאים 13, 04-662773

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-622828, 623311

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

התחייבו שלא לתקוף זה את זה בפרשיות עדינות, כדי שלא לפגוע בסיכויי שניהם לשתף פעולה אחרי הבחירות.

ראש עירית חיפה לשעבר, ירוחם צייזל, קודמו של ראש־העיר הנוכחי, אומנם פרש לגימלאות, אך גם לו יש חלק בשיטה. בפרשת קולומבוס אמר עליו בית־המישפט שהוא אינו רובר־אמת וכי הגן על עצמו בטענת־שיכחה כדי שלא לספר פרטים שאינם נוחים לנתבעים," הלא הם המהנדסים משה אורן ויוסף כהן.

נגד צייזל פתוח ועומר יק שמוגדר בפרקליטות „חזק וטוב", על תצהירים כוזבים שמסר לבג"ץ בפרשת בית־הלוחם. המישטרה המליצה להעמידו לדין. היועץ המישפטי לממשלה הבטיח לפני שנתיים שהתיק נהמצא בהילוך גבוה, אך עד היום לא הוגש כתב־אישום. להיפך. לפרקליטות פנו גורמים שונים והציעו שצייזל לא יועמד לדין, משום שהוא פרש לגימלאות.

ווטרגייט עירוני

ראש אגף־המיקוח בעיריה, משה שרוני, שהוא גם ראש ועד־העובדים ומהאנשים החזקים בעיר, יושב על סיכות. במישטרה יש תיק נגדו על קבלת טובות־הנאה מרוכלים בחיפה תחתית. שרוני בא לבית־המישפט, שבו נדונה בקשת המישטרה להאריך את מעצרו של זוסיה בפעם השניה, כדי לעודד את התובע שנתפס.

נפתלי ליפשיץ הוא הפרקליט החיצוני של העיריה. הוא זכה לכינוי „פרקליט העיר". לא אחת הוא ייצג גם את העיריה וגם עובדי־עיריה שהיו חשודים בגניבה מהעיריה.

בפרשת בית־הלוחם הוקלטה פגישה שהתקיימה בזמנו בלישכתו של צייזל. באותה פגישה הציגו חוקרי תת־ניצב בנימין זיגל ראיות לכאורה, שהצדיקו את הגשת התלונה למישטרה, על כך שקבלן הבניין ניסה לרמות את העיריה.

אחרי הפגישה, שהוקלטה בחשאי, טען ליפשיץ כי החוקרים מסלפים את תוכן הפגישה, וכי הפרוטוקול שהכינו לגבי מה שהתרחש בשיחה אינו נכון. זיגל ענה לו שדבריו הם דיברי־כזב. ליפשיץ, שלא ידע שהשיחה הוקלטה, כתב לזיגל: „אני הייתי בפגישה, ולא אתה." בשל מעמדו של ליפשיץ, לא הוגשה למישטרה תלונה מטעם העיריה.

תת־ניצב עמית
מינה ועדת־חקירה

גם דוברו של גוראל, יעקב בזק, מסובך פה ושם. המישטרה מגלה עניין בעיסקה שבה היה מעורב לפני שנה וחצי. הוא רכש עם שני אחרים את בניין מועדון־הקצינים של הוועד למען החייל.

המועדון פעל 20 שנה ללא רישיון. הבניין היה מיועד במקורו למטרות ציבור. ערב מכירתו ביקשו אנשי הוועד למען החייל מהוועדה לתיכנון שתשנה את יעוד הבניין ממועדון ציבורי לבניין מיסחרי. מהנדס־העיר תמך בכך והבקשה אושרה. הבקשה לשינוי־יעוד היתה אחרי שבזק וחבריו קנו את הבניין במיכרז, במחיר שהתאים לבניין ציבורי ולא לבניין־מישרדים.

בזק, יד ימינו של גוראל, ראש האגף ליחסי־חוץ של העיריה, קשור בעניין נוסף. מישטרת חיפה בודקת את טיב קשריו עם קבלני־ציבור הקשור בעירייה.

שמואל ביאליק היה עד לאחרונה ראש מחלקת־הספורט בעיריה. לפני שנים אחדות, לקראת פרישתו, נתפרסם מיכרז לתפקיד. המישטרה שתלה מודיע, כדי שינסה לברר איך מתנהל המיכרז. חקירת־המודיעין העלתה כי היה זה מיכרז תפור. אולי מסיבה זו זכה בו בנו של ביאליק.

החומר נחקר על־ידי מחלקת המודיעין של המטה הארצי, אך החקירה נפסקה.

ביאליק, עובד ותיק בעיריה, פרש לגימלאות והקים חברה לאירועים. החבארה שלו מקבלת תכופות עבודות מהעיריה.

מרדכי הייטנר הוא עובד עירייה וראש אגף כוח־אדם, והיה גם מנהל קופת־התגמולים של עובדי־העיריה. קרן זו הקימה, בכספים שצברה, שני בניינים רב־קומות באיזור יוקרתי על הכרמל, עבור עובדי־העיריה. נגד הייטנר יש עתה כתב־אישום על חריגות בנייה בפרוייקט, שבו יש לו דירה. המישטרה, אגב, חוקרת שבפרוייקט נעשו מעשי־מירמה נוספים.

הייטנר הוא חבר טוב. כאשר הובא זוסיה בפעם הראשונה להארכת המעצר, צפה בו הייטנר בסקרנות רבה מהאולם.

כנגד עירית חיפה הוגש כתב־אישום בגלל חריגות בניה שהיא עצמה ביצעה בשנת 1980 בבנין בית־הלוחם בעיר. אך עוד לפני שמיעת כתב־האישום, פנתה העירייה ליועץ המישפטי לממשלה, יצחק זמיר, כדי שיעכב את ההליכים.

לפני שבוע נעצר עורך־דין חיפאי, רפאל נבט, בחשד שהיה מעורב בפרשיות־מירמה של יושב־ראש ועד מושב שתולה לשעבר, נתן חובב, החשוד שנתן שוחד לשר אהרון אזן. נבט, לטענת המישטרה, נתמנה ככונס נכסים של מכבסת שלג התרמון. אך היה בה שותף סמוי, וביחד עם חובב הם גנבו 180 אלף שקל מכספו של שותף שלישי. כן הוא חשוד שניסה ככונס־נכסים של המכבסה להשתלט על 51 אחוז ממניותיה.

בקרוב יוגש נגדו כתב־אישום.

נבט מוכר בחיפה היטב. הוא היה מעורב בשחיתויות בית־הלוחם. הוא שכר בזמנו בלשים פרטיים כדי לאסוף חומר נגד הארייכל דויד ינאי, כדי להבאיש את שמו. הבלשים חדרו לחדר בטכניון ולקחו משם חומר על ינאי. נבט היה עורך־הדין של הקבלן אורי לבזובסקי, שהיה מעורב בפרשה ונאשם בשני תיקים. הבלשים חסרי־המזל נתפסו על חם, ואז נמצאו בחדרו של נבט מיסמכים מתיקו האישי של ינאי.

נבט טען שהקצין שחקר אותו זייף את אחד מדפי העדות. תלונה זו נבדקה, והתברר שנבט העליל על הקצין. המישטרה המליצה להעמיד את עורך־הדין לדין, אך פרקליט־המדינה החליט שלא להעמידו לדין, ונבט עצמו חזר בו מתלונתו. כך הושתקה הפרשה שזכתה בכינוי „ווטרגייט בחיפה".

עד כאן, בקיצור נמרץ, חלק מהפרשיות בחיפה, שבהן הן למישטרה, הן לפרקליטות והן לבתי־המישפט יש מה לומר.

חקירת זוסיה עדיין לא הסתיימה, ובחיפה חוששים רבים שהבאים בתור יהיו בעלי שמות מוכרים ומכובדים.

בן ציון ציטרין ■

מהפכת השיווק היפנית בדייהטסו נמשכת

הנשיא: "עכשיו גם אתה יכול לרכוש מכונית"

נשיא החברה מכריז על שתי תוכניות אשראי והנחה גדולה לתקופה מוגבלת.

מאת כתבנו

חברת דייהטסו עזה למיצב הכלכלי של ישראל ויוצאת בתוכנית שיווק מיוחדת לנהג הישראלי המבקש לרכוש מכונית מעולה. "לנהג הישראלי מגיעה מכונית מצויינת אומרים בדייהטסו ולכן יצאנו בתוכנית שיווק מהפכנית בשני מסלולי אשראי".

"על אלו מכוניות מדובר?" שאלנו את אנשי החברה. "על כל מכוניות דייהטסו. החל מדייהטסו שרייד CS4 ועד למכונית המפוארת דייהטסו שרמנט LD 1300 אוטומט - כעת יוכלו אזרחי ישראל לבחור בין 2 תוכניות - תוכנית אשראי צמודת דולר ותוכנית אשראי שיקלית. שתי התוכניות נותנות לך אשראי ל-10 חודשים. וזה עוד לא הכל. בנוסף לתוכניות האשראי זוכה כל הרוכש מכונית בהנחה משמעותית ביותר במסגרת מהפכת השיווק היפנית בדייהטסו". (ראה פרוט ההנחות בטבלה).

"נניח שאני רוצה לרכוש את שרייד CS5 המעולה", אמר כתבנו, "אני מקבל $494 הנחה ואם אני רוצה נותנים לי גם אשראי?" "כן" ענו בדייהטסו. "אני קונה" אמר כתבנו וסיים במהירות את הראיון.

ברגע הראשון:

כבר ברגע הראשון, כשיצאה חברת דייהטסו עם רגמי שרייד ושרמנט לשוק המכוניות נוכחו הכל לדעת שיש כאן מהפכה אמיתית בתחום הנדסת הרכב. השרייד הנפלאה בעלת מנוע שלושה הצילינדרים וחמשת הדלתות זכתה במחמאות אינספור בעתונות הרכב. השרמנט הוכחה כמייצגת מגמה חדשה בענף הרכב. עיצוב מפואר, ביצועים משופרים וחסכוניות הפכו את השרמנט למכונית מבוקשת ביותר. את כל רגמי דייהטסו ניתן לרכוש עם מזגן מקורי והילוכים אוטומטיים.

אשראי ויש לך מכונית

זה הזמן לרכוש מכונית בדייהטסו. במסגרת מהפכת השיווק היפנית אתה מקבל הנחה גדולה על מחיר המכונית ובנוסף להנחה אתה מקבל גם אשראי. אתה יכול לבחור בין שתי תוכניות אשראי משתלמות ביותר:

א) תוכנית אשראי שיקלית.

ב) תוכנית אשראי צמודת דולר.

המבצע לתקופה מוגבלת בלבד. הזדרז. הכנס לאחד מסניפי דייהטסו בישראל, התרשם ממכוניות דייהטסו המעולות. קח אחת לנסיעת מבחן. דרוש את ההנחה והאשראי שמגיעים לך. וסע לשלום.

אלה ההנחות שתקבלו בדייהטסו

מכונית	שרייד CS4	שרייד CS5	שרייד אוטומט	שרמנט LD 1300 4 הילוכים	שרמנט LD 1300 - אוטומט
מחיר רגיל	$8,280	$9,292	$9,971	$10,925	$12,075
מחיר מבצע	$7,855	$8,798	$9,396	$10,350	$11,201
הנחה	$425	$494	$575	$575	$874

סוכנויות דייהטסו

סוכנות ראשית: ת"א, רח' המסגר 40, טלפון: 03-330721.
סוכנויות משנה: חיפה, רח' יפו 94, טלפון: 04-521369.
ירושלים, רח' יפו 206, טלפון: 02-241562.
נתניה, רח' ברקת 10, טלפון: 053-38295.
הוד השרון - רכב השרון, דרך השרון 49, טלפון: 052-27874.
נקודת מכירה: רעננה - מוסך ירון, אזור התעשיה, טלפון: 052-35620.

* המחירים כוללים מ.ע.מ. לא כוללים הפקדה.

ערגע פרסומאים 229106/7

הווי

אין מלחמות זולות

ירושלים הביא ספר תקציב־המדינה לשנת 1984/5 פירוט של מחיר הציוד האישי של חייל צה"ל: מנת־הקרב היומית שלו עולה 335 שקל; הדובון — 4,400 שקל; הנעליים הגבוהות — 5,700 שקל; קובע הפלדה — 8,000 שקל ואפודת־המגן — 39,500 שקל.

★ ★ ★

צפירה שימושית

פתח־תקווה דרש תושב־העיר להמשיך ולהכריז על כניסת־השבת בצפירת־מכונית, בנימוק שרק כך הוא יודע מתי עליו לתלוש דפים של נייר־טואלט. שאותם הוא מכין ליום השבת. שבו אסורה מלאכת התלישה לאנשים דתיים.

★ ★ ★

מילון בן־יהודה החדש

תל־אביב פירסמה התנועה למען ארץ־ישראל טובה רשימה ראשונה של ביטויים מעליבים שאנשי־ציבור מחליפים ביניהם והכוללת, לפי סדר האלפבי"ת: בוגד, גוזן, דגנראט, טיפש, ליצן, מוקיון, עז־מצח, פאשיסט, קשקשן, שקרן ואתה תיאטרון־אבסורד!

★ ★ ★

שורשים

צה"ל ביקשו, לרגל אירגון כינוס נוסטאלגיה, לאתר את בוגרי הקורסים של מפקדי־מחלקות של אירגון ההגנה. גילו בארכיב כי רבים מהניכים שסיימו את הקורסים לפני 40 שנה בציון מספיק או ע"ל (עוד לא), היו, בינתיים, לתת־אלופים ואלופים.

★ ★ ★

קח את המפתח וסע

תל־אביב ניקש ארם שבא לטקס־חתונה בבית־הכנסת הגדול להחנות את מכוניתו, זכה להכוונה אדיבה של שומר־החניון, שביקש להשאיר את המפתחות במכונית, כדי להקל על אפשרויות התנועה בחניון, נדהם לגלות, בצאתו מן הטקס, כי גם המפתחות, גם השומר המדומה וגם המכונית נעלמו.

★ ★ ★

מחוץ למיסגרת

תל־אביב סיפר בעל גלרייה מקומית כי המיתון במשק פגע קשות במכירות. אולם גילה כי בכל זאת הצליח בשבועות האחרונים למכור אקוורל של נחום גוטמן (טבריה) ב־2500 דולר (350 אלף שקל); ציור־שמן של יעקב אייזנשר (מסעדה) ב־1200 שקל דולר (170 אלף שקל) וטוש־אקוורל של שמואל בק (שח־מט) ב־900 דולר (125 אלף שקל).

★ ★ ★

שועלים קטנים מחבלים בכבלים

חרמון גילה חייל צה"ל כי בכל־הטלפון בעמדה שלו נחתך, ניסה להתקשר ליחידתו בעזרת מכשיר־האלחוט, גילה שגם בו נחתך כבל עיקרי, היה משוכנע כי חיילי־אויב חדרו לעמדה, פתח ביריות כדי להועיק את חבריו, שחשו אליו, ירו פגז־תאורה, גילו שועל מהלך בעמדה ומכרסם כבלים להנאתו.

★ ★ ★

ספונג'ה אדומה

קיבוץ החותרים הסביר מנהל המיפעל המקומי לסחבות־ריצפה, כי תוצרת המיפעל מעולה במיוחד, בחוזקה ובכושר־הספיגה שלה, מכיוון שהוא משתמש בטכנולוגיות המיובאות מן הגוש המזרחי, המתאימות במיוחד לצורכי עקרת־הבית הישראלית, שאיננה יודעת כיצד לעשות את השימוש הנכון בסחבות־ריצפה ולכן הן מתבלות בקצב מהיר מהצפוי.

★ ★ ★

הרוב הדומם

ירושלים ערך מדען מהמכון לקרימינולוגיה מחקר שבו גילה, כי 44% מן הנשאלים היו מרוחים למישטרה אילו נודע להם על מיקרה של נטילת שוחד; 41% — במיקרה של מעילה־באימון ורק 3.5% במיקרה של העלמת־מס.

ספורט

כדורגל

בעיה בירושלים

כולם שואלים מה קורה לבית"ר ירושלים. שהפסיקה לגרוף ניצחונות ונשארה תלויה בפיסגת הטבלה הל. ית רק בזכות הפור שהשיגה בסיכוב הראשון של הליגה. הניתוח של פרשני הכדורגל מראה, כי הקבוצה לא רק שסובלת מפחד כפי שקורה בדרך כלל לקבוצות חסרות־ניסיון, המוליכות לפתע בטבלה ולא מסוגלות להתמודד עם אוויר־הפסגות שניתן להן בשפע, אלא גם מן העובדה שלקבוצה פשוט אין חלוצים ברמה גבוהה.

גם הניסיון להכתיר ולהגזים ביכולתו של החלוץ הצעיר אלי אוחנה הוכח כלא־נכון, מאחר ששחקן טוב צריך להתבלט על המיגרש גם ברגעים ששומרים עליו.

אוחנה, הצעיר בן ה־20, ניצל את התקופה, שבה עדיין לא הכירו את סיגנון משיחקו. ברגע שעמדו על טיבו, התחילה הבעיה שלו.

בית"ר ירושלים (אורי מלמיליאן ודני נוימן) בסעולה*
שחקן טוב צריך להתבלט על המגרש

אולימפייאדה

הספקות של הדוקטור

השטיח האדום שפרשו בארץ לרגליו של חואן־אנטוניו סאמאראנש, נשיא הוועד האולימפי הבינלאומי, לא עשה הרבה רושם על אורי זימרי, הד"ר למדעי הספורט ממכון ויינגייט. בעוד העיתונות צוהלת מכוונותיו של הספרדי, יליד ברצלונה, על ניתוקה של הפוליטיקה מהספורט, בעיקר במישחקי לוס־אנג'לס, אמר הד"ר זימרי:

„לא צריך לעשות עניין מביקורו של סאמאראנש. צריך להתייחס לזה כמו לכל ביקור שיגרתי אחר. זוהי לא מחווה יוצאת־דופן.

„בסך הכל, הוא נדר נדר שיבקר בכל מדינות העולם, החברות בוועד האולימפי". לד"ר זימרי גם היה משהו לומר על כוונותיו הרחבות יותר של היו"ר סאמאראנש:

„אני בספק אם הוא יצליח ליישם במציאות משהו ממה שהוא לא מפסיק להצהיר. זה שום דבר, כל המאבק שלו. אני בטוח שיהיו התנגשויות קשות באולימפיאדה הקרובה בין ארצות־הברית וברית־המועצות. אני לא מאמין שזה יעבור בשקט. אולימפיארת לוס־אנג'לס לא תעבור חלק. העניין הוא פשוט מאוד: קשה להאמין שהמתיחות בין שתי המעצמות לא תתבטא גם בספורט."

כדורסל

בעיות בחולון

לפני כמה שבועות נעצר יו"ר מחלקת הכדורסל של הפועל־חולון משה („מוילי") גלעד. הישבר־ראש נחשד בגניבה בסך של 500 אלף דולר תוך ניצול מעמדו בבנק־ישראל. בו שימש בתפקיד בכיר.

אם לא די בכישלונה של הפועל־חולון. שרבים ניבאו לה השנה השתלבות מזהירה בין ארבע הקבוצות הגדולות, הנה נחת עליהן גם מיקרהו של היו"ר שלה.

מתברר כי החקירה, שעורכת בפרשה מחלקתו של תת־ניצב בינימין זיגל, גם אינה פוסחת על מחלקת הכדורסל של הפועל־חולון. השמועה אומרת כי בימים אלה נלקחו סיפרי־החשבונות של הקבוצה לבדיקה במישטרה, בחשד כי סכומים רבים הועברו מבנק־ישראל באמצעות היו"ר גלעד לקופתה של הפועל־חולון.

עתיד העונה הבאה. נושא אחר בהפועל־חולון, העומד על הפרק: אריה מליניאק, מאמן הקבוצה ועתידו בעונה הבאה. יש אומרים כי הפועל תל־אביב מתעניינת במאמן הלאומי הצעיר, וזאת למרות שמאמנה הנוכחי, יהושע רוזין, תיפקד העונה לשביעות רצונם המלא של מנהליה.

מכבי והכסף

בכל מה שקשור לקבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב אין מנוס אלא להיזון משמועות. במכבי הפיות נעולים והתשובות מתחמקות. „הכביסה המלוכלכת," הם אומרים „מתכבסת בבית."

זה לא כל־כך עוזר למכבים. רב־סרן שמועתי מוכן, במקרה שלהם, לעבוד גם שעות נוספות. הפעם השמועות אומרות שלא די להם לאנשי מכבי שלא הצליחו השנה למכור אלא 2500 מנויים, במקום 10,000, שמכרו בשנים הטובות הקודמות שלהם.

ברור שמצבה הכספי של הקבוצה המובילה, בינתיים, בטבלת הליגה, אך כבר לא במישחקי הגביע בכי רע. ואם לא די בכל זה, גם נאלצה

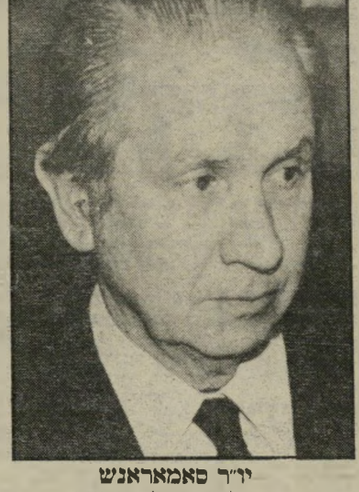

יו"ר סאמאראנש
נדר לבקר בכל המדינות

מכבי לקיים את החוזה המוזר שיש לה עם שחקנה האמריקאי המודח ג'ק צימרמן.

מי אמר שמשלמים? ג'ק אינו משחק בקבוצה, אך את הדולארים, בסך 40,000, הוא עדיין משלשל לכיסו כשהוא יושב בביתו שבאמריקה.

על כל הנושאים האלה יש ליו"ר הקבוצה, שימעון מיזרחי, מה לומר:

שאלה: איך תצאו מהברוך של מכירת המינויים המצומצמת השנה? איך תתגברו על המשבר הכספי?

תשובה: אני לא קורא לזה ברוך. בטח, שזה היה יותר טוב אם היינו מוכרים יותר מינויים. כמו שהתגברנו עד היום, נתגבר בעזרת כל הגופים מסביבנו עלית וכולי. אני מאמין שלקראת העונה הבאה נתחיל, והכל כבר יהיה בסדר.

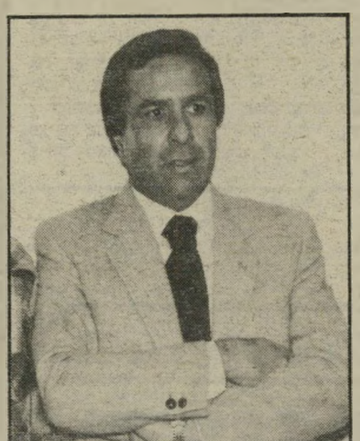

יו"ר מיזרחי
הכביסה המלוכלכת מתכבסת בבית

שאלה: למה אתם משלמים לצימרמן כל־כך הרבה כסף, 40 אלף דולר?

תשובה: זה רחוק מלהיות מדויק. אבל כדאי לעזוב את הדברים האלה.

טניס

לקראת 1988

שמונה הטניסאים מדרום־קוריאה שהופיעו בשבוע שעבר למישחקים המוקדמים על גביע דייויס בקנמינג שבדרום־מערב סין היוו, שם, הפתעה.

ראשית: העובדה שהיו מוכנים לשחק בעיר הזרריה, בה לחץ האויר הנמוך 2000 מטר מעל פני הים, הופך כל חבטה למאמץ. שנית: נכונות הסינים להזמין ספורטאים מהחצי הלא־קומוניסטי של חצי־האי הקוריאני.

ההסבר המשוער: האולימפיאדה הבאה, אחרי אולמיפיארת לוס־אנג'לס, תתקיים ב־1988, בסיאול, בירת דרום־קוריאה והסינים רוצים, כמובן, להשתתף.

מסין לסיאול. אישור לרצון זה, לא לערב ספורט במדיניות, היא ההודעה של שר־הספורט הסיני כי יבוא בסתיו לסיאול, כדי להשתתף שם במיפגש הוועד האולימפי הבינלאומי.

אין זה השר הסיני הראשון המבקר בקוריאה הדרומית. הקדים אותו, בשנה שעברה שר־התעופה הסיני. הוא בא לסיאול כדי להבטיח את החזרתם לסין של מספר סינים שהיו במטוס שנחטף מסין לסיאול.

* במישחק נגד **הפועל יהוד**.

כדורסל:

הביתה, הביתה!

מי שנכח במישחקה השלישי של מכבי תל־אביב במיסגרת הגמר־סל עם מכבי חיפה, התקשה להאמין כיצד אי־פעם מכבי תל־אביב נוצחה בחיפה. חיפה הציגה במישחק השלישי, שנערך ביד־אליהו בתל־אביב, מישחק כושל ומרושל.

שני השחקנים האמריקאיים שחזמי־העור של חיפה, גרג קוק וג'ימס טרי, שניזוטו העונה את קבוצתם וסייעו לה בקשייה המיקצועיים הציגו במישחק זה יכולת ירודה ביותר.

הם נראו במישחק מבולבלים מאוד וחסרי כל־עניין בסובב אותם. הם איבדו כדורים רבים ונראה שמה שרצו יותר מכל היה, לסיים מה שיותר מהר את המישחק. מישחקם האחרון לעונה זאת.

שמועות עקשניות סיפרו, כי לשניים ציפו באותו לילה שני כרטיסי־טיסה חזרה הביתה, לארצות־הברית, לטיסה של 01.00 אחר־חצות.

המהנדס אלכסנדר זרחין, הגאון בן ה־88, מספר על החכתבויותיו עם בן־גוריון, יחסיו עם רפול, בגין ושרון, מציע שחיילי צה"ל יסעו בלבנון ברחפות, לגדל יבולים במי־קרח ולהפיק אנרגיה במנוע־רוח

„אני לא רוצה כסף מהממשלה. אין לי למי להוריש אותו. אין לי ילדים. אני רוצה שיישמו את ההמצאות"

„במכון־ויצמן שונאים מדענים סובייטים. חושבים שהמדע שלהם בלוף. בינתיים הסובייטים כובשים"

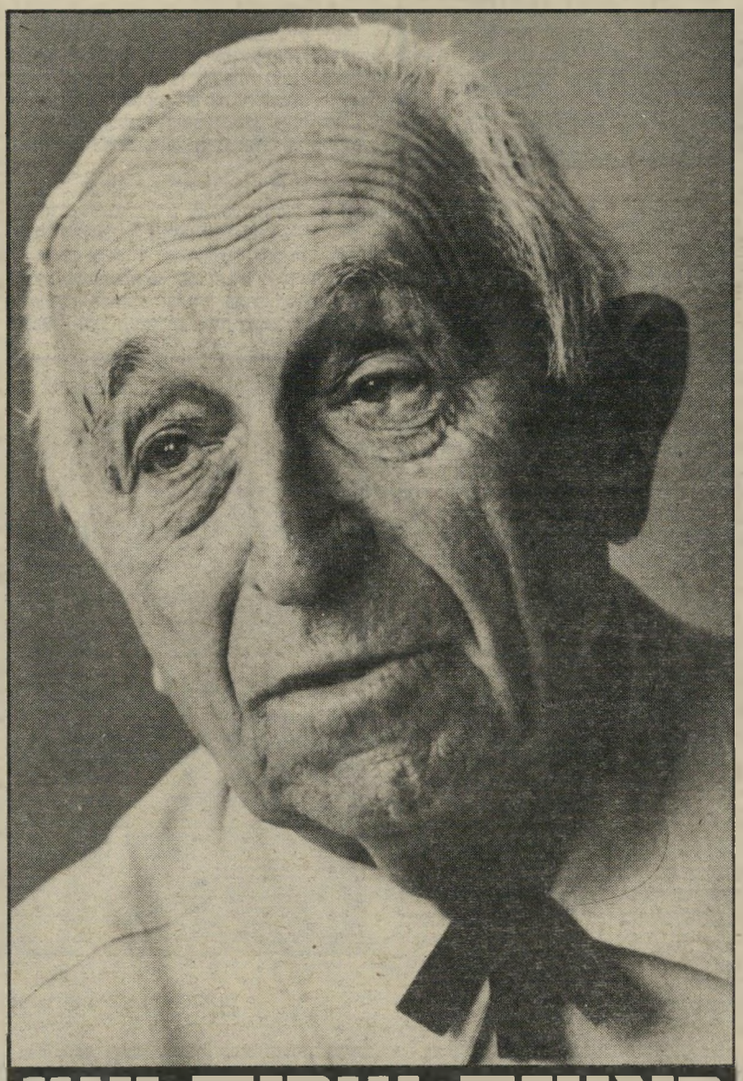

ראיינה שרית ישי

„רפול שלח אלי קצין ונתנו לי במתנה כנפיים שעשו בשבילי בסארפאנד"

„המוח שינאח חינם' נמצא רק בעברית. למה לקחנו מישפטים מכל העולם, כשיש לנו המישפט העיברי"

„קישרתי ששרון יעשה משהו. אבל הוא היה עסוק בכל דבר, רק לא בחקלאות"

„הלכתי לסארפאנד ואמרתי להם: אתם אשמים בדם שנשפך בלבנון!"

„שונאים אותי מפני שאני מדען סובייטי!"

אחת לכמה שנים הוא מרים קול־צעקה, וצעקתו לא נשמעת. הוא לא מוותר, וכעבור כמה שנים הוא זועק שוב, ואני שומעת את קולו מהדהד ברמה. עוד שנים הרבה, עד 120. כיום הוא בן 88, וכוחו במותניו כנער צעיר, והוא עדיין אופטימי כמו סטודנט שנה אל"ף באוניברסיטה, ואפילו אלף רשעויות ואלף אטימויות־מוחין ואלף פקידונים – שאותם הוא מכנה קופת־שרצים – לא יניסו את ליחו, והוא יעלה על הבריקדות, עד שאולי סוף־סוף יחליט מישהו לקחת את המהנדס הגאון אלכסנדר זרחין ברצינות ולממש את ההמצאות שלו.

משאבות המוביל הארצי שהתקלקלו הן שהזעיקו אותו הפעם. נסיעתו של שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, לשנורר שוב אצל האמריקאים היא שמרתיחה אותו.

המהנדס אלכסנדר זרחין נזעק, החליט לכנס מסיבת־עיתונאים ושוב, ירחם השם, נקלע לסבך הביורוקרטיה, שהוא אינו משתדר איתה. ב„בית סוקולוב" ביקשו ממנו 8000 שקלים. הוא הסכים לשלמם. שאלו אותו „מטעם מי אתה מכנס את מסיבת־העיתונאים?" מטעמי, השיב זרחין. היקשו: „אך מטעם איזו חברה?" שום חברה, אמר זרחין, מטעם אלכסנדר זרחין. „כן, אך איזה מוסד עומד מאחוריך?" התעקשו פקידי „בית סוקולוב", וזרחין השיב: שום מוסד!

„אם כך", אמר לו, „אינך יכול לכנס מסיבת־עיתונאים, אלא אם אתה מייצג חברה או מוסד." זרחין לא הבין את זה. גם אני לא. אני הייתי הולכת הביתה ומת־קפלת. זרחין פירסם קול־קורא לעם־ישראל ב־900 עותקים, והחליט להפיץ אותם בקרב העיתונאים ובקרב העם המקורב אליו. אינני יודעת מי מעמיתיי קיבל את הקול־קורא הזועק חמס על ה„טימטום", ה„איוולת" וה„בזבוז".

אלכסנדר זרחין, איש קטן־קומה, מתגורר בבית־מידות ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, אך דירתו כאילו לקוחה מעולם אחר. חשבתי למצוא את הממציא הגאון ספון בין קירות עץ וספריות המטפסות מהארץ אל התיקרה. חשבתי להלך על שטיחים רכים, ולהזין עיניי בתמונות עם ניחוח של ארץ רחוקה על הקירות.

מה שקידם אותי היה מראה של דירת־

(המשך מעמוד 59)

סטודנטים לא מטופחת, בלי שטיחים, בלי תמונות על הקירות, מלבד תצלומי המיתקנים להתפלה באילת, עם ארון ספרים ובו תלמוד מידרש־רבא, מכוסה בעטיפת ניילון, שולחן פורמייקה, ועליו שני תפוחי־עץ, בננה אחת וחלב־שמנת.

זרחין עצמו העדיף לנהל את השיחה בעמידה. הוא לא ישב אף לא פעם אחת, והוא – יש להדגיש – בן 88. ליד השולחן, אצל החלון, היה פתוח עיתון־הבוקר. זרחין לא מפסיק להתעדכן. טלוויזיה לא היתה בחדר.

במשך שעתיים עמד האיש, שמחשבתו בהירה ומוחו צלול, ושפך את ליבו לפני.

הראיון התנהל יותר במתכונת של מונולוג, כמינהגם של אנשים קשישים. קל לו לזרחין לדבר יותר מאשר להקשיב. קצרה רוחו מלהסביר את פרטיהם הטכניים של הפטנטים שלו, וכשהוא נכנס לשוונג של הרצאה, קשה מאוד לעצור אותו.

שעתיים עמד האיש הקטן וקרע את ליבי. איש המאמין בכל לבו כי המצאותיו מסוגלות לפתור את בעיות האנרגיה והמים של מדינת־ישראל, והמדבר לכותל כבר 30 שנים ויותר.

מלבד זאת אין הוא מבין מדוע לא לדבריו, ממשלת־ישראל לא קיבל עד היום. הושג הסכם־פשרה. הוא מקבל משכורת מן המדינה על המצאותיו.

נשאלת השאלה: אם אומנם המצאותיו בנות־ביצוע – מדוע, באמת, אין מממשים אותם?

■ ■ ■

● **מר זרחין, על מה נזעקת העם?**

30 שנה אני נאבק שאנחנו נהיה עצמאיים ואף אחד לא שומע לי, 30 שנה! אף אחד לא קורא את ההיסטוריה של הטכניקה. מי גילה את החשמל? גלבני, שהיה ביולוג. גלבני לקח מזלג מעצם והיא נשברה לו, אז הוא הלך למיטבח, לקח מזלג מברזל ונעץ אותו ברגל של צפרדע ופיתאום ראה שהרגל מתכווצת. נו, צריך להיות גלבני בשביל לשים לב. הרי אלפים ראו את זה לפניו.

נו, התחיל גלבני לחקור ולחפש, וגילה חשמל. ותגידי לי בבקשה, איך היינו אנחנו חיים היום בלי חשמל?

● **30 שנה אתה נלחם כדי שיכירו ברעיון התפלת המים ושום דבר לא זז. איך זה שאינך מרים ידיים?**

שאני ארים ידיים? הרי כל אחד היה צריך לדעת על התפלת מי־הים, זה לא רעיון שלי, יש לזה רמז במידרש. בתורה כתוב בשירת־הים: „קפאו תהומות מי־ים." מה אומר המידרש? שומעים לו. מצילה אותו, לדעתי, העובדה כי בתוכתוכו הוא מאמין כי חוסר־האמונה אינה מופנית נגדו, דווקא, אלא נגד המדע הסובייטי, שהוא תלמידו.

בשלב מסויים אנחנו הולכים לראות את הגאון בעבודתו. חדר־הפטנטים הוא חדר הבאלאגן הכי מבולגן שראיתי בימי חיי. ליד החלון עומד מנוע־הרוח, שהוא המציא בקיץ. הוא פותח את החלון, והמנוע מספק לו חשמל בעזרת הרוחות הבאות מהים. הוא מראה לי כיצד בעזרת מנוע־הרוח הוא מפעיל את המאוורר. בין פחים חלודים וחבלי־כביסה תלויים הוא מוצא את דרכו, מרים מעל גבי אחד הפטנטים ערימת גרוטאות, מעל פטנט אחר עיתונים שהצ־ היבו. מראה לי את מנוע־הרוח שבנה לבית־חורון, כועס שהם לא מפעילים אותו נכון.

משכנע אותי כי מי־קרח הם הפיתרון להגדלת היבולים, מסביר לי כיצד נהרגים חיילי־ישראל בלבנון לשווא. לא שאינני יודעת, אלא שגירסתו של המהנדס זרחין מצליחה להדהים גם אותי. זרחין מציע רחפת, שבה ינועו חיילינו בלבנון כך שגלגלי כלי־הרכב שלהם לא יגעו בקרקע, ולא יעלו על מוקש.

לזרחין גם פטנטים איך לשלם מס־ ערך־מוסף ישר לאוצר, ולא קודם לסוחר. הוא הציע את ההצעות שלו לרפול ולאריק שרון. הוא פגש בענייניו גם את בגין, וקודם לכן את בן־גוריון.

איש מוזר, בן 88, גאון.

הוא מרבה לצטט מהמקורות. הוא איש דתי וירא־שמיים, חי את חייו בלב תל־אביב עם רעיתו שרה. ברוסיה הסובייטית השאיר, כך נדמה לי, את לבו ואת נשמתו.

את חמשת מיליון הלירות שחייבת לו בני־ישראל הלכו במידבר, קפאו תהומות מי־ים וכשהפשירו המים, היו להם מי־שתיה מתוקים. כך שאת רואה — המקור לא שלי. שאני ארים ידיים? אני לא ארים ידיים. אני רוצה שיבינו שהתפלת מי־הים חשובה לנו כמו אוויר לנשימה.

● **אתה נחשב ממציא. כיצד ממ־ ציאים?**

צריך להבין שלא כל אחד יכול לפתור בעיה, ואני — לא בשביל להתגאות — יכול להגיד שאם תציגי לי בעיה, למרות שזה לא המיקצוע שלי, אני יכול למצוא לה פיתרון. את שואלת אותי איך באה ההמצאה, אני לא שוכב במיטה וחושב. אני עובד על הפיתרון.

„היה לי קשר עם רפול, איך שמו, איתן. ראיתי שהוא עוסק בנגרות. הצעתי לו לבנות ממנו־רוח"

בכרית־המועצות, כשהיתה נוצרת בעיה, הייתי מקבל מיכתב — הנה יש בעיה, פתור. שם פחדתי שאם אשגה בפיתרון הבעיה יכניסו אותי ללאגר. את יודעת מה זה לאגר? לאגר זה בית־אסורים. ואת יודעת שאני כבר הייתי חמש שנים בבית־האסורים. חמישה מיליון איש היו בלאגר שלי. המנהל של הלאגר היה אומר לי: הטריטוריה שלי פי שלוש יותר גדולה מצרפת ויש לי יותר סמכויות מהפרזידנט של צרפת.

זרחין ואשתו (1943)

„כואב לי שהם לא שומעים לי. אפשר להציל את החיילים!"

● **מדוע אסרו אותך?**

מצאו אצלי תוכנית „למען ציון לא אחשה". כך קראתי לתוכנית שכיניתי אותה בראשי־ התיבות של המישפט הזה ל־צ־א־א. עשיתי תוכנית איך לעשות מתכת מגנזיום. בין התלמידים שלי היו בחורי־ישיבה של האן־ק־ו־ד ואז הם קראו לי לחקירה ושאלו אותי מה זה ל־צ־א־א. אמרתי להם שאלה ראשי־התיבות של התוכנית שלי. אמרו לי: מה אתה מספר מעשיה זה

„התורה הסובייטית טובה מאוד, רק שהחינוך הרס את התורה"

ראשי־תיבות של „למען ציון לא אחשה". לא רציתי להכחיש. לא היתה ברירה אלא להודות. אחרי שהבנתי שבין הסטודנטים שלי היה פרובוקטור שגילה להם. אני יודע מי זה היה. אני יכול לעשות איתו חשבון היום? הוא כבר מת.

● **מי זה היה?**

אגלה לך רק את שמו הרוסי. לא אגלה לך את השם העברי שבחר לו אחרי שעלה ארצה. קראו לו ברוסיה ברוקה רוצ'קה. הוא היה סופר שהיה מבאי ביתי ואני חושב שהוא הלשין. אף אחד לא יכול היה לדעת את ראשי־התיבות האלה. הוא נתן לי גם את המילון העברי־רוסי. אחר־כך הוא קיבל רשות לעלות לארץ. פה הוא שינה את השם ומת. אני לא רוצה לעשות איתו חשבון. בולופלבסקי מאלבני, שהיה מוכר ספרים רוסיים, אמר לי יום אחד: אתה יודע מי פה? הסופר ברוקה רוצ'קה פה, הוא בא אצלי לקנות ספרים. לקחתי את המען, הלכתי אצלו, ראה אותי וסגר את הדלת.

■ ■ ■

● **במשך השנים הגשת הצעות־ יעול בענייני ביטחון. האם הן התקבלו?**

היה לי קשר עם רפול, איך שמו, איתן. ראיתי שעוסק בנגרות, כתבתי לו שאני מייעץ לו לבנות את המנוע־רוח, כדי לקבל אנרגיה, אבל הוא לא ענה. אחר־כך הסבירו לי שיש לו כעס עלי, כי בעיתון אחד כתבו שרפול ביקר אצלי ושלח לפה קצין שיברוק את הרעיון.

● **ומה קרה אחרי שהקציון ורפול ביקרו אצלך?**

נו, הקציון, כמו כולם, רוצה כרטיס טיסה לחוץ־לארץ, או הוא נסע לברוק את המנוע־רוח בחוץ־לארץ והשאיר לי שתי כנפיים שעשו לי מתנה בסאראפנד.

● **ובעת יש לצבא מנוע־רוח?**

כן. הביאו מנוע־רוח, אבל זה לא מנוע־רוח שלי, בעולם אין מנוע־רוח כמו שלי. רק שניים בישראל.

● **כיצד עובד מנוע־הרוח?**

המנוע־רוח מיועד לקבל אנרגיה מהרוח. כדי להסביר לך איך זה עובד צריך לכתוב ספר. יש לי תוכנית על 31 עמודים. העמדתי את המנוע־רוח על גג מכון וייצמן לפני 30 שנה. הוא עמד שם שנתיים.

● **מדוע הורידו אותו?**

מפני שבמכון־וייצמן לא אוהבים מהנדסים סובייטים. בארץ חושבים שהסובייטים זה בלוף. בינתיים הסובייטים כובשים את העולם מפני שהעולם כולו שוטים. אני לא קומוניסט, אבל אני אומר לך שהם יכבשו את העולם וישחררו אותו.

● **וישחררו את העולם?**

כן. ברומה למה שהאנרכיסטים רוצים. העולם יהיה חסר גבולות. עכשיו לא מדברים, אבל כשהייתי צעיר דיברו על זה הרבה. התורה הסובייטית טובה מאד. מובן שהם לא הביאו בחשבון את החינוך שיהרוס את התורה.

כל התרבות המערבית אינה שווה פרוטה. הרדיו מכריח אותי לשמוע כדורגל, לשמוע שזה הרג את זה וזה אסר את זה, וכך וכך אנשים הרגו זה את זה. זוהי תרבות? אני לא מכיר בתרבות הזו. אני מכיר תרבות אחרת. תראי לאיזה ניוון הגיעה החברה המערבית, תראי את הכדורגל. במקום לעשות ספורט מסתכלים על ספורט. אני לא מכיר בתרבות הזו!

● **באיזו תרבות אתה מכיר?**

בתרבות היהודית, שבה אדם צריך להיות שמח ורציני. אני לא נגד ספורט. אני עצמי עושה התעמלות, אבל לראות איך אחרים עושים התעמלות, זו ריקנות זו לא תרבות!

● **מדוע, לדעתך, מדעני „מכון וייצמן" מתנגדים למדע הסובייטי?**

מדוע? בלנינגרד היה לי מורה בשם פוליגרד, אני חושב שהוא היה יהודי, אבל הוא אמר שלא. הוא ידע 22 שפות. הוא הסביר לי שהמושג „שינאת־חינם" נמצא רק אצל יהודים. ביידיש אומרים: „שינאס חינם:" באף שפה אחרת. באלה שאני מכיר, אין המינוח הזה. בגלל זה המדענים של מכון־וייצמן שונאים את המדע הסובייטי שינאת־חינם.

● **בזמנו תבעת את המדינה על חמישה מיליון לירות. מה קרה למישפט ההוא?**

התכתבתי עם בז־גוריון על נושא המישפט בארץ. טענתי נגדו שזה לא בסדר שהמישפט בארץ הוא לא עיברי. הוא כתב לי מיכתבים בכתב ידו. הוא לא רצה שהכתבנית תדע על מה אנחנו מדברים. המיכתבים הם העדים הדוממים שלי. יש לי עדים דוממים לכל דבר. יש פה תיקים עם עדים דוממים, וכשאני מדבר על בן־גוריון אני מייד מציג עד דומם — מיכתב שלו.

כתבתי לבן־גוריון שכל החוק במדינה הוא תערובת. אין לכם מישפט. אספתם מכולם ולא לקחתם את המישפט העיברי שלנו, את הקונסטיטוציה של חורב. שם אתה מוצא הכל. הפוך בה והפוך בה דכולה בה וממנה לא תזוע, שאין לך מידה טובה ממנה. נו, אז היו לי מישפטים שהכריחו אותי להשתתף בהם בצורה זו או אחרת נגד רצוני. והקימו את הוועד למען זרחין, אבל הוועד הזה כבר לא מועיל. כולם כבר בגיל שלי. אולי אני אפילו יותר זקן מכולם. בראש הוועד הזה עומד פרופסור שפרינצק שתומך בי, בהשפעת אביו המנוח שהיה יושב־ראש הכנסת. איש מסכן, הוא היה נרדף והכל שינאת־חינם. זו המכה של עם־ישראל. כל אחד שונא את השני סתם.

■ ■ ■

● **ומה עם המישפט?**

יש לי הסכם עם הממשלה על התפלת המים, שם כתוב במפורש שהממשלה מתחייבת לעשות הכל בלי מומחים, על פי הוראותיי. אני טוען שלכל המצאה אחראי הממציא, כי הוא הראשון שהביא אותה לעולם.

אז לקחו מומחים ובאו פרופסורים, ובמקום להגיד שאינם מבינים, התחילו לעשות את עצמם

„כל השנים התנגדתי למוביל־הארצי. אני לא מאמין בצינור שאורכו אלף ק"מ. חמיד אפשר לחבל בו. אבל „מקורות" היתה צריכה לספק עבודה לפועלים ולהצדיק את עצמה, אז היא הקימה את המוביל־הארצי"

מבינים בהתפלת מי־ים. איך אומר קוהלת — אלוהים עשה את הבן־אדם ישר והם חיפשו חשבונות רבים. נו, הביאו מומחים, נכנסתי לסרליין, שהיה סגן־יושב־ראש הכנסת וגם עורך־דין, וביקשתי שיעשה פשרה ביני ובין הממשלה, כי לא האמנתי במישפטים.

לפי ההסכם הייתי צריך לקבל בשביל התפלת מי־הים באילת חמישה מיליון לירות, מפני שהייתי צריך לקבל מכל השקעה 7 אחוז דיבידנדה ר־ז אחוז בשביל המצאות אחרות. את יודעת שיש לי 20 פטנטים. נו, כשהפעילו את אילת והאוכלוסיה התחילה לקבל מים מהים, הייתי צריך לקבל כסף והם משכו אותי. באתי לסרליין, שמסר אותי לאלחנני, שדרש שאתן לו ייפוי־כח והגיש מישפט, ודווקא כאן פסקו שאני צודק. אבל מישרד הפיתוח ומקורות התרגזו שפירסמתי שהמוביל־הארצי הוא בכיה לדורות, והחליטו ללכת איתי בכוח.

ואני לא צודק? הנה התקלקלה משאבה. אין מים. תמיד טענתי שבסופו של דבר, המחבלים יפוצצו את המוביל, ואני מאמין שמישהו חיבל במוביל. זה לא יכול להיות שפיתאום כל המכונות יצאו מכלל שימוש. אני לא מאמין להם כלום. יש להם סודות. תמיד טענתי שאי־אפשר לשמור על 1000 ק"מ צינור. בפטנט שלי אפשר להפעיל מנוע־רוח. לא צריך דלק כי יש כל יום בריזות ואין בארץ נקודה שמרוחקת מהים יותר מ־25 קילומטר.

טענתי שצריך להקים 1000 יחידות, שיעבדו בכל מיקרה בלי כוח־אדם. אבל הם לא רצו. ראשית חוכמה הם צריכים לתת עבודה לפועלים. וצריך לבנות. המים עולים למדינה יותר מדולר

וחצי קוב מים. למה? הרי אפשר לקבל מים חינם, בלי דלק, בלי לקלקל את האוויר. רק מהרוחות.

● אם זה כך, מדוע לא מממשים את התוכנית שלך?

זוהי השערוריה: עליה אני צועק. ב"האזינו" אמר משה רבנו "עם נבל ולא חכם". כולם חושבים שהכוונה למעשה נבלה. זה לא כך. הכוונה היא לנבל, כמו עלה שהתייבש ונבל. כך אנחנו. לא חושבים יותר. כל אחד מקבל וידיאו, מכונית, לא איכפת לו משום דבר — שהממשלה תחשוב בשבילו.

„הצעתי להם לא לבנות את קו ברל"ב. אמרתי להם שהקו הזה יפול כמו קו־זיגפריד וכמו קו־מאז'נו. הצעתי להם, במקום קו ברל"ב, להשתמש ברחפת שירחפו לאורך הקו, כשבכל רחפת אחד או שני חיילים"

הכי טוב בשבילנו זה שיטילו עלינו אמברגו מכל העולם, ואז נתחיל לעשות בעצמנו. כעת, כל זמן שאמריקה נותנת, אנחנו לוקחים ופותרים את הבעיה. זה לא הדרך. הרי יש לנו פה אוצרות. אני באתי מארץ גרולה, אני יודע איך עושים תוכניות.

● אני לא רואה שהתוכניות הגדרלות של הארין הגדולה הצליחו בל־כך.

הם יצליחו, אל תדאגי. הם הגיעו למצב שאין אצלם בן־אדם אחד שלא יודע קרוא וכתוב. אין אצלם בערות. ואצלנו? אנחנו התחלפנו. במשך אלפיים שנה לא היה ילד שלא ידע קרוא וכתוב, שלא למד תורה, והנה קראתי כעת ש־20 אחוז מהחיים בארץ לא יודעים קרוא וכתוב. זו שערוריה. כתבתי לאוניברסיטת בר־אילן ונופתי בהם. איך הם מעזים לקרוא לעצמם אוניברסיטה דתית ולגבות כסף עבור הלימודים? אסור להם! שיגידו שהם חילוניים, אבל כדתיים?

● וממה יתפרנסו הפרופסורים?

שהפרופסורים יקבלו שכר שיוכלו להתקיים, כך זה בדת היהודית, שלא יספרו לנו שהם אוניברסיטה דתית, כשהם לוקחים כסף עבור הלימודים. זו חרפה ובושה למדינה שפושטת יד וחולבת את היהודים ואינה מסוגלת לדאוג לעצמה.

● המצאת גם כמה רעיונות בקשר עם מילחמת לבנון.

כשאני קורא בעיתון שכל הזמן נהרגים חיילים מהתפוצצות מוקשים, עלה בדעתי לעשות רחפת. לא רציתי לפרסם. יש כאן מספיק משטמה ואני לא רוצה להגיד משהו על הצבא, אבל כל חייל שנהרג בכבישים בלבנון מת לחינם. הזמינו אותי לסארפאנד, ואמרתי להם: הרם חיילים. הרחפות תרחפנה במהירות של 300 קילומטר לשעה ויסעו לרוחב הקו. כואב לי שהם לא שומעים לי. כל חייל שעולה על מוקש, צריך לצעוק: מה אתם עושים? הרי אפשר שהרכב לא ייגע בקרקע, תשתמשו ברחפת!

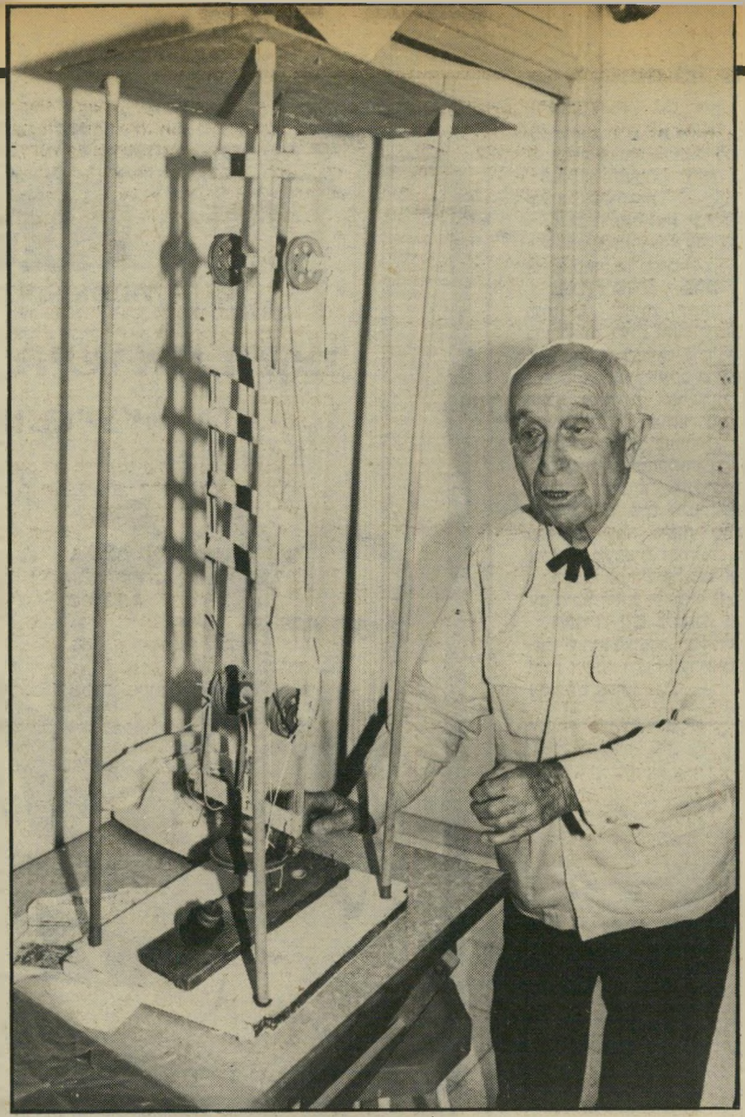

זרחין ליד אחד מהמצאותיו
.כל אחד מקבל וידיאו, מכונית לא איכפת לו שום דבר!

שנשפך בלבנון — אתם אשמים. החיילים לא צריכים לעבור ממקום למקום על גלגלים.

● איך תסע הרחפת בלבנון?

על הריאקציה של זרם האוויר, כמו הסילון, אלא שאצלו הריאקציה היא אופקית וכאן זה כמו הליקופטר, הריאקציה כלפי מטה. יש ספיקה רחבה והזרם מרים את הרחפת. אבל הם לא שומעים לי. בזמנו הצעתי להם לא לעשות את קו בר־לב, אמרתי להם שסופם של קווים כאלה ליפול, כמו קו־זיגפריד, כמו קו־מאז'נו. גם הם לא הצליחו.

● מה הצעת במקום קו בר לב?

300 רחפות, כשבכל רחפת אחד או שני

זרחין בדירתו בתל־אביב
.שלושים שנה אני נאבק שנהיה עצמאיים, ואף אחד לא שומע לי!

המיזרחי מקבל מי־קרח שהפשירו מהחרמון. שם היבול טוב ויפה. המערבי מקבל מים רגילים והיבול פחות טוב. איך זה — הרי הקרקע אותה קרקע והאקלים קרוב? פשוט מאוד, זה הקרח. אבל עד היום לא עשו שום דבר, ועל כך אני צועק:

● האם ניסית להוכיח כי ממי־קרח מתקבלים יבולים רבים וטובים יותר?

מכל שטח אדמה שתזרעי ותשקי במי־קרח תקבלי פי שש. יש שני אנשים המשתמשים בזה, אבל הם יכעסו עלי אם אגלה. נו טוב, יש אחד ישראל שמו. כזה עבדקן עם זקן עבות, גר במושב נטעים. הוא שאל אותי איך לעשות. הראתי לו. גידל תרנגולי־הודו. עכשיו הוא מביא לי כל פעם הביתה פירות. הוא מאושר. יבול פי כמה, פירות נפלאים. אני אומר לו: „גזלן, למה אתה לא מפרסם, למה אתה לא מגלה בציבור מה עשו לך מי־הקרחז" והוא אומר: „אני מכיר את המישטר הזה, אם אגיד שמכמות המספוא שהם מקצים לי, אני מקבל פי שניים, הם יורידו את המיכסה לחצי."

ויש עור איש שגר בהרצליה. יום אחד הלכתי לבקר אותו. הוא מאמין בגידולי סוייה. כשהשכן שלו החזיר אותי הביתה שוחחנו על חקלאות, והוא הראה לי את שדה־החיטה שלו. אני אומר לו: „אתה איש טוב, אני צריך להגיד לך סוד." ואני, כמו נאיבי, חשבתי שיפרסם. נו, אחרי שנה־שנתיים אני הולך ברחוב אלנבי ומישהו מרים אותי, ואומר: „נחש מיז" אני אומר לו: „תוריד אותי מייד לאדמה, אני לא ילד קטן." והנה, אני רואה לפני את החקלאי בעל־הגוף והוא אומר לי: „ארון זרחין, אני חייב לך חוב גדול." אני אומר לו: „אדוני, אינך חייב לי מאום ואינני מכיר אותך." ואז הוא מזכיר לי איך הצעתי לו להשתמש במי־קרח ואיך גדלו היבולים שלו. אני אומר לו: „למה אינך מפרסם?" ואני שומע אותה טענה: „אם אפרסם, יהיו לי צרות, לא יתנו לי מספיק זרע."

המישטר הזה גרוע מהבולשביקים. כל דבר צריך רישיון. ומי נותן רישיון? הפקיד. כל בן־אדם קשור עם אורגד ולא אורגד אשם במה שקורה, אלא הקופת־שרצים שלו, המביאה לשחיתות. כי אתה הרי לא תקבל רישיון ככה. אתה צריך לתת טובות־הנאה לפקידים. כך חינכו את הדור, ואינני יודע איך אנחנו מתקיימים.

● מדוע, לדעתך, הצבא לא מאמץ את רעיון הרחפת?

מפני שאין להם אמון בי. אני מהנדס סובייטי לכן אי־אפשר לסמוך עלי. הם לא יאמינו בי וזה לא יעזור לי. את יודעת שהחברה שלי כבר מכרה 200 יחידות של מנוע־רוח בעולם, בעיקר באיים באוקיינוס השקט, כדי להתפיל מים, אבל פה לא משתמשים בזה. בטשקנט משתמשים וכאן לא. האמנם האוזבקים יותר חכמים מהישראלים? מה זו השערוריה הזו, אני לא יכול להבין! למה להיות קשורים לכינרת, לחיות לפי מצבי־הרוח של המיפלס שלה? בספר בראשית כתוב „אשר ברא אלוהים לעשות". אומר המידרש: כל מה שנברא בששת ימים טעון תיקון. והנה אני מציע תיקון עם מים, כדי לא להיות תלוי בכינרת.

■ ■ ■

● מדוע אינך פונה לשר־החקלאות?

קיוויתי שאיך שמו, שרון, יעשה משהו, אבל הוא היה עסוק בכל דבר, רק לא בחקלאות. בכלל, זה לא השר המנהל האשם, אלא קופת־השרצים שאחריו. לא התביישתי לכתוב את זה לבגין. פגשתי אותו, והוא אמר לי: „שמך הולך לפניך." אמרתי לו: „השם שלי לא שווה כלום. אם אתה לא רוצה להשתמש בהמצאות שלי." אבל גם בגין לא אשם, זו התשתית של המדינה. אנשים לא מבינים, שאם לא יהיו מים בזול, לא יהיה חשמל בזול ולא תהיה חקלאות. כמה פעמים ניסע לרגוז? אני חוזר ומציע: למה לא לעשות מים ברוח ולא באנרגיה. אבל אף אחד לא שומע לי, יש לי ארון מלא תיקים. פניתי לכל אחד בזמן האחרון. לא שומעים.

אם ישתמשו בשיטה שלי, יהיו מים בזיל־הזול מים יהיו דבר מובן מאליו, כמו המקרר שעובד ואתה לא שם לב, אלא כשהוא מצריך תיקון. למה שלא יקימו את המיתקנים ויעשו מים? איך זה שהם לא מבינים שמי־קרח הם מים נפלאים לצמחים וגם לבני־אדם. הנה בן־אדם כמוני, השותה מי־קרח מאריך ימים. זו עובדה.

עם מים כאלה אפשר לקבל מהתרנגולות פי שניים ביצים, פי שניים וחצי בקר. תראי את היבולים והגידולים של הפירות מהגולן. הם יפים וגדולים. למה? כי האדמה שם מושקית במי החרמון, זה דבר פשוט מאוד. הרי את יכולה לראות את ההבדל בין היבולים של החלק המיזרחי והחלק המערבי של הכינרת. החלק

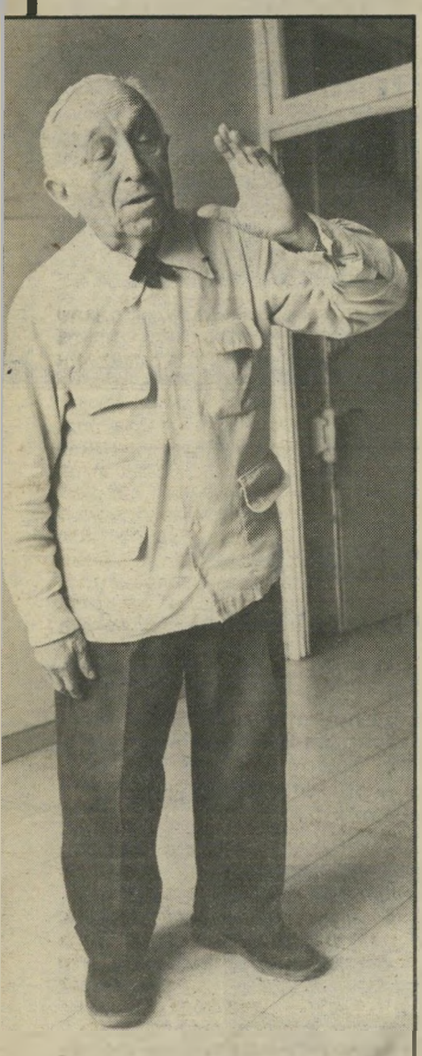

מריאיין זרחין
.תרבות הכדורגל היא ריקנות, לא תרבות!

אינסטנט פורים

(המשך מעמוד 33)

בכתבה: ציור (ערת הזוהר) כך ששאר הבד יזל בצורת גלימה. לטופף קלות בסנדלים ולעמוד בדלת בפוזה של כוכבת הוליוודית.

אגב, הופעה זאת יכולה להיות לא רק בצבע שחור, אלא בכל צבע שנראה, אדום, כחול או טורקיז.

נוצות־טווס בגב. ובעלות הנתונים, יכולות להיות רקדניות ברזיליאיות לערב אחד. התחפושת היא מינימאלית: בגד־ים ביקיני מינימלי, נעלים, או סנדלי־עקב גבוהות, והרבה הרבה מחרוזות ושרשרות פלסטיק צבעוניות על הצוואר ועל בגד־הים (אותן יש לתפור בזהירות).

לענוד גם מחרוזות על פרק־היד והזרוע, כשכולך תכשיטים נוצצים ועדיים מרשרשים. לתפור לתוך אחורי בגד־הים כמה נוצות טווסיות כך שכאשר מעכסים, יהיה מה שיתנדנד.

לאסוף את השיער לצד אחד, להדק עם סיכות־ראש ולהוסיף נוצות.

חגורה עם ניטים. מראה הגל החדש הוא באופנה. יש הנראים כך כל ימות השנה, ויש המעדיפים להתחפש כך ליום אחד בשנה.

התותח של צ'רלי

(המשך מעמוד 47)

מעבדות־הנשק של הצבא האמריקאי, וראיתי חלקי־מתכת של תותחים המתרסקים בגלל ויברציות, הבנתי עד כמה צדק הסרג'נט."

כמו המרצדס הישנה. אחרי קום המדינה החליט צה"ל להאחיד את כלי־הנשק, ועל צ'רלי הוטל להקים מוסיאון שבו יוצג הערב־רב של הנשק שהיה בידי אירגון ההגנה. נשק ששוב לא התאים לצבא הסדיר.

בין כלי־הנשק שצ'רלי שימר עבור ההיסטוריה היו אקדחים של צבא יפאן הקיסרית, מיקלעים אמריקאיים, בריטיים וגרמניים, רובים בלגיים וצ'כיים, וכלי־נשק מוזרים, כמעט מכל מדינה שאי־פעם ייצרה כלים כאלה.

בגיל ארבעים הצטרף צ'רלי לתעשייה הצבאית, שם תרם מכישוריו הטכניים בשיפוץ גרוטאות והחזרתן לשימוש. עד היום שמורים בתיקיו המסודרים מיכתבי־הוקרה מקצינים בכירים, המציינים את פועלו למאמץ של פיתוח אמצעי־לחימה.

"כשאני מתעסק בכלי־נשק, אני לא

תחפושת דרדסים
הכי לוהטת בעיר

התחפושת כולה על טהרת הצמורים (לא אלה שבבנק, אלא אלה שבארון־הבגדים). לקחת בגד־גוף צמוד או בגד־ים, ללבוש עליו גרבונים שחורים צמודים, ז'קט צמוד או חולצה ועניבה, לרכוס בחגורה שחורה, עשויה עור ומקושטת בניטים מתכתיים. את שיער הראש למשוח בשמן, מים או ברלנטין ולסרק אותו עם שביל באמצע, או אחורנית, או בקווצות עומדות, ולהתיז עליו ספריי־כחול או אדום.

מישקפיים שחורים, חובה: איפור השפתיים: בצבע אדום חום כהה. שרשרות ברזל מכל סוג ובכל צבע מוסיפות נופך למראה ולבגד.

סומסון בטוסיק. לקטנים, המחכים כל השנה לפורים: התחפושת הכי לוהטת בעיר, או במדינה, הם הדרדסים. לוקחים חליפת פוטר לבנה, או מיכנסי גטקס גדולים וחולצת טריקו לבנה או תכלת, תופרים פומפון בטוסיק, כפפות בצבע תואם וכובע־גמדים עשוי בד, שאותו תופרים ביד משארית־בד שאינה בשימוש.

מפיסת־בד רבועה יוצרים משולש, תופרים בצד, מוסיפים גומי בחלק שמסביב לראש ושמים על הפרחת הקטנה.

קונים מסכת דרדסים מפלסטיק בחנות־צעצועים.

על הנעלים הקיימות מוסיפים פיסת־בד, היוצרת נעל בגודל מוגזם, וכך שולחים את הקטין לרחוב, לפגוש בכבני מינו, הדרדסונים.

חושב על זה שאלה כלים בשביל להרוג אנשים." הוא מתוודה. "אני, בעצם, די פציפיסט מטבעי. כלי־הנשק הם בשבילי כמו המרצדס הישנה שלי, (דגם 1964): מנגנונים מכניים מסובכים, שצריך ללמוד אותם ולשכלל אותם."

בזה הוא קצת מזכיר את קורמו להמצאות, האמריקאי גטלינג, שעסק בראשית דרכו בהמצאות חקלאיות (מכונה לזריעת זיד־כותנה, מחרשת־קיטור) ורק אחרי שניסה את כוחו בתחום שונה למדי — לימודי הרפואה — חזר והיה לממציא, אך הפעם של המיקלע בעל ששת הקנים.

כאשר גטלינג טוב־הלב, שלא השלים את לימודי הרפואה שלו בגלל רתיעתו ממראה הדם, ראה את הפצועים חוזרים משדות־הקרב של מילחמת־האזרחים האמריקאית, הגיע למסקנה כי צריך לשים קץ למילחמות אחת ולתמיד.

אלא שהפיתרון שלו היה קיצוני ביותר: את ארבעים שנות חייו האחרונות הקדיש לנסיונות להמציא כלי־נשק קטלניים כמה שיותר, מתוך הנחה שככל שהמילחמות יראו מפחידות יותר, יימנעו עמים מלפתוח בהן.

היה לו מזל כפול: האחד, שמלבד מיקלע־גטלינג לא הצליח להמציא המצאה צבאית של ממש, והשני, שנפטר 42 שנים לפני פצצת הירושימה.

מסעדה איטלקית
הרברט סמואל 78
(בטיילת), ת"א
03-659241
Ricci
ריצ'י לתרבות ואמנות

פסטיבל הסרט הישראלי הקצר:
ערב ערב — כולנו בריצ'י
הכניסה חופשית

2 ענקים —
במחיר הננסי

כרמל מיזרחי תישלח לך בחינם בקבוקון ממבחר יינותיה – כשתזמין בטלפון בשירות המשלוחים הביתה – את הפיצה הביתית והטריה, היישר מהתנור של רימיני.
אפשרות לארוחות בתפריט איטלקי מלא
הזמן ברימיני מישלוחי ארוחות לימי הולדת

J. Pierpont Morgan said it—
"MILLIONAIRES DON'T USE ASTROLOGY, BILLIONAIRES DO."

איזה מין שם זה
הי עיף! בע"מ ?

מאחורי השם המוזר הזה מסתתרת חברה רצינית העוסקת בקידום מכירות בעזרת האסטרולוגיה. האסטרולוג שבתאי לביא הוא מנהל החברה.
שלח אלינו 1600 שקל דמי מנוי לשנה ותקבל מיד תעודת מנוי, חשבונית־מס וכמובן **שאלון אישי** שיעזור לנו לעזור לך, למפעלך או לבית העסק שלך.
שיהיה במזל טוב ובשעה טובה!

הוצאה לאור * פרסום * יעוץ אסטרולוגי
שדרות אבהם 6 רמת-גן טלפון 734847
מכתבים ת.ד. 1167 גבעתיים 53111

מרים בנימיני

מזל החודש:

דגים

הנביא של עידן הדגים הוא — ישוע הנוצרי

מן הידועות הוא, שהמסובך והמורכב מכל המזלות הוא מזל דגים. זה מזל כפול וה־12 בגלגל המזלות. הוא נשלט על־ידי כוכב נפטון שמסמל אולי יותר מכל, את המורכבות של המזל. אם ננסה להבין את מהותו ואופיו של הכוכב, יתכן שקל יותר יהיה לתפוס את המבנה של מזל דגים ואת הסיבות לכך שהוא כל־כך מיסתורי ומעורפל ובלתי ניתן להבנה.

נפטון משתייך לקבוצת הכוכבים הנקראת „חוץ סטורניים". הוא כוכב גדול (השלישי בגדלו מבין כוכבי הלכת) ורחוק. תקופת שהותו בכל מזל היא 14 שנה. לכן כוכב זה משפיע לא רק על הפרט כפרט, אלא למיקומו וקשריו יש השפעה על כל הדור. למעשה, הוא מסוגל לעצב אופי של דור שלם.

כאמור, נפטון הוא שליט מזל דגים שהינו מזל מים. המים מהווים את חלק הארי של כדור־הארץ. נפטון, למעשה, ספוג בכל דבר ומקיף הכל. הוא עמוק עד אין חקר.

האינטואיציה של האדם היא בהשראת נפטון. האינטואיציה היא דבר עמוק ולא נתפס והיא זו המאפשרת לנו להבין את עומקם של דברים בצורה בלתי־אמצעית, רגשית, תחו־

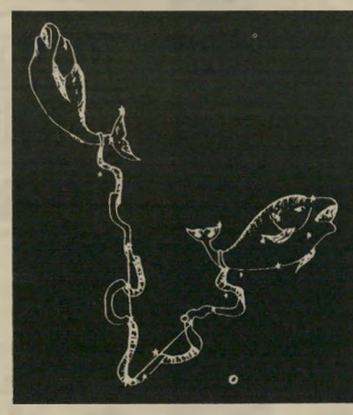

שתית. מעניין כי הקשר בין הרוח והמים מצוי בפתיחת ספר בראשית „ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". הצורך שלנו להרגיש את הרוח ולהיות חדורים בה, מיוצגת באישיותינו על־ידי נפטון. לכן המדיטציה והתפילה, ההתייחדות עם בורא עולם, אלה קשורים לנפטון.

נפטון מסמל את החיפוש אחר האמת ואת הרצון להתמזג עם האמת הרוחנית, לשכוח את עצמך, את האני הקטן והצר. זוהי התעלות מעל

למחיצות הסטורניות (החומר, המסגרות וההגבלות). עד כה דובר על העיקרון הנפטוני הטהור – אך נפטון כל־כך רחוק, בלתי־מושג ונעלה, כך שמעטים האנשים המצליחים להפעיל את העיקרון הזה שבתוכם בצורה כזו. כל עיקרון הוא דבר והיפוכו, חרב פיפיות. ככל שהכוכב רחוק ונעלה יותר – כך איכויותיו וסכנותיו גדולות יותר. כאן הסכנה ללכת לאיבוד גדולה ביותר.

נפטון כל־כך עמוק ובלתי נתפס, שאם האדם לא מעוגן היטב על הקרקע, הוא יכול להגיע לידי שיגעון או התאבדות. ככל שהאדם מתעלה, הבסיס שלו חייב להיות יציב ומעשי. בסיס מוצק ומיסגרות מחייבות הם שורש לצמיחה לקראת נפטון. ללא היסודות הוא הופך מחיפוש אחר האמת – לבריחה מן המציאות ולהתפוררות האישיות.

העיקרון הנפטוני, ללא יסודות חזקים, גורם לאדם לברוח מן המציאות לסמים, לאלכוהול לשינה ולאשליות. כל מה שמסווה ומזייף את האמת הוא נפטוני. חיי נועם המבוססים על אשליות דוגמת קוסמטיקה, איפור, תמרוקים מישחק, ביגוד, אמנות הקולנוע. נפטון מזייף את האמת באמנות כזו, שכשהאדם נמצא במצב של אשליה הוא בטוח שזו האמת. מעשני הסמים טוענים שהם זוכים בחוויות מיסטיות נשגבות של גילוי האמת. וכאן ממש מעשה שטן – השקר מתחפש לאמת.

נפטון, אם כן, הוא אימפוטנט, לכן קל להבין מדוע חג־פורים חל במזל דגים. המן חושב להשמיד את היהודים וכורה לעצמו קבר. לכן התחפושות של פורים „ונהפוך הוא".

נפטון מייצג השפעות סוגסטיביות ופיתוי. פיתוי של דיברי חלקות וחוכמה – לעומת כוכב סטורן שמעמיד את האדם בניסיון ויוצר עבורו תנאים קשים ועימות ישיר.

נפטון שולט גם על הביגוד, שכן הבגד מסתיר את המערומים. את האמת הערומה. הוא מבטא את הצורך ליצור אשליה באמצעות ההופעה.

מעניין כי אלברט איינשטיין היה בן מזל דגים. הוא הכניס בנוסחה קטנה אחת תפיסה של עולם ומלואו. יש לשער כי בהיותו בן דגים הגיע לידי כך לא על־ידי אנליזה של שלב אחרי שלב – שכן בצורה זו לא היה מגיע לתפיסה כה כללית של הדברים – אלא על־ידי הבנה אינטואיטיבית.

ההיפנוזה אף היא בחסות נפטון, היא כולה מורכבת מגורמים נפטוניים. גם החלום המעוות את הפרופורציות האמיתיות של המציאות ולמעשה מגלה לנו את האמת התת־הכרתית העמוקה ביותר שלנו. כאמור, נפטון הטהור, ללא השפעות מעוותות, מייצג בנו את ההבנה. להבין. פירושו לצאת מעצמך

וההשתלטות של הכנסיה על־ידי מעטה של קדושה. ההבדל המהותי ביותר בין היהדות בחסות סטורן ובין הנצרות בחסות נפטון – היא לא במטרות אלא באמצעים. הנצרות אינה מראה את הדרך איך לממש את האידיאלים הנעלים שלה.

ביהדות תילי־תילים של הלכה, שנועדו להגדיל את האדם כדי לשמור עליו מן ההתפזרות כדי שיתפתח על בסיס רחב. היא מראה לנו את הדרך להשיג את החרות הפנימית שהיא משאת נפשו של כל אדם. ניצול חיובי של נפטון נותן השראה, הבנה, סלחנות מזג לב, עדינות, אינטואיציה, אלטרואיזם, הקרבה, רגש ליופי, חוש אמנותי, מסירות, נאמנות, דמיון, נבואה (משה נולד בז' באדר – דגים) וכאן בא לידי ביטוי מזל דגים החיובי המצליח להתמודד עם הדרישות של נפטון ושל מזל דגים.

שימוש שלילי בנפטון מביא לבילבול, חוסר ריכוז, עירפול, העדר החלטה, חוסר חוש מעשי, בטלנות, התמכרות לסמים ולאלכוהול, נטיה להתאבדות, סטיות מיניות, פחדים, חוסר־ביטחון, רמאות, נהיה אחר נביאי שקר וכל מיני טיפוסים אקצנטריים.

נפטון, שליט מזל דגים, מסמל את החיפוש אחר האמת וגם את הבריחה מן המציאות

השבוע טוב לתכנן בשקט את צעדיכם הבאים, מדובר בעיקר על שטח הקאריירה, אך גם בתחומים אחר־ים יש הרגשה שיש צורך לעשות בדק־בית. רצוי לא להצהיר ברבים על התוכניות ולשמור את הכל לעצמכם עד החו־דש הבא. בתחום הכס־פי יהיה לא קל בעיקר ב־7 וב־8 בחודש. נסי־עה קצרה שאותה אתם עומדים לבצע השבוע, תהיה מוצלחת. בחיי האהבה קיימת רגי־שות רבה, יתכנו קשיים בגלל חוסר מחשבה.

* * *

בתקופה זו חשוב מאד שלא תשבו בבית, אל תתעצלו ויצאו לפגישות עם חברים או לבי־קור אצלם. זה ישפר את מצב־הרוח שהיה קשה במיוחד בחודשים האח־רונים. בתחום הקאריי־רה נראה שיהיה עליכם לקחת על עצמכם אחר־יות. היכולה להביא לכם קידום עם הזמן. אך כאן עליכם לנהוג בזהירות רבה ולשקול כל צעד שאתם עושים. היחס הכללי ודרך החיים יכולים להיות יותר מיושבים וקבועים עם אירגון נכון בחיים.

* * *

תחום הקאריירה עדיין נמצא במרכז ה־עניינים. מסתמן כיוון חיובי. אבל בסך־הכל זו תקופה שבה עליכם לקחת על עצמכם תוס־פת אחריות ולהחליט החלטות לא קלות. הז־היות תשתלם. אל תמהרו לשתף אחרים בתוכניות. זה עלול לעכב את הפרוייקטים שבהם התחלתם. בת־חום הרומנטי נראה שעליכם להיות פחות פזיזים ויותר שקולים. נראה שמרוב התלהבות אתם „מאבדים את הראש".

ב־7, 8 ו־9 בחודש תרגישו את עצמכם עייפים ומצוברחים. כל דבר קטן עלול לגרום לרוגז. אתם עומדים לפני צעד חשוב ביותר ואתם חוששים ממה שי־ביא עמו העתיד. אולם נראה שהדאגה והחשש מיותרים. מיום ראשון תוכלו להיווכח שהדב־רים אכן מסתדרים. ידידים וקרובי מישפחה יבואו לעזרתכם. בת־חום הכספי יורגש לחץ. אך בתקופה זו חשוב לבסס הכל על בסיס יותר יציב. בשטח הרומנטי תהנו במיוחד.

* * *

בתקופה זו קשה לכם במיוחד. כל בעיה קטנה הופכת להיות יותר רצינית מאשר בכל זמן אחר. אתם נו־טים לחלות וזקוקים להרבה מנוחה ושינה. מה שמקשה עליכם יותר מכל זה היחסים עם אנשים הקרובים לכם. מתיחות וחוסר סבלנות מאפיינים את יחסכם ויחסם. אם אפשר, רצוי שתצאו ל־חופשה קצרה, לפחות ליומיים־שלושה. זה עשוי להוסיף לכם כוחות כדי לעבור את התקופה הקשה.

* * *

בתקופה זו אתם פופולאריים במיוחד. יש כעת אפשרות ליחסים רומנטיים דינמיים ובלתי־צפויים. אך בק־שרים הקיימים עלולים להיות ניתוקים או פרי־דה לתקופת־מה. ברגע זה רצוי להתחשב יותר ברצונותיו של בן־הזוג – הוא שופט יותר נכון את המצב. השבוע רצוי להי־מנע משינויים חשובים ובמיוחד חשוב לדחות קניית דירה או שיפוץ הדירה שבה אתם מתגוררים. אפילו נקיונות יסודיים רצוי לדחות לתקופה מאוחרת יותר.

החיים אינם קלים במיוחד בתקופה זו, עומס עבודה מוטל עליכם ואינכם מצליחים להשתחרר ממנו. אל תתכננו דבר. ברגע זה כל תוכנית עלולה לה־תקל במיכשולים שא־תם לא הבאתם בחש־בון. בעיות בריאות מסויימות מפריעות גם הן להתקדמות השוט־פת של הפרוייקטים שבהם אתם עסוקים. בתחום הרומנטי נראה שאתם מקובלים ונהנים מסימפטיה של בני המין השני. אהבות תתחדשנה בתקופה זו.

* * *

יחסית לזמן האחרון, השבוע יהיה די טוב. אתם עומדים לפני שינוי בתחום העבודה, אולם אל תנסו להשפיע על עמיתים לעבודה שיעשו כמותכם. קיימת נטיה לשתף יותר מדי אנשים. זה עלול להזיק יותר ממה שאתם מתא־רים לעצמכם. בתחום הכספי עליכם להיות זהירים בעיקר ב־8 וב־9 בחודש. אל תתפתו להו־ציא כספים באותם ימים. בשטח הרומנטי פשוט הולך לכם. בני המין השני נמשכים אליכם בתקופה זו.

* * *

ענייני הבית מעסיקים אתכם בתקופה זו, זה הזמן לרכוש רהיטים או חפצים חדשים לדירה. אל תתכננו טיו־לים או נסיעות. כעת תיאלצו להישאר בבית יותר מכפי שאתם אוה־בים. המתיחות שקיי־מת בבית נוצרה בעיקר בגלל ההתמרמרות של בני המישפחה. זה הזמן לפייסם ולהחזיר את שלום הבית. רווקים ורווקות יוכלו להצליח ליצור קשרים חדשים ולקיים פגישות מעניינות יותר בעיקר מה־8 בחודש זה.

בנסיעות שאתם מבצעים בימים אלה מצפות לכם הפתעות. אם כי ברגע הראשון לא תכל נראה חיובי, מאוחר יותר יתברר שהכל פועל לטובתכם. בתחום הע־בודה אתם עומדים לפני שינויים, יתכן שיהיה עליכם לעבור מאיזור אחד לשני. אם זה מכניס אתכם ללחץ או מתח, זיכרו שהכל יסת־דר טוב מכפי אתם מ־קווים. בתחום חרומנטי נראה שאתם עומדים לחדש קשרים עם אנ־שים מחו"ל דבר שיביא לתוצאות מעניינות.

* * *

ברגע זה מצבכם קצת יותר טוב מאשר היה לאחרונה, מבחינה כספית נראה שאתם יכולים לממש רעיונות חדשים. רצוי שלא תס־מכו על דברים או על עצות של אחרים. רעיו־נות מקוריים יוכיחו את עצמם. מתיחות בבית עלולה להיות ב־7 או ב־8 בחודש. הפעם לא אתם צריכים ללכת לקראת בן־הזוג, הוא חייב לוותר ולגלות יותר הבנה. מה־10 בחודש עלולות להיווצר בעיות בעבודה, כדאי שתהיו תקיפים.

* * *

מצב־הרוח יהיה טוב, נסיעות או טיולים יהיו מאוד מהנים, ופגישות מקריות תהיינה יותר משמעותיות מאשר זה נראה ברגע הראשון. קשרים עם ארצות אח־רות יכניסו רעיונות חדשים ויתכן שתוכלו כעת לתכנן לעצמכם נסיעה קצרה לארץ אחרת. בתחום העבודה המצב מאוד עדין, עליכם להיות זהירים ולומר מה שפחות. אל תתפתו לגלות דברים שהשתיקה יפה להם. יותר טוב שתסתפקו בהאזנה לאחרים.

היא אם. היא גדולה. היא דוגמנית. היא החליטה להינתק מבנה, מבעלה וממישפחתה

להריון, ואז הירדרדו יחסיי עם בעלי בצורה תהומית.

כשהייתי בחודש החמישי להריוני, ראיתי שחיי הנישואים שלנו אבודים, החלטתי לנסוע לקנדה, לאחותי. שהיתי בחו"ל חודש וחצי ואספתי כוחות למילחמת הגירושין. לבעלי היה קשה לקלוט את המצב האבסורדי, שאני עוזבת אותו בשלבי הריון אחרונים, כי לכאורה, ילד אמור לחזק את הקשר בין בני־הזוג.

כשחזרתי לארץ התגוררתי בדירה שכורה ועבדתי כמוכרת־פרחים במלון שירתון. הרגשתי דחף חזק לצייר

„רציתי למסור את בני לאימוץ!"

„אני ציפור־דרור עכשיו. ילד זה כלא לכל החיים, אומרת הדוגמנית לי אדם, שוויתרה על בנה התינוק לטובת הקאריירה בעולם הזוהר של ג'ונגל האופנה.

ישנן נשים המקריבות את חייהן עבור המישפחה ולא נותנות לעצמן להתפתח ולהיות נשות קאריירה, וכך הן מגיעות למצב שהן שונאות את התא המישפחתי, אבל אין להן כוח לשנות את הקיים.

לדעתי, עדיף לעזוב ילד ולתת אותו לאביו־מולידו, מאשר לגדל אותו ולהיות מתוסכלת מרירה ובלתי־מרוצה ואפילו לשנוא אותו בתוך תוכך.

ילד זקוק לחום ולאהבה, למישהו שירצה אותו באמת, אפילו אם זאת אשה זרה או מטפלת".

הוא פרח ואני נבלתי

לי אדם, בת ה־29, הנראית צעירה בהרבה מכפי גילה, היא בעלת הופעה מרשימה, גבהת־קומה וחטובה, עיניה כחולות ושערה קצוץ.

היא החלה את דרכה בעולם־האופנה רק לפני חודש וחצי ומאז הטלפונים בדירתה השכורה להזמנות לתצוגות־אופנה אינם פוסקים.

עד לפני שבועות אחדים היתה לי בחורה אנונימית, בשם לאה דוידי. חייה היו אפורים עד קשים. **היא מספרת:** נולדתי כבת אמצעית להורים יוצאי פולניה וצ'כיה. אבא היה קצין בצבא־הקבע ואמא עקרת־בית.

סיימתי את אורט טכניקום בגבעתיים במגמת הנדסת בניין וארכיטקטורה: בצבא שרתתי כשרט־טת ושם הכרתי סטודנט לפיסיקה, שהיה לבעלי אחרי ארבע שנות הכרות. נישאתי ועסקתי בעיצוב תכשיטים.

משברים ומתחים לא חסרו בחיי נישואיי כל אותה תקופה. בגיל 26 הרגשתי צורך חזק בילד. נכנסתי

דוגמנות במקום אמהות

לא רציתי חיים עלובים של אשה גרושה. אחרי שאני

נתתי את הבן שלי, השתחררתי מעול כבד שרבץ עלי. עדיף לעזוב ילד ולתת אותו לאביו, מאשר לגדל אותו ולהיות מתוסכלת, מלאת מרירות ובלתי־מרוצה."

ציורים שהמחישו את הפחד מלידה: עיניים, דם והרבה גווני שחור ואדום.

הייתי לבד עם עצמי וכתבתי פרוזה, שירים ומחשבות על החיים. כתבתי גם לבני, לפני שהוא נולד. חשתי שזה יהיה בן. אני זוכרת שכשהיו לי צירים, ירדתי למטה, לקחתי מונית והלכתי ללדת. הרגשתי איזו מן הרגשה לא מציאותית. זה כאילו שאני משתתפת בסרט.

בחדר־היולדות בבית־החולים עבר עלי שבוע קשה. הייתי מיקרה מוזר בעיני כולם, במיוחד בעיני כמה דתיות שהיו בחדר.

כשבאתי עם התינוק לביתי חייתי במצב כלכלי קשה, לא ידעתי לטפל בתינוק, אבל למדתי עם הזמן. נתתי לתינוק את כל כוחי ומירצי ונשמתי. הרגשתי שהוא פורח ושאני נובלת.

כל אותה תקופה מנעתי מאביו את ביקוריו. שנה החזקתי מעמד בתנאים קשים ואז הרגשתי שאני מתמוטטת נפשית. לא יכולתי לתפקד ולא יכולתי לשמוע את הבכי שלו. הרגשתי חנוקה ולא רציתי את התינוק. ואז, בלית ברירה, עברתי להתגורר בבית־הורי שבנתניה.

לא הרגשתי כלום

באותה תקופה כבר היה בידי חוזה־הגירושין והמזונות, ואז התחלתי להבין מה המשמעות של להיות גרושה עם ילד, ואיזה עתיד צפוי לי.

ראיתי את עצמי תלויה בהורי. חשבתי איזה חיים עלובים מחכים לי. ואז החלטתי להתנתק מבני התנתקות מוחלטת ולתת אותו לאביו.

החיים בתנאים בלתי־נורמליים הובילו אותי להחלטה הסופית. לעזוב ילד צריך כוח עצום. עברתי מקצוניות לקיצוניות. הורי אמרו לי „את עוד תתחרטי על זה". הם הסתכלו עלי כעל מיפלצת וקראו לי „מכשפה".

הם אמור לי „איך אפשר לנטוש ילד כזה חמוד וחסר־הגנה?" הם רצו לגדל אותו, אבל אני לא הסכמתי בשום פנים ואופן.

באותה תקופה הייתי בייאוש כזה שאפילו פניתי לעובדת־סוציאלית. רציתי לתת את בני לאימוץ, כדי שלא יהיה לי כל קשר איתו ואז, כשקיבל אביו את המיכתב על כך. הסכים לקחת את הילד ולגדל אותו.

אני זוכרת את היום שהוא לקחאת הילד ממני. לא תפשתי בריוק מה קורה. לא בכיתי. לא הרגשתי כלום. ברגע שהם יצאו מבית־הורי הרגשתי ש.השתחררתי מעול כבד שרבץ עלי.

מאז ועד היום, חצי שנה, לא ראיתי את בני.

לאחר מכן התבודדתי שלושה חודשים. אז גם קרעתי, זרקתי והשמדתי את כל שיריי, ציוריי ותמונותיי מן העבר. נחתי מתקופה קשה ואספתי כוחות לתקופה חדשה. באתי לתל־אביב, שכרתי דירה, שיניתי את שמי מלאה דוידי ללי אדם ופתחתי פרק חדש בחיי.

עד כאן סיפורה של לי.

בשבועות הראשונים לשהייתה בתל־אביב עבדה לי תקופה קצרה בלבד: בפאב המיסבאה „הרגשתי שנכנסתי לגוב־האריות של חיי־הלילה. זה המקום הכי לוהט בערבים. לא ידעתי איך להתמודד עם החברה. פחדתי מהתגובה של האנשים ולכן שיקרתי ואמרתי שאני רווקה בת 23. אבל לא יכולתי לחיות את השקר.

„היום אני מרגישה צורך לספר את האמת, להחשף ולדבר על כך בחופשיות וזהו סימן שאני שלמה עם עצמי. מאז שהתנתקתי מבעלי, מהילד ומהורי, אני מרגישה שאני חיה במלוא מובן המילה".

„הרגשתי חנוקה ולא רציתי את החינוך!"

לא זקוקה למישפחה

עם בואה לתל־אביב נרשמה לי לקורס דוגמניות בגרבו. ההצלחה האירה לה פנים מייד. בשבוע־האופנה היא השתתפה בתצוגה הגדולה ועבדה במשך שלושה ימים בחברת ג'ינגט לבגדי־עור.

תמיד ידעתי שיש לי נתונים להיות דוגמנית, אומרת לי, שגובהה 1.78 מטר ומישקלה 55 קילוגרם" אנשים אמרו לי זאת שנים רבות עוד כשהייתי נשואה. אז נחבאתי אל הכלים. הייתי מסתכלת בראי וחושבת בליבי איך אני מתבזזת.

„אני יפה" אומרת בביטחון רב לי אדם. כיום היא בת עשרים ותשע, גבוהת קומה וחטובה. „אמרו לי זאת כבר כשהייתי נשואה. הסתכלתי בראי והרגשתי איך אני מתבזזת ולא משיגה את מטרתי האמיתית. רציתי מסלול, אנשים, מחיאות־כפיים. עכשיו יש לי כל זה."

לא רוצה להתחתן שוב

וגם אני לא רוצה לי־ז'ים. אין לי צורך בחבר שיקנא ויסגור אותי. אני אשה עצמאית ולא רוצה להיות תלויה באף אחד.

„היום קיים בי הצורך להוציא את עצמי החוצה למסלול, לקהל, למחי־אות־הכפיים ולהערצה. אני לא חושבת שמאוחר להתחיל קאריירה של דוגמנית בגיל 29, מפני שאני נראית כבת 20 ומי שרואה אותי מתייחס למראה שלי ולא לגילי הכרונולוגי.

„אני בהחלט חושבת שאני בחורה יפה. אני נהנית מאוד מזה שאני גבוהה. זה יפה ונותן לי הרגשת־כוח והדוג־מנות נותנר לי סיפוק וכסף.

„עכשיו אני מרגישה כאילו עברתי ניתוח נפשי. עברתי שינוי עצום באישיותי מאז שאני לבד. אין לי צורך בחבר, כי הוא רק יקנא ויסגור אותי. „בשבילי, להיות עם גבר זה לחזור אחורנית. לא עזבתי את חיי־נשואיי ונלחמתי בשיניי להיות חופשיה, כדי לחיות עכשיו עם גבר.

„אני אשה עצמאית, אני לא פוחדת מהבדידות. אני מעדיפה את זה על החנק והקשרים המישפחתיים.

„החלום שלי הוא להיות שחקנ־ית־קולנוע. שחקנית היא, לדעתי, רמה גבוהה יותר של דוגמנות ודוגמנות לגבי, היא קרש־הקפיצה.

„אני מאמינה בעצמי שיש לי הפוטנציאל להצליח. אני מציבה לעצמי מטרה בחיים והולכת באש ובמים כדי להשיגה.

אני מאוד עקשנית, אני לא נשברת, ואם כן, אני קמה מחדש עם כוחות מחודשים".

אילנה אלון ■

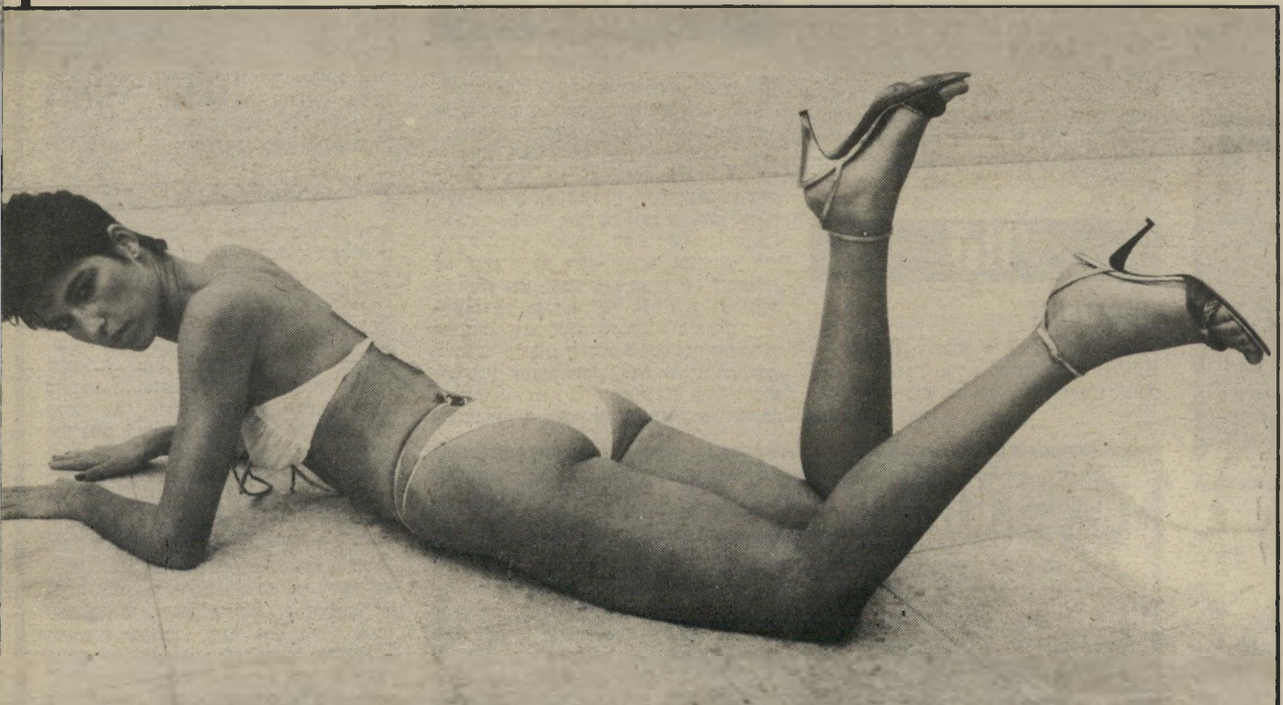

להיות שחקנית קולנוע

זה החלום הגדול שלי. להיות דוגמנית זה קרש קפיצה בלבד לעולם הקולנוע. אין לי התנגדות להצטלם בעירום, אם הוא יפה ושווה את הסכום שישלמו לי. זוהי חשיפה וצריך אומץ רב לעשות זאת. אני מאמינה בעצמי שיש לי הפוטנציאל להצליח. אני מציבה לעצמי מטרה חשובה בחיים והולכת באש ובמים כדי להשיגה."

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

בגיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה, הוצאה כתבת־השער "יעל דיין — במראה", ובה השוואת מרקים ודמויות מתוך ספר־בתולה • פנים חדשות במראה עם דמויות במציאות, ביניהן דמותו של אביה רב־אלוף (מיל') משה דיין ● תחת הכותרת "הם יורדים!", הוצאה כתבת־תחקיר גדולה, שבה מידע מדהים אודות מימדי הירידה, נכון למוף שנות ה־50. בכתבה הובאו גם פרוסילים של כמה מהיורדים, ביניהם אברהם תהומי, מפקדו הראשון של האצ"ל ● תחת הכותרת "מחול השדים ביסר" הובא סיפור עימות בדורגל אלים בין קבוצות "הפועל חיפה" ו"המועל תל־אביב" על כר־הדשא היפואי ● בשער הגיליון: צוערת־סופרת יעל דיין.

"העולם הזה" 1119
תאריך 11.3.1959

הקרב הגרמני על השילומים ★ מילחמת "מעריב" ב"ידיעות אחרונות" ★ כיצד איזן לוי אשכול את התקציב

שילומים

שוחד והוצאת דיבה

מעולם לא נודעו פרטי מאבק־האיתנים שהתנהל בחדרי־חדריה של ממשלת גרמניה סביב הסכם־השילומים עם ממשלת ישראל. אולם פרט אחד מרתק עתה את דעת־הקהל הגרמנית, ושופך אור מסויים על קרב סודי זה. במרכזו עומד אחד האנס שטארק, לשעבר מנהל מחלקת המיזרח הקרוב במישרד המשק המערב־גרמני.

לפני חמש שנים הגיש שטארק לפרקליט המדינה הגרמני קובלנה פרטית נגד "אלמונים". האישום: הוצאת־דיבה. הפרטים: האלמונים העבירו מיד יד, במישרדי הממשלה הגרמנית, מיסמך שבו נאמר כי שטארק קיבל שוחד אולם לממשלה לא שיחק המזל. כנגד מיסמך־השר, שלף ציר בית־הנבחרים הסוציאליסטי מיסמך־נגדי, שבו הוצע רישמית לשטארק להתמנות כשגריר בבגראד, בתנאי שיוותר על האישום.

הפרלמנט סער. המישפט נגד שלושת הדיפלומאטים מבטיח להיות מרכז ההתעניינות הלאומית. תוך כדי כך יצטרך הציבור הגרמני לתת שוב את הדעת בשאלה: באילו אמצעים השתמשו הערבים והישראלים במילחמה על השילומים?

האב והבת

כאשר באה יעל דיין, עם עותקי סיפרה הראשון, פנים חדשות במראה באוניה לנמל חיפה, עלה אביה, משה דיין, על הסיפון לשוחח עם בתו. דיין קרא את הספר. שבו הקוראים מזהים את דיוקנו כדיוקן אביה של הגיבורה, ולדעת יודעי־דבר לא חרה לו. אלא, דווקא, מצא חן בעיניו.

עיתונות

מילחמת הנערות

מה קורה כאשר צעירה חיה ונערה מתה מתמודדות ביניהן על תשומת־לב ההמונים?

השבוע היו קוראי ישראל עדים למחזה זה.

שתי תמונות. המילחמה החלה כאשר מעריב רכש לפני חודשיים את הזכויות על סיפרה החדש של יעל דיין. הצהרון נהג בחוכמה, לא גילה את דבר הרכישה, ניצל את הזמן לניהול מסע־פירסומת מוסווה למחברת. בין השאר: קאריקטורה של דוש, המראה את משה דיין ומכריזה: "גא להכיר את אביה של הסופרת", ידיעות על הצלחתה של יעל דיין בטלוויזיה הבריטית, דיבורי־שבח של המו"לים הזרים.

כאשר פירסום זה הגיע לשיאו ופירסום הרומן בהמשכים עמד להתחיל, ראה הצהרון המתחרה, ידיעות אחרונות את הסכנה. הוא מיהר לרכוש את הזכויות על סיפרו של עיתונאי גרמני, ארנסט שנבל, שהופיע לפני שנה, שבו תיאר את ימיה האחרונים של אנה פראנק — מן היום שבו מסתיים היומן ועד ליום שבו הושמרה.

ביום המכריע קישטה תמונתה של יעל דיין, חבושת כובע־פלדה את עמודי מעריב, ואילו תמונתה הנוגה של אנה פראנק את עמודי ידיעות אחרונות. שני הפירסומים החלו באותו יום.

אדם מזל מסה. לרוע המזל, לא יוכל הקורא לקבל תמונה ברורה מסיבובי התאבקות מוזרה זו. כי למעשה, אין העלמה דיין נאלצת ללחום בפליטה היהודיה האומללה, אלא בדפים של אטלס. אם עברה תפוצת ידיעות אחרונות את תפוצת מעריב ביום השישי האחרון, כמו בכל יום שישי בשבועות האחרונים, הרי זה הודות לטכסיס־תפוצה שונה לגמרי: מפה של רומניה ובולגריה, שהיתה מצורפת לעיתון.

בעור שבימי חול עולה מעריב על ידיעות אחרונות באלפים מעטים, הרי בערבי־שבתות עלה עתה עיתונו של יהודה מוזס ז"ל על עיתונו של אויבו המושבע, עזריאל קרליבך ז"ל. בינתיים חלה התפתחות נוספת והמאבק בין שני הצהרונים על יעל דיין, עומד לקבל מיפנה דרמאתי נוסף.

הווי

אזרח כבוד

אשקלון התברר כי ראש־העיר המקומי, אריה תגר, איננו אזרח ישראלי, איננו תושב־קבוע בישראל והוא בעל רשיון־ישיבה ארעי בלבד בארץ.

היום: 25 שנה אחרי

הבת חזרה לזירה

במרוץ אנשים. השבוע לפני 25 שנה, הובא הסיפור הבא: "...איש מפא"י התדרדר דויד ברמן, שפרש בשעתו מן החיים הפוליטיים. אחרי שהתנהל נגדו מסע השמצה חריף (ובלתי מבוסס), ושעסק מאז בעבודה בעורך־דין בחברה. הרגיש באוזירת הבחירות המתקרבות. כשנשאל השבוע אם הוא חושב לחזור לזירה השיב: "זה לא סוס צבאי ותיק, שכבר יצא מהפעולה. אבל זוקף את ראשו שוב כשהוא שומע מרחוק תרועת חצוצרה..."

כיום, 25 שנה אחרי, משמשת בתו של דויד ברמן, נאווה ארד, כחברת־כנסת מטעם המערך.

האוויר והים

דיילת אל־על איילה מלכת דיילות־האוויר, נישאה לרב־החובל של א/ק ישראל, ג'קי ג'ייקובסון.

מהמצרים כדי ללחום נגד חתימת הסכם־השילומים עם ישראל.

טען שטארק: פקידים בכירים במישרד־החוץ הגרמני, שנימנו עם תומכי חוזה־השילומים, השיגו את המיסמך הזה, ובלי לברוק אותו העבירו אותו למעלה. כתוצאה מכך איבד את מישרתו.

שגריר בבגראד. פרקליט־המדינה הגרמני אינו יודע חוכמות. אחרי שקיבל את הקובלנה, פתח בחקירה רישמית. כתוצאה מחקירה זו הוגש, כעבור חמש שנים, מישפט פלילי נגד שלושה אישים בכירים בחיים המדיניים בגרמניה. השלושה: פרופסור האל־שטיין, לשעבר מנכ"ל מישרד־החוץ הגרמני, כיום נשיא האיחוד הכלכלי האירופי, והשגרירים בלאנקהורן ופון־מאלצאן. השלושה נתבקשו להופיע בבית־המישפט, כדי להשיב על האישום.

אולם בזה לא תמה הפרשה המסעירה. החודש נפתח ויכוח בבית־הנבחרים הגרמני על הנושא: האם נכון כי ממשלת גרמניה ניסתה לשחד את המאשים בהצעת מינוי למישרת שגריר בדרום־אפריקה, בתנאי שיוותר על האשמה.

לא רובים ולא יעד: — טען שר־החוץ פון־ברנטאנו. אומנם הוצע לשטארק להתמנות שגריר בפרטוריה, בירת דרום־אפריקה, אך ללא תנאי כלשהו. וכיאה לכך, הביא מיסמך רישמי, המאשר זאת.

שיעור בדיקדוק

הזמן לי השבוע לבקר בקיריית הטכניון שעל הר־הכרמל, כדי לפגוש מכר ותיק, המרצה במוסד זה, עד גמר הרצאתו, הספקתי להתבונן בלוח־המודעות, התלוי באולם־הכניסה של הפקולטה לאווירונוטיקה. והנה אחת הפניניס שרליתי ממנו. מודעה שאמרה "סטודנטית מתל־אביב או רמת־גן יכולה לקבל חדר יפה בהדר־הכרמל" תוקנה כך: "סטודנטית מתל־אביב יכולה לקבל! בחדר יפה בהדר־הכרמל!"

חילול שבת

ירושלים ביקשו נציגי מישקי העובדים מהרבנות הראשית היתר להפעיל מכונות ולהעסיק אנשים בשבת כדי להבריח זרזירים מהשדות, קיבלו היתר להבריח את הציפורים המשמידות את השדות, "על־ידי הליכה, שריקה או מחיאות־כפיים ובתנאי שההולכים לא ייצאו מתוך תחום־השבת."

* * *

סודי בהחלט

תל־אביב התלוננה צעירה בת 24 כי חברה לקח אותה לטיול בגינה, אנס אותה בכוח, לא ידעה למסור למישטרה את שמו של החבר.

* * *

צער בעלי־חיים

חולון החליטה המועצה המקומית לוותר על קישוט אמנותי של כיכרות וגני־העיר, אחרי שהקימה פסל של איילות, מצאה את איילות־האבן כעבור כמה ימים ללא אוזניים וללא קרניים.

* * *

הרוצה לשקר יקרב עדותו

תל־אביב הואשם יוסף שבו במסירת שמות קציני צה"ל לידי הירדנים. הודיע כי כאשר התבקש על־ידי קציני המודיעין הירדנים למסור להם שמות של קצינים ישראלים, מסר להם "את שמותיהם של שני גנבים מן המעברה שלנו."

פסוקי השבוע

● שר־האוצר **לוי אשכול**: "אני מאזן את התקציב כעורך־חשם. כל שנה אני ממציא שם חדש למס."

● עסקן מפא"י לשעבר **דויד ברמן**: "אצלנו אין צימחונים. כל אחד אוכל את בשר רעהו."

● העיתונאי **שבתאי טבת**, לשעבר מתומכי שיטת הבחירות האישיות: "אם תקום פעם שיטה זו, תתבע מפא"י מציבור הבוחרים בכל מחוז להצביע בעד המועמד שלה, אפילו יהיה ברוב על ראש מטאטא."

פלירט. להרגיש לגמרי אחרת.

סבון תמרוקים וסבון נוזלי מסדרת מוצרי היוקרה – פלירט, מבית עץ הזית

ג' אדר ב' תשמ"ד, 7.3.84
המחיר 200 שקלים (כולל מע"מ)
מיספר 2427

הזה

„ילד הוא כלא לכל החיים!"
אומרת האם בת ה־29

„ויתרתי על בני לטובת הקאריירה!"

צמנית
ם־דוידי

בתה של תרזה אנגלוביץ:

„אני רוצה שישרפו את גופתי!"